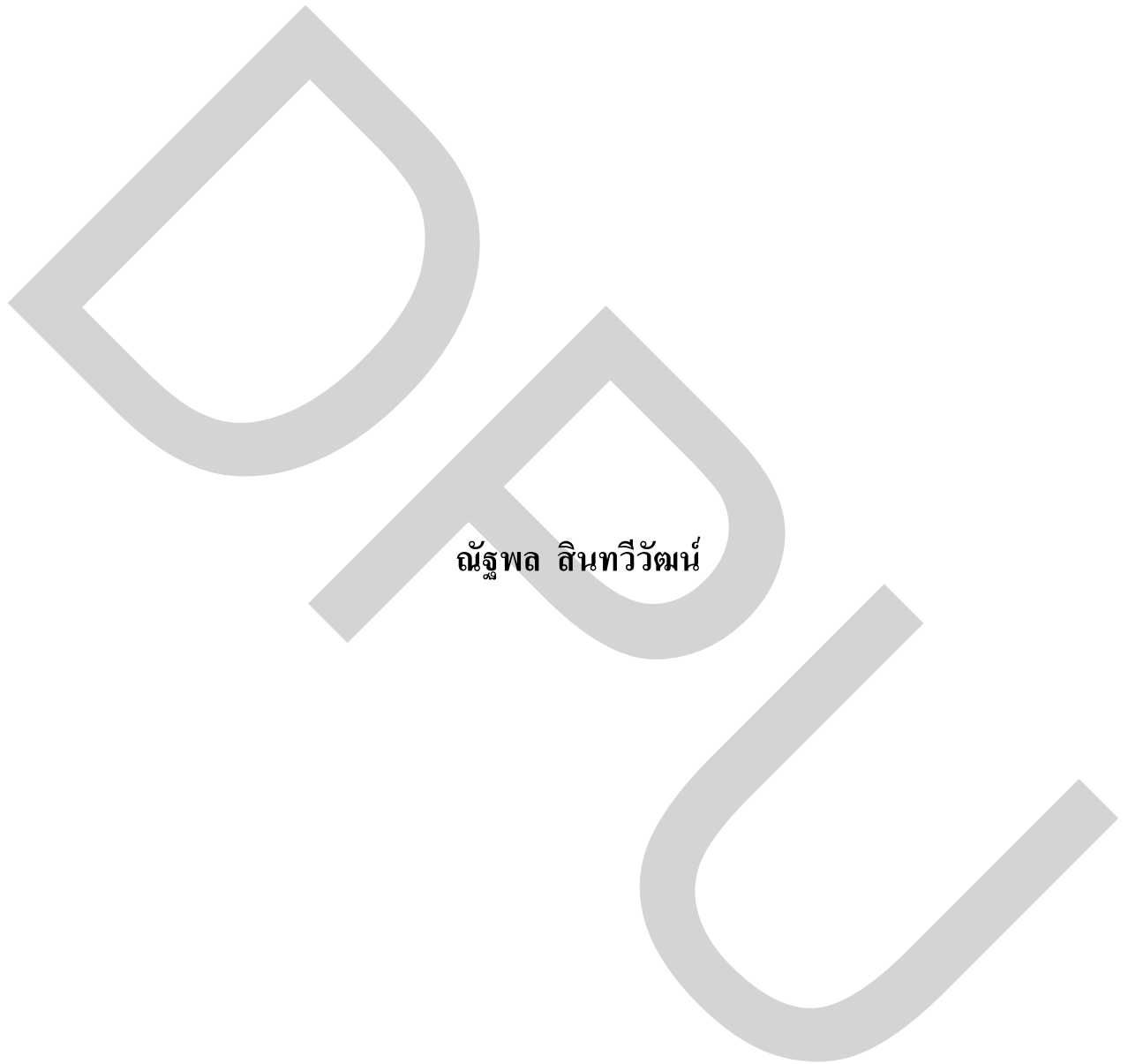

องค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด : ศึกษากรณีการต่อรองคำรับสารภาพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2555

Organized crime in drugs case : The application of Plea Bargaining

NATTAPHON SINTAWEEWAT

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2012

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์จากผู้มีพระคุณหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่านอาจารย์ ดร.อุทัย อาทิวษา ได้ให้ความเมตตาตลอดเวลาอันมีค่าอย่างยิ่ง รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาตลอดเวลาตรวจวิทยานิพนธ์ และแก้ไขตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จ ผู้เขียนกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร. คณิต ฅ นคร ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. อุดม รัฐอมฤต ท่านอาจารย์อรรถนพ ลิขิตจิตตะ และท่านรองศาสตราจารย์อัจฉริยา ชูตินันท์ ที่ได้กรุณาตลอดเวลาอันมีค่ารับเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมทั้งคำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ และมีคุณค่ายิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่ออภิรักษ์ สันทวิวัฒน์ และคุณแม่พรศรี สันทวิวัฒน์ ที่แม่คุณพ่ออภิรักษ์ สันทวิวัฒน์ จะล่วงลับไปแล้ว แต่ก็ได้เป็นกำลังใจให้แก่ผู้เขียนตลอดมาทำให้ผู้เขียนสามารถสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

ท้ายที่สุด ผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะมีประโยชน์อยู่บ้างในด้านหนึ่งด้านใด ผู้เขียนขอยกประโยชน์เพื่อบูชาพระคุณบิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้แต่งตำรา และบทความต่างๆ ที่ผู้เขียนได้ใช้ในการศึกษาค้นคว้า หากมีข้อบกพร่องประการใดผู้เขียนขอน้อมรับแต่ผู้เดียว

ณัฐพล สันทวิวัฒน์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	7
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	8
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	8
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2. แนวคิดและวิวัฒนาการของการต่อรองคำรับสารภาพที่เกี่ยวข้องกับ	
องค์กรอาชญากรรมในคดีอาญาเสพติด.....	10
2.1 การดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย	10
2.1.1 ความหมายขององค์กรอาชญากรรม	12
2.1.2 ลักษณะเฉพาะขององค์กรอาชญากรรม	17
2.1.3 สภาพองค์กรอาชญากรรมกับคดีอาญาเสพติดในปัจจุบัน	21
2.2 ลักษณะการกระทำความผิดอาญาเสพติด	24
2.3 แนวคิดและวิวัฒนาการของการใช้มาตรการต่อรองคำรับสารภาพ	33
2.3.1 การต่อรองคำรับสารภาพโดยปริยาย.....	35
2.3.2 การต่อรองคำรับสารภาพโดยชัดแจ้ง	36
2.4 หลักการดำเนินคดีอาญาและหลักการค้นหาความจริงในคดีอาญา.....	40
2.4.1 การดำเนินคดีอาญาระบบไต่สวน	40
2.4.2 การดำเนินคดีอาญาระบบกล่าวหา	49
2.5 ข้อเสนอแนะของการใช้มาตรการต่อรองคำรับสารภาพ.....	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5.1 แนวคิดในการให้ผลประโยชน์บางประการกับผู้กระทำความผิด ที่ให้ความร่วมมือกับกระบวนการยุติธรรม.....	56
2.5.2 แนวคิดในการแสวงหาพยานหลักฐานจากตัวผู้กระทำความผิด.....	57
2.5.3 แนวคิดในการสร้างความแน่นอนให้กับกระบวนการพิจารณาคดีอาญา.....	58
2.5.4 แนวคิดเรื่องกระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานของการเจรจาต่อรอง	59
3. การใช้มาตรการต่อรองคำรับสารภาพในประเทศสหรัฐอเมริกาและอิทธิพลที่มีต่อ กฎหมายต่างประเทศ	62
3.1 อิทธิพลการใช้มาตรการต่อรองคำรับสารภาพที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติด ในประเทศสหรัฐอเมริกา	62
3.1.1 ประวัติและความเป็นมาในการต่อรองคำรับสารภาพ	65
3.1.2 กระบวนการพิจารณาในกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพ.....	68
3.1.3 แนวทางการกำหนดโทษหลังจากที่ศาลยอมรับคำรับสารภาพ.....	76
3.1.4 หลักประกันสิทธิในการต่อรองคำรับสารภาพ	80
3.2 อิทธิพลการใช้มาตรการต่อรองคำรับสารภาพในประเทศฝรั่งเศส	91
3.2.1 วิธีการพิจารณาเมื่อมีคำรับสารภาพในชั้นก่อนฟ้อง.....	92
3.2.2 ความตกลงทางอาญา.....	96
3.3 อิทธิพลการใช้มาตรการต่อรองคำรับสารภาพที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติด ในประเทศไทย	99
4. วิเคราะห์การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรม ในคดียาเสพติดในประเทศไทย	114
4.1 วิเคราะห์วิธีการต่อรองคำรับสารภาพของประเทศสหรัฐอเมริกา	115
4.2 วิเคราะห์วิธีการต่อรองคำรับสารภาพของประเทศฝรั่งเศส	119
4.3 วิเคราะห์วิธีการต่อรองคำรับสารภาพของประเทศไทย.....	121
4.4 วิเคราะห์ปัญหาการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้กับ องค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด.....	131
4.4.1 วิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีอาญา.....	131

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4.2 วิเคราะห์ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากการต่อรอง คำรับสารภาพ	133
4.4.3 วิเคราะห์การต่อรองคำรับสารภาพโดยการลดหรือเปลี่ยนแปลง ข้อกล่าวหาหรือเสนอความเห็นให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษ ที่เหมาะสม	134
4.5 วิเคราะห์ระบบตรวจสอบในการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้กับ องค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม	136
4.5.1 วิเคราะห์อำนาจของพนักงานสอบสวนในการเข้ามามีส่วนร่วม ในการต่อรองคำรับสารภาพ	137
4.5.2 วิเคราะห์อำนาจของเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อรองคำรับสารภาพ	138
4.5.3 วิเคราะห์อำนาจของอัยการในการเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อรอง คำรับสารภาพ	139
4.5.4 วิเคราะห์อำนาจของศาลในการเข้ามาตรวจสอบในการต่อรอง คำรับสารภาพ	142
4.6 วิเคราะห์ข้อสนับสนุนและข้อคัดค้านในการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพ มาใช้ในประเทศไทย	143
4.6.1 ข้อสนับสนุนเกี่ยวกับการนำกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้	143
4.6.2 ข้อคัดค้านเกี่ยวกับการนำกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้	144
5. บทสรุป และข้อเสนอแนะ	147
5.1 บทสรุป	147
5.2 ข้อเสนอแนะ	149
บรรณานุกรม	153
ภาคผนวก	162
ประวัติผู้เขียน	174

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ตารางเปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสีย ของการต่อรองคำรับสารภาพ	127

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การต่อรองคำรับสารภาพปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม.....	32
3.1 การต่อรองคำรับสารภาพตาม Federal Rule of Criminal Procedure ข้อ 11 (C).....	85
3.2 วิธีการพิจารณาเมื่อมีคำรับสารภาพในชั้นก่อนฟ้อง (CRPC)	95
3.3 ความตกลงทางอาญา (Composition pénale).....	98
3.4 การต่อรองคำรับสารภาพ ตามพระราชบัญญัติอาชญากรรมให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2	113

หัวข้อวิทยานิพนธ์	องค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด: ศึกษากรณีการต่อรองคำรับสารภาพ
ชื่อผู้เขียน	ณัฐพล สันทวีวัฒน์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.อุทัย อาทิวะช
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

องค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับนานาประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมาแล้วและเป็นปัญหาใหญ่ที่สำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความน่าเชื่อถือต่อประชาคมโลก รวมถึงความมั่นคงของประเทศ ในปัจจุบันประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีปัญหาองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดในระดับสูงและมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น ขณะที่การบังคับใช้กฎหมายและการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการกับบุคคลเหล่านี้ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดมีลักษณะของการกระทำที่เป็นขบวนการที่มีความซับซ้อน จนพัฒนาไปสู่ในระดับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งทำให้ไม่สามารถที่จะสาวไปถึงตัวการใหญ่หรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษได้ อันมีผลทำให้ไม่อาจตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดลงได้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด ซึ่งจะเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวมทั้งศึกษากฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในการปรับปรุงและแก้ไขปัญหายาของกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพในประเทศไทยที่มีอยู่แล้ว ให้มีความชอบด้วยกฎหมายและมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส ได้มีการนำเอาวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้อย่างแพร่หลาย เพราะเป็นการช่วยคลี่คลายปัญหาข้อขัดข้องในการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ส่วนการนำวิธีการกันผู้ร่วมกระทำความผิดไว้เป็นพยานในคดีอาญา กรณีที่ไม่สามารถหาพยานหลักฐานอื่นมายืนยันการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดได้ ซึ่งองค์กร

อาชญากรรมในคดียาเสพติดนั้น บางครั้งหากจะใช้วิธีกันตัวผู้ร่วมกระทำความผิดไว้เป็นพยาน ก็ไม่อาจจะสาวไปถึงตัวการที่อยู่เบื้องหลังหรือผู้กระทำความผิดที่แท้จริงได้ หรือไม่อาจทำให้ศาล เชื่อในพยานหลักฐานและมีคำพิพากษาลงโทษผู้ที่ร่วมกระทำความผิดได้

จากการศึกษาในเรื่องนี้พบว่าเมื่อมีการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพเข้ามาเป็น มาตรการหนึ่งในการแสวงหาพยานหลักฐานให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามองค์กร อาชญากรรมในคดียาเสพติด โดยที่มีการเจรจาต่อรองกับผู้ต้องหาเพื่อให้การรับสารภาพและ ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการแสวงหาพยานหลักฐาน โดยการให้ข้อมูลที่สำคัญและ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ การต่อรองคำรับสารภาพดังกล่าวสามารถกระทำได้โดยการลดหรือเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหาที่ อยู่บนพื้นฐานขององค์ประกอบความผิดเดิม หรือโดยวิธีการเสนอแนะโทษที่เหมาะสมให้แก่ศาล ซึ่งจะช่วยให้เจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องสามารถแสวงหาพยานหลักฐานได้ข้อมูลที่สำคัญและสามารถ ดำเนินคดีกับตัวการที่อยู่เบื้องหลังในการกระทำความผิดได้ และถือว่าเป็นมาตรการหนึ่งที่ใช้เป็น เครื่องมือสำคัญสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้อย่าง มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งในทางกลับกันผู้ต้องหาก็มีโอกาสกลับตัวและให้ความร่วมมือกับ เจ้าหน้าที่เพื่อที่จะทำให้ได้รับการลงโทษที่ต่ำลง และจะเป็นผลดีต่อการแก้ไขให้ผู้กระทำความผิด สามารถกลับคืนสู่สังคมได้

ดังนั้น การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดี ยาเสพติดในประเทศไทยให้ประสบผลสำเร็จและเป็นที่ยอมรับได้นั้น ผู้ต้องหาจะต้องได้รับการ ค้ำครองสิทธิตามกฎหมายอย่างครบถ้วนแล้ว สิทธิกรมีหนายความ หรือผู้ที่ตนให้ความไว้วางใจ และต้องมีการตัดสินใจที่จะเลือกให้การรับสารภาพ (Freedom of choice) โดยการร่วมมือกับ เจ้าพนักงานจะทำให้ไม่เป็นการละเมิดต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดี เนื่องจากผู้ต้องหา หรือจำเลยในองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดนั้นย่อมจะต้องทราบถึงข้อเท็จจริง ผลดี ผลเสีย ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการต่อรองคำรับสารภาพเกี่ยวกับข้อมูลนั้นคืออยู่แล้ว เพื่อให้เกิดความสอดคล้อง กับการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้ก็ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กับการต่อรองคำรับสารภาพในองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดให้เกิดความเหมาะสมและ ชอบด้วยกฎหมายต่อไป โดยที่สามารถนำมาปรับใช้ในการสนับสนุนการสืบสวนสอบสวน การกระทำความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด อันจะทำให้สามารถค้นหาข้อมูล สาวไปถึงตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงได้ เพื่อเป็นการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด ได้อีกทางหนึ่ง

Thesis Title	Organized crime in drugs case: The application of Plea Bargaining
Author	Nattaphon Sintaweewat
Thesis Advisor	Dr. Uthai Arthivech
Department	Law
Academic Year	2011

ABSTRACT

Organized crime in drugs case is the social phenomenon occurring in many countries including Thailand. It took place for a long time and became one of the critical problems creating the negative impact on the economic, social and political development of the nation as well as global reliability and national security. Nowadays, in Thailand, the rate of Organized crime in drugs case is quite high and it tends to rise continuously. Meanwhile, the enforcement of law and the search for evidences to are not accomplished. Since the types of Organized crime in drugs case comprise very complicated course of actions extending to transnational organized crime which difficult to reach out the actual offenders as a result the network of organized crime in drugs case cannot be eliminated.

This thesis is aimed to study the application of plea bargaining to Thai legal system in order to obtain the information regarding Organized crime in drugs case from the offender. It is a way to gather the important and useful information for preventing and suppressing the drugs offence to public officer working in judicial system, independent bodies regarding to preventing and suppressing drugs; and The Office of the Narcotics Control Board. Further, it is aimed to study laws regarding plea bargaining of other countries so as to improve and resolve issues of the existing plea bargaining in Thailand to be more legality and more properly. The United States of America and France has enforced this method, as it eases some troubles in the administration of judicial and criminal system. Moreover, although there is the method of separation of the accomplice for being as witness in case where no other evidences can be searched for to confirm the guilty of the offender, with respect to Organized crime in drugs case, it may not reach to the actual offender or hidden principal or it may be difficult to convince the court of the evidence and make the judgment against the accomplice.

From the study, it is found that when the plea bargaining is applied to be one of the measures for searching for evidences for relevant officer regarding counter Organized crime in drugs case by negotiating with alleged offender for a confession and cooperation with public officer in searching for the evidence, such information are important and useful for countering drugs. The plea bargaining can be made by means of reduction or amendment of allegation based on the original element of crime, or it can be done in the forms of suggestion on the appropriate penalty to the court. This will bring about the fact that the relevant officer is able to search for the important evidence and can sue the hidden principal. It will become a more effective measure to be used as the important tool for the public officer dealing with the counter drugs. On the other hand, the alleged offender will have an opportunity to become a good person and provide cooperation with the officer so as to receive less serious penalty and it will be good for the offender to return to his/her community.

Therefore, in order to apply the plea bargaining to Organized crime in drugs case in Thailand with success and well-acceptance, the alleged offender must have the statutory protection of his/her rights, and right to have a lawyer or his/her reliable person and must decide choice to confess at his or her freedom of choice by cooperating with the offences in order not to bleach the offender right. Because an alleged offender or defendant of the Organized crime in drugs case must understand the fact, advantages and disadvantages that will happen owing to such plea bargaining. In order to make the conformity with and application to the plea bargaining, the laws concerning Organized crime in drugs case should be amended to most properly. Consequently, the plea bargaining can be applied to support the investigation on the Organized crime in drugs case, and it will eventually reach to the actual hidden offender. This can be one of the methods of the counter Organized crime in drugs case. On the other hand, if there is no such well-established tool or legal measure for the counter Organized crime in drugs case, the authorities will not be able to search for the evidence so as to prove the guilty of such alleged offender; hence, the application of aforesaid measure will result in the vast benefit to the judicial system.

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากในปัจจุบันประเทศต่างๆ ในโลกต้องประสบกับปัญหาองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น เพราะปัจจุบันผลของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้การกระทำความผิดมีลักษณะที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทำให้เป็นการยากแก่การติดตามจับกุมของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิสูจน์ความผิดในการพิจารณาคดีอาญาต้องวางอยู่บนพื้นฐานของพยานหลักฐาน ซึ่งเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานยุติธรรมนั้นไม่สามารถสืบหาพยานหลักฐานเพื่อเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้ เพราะผู้ที่เข้าร่วมขบวนการองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมส่วนมากจะปกปิดการกระทำความผิดและธุรกิจของตนและมีผู้ที่อยู่เบื้องหลังเป็นหัวหน้าคอยชักใย ซึ่งผู้ที่อยู่เบื้องหลังนี้เป็นกลุ่มที่มีเงินทุนมากมายในการต่อสู้คดี ทั้งมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการค้าขององค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมที่มีการนำเทคนิค กลยุทธ์ หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ทำให้มีความซับซ้อนและยากต่อการพิสูจน์เพื่อหาผู้กระทำความผิดมาลงโทษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด

องค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม จะมีลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นขบวนการและจะมีการกระทำที่มีความสลับซับซ้อน มีการปกปิดพยานหลักฐานอย่างมิดชิดและมีกลไกในการตัดตอนความสัมพันธ์ทำให้ยากแก่การสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อเอาผิดกับผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังมาลงโทษได้ ดังนั้นผลการดำเนินคดีที่ผ่านมาส่วนใหญ่จึงจับกุมตัวได้แต่เพียงผู้กระทำที่อยู่ระดับล่าง อันอาจมองว่าเป็นเพียงผู้สนับสนุนตัวการใหญ่เท่านั้น ซึ่งกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมนั้น ควรจะเป็นกระบวนการยุติธรรมที่เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นแล้วสามารถที่จะจับกุมตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ และการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้นสามารถป้องกันมิให้มีการประกอบอาชญากรรมที่มีลักษณะองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมนั้นอีก

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น กระบวนการยุติธรรมนับเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและผลประโยชน์ของประชาชน และเป็นหลักประกันสิทธิความเสมอภาคของทุกคนภายใต้กฎหมาย โดยการบังคับใช้กฎหมาย อันจะเป็นรากฐานสำคัญที่จะนำพาสังคมไปสู่ความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยกระบวนการยุติธรรม จึงหมายถึง

แบบแผนของการดำเนินงานเพื่อให้ความยุติธรรมแก่ผู้กระทำผิดกฎหมายและคุ้มครองผู้เสียหาย อันนำไปสู่ความสงบเรียบร้อยต่อสังคมส่วนรวม หน้าที่หลักของกระบวนการยุติธรรมก็คือ การป้องกันสังคมให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดกฎหมายอย่างเป็นธรรม

ในการควบคุมอาชญากรรมย่อมต้องอาศัยทฤษฎีและวัตถุประสงค์ในการลงโทษ ประกอบกัน ทั้งอาชญากรรมในประเภทที่เป็นความผิดในตัวเอง และอาชญากรรมที่เป็นความผิดที่ฝ่าฝืนข้อห้ามกฎหมาย ซึ่งในทางกฎหมายมีทฤษฎีในการลงโทษอยู่ 2 ทฤษฎี คือ

1) ทฤษฎีเด็ดขาด ซึ่งการลงโทษ ได้แก่ การตอบแทนแก่แก่นการกระทำ ความผิด ตามทฤษฎีนี้ควรลงโทษให้หนักหรือเบา ย่อมแล้วแต่ความร้ายแรงของความผิด

2) ทฤษฎีสัมพัทธ์ ซึ่งประสงค์จะให้การลงโทษมีประโยชน์สองประการ กล่าวคือ

(1) เพื่อจะให้สังคมปลอดภัยจากการกระทำผิดของผู้กระทำผิดในภายหน้า หรือ

(2) เพื่อจะปรับปรุงให้ผู้กระทำผิดนั้นกลับตนเป็นคนดีโดยให้กลับสู่สังคม อย่างเดิมได้ ทั้งนี้ โดยแยกประเภทของผู้กระทำผิดออกเป็น

ก. ประเภทกลับตนได้ก็ต้องลงโทษในทางที่จะกลับตน หรือ

ข. ประเภทกลับตนไม่ได้ก็ต้องแยกให้ออกไปจากสังคม เช่น ประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกมีระยะเวลานานเพื่อมิให้มีโอกาสกลับมาเบียดเบียนสังคมอีก¹

การจะลงโทษผู้กระทำผิดอย่างไรนั้นย่อมต้องอาศัยหลักดุลพินิจในการลงโทษ กล่าวคือ

1) โทษจะต้องเป็นไปตามกฎหมาย กล่าวคือ กฎหมายกำหนดโทษไว้อย่างไร ศาลจะต้องลงโทษอย่างนั้น จะลงโทษอย่างอื่นนอกจากที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่ได้ ทั้งนี้เว้นแต่กฎหมายนั้นเองจะยอมให้เปลี่ยนได้ เช่น ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขัง

2) ในความผิดทุกความผิดกฎหมายได้จำกัดดุลพินิจของศาลโดยกำหนดโทษสูงสุดไว้ ศาลจะลงโทษให้หนักกว่ากำหนดโทษขั้นสูงสุดที่กฎหมายกำหนดไว้ไม่ได้ เว้นแต่จะมีเหตุเพิ่มโทษ ตามกฎหมาย เช่น เพราะกระทำผิดอีก ซึ่งเป็นการเพิ่มโทษที่จะลง

3) ความผิดบางความผิดกฎหมายได้จำกัดดุลพินิจของศาลโดยกำหนดโทษขั้นต่ำไว้ เว้นแต่จะมีเหตุลดโทษตามกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นการลดมาตราส่วนโทษ หรือการลดโทษที่จะลง

4) ในระหว่างอัตราโทษขั้นต่ำสุด และขั้นสูงที่กฎหมายกำหนดไว้ ศาลย่อมจะมีอำนาจ ใช้ดุลพินิจกำหนดโทษตามแต่ศาลจะเห็นสมควร²

¹ หยุด แสงอุทัย ก (2538). ความรู้เบื้องต้นกฎหมายทั่วไป. หน้า 189.

² หยุด แสงอุทัย ข (2540). กฎหมายอาญา ภาค 1. หน้า 207-208.

หลักการควบคุมได้วิวัฒนาการนับแต่อดีตจนปัจจุบันภายใต้หลักสังคมวิทยาอันได้แก่ ศาสตร์ในหลายๆ สาขา ได้แก่ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ สังคมศาสตร์ และอาชญากรรมวิทยา เพื่อศึกษา และเข้าถึงสาเหตุของการกระทำความผิดหรืออาชญากรรมในลักษณะต่างๆ รวมไปถึงกลวิธีในการ แก้ไขปัญหาเหล่านั้น ซึ่งแต่ละทฤษฎีย่อมต้องมีทั้งข้อที่ได้รับการสนับสนุนและคัดค้านมากน้อย แตกต่างกันไป ซึ่งเมื่อมีการนำมาประยุกต์ใช้โดยการนำแนวความคิดเกี่ยวกับอาชญาวิทยาในยุค หลังต่อๆ มา ผนวกเข้าไปด้วยกันแล้วก็จะยังเกิดความสมบูรณ์ในการอธิบายสาเหตุของ อาชญากรรมและการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมได้ดียิ่งขึ้น

การจะควบคุมอาชญากรรมโดยการบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษอย่างไรนั้น จะต้องพิจารณาถึงทฤษฎีหรือวัตถุประสงค์ในการลงโทษ และทฤษฎีในทางอาชญาวิทยาประกอบ ควบคู่กันไปด้วย ซึ่งจากแนวคิดดังกล่าวย่อมหมายความว่า การที่จะทำให้คนเกิดความเกรงกลัว ไม่กล้ากระทำความผิด ก็คือ การลงโทษนั้นจะต้องมีความแน่นอน สม่าเสมอ เพราะคนที่ จะกระทำความ ผิดมักจะหวังตรงจุดนี้ เป็นสำคัญว่าทำแล้วจะถูกจับถูกลงโทษหรือไม่ ถ้าโอกาสที่จะถูกจับถูกลงโทษมีน้อย เขาก็จะเสี่ยงที่จะกระทำ ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่มีความคิดในเชิงเศรษฐศาสตร์เช่นนี้เสมอ³

สภาพปัญหาองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดในประเทศไทย

องค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดเป็นองค์กรอาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม อย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นกับนานาประเทศ ทั่วโลกรวมทั้งกับประเทศไทย ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น มานานแล้วและเป็นปัญหาใหญ่ที่สำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนา ของประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความน่าเชื่อถือต่อประชาคมโลกรวมถึง ความมั่นคงของประเทศ ในปัจจุบันประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีปัญหาองค์กรอาชญากรรม ในคดียาเสพติด ซึ่งส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในระดับสูงและมี แนวโน้มที่จะสูงขึ้น ดังจะเห็นได้จากสถิติการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ ซึ่งในปี 2549 มีจำนวนคดี 82,864 มีจำนวนผู้ต้องหา 90,845 ในปี 2550 มีจำนวนคดี 106,599 มีจำนวนผู้ต้องหา 116,333 ในปี 2551 มีจำนวนคดี 140,567 มีจำนวนผู้ต้องหา 152,184 ในปี 2552 มีจำนวนคดี 173,835 มีจำนวนผู้ต้องหา 188,084 และในปี 2553 มีจำนวนคดี 163,909 มีจำนวนผู้ต้องหา 177,523 ประมวลผลวันที่ 5 มีนาคม 2554⁴ ในขณะที่การบังคับใช้กฎหมายและการแสวงหาพยานหลักฐาน เพื่อดำเนินการกับบุคคลเหล่านี้ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมในคดี

³ แสวง บุญเฉลิมวิภาส. (2543). “แนวความคิดเกี่ยวกับดุลพินิจในการลงโทษ.” รวมบทความ ทางวิชาการ 90 ปี ศาสตราจารย์สัญญาธรรมศักดิ์. หน้า 203.

⁴ สำนักงานปราบปรามยาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (2554). ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศประจำปี พ.ศ. 2553. หน้า 4.

ยาเสพติดมีลักษณะของการกระทำที่เป็นขบวนการที่มีความซับซ้อนทำให้ไม่สามารถที่จะสาวไปถึงตัวการใหญ่หรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังมาลงโทษได้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพซึ่งมิได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่เป็นนโยบายทางอาญา (Criminal Policy) มาปรับใช้ในประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลจากผู้กระทำ ความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด ซึ่งจะเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด รวมทั้งศึกษากฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ซึ่งประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศหนึ่งที่น่าเอาวิธีการต่อรองคำรับสารภาพ (Plea Bargaining) มาใช้ ดังจะเห็นได้จาก

คดีมิกกี้คอบร้าส์กับพวก (United States V. Mickey Cobra Gang) เป็นขบวนการค้าเฮโรอีนในนครชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา คดีนี้แม้ว่าเจ้าพนักงานตำรวจจะสืบทราบการกระทำผิดและทราบตัวผู้กระทำความผิด แต่ได้เก็บข้อมูลไว้เป็นความลับเพราะต้องการที่จะสืบสวนจนถึงตัวการใหญ่ โดยได้ใช้ระยะเวลาในการสืบสวนตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001-2006 ในคดีนี้เจ้าพนักงานตำรวจทำการจับกุมผู้ต้องหาในปี ค.ศ. 2006 จำนวน 50 คน ประกอบด้วยหัวหน้าตัวการใหญ่และพวกอีก 49 คน และต่อมาได้มีการยื่นฟ้องจำเลยทั้ง 50 คน เป็นคดีเดียวกัน ในการฟ้องคดีอาญา พนักงานอัยการได้แจ้งให้ผู้พิพากษาทราบว่าวันนั้นจะมีคดีสำคัญซึ่งมีจำเลยเป็นจำนวนมาก ศาลอาจจะต้องเตรียมหมายความให้จำเลยถึง 50 คน รวมทั้งจะต้องเตรียมเจ้าพนักงานศาลและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ปัญหาของคดีนี้จึงเป็นปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่มีความยุ่งยาก คดีนี้พนักงานอัยการได้ทำการต่อรองคำรับสารภาพจนทำให้จำเลยจำนวน 49 คน จาก 50 คน ให้การรับสารภาพ ในที่สุดมีการฟ้องและสืบพยานสำหรับจำเลยเพียงคนเดียว ในการพิจารณาคดีครั้งแรกคณะลูกขุนไม่สามารถชี้ขาดได้ว่าจำเลยกระทำความผิดหรือไม่ จนมีการพิจารณาคดีใหม่ ปัญหาที่สำคัญสำหรับพนักงานอัยการในการพิจารณาคดีใหม่ คือ ความเสี่ยงที่ศาลอาจพิพากษายกฟ้อง พนักงานอัยการจึงได้ทำการต่อรองคำรับสารภาพกับจำเลยที่ให้การปฏิเสธและขอต่อสู้คดีครั้งนี้ ในที่สุดจำเลยคนดังกล่าวก็ให้การรับสารภาพ โดยพนักงานอัยการจะเปลี่ยนฐานความผิดที่ฟ้อง และขอแก้ฟ้องให้ศาลลงโทษในฐานความผิดที่เบาลง ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในประเทศสหรัฐอเมริกา⁵

⁵ จูริคาร์ตัน นรินทรานุกร ฌ อยุธยา และณรัช วรรณโกวิท. (2553). บทบาทของผู้พิพากษาต่อการต่อรองคำรับสารภาพในคดีอาญา: ประสบการณ์ของประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายและหลักปฏิบัติ. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2554, จาก <http://www.opsc.coj.go.th/system/seminar/1-12-53/บทบาทของผู้พิพากษาต่อการต่อรองคำรับสารภาพในคดีอาญา.pdf>

รวมทั้งในประเทศฝรั่งเศส ก็มีวิธีการพิจารณาเมื่อมีคำรับสารภาพในชั้นก่อนฟ้องและความตกลงทางอาญา อันได้แก่การสั่งยุติคดีภายใต้เงื่อนไขบางประการซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้อย่างแพร่หลาย เพื่อช่วยคลี่คลายปัญหาข้อขัดข้องในการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และจากการศึกษาในเรื่องนี้พบว่าเมื่อมีการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพเข้ามาเป็นมาตรการหนึ่งในการแสวงหาพยานหลักฐานให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดเหล่านี้ โดยที่มีการเจรจาต่อรองกับผู้ต้องหา เพื่อให้การรับสารภาพและให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการแสวงหาพยานหลักฐาน โดยการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด โดยการต่อรองคำรับสารภาพดังกล่าวในประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถกระทำได้โดยการลดหรือเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหาที่อยู่บนพื้นฐานขององค์ประกอบความผิดเดิม หรือการต่อรองคำรับสารภาพโดยวิธีการเสนอแนะโทษที่เหมาะสมให้แก่ศาล จะทำให้เจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องสามารถแสวงหาพยานหลักฐานข้อมูลที่สำคัญและสามารถดำเนินคดีกับตัวการที่อยู่เบื้องหลังในการกระทำความผิดได้ และถือว่าเป็นมาตรการหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ตัดสายโยงใยขององค์กรอาชญากรรมและลดจำนวนการกระทำความผิดลงได้ ซึ่งในทางกลับกันผู้ต้องหาที่มีโอกาสกลับตัวและให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เพื่อที่จะทำให้ได้รับการลงโทษที่ต่ำลง และจะเป็นผลดีต่อการแก้ไขให้ผู้กระทำผิดสามารถกลับสู่สังคมได้ ทั้งนี้ การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดในประเทศไทยให้ประสบผลสำเร็จและเป็นที่ยอมรับได้นั้นผู้ต้องหาจะต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายอย่างครบถ้วนแล้วด้วย อันจะทำให้ไม่เป็นการละเมิดต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดีนั่นเอง

เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยมีบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับวิธีการต่อรองคำรับสารภาพรองรับไว้แล้วในการดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2 ความว่า “ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้” อันเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ต่อผู้จับกุม หรือพนักงานสอบสวนในชั้นสอบสวน ศาลจะใช้ดุลพินิจลดโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำเพียงใดก็ได้” ซึ่งเมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวแล้วอาจมีปัญหาในเรื่องของอำนาจตรวจสอบ

ในการนำการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้ระหว่างองค์กรได้ อันเนื่องมาจากการที่พนักงานอัยการมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพดังกล่าวนี้ ซึ่งตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยแนวทางการประสานงานคดียาเสพติด พ.ศ. 2553 นั้น พนักงานอัยการจะทำได้เพียงบรรยายฟ้องและมีคำขอท้ายฟ้องขอให้ศาลพิจารณาลงโทษจำเลยสถานเบาได้เท่านั้น หากเห็นว่าข้อมูลที่ได้สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามยาเสพติด โดยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นตอนการต่อรองคำรับสารภาพกับผู้ต้องหาแต่อย่างใด ทั้งที่แท้จริงแล้ว การดำเนินคดีอาญาชั้นสอบสวนฟ้องร้องเป็นอำนาจเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากนานาประเทศที่กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนและฟ้องร้อง ส่วนการดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวนนั้นถือว่าเป็นการดำเนินคดีอาญาเพื่อพนักงานอัยการเท่านั้น⁶ ซึ่งต่างจากประเทศไทยที่แยกอำนาจสอบสวนและฟ้องร้องออกจากกันกล่าวคือ ในคดีอาญาทั่วไปให้อำนาจสอบสวนเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวน ส่วนอำนาจฟ้องร้องเป็นอำนาจของพนักงานอัยการ ซึ่งมีผลทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่เป็นอย่างเดียวกัน ดังนั้นเพื่อความชอบด้วยกฎหมายในการตรวจสอบการใช้อำนาจระหว่างองค์กร พนักงานอัยการจึงควรมีอำนาจในการสอบสวนผู้ต้องหาองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด ซึ่งถือว่าเป็นคดีที่มีความสำคัญและร้ายแรงมาก รวมถึงการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานลงโทษผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดเพื่อตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมต่อไป

และแม้ประเทศไทยได้มีการร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ที่จัดทำขึ้นโดยสำนักงานอัยการสูงสุด อันเนื่องมาจากการที่ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 จึงมีพันธกรณีที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เพื่ออนุวัติการตามอนุสัญญาดังกล่าวขึ้นมาแล้วและจะมีผลบังคับใช้ในเร็ววันนี้ อันมีบทบัญญัติในการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด ความว่า

“ในระหว่างการสอบสวนคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หากผู้ต้องหาให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับกิจกรรมและการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีต่อหัวหน้าหรือผู้มีบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ให้พนักงานสอบสวนบันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวนแล้วเสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นต่ออัยการสูงสุด

⁶ คณิต ฌ นคร ก (2552). วิอาญาวิพากษ์. หน้า 26.

ถ้าอัยการสูงสุดเห็นว่าข้อมูลที่ได้รับจากผู้ต้องหาเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งตามความในวรรคแรก อัยการสูงสุดมีอำนาจใช้ดุลพินิจออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหานั้นทุกข้อหาหรือบางข้อหา

หากการให้ข้อมูลดังกล่าวในวรรคหนึ่งได้กระทำในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกคำสั่งถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา หรือไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกาจำเลยในความผิดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี” ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวแล้วอาจมีปัญหาเรื่องความชอบด้วยกฎหมายได้ อันเนื่องมาจากการที่ศาลไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพของพนักงานอัยการ จึงผิดแผกแตกต่างกับนานาประเทศเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสที่ให้เป็นดุลพินิจศาลที่จะยอมรับหรือปฏิเสธกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพของพนักงานอัยการดังกล่าวได้ โดยศาลไม่จำเป็นต้องผูกพันตามวิธีการต่อรองคำรับสารภาพของพนักงานอัยการแต่อย่างใด

ดังนั้นในการศึกษาเรื่องการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้กับองค์กออาชญากรรมในคดีอาชญากรรมในประเทศไทยนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษาดังกล่าวเกี่ยวกับวิธีการต่อรองคำรับสารภาพในประเทศไทยและกระบวนการยุติธรรมในการต่อรองคำรับสารภาพของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส แนวคิดและทฤษฎีต่างๆ รวมทั้งข้อดี ข้อเสีย ของกระบวนการดังกล่าว เพื่อนำมาปรับใช้ในประเทศไทยให้เกิดความเหมาะสมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงระบบโครงสร้างของการต่อรองคำรับสารภาพจะก่อให้เกิดผลประการใดบ้างในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียของการต่อรองคำรับสารภาพในองค์กรอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรมระหว่างประเทศไทย ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศส เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงและแก้ไขวิธีการต่อรองคำรับสารภาพภายในประเทศที่มีอยู่ให้เกิดความเหมาะสมและชอบด้วยกฎหมาย โดยมีจุดมุ่งหมายในการแสวงหาพยานหลักฐานใช้ดำเนินคดีกับตัวการที่อยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงได้

1.2.3 เพื่อศึกษาการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขกฎหมายภายในประเทศให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป โดยวิเคราะห์บทบาทของพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม พนักงานอัยการ ศาล และขั้นตอนตรวจสอบการใช้ดุลพินิจระหว่างองค์กรในการต่อรองคำรับสารภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพบังคับในทางอาญา

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การนำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพในคดีอาญา มาปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดนั้น หลักการเป็นการให้ตัวผู้ต้องหาให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการเปิดเผยข้อมูลสำคัญรวมถึงข้อเท็จจริงต่างๆ จากการกระทำความผิด อันเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด เพื่อให้สามารถนำกฎหมายที่มีอยู่มาบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดจะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถได้ข้อเท็จจริงจากคำให้การของผู้ต้องหาหรือจำเลยมาใช้เป็นประโยชน์กับการดำเนินคดีในลักษณะนี้ได้ เนื่องจากองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดนั้นมีปัญหาในเรื่องการขาดพยานหลักฐานที่จำเป็นสำหรับดำเนินคดีกับตัวการที่อยู่เบื้องหลังในการกระทำความผิด ทำให้การดำเนินคดีและการแสวงหาพยานหลักฐานโดยทั่วไปไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะปราบปรามตัวการที่อยู่เบื้องหลังในการกระทำความผิดอย่างได้ผล จึงควรจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิจัยถึงข้อดี ข้อเสีย และยกแนวทางในการแก้ไขหรือปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้ถูกต้องเพื่อเป็นแนวทางในการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพจากคำให้การของผู้ต้องหาหรือจำเลยผู้ที่ร่วมขบวนการมาเป็นประโยชน์สำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อใช้เป็นมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีกับตัวการที่อยู่เบื้องหลังในการกระทำความผิด ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงขององค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ขอบเขตของเนื้อหาครอบคลุมเฉพาะกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพ และเงื่อนไขในการต่อรองคำรับสารภาพสำหรับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด ในขั้นตอนของการสืบสวนจับกุม สอบสวน ฟ้องร้อง ดำเนินคดี และการพิพากษาตัดสิน โดยศึกษาหลักเกณฑ์การต่อรองคำรับสารภาพในคดีที่มีลักษณะทั่วไปในประเทศสหรัฐอเมริกา และในประเทศฝรั่งเศส และกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพตามระเบียบวิธีปฏิบัติและกฎหมายไทย โดยการนำมาเปรียบเทียบและปรับใช้กับระบบกฎหมายของประเทศไทย

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

การดำเนินการวิจัยของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ด้วยการค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มาจากการค้นคว้าข้อมูลปฐมภูมิ (Primary sources) ได้แก่ กฎหมายต่างๆ พระราชบัญญัติ รายงานการประชุมที่เกี่ยวข้อง รวมถึง ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary sources) ได้แก่ หนังสือ บทความ วารสาร เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานราชการ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามตัวการที่อยู่เบื้องหลังในการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด เป็นต้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงอุปสรรคปัญหาข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ ในการบังคับใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพ

1.6.2 ทำให้ทราบถึงข้อดี ข้อเสีย และความเป็นไปได้ที่จะนำเอาหลักเกณฑ์ของวิธีการต่อรองคำรับสารภาพในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับระบบการบริหารยุติธรรมของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องสำหรับการดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดโดยคำนึงถึงกฎหมาย สภาพสังคม นโยบายการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดภายในประเทศ เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายต่อไป ทำให้แสวงหาพยานหลักฐานดำเนินคดีกับตัวการที่อยู่เบื้องหลัง ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงได้

1.6.3 ทำให้ทราบถึงข้อเสนอแนะและแนวทางในการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้เป็นกฎหมายภายในประเทศให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปได้ ซึ่งจะทำให้กระบวนการบริหารงานยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทยมีประสิทธิภาพ มีความชัดเจนและแน่นอนมากยิ่งขึ้น อันเป็นประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และก่อให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพบังคับทางอาญาในปัจจุบัน

บทที่ 2

แนวคิดและวิวัฒนาการของการต่อรองคำรับสารภาพ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม

ปัจจุบันการกระทำความผิดอาชญากรรมเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญากับผู้กระทำความผิดอาชญากรรมที่มีสติคิดดีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ อันเนื่องมาจากการบังคับใช้กฎหมายและการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการกับผู้กระทำผิดเหล่านี้ไม่ประสบผลสำเร็จที่จะสามารถสาวไปถึงตัวการใหญ่ผู้อยู่เบื้องหลังได้ เพราะการขาดพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิด ดังนั้นเพื่อตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมจึงจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องในการแสวงหาพยานหลักฐานจากผู้กระทำความผิด ดังเช่นวิธีการต่อรองคำรับสารภาพ ซึ่งจะทำได้ดำเนินการคดีกับผู้อยู่เบื้องหลังได้ อันจะทำให้สายพานในกระบวนการยุติธรรมแก้ไขปัญหาอาชญากรรมให้หมดไปได้

2.1 การดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมในประเทศไทย

ความหมายขององค์กรอาชญากรรมในทางกฎหมาย (Legal approach) อธิบายว่า “อาชญากรรม” คือ “การกระทำของบุคคลซึ่งละเมิดต่อกฎหมายอาญา”⁷ จากความหมายดังกล่าวแยกองค์ประกอบได้เป็น 2 ประการ ประการแรก คือ อาชญากรรมเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม (บุคคลต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง) ประการที่สอง คือ พฤติกรรมดังกล่าวต้องครบองค์ประกอบของกฎหมายสารบัญญัติที่บัญญัติให้การกระทำใดเป็นความผิดและมีโทษ ซึ่งทำให้ผู้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการนั้นๆ ถือเป็นผู้กระทำความผิดอาญา

สำหรับความหมายของอาชญากรรมในทางสังคม (Sociological approach) เป็นการกำหนดสถานะของอาชญากรรมจากการกระทำ และกำหนดสถานะของอาชญากรจากตัวผู้กระทำ เมื่อพิจารณาในทางสังคม อาชญากรรมเกี่ยวข้องกับส่วนสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

---

⁷ สิริรักษ์ จรูญโรจน์ ณ อรุณยา. (2547). ความรับผิดชอบในทางอาญาของผู้เข้าร่วมในองค์กรอาชญากรรม. หน้า 10.

1) คุณค่าที่คนกลุ่มหนึ่งหรือส่วนหนึ่งของสังคมตระหนักถึงความสำคัญของคุณค่านั้นว่ามีความสำคัญในทางการเมืองการปกครอง

2) การแยกออกของคนอีกส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือสังคมนั้น เป็นผลให้คนอีกส่วนหนึ่งที่ไม่รู้ถึงความสำคัญของคุณค่าหรือให้ความสำคัญแก่คุณค่านั้นน้อยมาก จนกระทั่งมีแนวโน้มที่จะทำอันตรายต่อคุณค่านั้นๆ

3) การหันเข้าหาซึ่งการใช้อำนาจบังคับอย่างเหมาะสม โดยผู้ที่เข้าใจถึงความสำคัญของคุณค่าซึ่งใช้อำนาจบังคับดังกล่าวแก่ผู้ที่ไม่รู้ถึงความสำคัญของคุณค่า

เพราะฉะนั้นอาชญากรรมในมุมมองทางสังคม คือ รูปแบบของสัมพันธเมื่อมองจากความคิดเห็นของกลุ่มคนมากกว่าความเห็นของคนใดคนหนึ่ง เมื่อใดก็ตามที่มีการประกอบอาชญากรรม ความสัมพันธ์ดังกล่าวจะเข้ามาเกี่ยวข้อง

อาชญากรรมแยกประเภทตามลักษณะอาชญากรรมออกเป็น 8 ประเภทด้วยกัน

1) อาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลอย่างรุนแรง (Violent personal crime) เช่น การฆาตกรรม การทำร้ายร่างกายให้บาดเจ็บสาหัส และการข่มขืนกระทำชำเรา

2) อาชญากรรมที่กระทำต่อทรัพย์สินตามโอกาสจะอำนวย (Occasional property crime) เช่น การขโมยรถยนต์ ขโมยของในร้านค้า การปลอมแปลงเช็ค และทำลายสมบัติสาธารณะ

3) อาชญากรรมอาชีพ (Occupational crime) หมายถึง พวกทุจริตต่อหน้าที่ในหน้าร้านบริษัทหรือราชการ เช่น ขักยกอก นื้อฉล โฆษณาปลอม ขายของผิดราคา กิจการตลาดมืด

4) อาชญากรรมการเมือง (Political crime) เช่น การกบฏ การปลุกปั่นเพื่อก่อความไม่สงบ การก่อวินาศกรรม

5) อาชญากรรมที่ขัดต่อระเบียบแบบแผนอันดีงามของสังคม (Public order crime) เช่น การเมาสุราอาละวาด คนจรจัด โสเภณี การติดยาเสพติด ฝ่าฝืนกฎจราจร

6) อาชญากรรมที่มีมาแต่ดั้งเดิม (Conventional crime) เช่น การปล้น ลักขโมย การบุกรุกเข้าไปในบ้านผู้อื่น

7) องค์กรอาชญากรรม (Organized crime) เช่น กลุ่มการพนัน กลุ่มค้ายาเสพติด กลุ่มโสเภณี

8) อาชญากรรมที่ยึดเป็นอาชีพ (Professional crime) เช่น นักต้มตุ๋น การล้วงกระเป๋า การปลอมของ มือปืนรับจ้าง⁸

⁸ สุดสงวน สุธีสร. (2541). อาชญากรรม: ความหมาย ขอบเขต และทฤษฎี. หน้า 29.

นอกจากนี้ยังอาจจำแนกประเภทของอาชญากรรมตามระบบพฤติกรรมทางอาชญากรรมมากำหนดประเภทอาชญากรรม ได้ดังนี้

- 1) อาชญากรรมอาชีพ (Professional crime)
- 2) อาชญากรรมติดนิสัย (Habitual crime)
- 3) อาชญากรรมปกเสื้อขาว (White collar crime)
- 4) อาชญากรรมการเมือง (Political crime)
- 5) อาชญากรรมร่วมกันกระทำ (Organized crime)
- 6) อาชญากรรมเป็นครั้งคราว (Occasional crime)
- 7) อาชญากรรมอุกฉกรรจ์ (Violent crime)⁹

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบอาชญากรรมอย่างเป็นอาชญากรรมประเภทหนึ่ง องค์การอาชญากรรม คือ รูปแบบพฤติกรรมที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และพฤติกรรมนั้นก่อให้เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงต่อคุณค่าซึ่งสังคมเห็นว่ามีความสำคัญ

องค์การอาชญากรรม (Organized crime) คือกลุ่มของบุคคลที่รวมตัวจัดตั้งเป็นองค์การเพื่อประกอบอาชญากรรมอย่างต่อเนื่อง มีการจัดลำดับชั้น บังคับบัญชาและแบ่งหน้าที่โดยกรมอบหมายงานกันเป็นทอดๆ มีการวางแผนการทำความผิด การดำเนินการขององค์การมีลักษณะปกปิดและรักษาความลับขององค์การ รวมทั้งตัดตอนความสัมพันธ์ที่โยงใยถึงกันภายในองค์การและที่จะสาวไปถึงหัวหน้าขององค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ป็นหัวหน้าจะไม่อยู่ใกล้ชิดกับการกระทำ ความผิดไม่ว่าในขั้นตอนใด การจัดการกับองค์การอาชญากรรมโดยใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมองค์การอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นการจัดการต่อบุคคลผู้เข้าร่วมในองค์การอาชญากรรม วัตถุประสงค์การทำความผิดหรือประโยชน์ขององค์การอาชญากรรม จำเป็นที่จะต้องมุ่งเน้นตัวองค์การอาชญากรรมด้วยการนิยามความหมายให้ครอบคลุมพฤติกรรมที่เป็นอยู่ เพื่อใช้บังคับ มาตรการทางกฎหมายได้อย่างทั่วถึงและเหมาะสม

2.1.1 ความหมายขององค์การอาชญากรรม

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในปัจจุบันว่าอาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ที่อยู่คู่กับสังคมมนุษย์มาทุกยุคสมัย โดยได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของการกระทำและรูปแบบของผู้กระทำไปตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครอง การทำความผิดตามลำพังเฉพาะตัวบุคคลหรือการทำความผิดของกลุ่มบุคคลที่มีการร่วมกระทำอย่างไม่เป็นกิจจะลักษณะ ได้กลายเป็นการทำความผิดของกลุ่มบุคคลที่มีการจัดตั้งในลักษณะองค์การ ที่เรียกว่า “องค์การอาชญากรรม” (Organized crime) ก่อให้เกิดการทำความผิดร้ายแรงต่างๆ ที่กระทบต่อสังคมในวงกว้าง

⁹ แหล่งเดิม.

ความหมายโดยทั่วไปขององค์กรอาชญากรรม หมายความว่า กลุ่มของบุคคลซึ่งมีการกระทำการร่วมกันในช่วงระยะเวลาอันพอสมควรเพื่อประกอบอาชญากรรม โดยเกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรง องค์กรอาชญากรรมรูปแบบต่างๆ นั้น บางแห่งกระทำผิดกฎหมายเพียงอย่างเดียว ในขณะที่องค์กรอาชญากรรมบางแห่งมีธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมายบังหน้าและมีการกระทำผิดกฎหมายด้วยหรือกระทำผิดกฎหมายเป็นส่วนน้อยแต่ธุรกิจส่วนใหญ่เป็นธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมาย การใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมองค์กรอาชญากรรม ไม่ว่าจะมุ่งจัดการตัวบุคคลผู้กระทำความผิด วัตถุประสงค์แห่งการกระทำความผิด หรือผลประโยชน์จากการกระทำความผิดก็ตาม ประเด็นสำคัญที่ควรคำนึงถึงได้แก่ การมุ่งเน้นที่ “องค์กรอาชญากรรม” ด้วยการนิยามความหมายให้ครอบคลุมพฤติการณ์ที่เป็นอยู่เพื่อใช้มาตรการทางกฎหมายได้ทั่วถึงและเหมาะสม ดังนั้นหากสามารถแบ่งแยกองค์กรอาชญากรรมว่ามีความแตกต่างจากธุรกิจที่ดำเนินไปโดยชอบด้วยกฎหมายอย่างไรด้วยการนิยามนิยามความหมายให้ครอบคลุมพฤติการณ์ที่เป็นอยู่ ก็จะสามารถใช้บังคับมาตรการทางกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรม ซึ่งเมื่อบุคคลในองค์กรอาชญากรรม ทรัพย์สินและรายได้ขององค์กรอาชญากรรมถูกทำลายลง องค์กรอาชญากรรมจะหดตัวเล็กลง และฝ่อไปได้ในที่สุด¹⁰

ความหมายในทางวิชาการ (Academic Definitions) ในทางวิชาการความสนใจต่อการศึกษาศึกษาองค์กรอาชญากรรมของนักอาชญาวิทยา ก่อให้เกิดคำจำกัดความของคำว่า “องค์กรอาชญากรรม” เป็นจำนวนมาก จากหลักฐานที่ปรากฏ คำว่า “องค์กรอาชญากรรม” (Organized crime) ถูกนำมาใช้เป็นครั้งแรกเมื่อประมาณกลางคริสต์ศตวรรษที่ 18 เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความผิดที่กระทำตามลำพังเฉพาะตัวบุคคล (Offences commit by individuals) และความผิดที่กระทำเป็นองค์กร (Organized offences) โดยมีความแตกต่างกันในส่วนสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) จำนวนบุคคลที่เกี่ยวข้อง และ 2) ทักษะในการประกอบอาชญากรรม¹¹ อย่างไรก็ตามความแตกต่างของจำนวนบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่เป็นสาระสำคัญในการให้คำจำกัดความขององค์กรอาชญากรรมในทางวิชาการ ซึ่งในที่นี้ผู้เขียนจะขอยกตัวอย่างคำจำกัดความขององค์กรอาชญากรรมดังต่อไปนี้

¹⁰ ประธาน วัฒนวานิชย์ ก (2542). กระบวนการยุติธรรมกับปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ. หน้า 50.

¹¹ สิริรักษ์ จริญญาโรจน์ ณ อุชยา. เล่มเดิม. หน้า 16.

Donald R. Cressey เขียนอธิบายองค์กรอาชญากรรมในบทความเรื่อง “The Functions and Structures of Criminal Syndicates” ดังนี้ “องค์กรอาชญากรรม (Organized crime) คือ อาชญากรรมใดๆ ที่กระทำลงโดยบุคคลผู้มีตำแหน่งในการแบ่งหน้าที่ตามที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อการประกอบอาชญากรรม”¹²

องค์กรอาชญากรรม (Organized crime) คือ “การสมคบกันอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรืออำนาจ โดยไม่คำนึงถึงกฎหมาย ด้วยการใช้ประโยชน์จากเศรษฐกิจ ใช้กำลังทางกายภาพ หรือการทุจริตต่อสาธารณะหรือบุคคล โดยมีระบบการดำเนินการแบบการประกอบการทางธุรกิจ”¹³

“องค์กรอาชญากรรมเป็นผลผลิตของการสมคบกันในทางอาญาซึ่งคงอยู่อย่างต่อเนื่องได้ด้วยตัวเอง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไรจากสังคมด้วยวิธีการทั้งที่ชอบธรรมและไม่ชอบธรรม ไม่ว่าจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม และถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับตัวบุคคล แต่การสมคบร่วมกันยังคงดำเนินต่อไป องค์กรอาชญากรรมเปรียบได้กับเชื้อโรคร้ายที่ดำรงชีวิตอยู่บนความอ่อนแอของมนุษย์ ในขณะที่องค์กรอาชญากรรมดำรงอยู่ได้ด้วยการสร้างความหวาดกลัวและการคอร์รัปชัน ใช้วิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้ได้มาซึ่งความคุ้มกันจากการถูกบังคับใช้กฎหมาย องค์กรอาชญากรรมเป็นองค์กรที่บุคคลรวมเข้าด้วยกัน โดยบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับงานผิดกฎหมายมีภาระที่จะต้องใช้ชีวิตอยู่ภายใต้กรอบแห่งระเบียบวินัยอย่างเข้มงวด ในขณะที่บุคคลระดับสูงขององค์กรถูกกันออกจากการกระทำที่เป็นความผิดอาญาและการถูกฟ้องร้อง”¹⁴

ในทัศนะของรองศาสตราจารย์ นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล อธิบายถึง “องค์กรอาชญากรรม” คือ การที่คณะบุคคลรวมตัวกันกระทำความผิดเกี่ยวกับธุรกิจการเงิน ในการรวมตัวกันจะมีการจัดการบริหารอย่างเป็นทางการและมีประสิทธิภาพ การกระทำความผิดที่เป็นองค์การนี้จึงยากแก่การจับกุมปราบปราม¹⁵

“องค์กรอาชญากรรม (Organized crime)” คือ การประกอบกิจกรรมที่ผิดกฎหมายโดยมีสมาชิกจำนวนมากที่รวมตัวกันเป็นองค์กร มีลักษณะการดำเนินงานที่มั่นคงและเคร่งครัดต่อกฎระเบียบวินัย โดยจะประกอบกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดหาสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย ซึ่งครอบคลุมธุรกิจในวงกว้างรวมทั้งการพนัน การค้าประเวณี การให้กู้ยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ย

¹² Donald R. Cressey. (1990). **The Functions and Structures of Criminal Syndicates.** p. 8.

¹³ Richard Quinney. (1979). **Criminology.** p. 203.

¹⁴ Ralph Salerno and John S. Tompkins. (1978). **The Crime Confederation: Co Nostra and Allied Oprrations in Organized Crime.** p. 165.

¹⁵ นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล. (2541). **อาชญากรรม (การป้องกัน: การควบคุม).** หน้า 234.

เกินอัตรา ยาเสพติด การเรียกค่าคุ้มครอง รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ ที่ผิดกฎหมายที่กระทำโดยสมาชิกขององค์กรดังกล่าว¹⁶

ความหมายในทางกฎหมาย (Legal Definitions) การใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมองค์กรอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มุ่งเน้นที่การจัดการตัวบุคคล ทรัพย์สิน หรือรายได้ขององค์กรอาชญากรรมก็ตาม จำเป็นต้องทราบความหมายขององค์กรอาชญากรรม บทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมมักนิยามคำว่า “องค์กรอาชญากรรม” ให้ครอบคลุมพฤติกรรมที่เป็นอยู่ขององค์กรอาชญากรรม เพื่อให้ทราบว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้ใช้บังคับกับบุคคล ทรัพย์สิน หรือรายได้ประเภทใด และสามารถใช้นโยบายมาตรการทางกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรการทางกฎหมายที่ใช้บังคับกับบุคคลในองค์กรอาชญากรรมจะเป็นการบัญญัติความรับผิดชอบในทางอาญาแก่สมาชิกขององค์กรอาชญากรรม ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะหรือบทบัญญัติแห่งกฎหมายทั่วไปที่บัญญัติความรับผิดชอบในทางอาญาแก่สมาชิกขององค์กรอาชญากรรมนั้น แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บัญญัติให้การเป็นสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บัญญัติให้การรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นองค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา และบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บัญญัติให้ความผิดเฉพาะอย่าง ที่กระทำโดยสมาชิกขององค์กรอาชญากรรมเป็นความผิดอาญา¹⁷ ด้วยเหตุนี้การนิยามความหมายขององค์กรอาชญากรรมในทางกฎหมายนั้น นอกจากจะเป็นประโยชน์ในแง่การใช้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้ทั่วถึงและเหมาะสมแล้ว ในบางกรณีการนิยามความหมายขององค์กรอาชญากรรมในทางกฎหมายยังใช้เป็นองค์ประกอบของฐานความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกองค์กรอาชญากรรม หรือฐานความผิดเกี่ยวกับการรวมกลุ่มจัดตั้งในลักษณะองค์กรอาชญากรรมด้วย

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากองค์กรอาชญากรรมอย่างมากจากการที่องค์กรอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว บันทวนระบบเศรษฐกิจและส่งผลกระทบต่อธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมาย แทรกแซงระบบการเมืองการปกครองและสร้างความหวาดกลัวต่อประชาชนในสังคม จึงมีความพยายามในการศึกษาให้ความหมายขององค์กรอาชญากรรมในทางวิชาการ และนำไปสู่การพัฒนาด้านกฎหมาย ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่เดิมมีข้อจำกัดในเรื่องขอบเขตของการบังคับใช้แก่องค์กรอาชญากรรม เนื่องจากบัญญัติขึ้น

¹⁶ วัชรพล ประสารราชกิจ. (2544). อาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ. หน้า 59.

¹⁷ สิริรักษ์ จรุงโรจน์ ณ อุชฺษา. เล่มเดิม. หน้า 19.

โดยมีวัตถุประสงค์ให้ใช้บังคับกับการกระทำความผิดตามลำพังเฉพาะตัวบุคคลหรือกลุ่มผู้กระทำความผิดกลุ่มเล็กๆ ที่มีการร่วมกระทำความผิดอย่างไม่เป็นกิจจะลักษณะเท่านั้น แต่การกระทำความผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมมีความซับซ้อนมากกว่า ดังนั้นสหรัฐอเมริกาจึงเป็นประเทศที่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรม และในบทบัญญัติกฎหมายบางฉบับได้กำหนดความหมายขององค์กรอาชญากรรมไว้ คำนิยามขององค์กรอาชญากรรมตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกาที่ค่อนข้างครอบคลุมพฤติการณ์ที่เป็นอยู่ขององค์กรอาชญากรรมปรากฏอยู่ใน Omnibus Crime Control and Safe Streets Act ค.ศ. 1968 ซึ่งให้คำนิยามไว้ดังนี้ “องค์กรอาชญากรรม (Organized crime) หมายความว่า การกระทำกิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของสมาชิกกลุ่มซึ่งจัดตั้งขึ้นอย่างมีระเบียบ และรวมตัวกันอย่างเป็นกิจจะลักษณะ และมีสายบังคับบัญชาที่เข้มงวด ดำเนินการจัดหาสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมาย และอาจเป็นการดำเนินการโดยผิดกฎหมายอื่น อาทิเช่น การพนัน โสเภณี การให้กู้ยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ยสูง ขากล่อมประสาท การขู่เข็ญแรงงาน และกิจกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอื่นๆ ของสมาชิกในองค์กร”

นอกจากนี้ การให้คำนิยามความหมายของ “องค์กรอาชญากรรม” ได้ปรากฏอยู่ในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000) ข้อ 2 ซึ่งได้นิยามคำว่า “กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร” (Organized Criminal Group) หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดโครงสร้างประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งและที่มีการประสานการดำเนินงานระหว่างกันโดยมีเป้าหมายในการก่ออาชญากรรมร้ายแรง ตั้งแต่หนึ่งฐานความผิดขึ้นไปตามที่ได้กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ด้วยเหตุที่อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 มุ่งใช้เพื่อจัดการกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ดังนั้น ถึงแม้ว่าคำนิยามความหมายของกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะไม่มีองค์ประกอบของการข้ามชาติร่วมด้วยก็ตาม แต่อนุสัญญานี้ก็ได้กำหนดให้อาชญากรรมตามอนุสัญญานี้มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติต่อเมื่อเข้าตามที่กำหนดไว้ในข้อ 3 (2) กล่าวคือ การกระทำความผิดมีลักษณะข้ามชาติ หากว่า

- 1) เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ
- 2) เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียมการในขั้นตอนสำคัญของการกระทำความผิด การวางแผน การสั่งการหรือควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง

3) เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ผิดกฎหมายที่มีการดำเนินการในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ หรือ

4) เป็นการกระทำความผิดอาญาในรัฐหนึ่งแต่มีผลกระทบต่อรัฐอีกรัฐหนึ่ง จากที่ได้ยกตัวอย่างการให้คำนิยามความหมายขององค์กรอาชญากรรม ทั้งในทางวิชาการและในทางกฎหมายดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ามีคำหลายคำที่ใช้ในความหมายเดียวกันกับ “องค์กรอาชญากรรม” (Organized crime) เช่น Omnibus Crime Control and Safe Streets Act ค.ศ. 1968 ใช้คำว่า “องค์กรอาชญากรรม” (Organized crime) และอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 ใช้คำว่า “กลุ่มอาชญากรที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร” (Organized Criminal Group)

2.1.2 ลักษณะเฉพาะขององค์กรอาชญากรรม

การอธิบายลักษณะเฉพาะขององค์กรอาชญากรรมเป็นผลมาจากความพยายามในการศึกษาองค์กรอาชญากรรมที่มีการดำเนินการอยู่จริงในรูปแบบต่างๆ ในที่ต่างๆ ของโลก อันนำไปสู่การให้คำนิยามขององค์กรอาชญากรรมในทางวิชาการและในทางกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในทีกระทำเป็นองค์กรอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สหภาพยุโรป หรือ EU กำหนดลักษณะเฉพาะขององค์กรอาชญากรรมไว้ 11 ประการ ซึ่ง 4 ลักษณะแรกถือเป็นลักษณะสำคัญขององค์กรอาชญากรรมที่จำเป็นต้องมี ดังต่อไปนี้

- 1) มีความร่วมมือกันของบุคคลมากกว่าสองคนขึ้นไป
- 2) มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง หรือดำรงอยู่ในช่วงเวลาหนึ่ง
- 3) เป็นที่น่าเชื่อว่าจะกระทำความผิดอาญาร้ายแรง ซึ่งมีโทษจำคุกสำหรับการกระทำความผิดนั้น อย่างน้อย 4 ปี หรือมีโทษที่สูงกว่านั้น
- 4) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินและอำนาจ
- 5) มีการจัดแบ่งลำดับชั้นของผู้เข้าร่วมในองค์กร
- 6) มีระเบียบวินัยภายในองค์กรและมาตรการควบคุมสมาชิกในองค์กร
- 7) มีการใช้ความรุนแรงหรือการข่มขู่ในรูปแบบต่างๆ
- 8) มีการจัดโครงสร้างองค์กรเหมือนเช่นธุรกิจที่ชอบด้วยกฎหมาย
- 9) เกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการฟอกเงิน
- 10) มีการดำเนินงานขององค์กรในลักษณะข้ามประเทศ

11) พยายามสร้างอิทธิพลเหนือองค์กรทางกฎหมาย เช่น รัฐบาล พรรคการเมือง กระบวนการยุติธรรม และองค์กรทางเศรษฐกิจ เป็นต้น¹⁸

จากลักษณะขององค์กรอาชญากรรมตามที่ EU กำหนด จะเห็นได้ว่าการที่องค์กรอาชญากรรมได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงินจำนวนมากไม่จำเป็นต้องก่อให้เกิดการฟอกเงินเสมอไป หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าองค์กรอาชญากรรมหนึ่งๆ อาจไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการฟอกเงินเลยก็ได้ และยังไม่จำเป็นต้องมีการแบ่งลำดับชั้นความรู้ความสามารถหรือหน้าที่ของสมาชิกผู้เข้าร่วมในองค์กรอาชญากรรม อีกทั้งในการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมไม่จำเป็นต้องใช้ความรุนแรงเสมอไป แต่จำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องขององค์กรชั่วระยะเวลาหนึ่ง

Royal Canadian Mounted Police's Criminal Intelligence Directorate ประเทศแคนาดา ได้กำหนดลักษณะเฉพาะขององค์กรอาชญากรรมไว้รวม 14 ลักษณะ ดังนี้

1) การฉ้อราษฎร์บังหลวง (Corruption) เป็นการใช้อิทธิพลที่ผิดกฎหมาย แสวงหาผลประโยชน์จากความอ่อนแอของผู้อื่นและการข่มขู่เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ (blackmail)

2) ระเบียบวินัย (Discipline) มีการบังคับให้เชื่อฟังองค์กร โดยทำให้เกิดความกลัวหรือโดยการใช้ความรุนแรง (ใช้กำลังบังคับ)

3) การแทรกซึมเพื่อสร้างอิทธิพลที่มีผลต่อการตัดสินใจ (Infiltration) มีความพยายามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจเหนือองค์กรทางกฎหมาย เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์จากการกระทำผิดเพิ่มมากขึ้น หรือได้รับการคุ้มครองจากการถูกบังคับใช้กฎหมาย

4) การคุ้มกัน (Insulation) มีการคุ้มกันบุคคลผู้เป็นหัวหน้าหรือตัวการใหญ่ขององค์กรอาชญากรรม โดยการแยกออกไม่ให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการก่ออาชญากรรมและกันออกจากผู้ลงมือกระทำความผิด ไม่ให้อยู่ใกล้ชิดกับการกระทำผิดไม่ว่าในขั้นตอนใด

5) การผูกขาด (Monopoly) มีการกำหนดพื้นที่ซึ่งอยู่ในการควบคุมของแต่ละองค์กรไว้อย่างชัดเจน โดยไม่มีองค์กรอื่นมาก้าวก่าย และไม่ก้าวก่ายซึ่งกันและกัน เพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันกันระหว่างองค์กร

6) แรงจูงใจในการประกอบอาชญากรรม (Motivation) มีแรงจูงใจที่จะกระทำความผิดเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและอิทธิพลอันเป็นผลต่อเนื่องจากการได้ทรัพย์สินเพิ่มขึ้น (แรงจูงใจนี้เองทำให้องค์กรอาชญากรรมแตกต่างจากองค์กรผู้ก่อการร้ายซึ่งมีแรงจูงใจในทางการเมืองและสังคม)

7) การบ่อนทำลาย (Subversion) การดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมส่งผลกระทบต่อในทางทำลายองค์กรทางสังคมและองค์กรทางกฎหมาย รวมทั้งระบบคุณค่าทางศีลธรรม

¹⁸ Michael Levi. (2002). *The Organization of Serious Crimes*. p. 882.

8) ประวัติศาสตร์ (History) วิวัฒนาการความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ทำให้องค์กรมีความมั่นคงมากขึ้นและสามารถพัฒนากิจกรรมที่เป็นความผิวดำ รวมถึงทักษะในการกระทำผิดให้ดียิ่งขึ้น

9) ความรุนแรง (Violence) มีการใช้ความรุนแรงในการกระทำผิดโดยปราศจากความลังเลเพื่อบรรลุเป้าหมายในการกระทำผิดต่อกฎหมาย

10) ความชาญฉลาด (Sophistication) ใช้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ทั้งในด้านการติดต่อสื่อสาร ควบคุมระบบการเงินและการจัดการภายในองค์กร

11) ความต่อเนื่อง (Continuity) มีการดำรงอยู่ขององค์กรและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับการประกอบธุรกิจตามกฎหมาย เช่น บริษัท ห้างหุ้นส่วน

12) ความหลากหลาย (Diversity) องค์กรอาชญากรรมหนึ่งๆ อาจเกี่ยวข้องกับ การดำเนินการทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อปกป้องกิจกรรมในส่วนที่ผิดกฎหมายขององค์กร

13) ความผูกพันหรือข้อผูกมัด (Bonding) มีความผูกพันกันระหว่างบุคคลต่อบุคคล และบุคคลต่อองค์กร ทั้งนี้เพื่อความมั่นคงขององค์กรและเพื่อปกป้ององค์กร ซึ่งอาจมีพิธีการหรือเงื่อนไขสำหรับผู้ที่จะเข้ามาเป็นสมาชิก

14) การเคลื่อนไหว (Mobility) การประกอบอาชญากรรมขององค์กรอาชญากรรม ไม่จำกัดอยู่ภายในเขตประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่อาจเกี่ยวพันในหลายประเทศก็ได้¹⁹

รองศาสตราจารย์ นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล ได้แยกลักษณะขององค์กรอาชญากรรม เพื่อให้เห็นชัดเจน ดังนี้

1) คณะบุคคลที่รวมเป็นองค์การอย่างมั่นคง แน่นแฟ้น จัดตั้งเป็นองค์กรโดยหวังประโยชน์ร่วมกัน

2) มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ สามารถประสานงานได้พร้อมเพรียงกัน และเคร่งครัดต่อระเบียบวินัย

3) มีการจัดการ แบ่งงานกันรับผิดชอบโดยมีประสิทธิภาพหวังผลจริงจัง

4) บุคคลที่ดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้าขององค์กรอาชญากรรมเป็นคนที่มีความสามารถทางเศรษฐกิจและการเมือง จะเป็นคนที่สังคมทั่วไปยอมรับว่าเป็นคนที่มีสถานภาพทางสังคมสูง

5) ทางองค์กรจะดึงข้าราชการ นักการเมืองเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรด้วย หรืออาจจัดหาเงินทุนที่จะให้ผลประโยชน์และการดูแลแก่ข้าราชการและนักการเมือง เพื่อแลกเปลี่ยนให้องค์กรได้ทำงานได้สะดวก

¹⁹ Jame R. Richards. (1998). **Transnational Criminal Organizations**. p. 4.

6) องค์กรอาชญากรรมมักใช้ความรุนแรงในการดำเนินธุรกิจผิดกฎหมาย เช่น การข่มขู่ การทำร้ายร่างกาย และการฆ่าบุคคลผู้ขัดผลประโยชน์ รวมทั้งสมาชิกขององค์กรเองถ้าทำผิดกฎระเบียบก็จะถูกจัดการทันที

7) เป็นอาชญากรรมที่ยึดเป็นอาชีพและจะพยายามขยายธุรกิจกว้างขึ้นในเขตแดน และมีการทำธุรกิจข้ามชาติด้วย

8) วิธีการดำเนินการ จะใช้บุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางเข้ามาร่วมทำงานด้วย

9) องค์กรจะมีการจัดสรรเงินพิเศษในการดูแลพรรคพวก บริวารรวมทั้งครอบครัวไม่ให้เดือดร้อน เนื่องจากสมาชิกบางคนถูกจับและดำเนินคดี ถูกบังคับใช้ทางกฎหมายต้องถูกจำคุก ทรยศและลูกของเขาจะไม่ถูกทอดทิ้ง

10) การจัดสรรเป็นค่าใช้จ่าย เป็นค่าจัดหาเครื่องมือ ค่าจ้างสมุนมือปืนรับจ้าง และค่าสินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่กระบวนการยุติธรรม ตำรวจ อัยการ และศาล นักการเมือง ทหารที่มีตำแหน่ง และนายความ เงินที่ใช้ในการวิ่งเต้นมีจำนวนมาก

11) มีการวางแผน กำหนดนโยบาย และมีการนำมาตรการต่างๆ มาใช้เพื่อป้องกันอุปสรรคความชะงักในการประกอบกิจการ²⁰

จากการศึกษาลักษณะเฉพาะขององค์กรอาชญากรรมดังกล่าวข้างต้น พบว่าองค์กรอาชญากรรมมีลักษณะเฉพาะซึ่งแตกต่างจากอาชญากรรมปกติอยู่หลายประการ เมื่อพิจารณาประกอบกันกับความหมายขององค์กรอาชญากรรมแล้วจะสรุปลักษณะสำคัญขององค์กรอาชญากรรม ได้ดังนี้

1) องค์กรอาชญากรรมมีการวางแผนในการกระทำความผิด และกระทำความผิดไปตามแผนที่วางไว้ นั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นและอำนาจ ซึ่งผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดอย่างแท้จริงคือหัวหน้าขององค์กรอาชญากรรม

2) องค์กรอาชญากรรมมีการรวมตัวกันของบุคคลหลายๆ คน ซึ่งอาจมีการจัดโครงสร้างองค์กรที่มีลักษณะซับซ้อนหรือมีลักษณะธรรมดาไม่ซับซ้อน

3) กิจกรรมหลักหรือหน้าที่หลักขององค์กรอาชญากรรมที่เป็นความผิดอาญา คือ การจัดหาสินค้าหรือบริการผิดกฎหมาย

4) องค์กรอาชญากรรมมีการบังคับบัญชาและการควบคุมกำกับที่เคร่งครัดรุนแรง หัวหน้าหรือสมาชิกในระดับผู้บริหารขององค์กรอาชญากรรมจะเป็นผู้กำหนดนโยบายในการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมทั้งในเรื่องที่ผิดกฎหมายและในเรื่องที่ชอบด้วยกฎหมาย

²⁰ นวลจันทร์ ทัศนชัยกุล. เล่มเดิม. หน้า 235.

โดยการสั่งการเป็นทอดๆ ต่อกันไปจนสมาชิกในระดับปฏิบัติการซึ่งจะเป็นผู้รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายนั้น

5) องค์กรอาชญากรรมมีการติดต่อสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรทางกฎหมาย หรือสร้างอิทธิพลเหนือองค์กรทางกฎหมาย โดยเฉพาะการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและนักการเมือง เพื่อให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ได้โดยปราศจากอุปสรรคขัดขวาง

6) องค์กรอาชญากรรมมีความต่อเนื่อง ดำรงอยู่เป็นระยะเวลาหนึ่งซึ่งยาวนานพอสมควร มิใช่การรวมกลุ่มเพื่อกระทำความผิดคราวหนึ่งๆ เท่านั้น

2.1.3 สภาพองค์กรอาชญากรรมกับคดีอาชญากรรมในปัจจุบัน

ในปัจจุบัน การดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมได้ปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบของขบวนการค้าหรือธุรกิจที่จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่นและอำนาจ โดยมีการดำเนินการประกอบอาชญากรรมในลักษณะข้ามชาติ อันเป็นผลมาจากปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) การขยายระบบเศรษฐกิจไปทั่วโลก (Globalization of the economy)
- 2) การเพิ่มจำนวนของผู้อพยพและการผสมผสานข้ามเชื้อชาติเผ่าพันธุ์
- 3) การพัฒนาเทคโนโลยีการคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร²¹

การดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมโดยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจหรืออาชญากรรมที่ไม่ใช่ทางเศรษฐกิจ ในส่วนอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนั้นได้แก่ การฉ้อโกง ความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัสต์ (Criminal breach of trust) การปลอมเอกสาร การปลอมและแปลงเงินตรา ความผิดเกี่ยวกับสินค้า (Commodities Offences) การฉ้อฉลของบริษัท (Corporate Fraud) การฉ้อฉลเกี่ยวกับหลักทรัพย์และการปั่นหุ้น (Securities Fraud and Stock market manipulation) การฉ้อฉลเกี่ยวกับการประกันภัย การฉ้อฉลเกี่ยวกับการพาณิชย์นาวี การฉ้อฉลเกี่ยวกับบัตรเครดิต และการหลอกลวงเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน สำหรับอาชญากรรมที่ไม่ใช่ทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การลักลอบค้ายาเสพติด การปล้นโดยมีอาวุธ การลักพาตัวเพื่อค่าไถ่ การกรรโชก การค้าประเวณี การพนันในลักษณะมีเครือข่ายโยงใย (Syndicated Gaming and betting) การลักลอบค้าอาวุธปืน และการลักขายนพาหนะที่เดินด้วยเครื่องยนต์²²

²¹ สิริรักษ์ จรุงโรจน์ ณ อรุณา. เล่มเดิม. หน้า 56.

²² ต่อศักดิ์ บุรณะเรืองโรจน์. (2544). การอธิบายทั่วไปเกี่ยวกับแนวความคิดทางด้านนโยบายเพื่อการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม ในปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ. หน้า 4.

สำหรับสภาพองค์กรอาชญากรรมของประเทศไทยในปัจจุบัน นอกจากจะเป็นในลักษณะของกลุ่มผู้มีอิทธิพลซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องผิดกฎหมายต่างๆ แล้ว ยังมีองค์กรอาชญากรรมต่างชาติที่เข้ามาดำเนินการในประเทศไทย และองค์กรอาชญากรรมภายในประเทศเองที่มีการดำเนินการในลักษณะข้ามชาติ ซึ่งประเภทของอาชญากรรมข้ามชาติที่สำคัญในประเทศไทย ได้แก่

- 1) การลักลอบค้ายาเสพติด (Illicit Trafficking in Drugs)
- 2) การลักลอบคนเข้าเมือง (Smuggling of Illegal Migrants)
- 3) การค้าอาวุธ (Arms Trafficking)
- 4) อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (Economic Crime and Computer Crime)
- 5) การค้าหญิงและเด็ก (Trafficking of Women and Children)
- 6) การโจรกรรมและลักลอบค้ายานพาหนะ (Theft and Smuggling of Vehicles)
- 7) การฟอกเงิน (Money Laundering)²³

กล่าวโดยสรุป สภาพองค์กรอาชญากรรมในปัจจุบันได้ขยายไปสู่การทำความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติที่เรียกว่า “อาชญากรรมข้ามชาติ” (Transnational Crime) อันเป็นความผิดซึ่งมีผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อมเกี่ยวข้องกับมากกว่าหนึ่งประเทศ ลักษณะข้ามชาติขององค์กรอาชญากรรมมิได้หมายความว่าเฉพาะการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมที่ไม่เฉพาะแต่ภายในอาณาเขตของประเทศที่องค์กรอาชญากรรมได้จัดตั้งขึ้นแต่มีการดำเนินการในต่างประเทศด้วย อีกทั้งยังหมายความรวมถึงกรณีที่มีการร่วมมือกันระหว่างองค์กรอาชญากรรมในประเทศต่างๆ ด้วยเหตุนี้ คำว่า “ข้ามชาติ” จึงเป็นการอธิบายลักษณะขององค์กรอาชญากรรมหนึ่งๆ ที่มีการดำเนินการเกี่ยวเนื่องในมากกว่าหนึ่งประเทศ และลักษณะของความร่วมมือระหว่างองค์กรอาชญากรรมในประเทศต่างๆ องค์กรสหประชาชาติ ได้แบ่งประเภทขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติออกเป็น 10 ลักษณะคือ

- 1) การลักลอบค้ายาเสพติด (Illicit Trafficking in Drugs)
- 2) การลักลอบคนเข้าเมือง (Smuggling of Illegal Migrants)
- 3) การค้าอาวุธ (Arms Trafficking)
- 4) การลักลอบค้าอาวุธ อุปกรณ์นิวเคลียร์ (Trafficking in Nuclear Material)
- 5) กลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย (Transnational Criminal Organization and Terrorism)
- 6) การค้าหญิงและเด็ก (Trafficking in Women and Children)

²³ วัชรพล ประสารราชกิจ. เล่มเดิม. หน้า 62.

- 7) การลักลอบค้าชิ้นส่วนมนุษย์ (Trafficking in Body Parts)
- 8) การโจรกรรมและลักลอบค้ายานพาหนะ (Theft and Smuggling of Vehicles)
- 9) การฟอกเงิน (Money Laundering)
- 10) การกระทำความผิดอื่นๆ (Other activities) ได้แก่
  - (1) การโจรกรรมศิลปวัตถุ
  - (2) การให้สินบนเจ้าหน้าที่ตำรวจ และข้าราชการอื่นๆ
  - (3) อาชญากรรมคอมพิวเตอร์
  - (4) อาชญากรรมสิ่งแวดล้อม
  - (5) อาชญากรรมทรัพย์สินทางปัญญา
  - (6) การฉ้อโกงประกันภัยทางทะเล²⁴

สำหรับประเทศไทย เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมประสบผลสำเร็จ ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2543 ซึ่งอนุสัญญาดังกล่าวประกอบไปด้วยมาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางการบริหาร และมาตรการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศภาคีสมาชิกในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในทุกรูปแบบ ทั้งที่เป็นมาตรการบังคับและมาตรการทางเลือก เป็นผลให้ประเทศไทยมีพันธกรณีในการปฏิบัติตามอนุสัญญาดังกล่าว โดยมีความจำเป็นในการตรวจสอบบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายใน แก้ไขปรับปรุงกฎหมาย และอาจรวมไปถึงการร่างกฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมขึ้นใหม่

ซึ่งประเทศไทย ได้นำบทบัญญัติดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

“องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” หมายความว่า กลุ่มจัดตั้งของบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไป ที่รวมตัวกันในรูปแบบต่างๆ เป็นระยะเวลาหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรง²⁵ ฐานใดฐานหนึ่งหรือหลายฐาน หรือเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือ

²⁴ วีระพงษ์ บุญโญภาส ก (2544). อาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ. หน้า 61.

²⁵ ความผิดร้ายแรงคือ การกระทำความผิดซึ่งสามารถลงโทษโดยการจำคุกอิสรภาพซึ่งมีอัตราโทษขั้นสูงเป็นเวลาอย่างน้อย 4 ปี หรือโดยโทษที่หนักกว่านั้น.

ผลประโยชน์ใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และเป็นอาชญากรรมที่มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้

1) เป็นการกระทำความผิดอาญาโดยลักษณะแห่งการกระทำเกิดขึ้นในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ

2) เป็นการกระทำความผิดอาญาซึ่งในขั้นตอนที่สำคัญของการเตรียมการเพื่อกระทำความผิด หรือการวางแผน การสั่งการและการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง

3) เป็นการกระทำความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติโดยเข้าร่วมกิจกรรมที่ผิดกฎหมายที่มีการดำเนินการอยู่ในรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ

4) เป็นการกระทำความผิดอาญาในรัฐหนึ่ง แต่ผลของการกระทำเกิดในอีกรัฐหนึ่ง ไม่ว่าผู้กระทำจะมีความประสงค์ให้ผลนั้นเกิดขึ้นในอาณาเขตของอีกรัฐหนึ่งไม่ก็ตาม

ทั้งนี้ เมื่อมีการลักลอบค้ายาเสพติด (Illicit Trafficking in Drugs) นั้นเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติประเภทหนึ่ง และคดียาเสพติดในปัจจุบันมักมีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ อันเนื่องมาจากความร่วมมือกันของผู้กระทำความผิดระหว่างประเทศ ในธุรกิจการค้ายาเสพติด เพื่อจุดมุ่งหมายในผลประโยชน์จำนวนมหาศาล ทำให้เกิดผลเสียหายต่อประชาคมโลกในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงจำเป็นที่นานาประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทยจะต้องเร่งแก้ไขปัญหายาเสพติดที่นับวันจะเพิ่มขึ้น จนปัจจุบันกลับมาเข้าครอบงำทุกหย่อมหญ้าอีกครั้งโดยเร็วที่สุด

2.2 ลักษณะการกระทำความผิดยาเสพติด

อาชญากรรมยาเสพติด จะมีลักษณะที่แตกต่างไปจากอาชญากรรมอื่นๆ คือมีลักษณะ

1) เป็นอาชญากรรมที่ปราศจากผู้เสียหาย (Victimless crime) ซึ่งเป็นอาชญากรรมที่ทั้งสองฝ่ายมีความสมัครใจที่จะสนองความต้องการในสิ่งของหรือบริการที่ผิดกฎหมาย เนื่องจากอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น ผู้กระทำและผู้รับผลกระทบมีความสมัครใจที่จะร่วมกันประกอบอาชญากรรมขึ้น กล่าวคือผู้เสพยาเสพติดมีความพึงพอใจที่ซื้อยาเสพติดมาเสพเพื่อสนองความต้องการของร่างกาย จะเห็นได้ว่าแตกต่างไปจากอาชญากรรมอื่นๆ ที่จะมีผู้เสียหาย ซึ่งผู้เสียหายมักจะนำเรื่องราวไปแจ้งหรือร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง เพื่อดำเนินการกับผู้กระทำความผิดต่อไป ดังนั้นอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด โอกาสที่เจ้าหน้าที่จะได้รับรายงานจึงไม่มีเลย ปกติแล้วการร้องทุกข์ของผู้เสียหายนั้นถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการที่จะสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรม

ในเมื่อปราศจากคำร้องทุกข์เสียแล้ว การสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดจะดำเนินการได้ยากมากกว่า

2) อาชญากรรมยาเสพติด มักดำเนินงานในรูปแบบองค์กร มีขอบข่ายงานที่เป็นระบบ ในลักษณะที่เรียกกันว่าองค์กรอาชญากรรม (Organized crime) มีผู้กระทำผิดร่วมกันหลายคน และยึดถือเป็นอาชีพ การดำเนินงานในลักษณะที่ปกปิดเป็นความลับ และสลับซับซ้อนสำหรับบุคคลชั้นนำหรือระดับสูงขององค์กรอาชญากรรม อาจเป็นบุคคลที่รู้จักกันในสังคม มีความเป็นอยู่แบบชนชั้นสูงต่างๆ ไป มีอาชีพที่ถูกกฎหมายบังหน้า แต่เบื้องหลังจะมีอาชีพในทางการค้ายาเสพติดในรูปแบบทุน โดยปัจจุบันคดียาเสพติดส่วนใหญ่พัฒนาไปสู่ในระดับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติแล้ว

3) อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ผลตอบแทนสูงแก่ผู้กระทำผิด เนื่องจากการลักลอบค้ายาเสพติดมีผลกำไรหลายเท่าตัว จึงสามารถที่จะใช้อำนาจของเงินในการสร้างบริวารเป็นหูเป็นตา หรือใช้เงินซื้ออิทธิพลให้หลุดพ้นจากการจับกุม จึงเป็นที่ล่อใจบุคคลทั่วไปที่จะก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดได้ง่าย

4) อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด จะมีอิทธิพลของนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ให้ความคุ้มครองในการดำเนินการ การจับกุมตัวผู้กระทำผิดส่วนใหญ่จึงกระทำได้เฉพาะลูกมือที่เป็นผู้ลงมือกระทำผิด²⁶

สำหรับโครงสร้างขององค์กรอาชญากรรม จะมีลักษณะแตกต่างกันไป ขึ้นกับกิจกรรมหรือขนาดของธุรกิจยาเสพติดที่ดำเนินการอยู่ โดยทั่วไปแล้ว โครงสร้างนั้นอาจแบ่งได้ 4 ระดับ กล่าวคือ

ระดับที่ 1 คือหัวหน้า เป็นผู้บริหารรับผิดชอบในกิจการทั้งหมด ซึ่งทั่วไปอาจเรียกว่า Boss มีเพียงคนเดียว บุคคลนี้จะไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจการ โดยจะมีอาชีพสุจริตอื่นบังหน้า

ระดับที่ 2 ผู้ช่วย Underboss มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูล ข่าวสารการดำเนินงาน และรายงานให้หัวหน้าทราบ ตลอดจนมีหน้าที่ในการรับคำสั่ง นโยบายไปดำเนินการ

ระดับที่ 3 หัวหน้าชุดปฏิบัติการ ซึ่งทำหน้าที่เป็นฉนวน (Buffer) ระหว่างระดับสูงกับระดับต่ำ เป็นการป้องกันและปิดกั้น มิให้เจ้าหน้าที่สืบสวนไปถึงระดับสูง

ระดับที่ 4 ระดับต่ำสุด หรือผู้ปฏิบัติการ (Bottom) ซึ่งจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติการตามคำสั่งของระดับสูง

ในองค์กรอาชญากรรมนี้ จะมีกฎข้อบังคับที่เข้มงวดกวดขันมากในเรื่องความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์ต่อองค์กร หากฝ่าฝืนจะถูกลงโทษอย่างรุนแรง จึงเป็นเหตุให้เกิดความยุ่งยากลำบาก

²⁶ เกา สารสิน. (2522). ปัญหาการควบคุมยาเสพติดในประเทศไทย การศึกษาเฉพาะกรณีถึงมาตรการและยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงของชาติ. หน้า 93.

ในการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ปราบปราม²⁷ และกฎหมายทั่วไปก็ไม่สามารถนำมาใช้บังคับกับ Boss หรือ Underboss ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงได้เลย

จากการแบ่งลักษณะตามรูปแบบขององค์กรแล้ว ในทางปฏิบัติจะแบ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดยาเสพติด ตามลำดับความสำคัญ ออกเป็นดังนี้²⁸

1) กลุ่มผู้เสพ ได้แก่ เด็กและเยาวชน ประชาชนทั่วไป และกลุ่มผู้ใช้แรงงาน โดยเฉพาะยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีน

2) กลุ่มผู้ค้าหรือผู้จำหน่าย ได้แก่

(1) ผู้ทำหน้าที่คนกลางหรือที่เรียกว่าผู้ขน หรือผู้ลำเลียง คือเป็นผู้รับเป็นคนกลางในการติดต่อระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขาย

(2) ผู้ค้ารายย่อย จะเป็นผู้ติดต่อกับทั้งสองฝ่ายผู้ซื้อและฝ่ายผู้ขายจะเป็นผู้รับยาเสพติดมาจากผู้ขาย โดยตนได้สำรองเงินค่ายาเสพติดจ่ายไปก่อน หรืออาจจะเครดิตไว้ก่อนแล้วนำยาเสพติดมาจำหน่ายให้ผู้ซื้อโดยจะได้ผลกำไร

3) ผู้ค้ารายใหญ่ จะมีการจำหน่ายยาเสพติดครั้งละมากๆ เมื่อจำหน่ายเป็นปริมาณมากๆ ก็มีผลกำไรมหาศาล

4) ผู้ผลิต ยาเสพติดซึ่งปัจจุบันได้มีการใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยทำให้ผลิตยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า ได้เป็นจำนวนมากในเวลาอันรวดเร็ว ทำให้ผลิตยาเสพติดส่งให้กับผู้จำหน่ายรายใหญ่ได้เป็นจำนวนมาก และเป็นจำนวนหลายๆ ราย

5) ผู้ลำเลียงสารตั้งต้น ในการผลิตยาเสพติดแต่ละประเภท ย่อมจะต้องมีสารตั้งต้นซึ่งเป็นสารเคมี ตัวอย่างเช่น อีเฟดริน ไฮโดรคลอไรด์ ซึ่งเป็นสารตั้งต้นชนิดหนึ่งในการผลิตยาบ้า สารเคมีประเภทนี้จะต้องมีการนำเข้ามาจากต่างประเทศ ผู้กระทำผิดประเภทนี้จะมีความสามารถในการติดต่อและการขนส่งเข้ามาสู่สถานที่ทำการผลิตยาเสพติด

6) ผู้คุ้มกัน ในขบวนการค้ายาเสพติด เป็นการกระทำที่ลักลอบและต้องหลบซ่อนจากเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ดังนั้นในการผลิตจึงต้องหลบเลี่ยงจากการถูกจับกุม จึงต้องมีผู้ร่วมกระทำผิดบางส่วนที่ทำหน้าที่คอยสอดส่องดูแล ทั้งทางด้านการข่าว ระวังเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการคุ้มกันการผลิตและลำเลียงยาเสพติด

7) นายทุน ผู้กระทำความผิดในระดับสูง อาจไม่มีผู้ใดในองค์กรค้ายาเสพติดเคยพบเห็นว่าเป็นผู้ใด แต่เป็นผู้อยู่เบื้องหลังการผลิต และการขนส่งสารตั้งต้นและลำเลียงยาเสพติด และเป็นผู้เก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากเงินรายได้ที่ได้จากการจำหน่ายยาเสพติด

²⁷ แหล่งเดิม.

²⁸ ัญญพล เรืองน่วม. (2543). การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในคดียาเสพติด. หน้า 20.

โดยที่อาชญากรรมยาเสพติดเป็นความผิดที่มีลักษณะขององค์การอาชญากรรมซึ่งเป็นรูปแบบของการกระทำความผิดที่แตกต่างไปจากการกระทำความผิดอาญาปกติทั่วไป และในขณะที่กฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันได้ออกแบบเพื่อการดำเนินคดีกับอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นปัจเจกชน ดังนั้นการดำเนินคดียาเสพติดจึงดำเนินการได้เฉพาะตัวผู้กระทำความผิดที่ถูกจับกุมเท่านั้น ส่วนผู้กระทำความผิดรายอื่นๆ ที่อยู่เบื้องหลังที่ร่วมในลักษณะองค์กร ซึ่งมีการแบ่งแยกหน้าที่กันทำ กลับไม่สามารถดำเนินคดีอย่างได้ผล

โดยเฉพาะกับตัวการที่อยู่เบื้องหลังที่ไม่จำเป็นต้องมีการกระทำที่ใกล้ชิดกับผลที่เป็นความผิดตามกฎหมาย นั่นคือตัวยาเสพติด ซึ่งองค์การอาชญากรรมยาเสพติดนั้นมีการแบ่งความรับผิดชอบในการทำงานเป็นระดับชั้น มีข่ายงานที่ซับซ้อน และประสานกันทั้งภายในและภายนอกประเทศ บุคคลซึ่งเป็นระดับหัวหน้าขององค์กรมักจะมีอาชีพที่ถูกกฎหมายบังหน้าและจะไม่สร้างพยานหลักฐานที่แสดงว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การจับกุมบุคคลระดับหัวหน้าซึ่งเป็นตัวการสำคัญเพื่อดำเนินคดีจึงกระทำได้ยากเพราะขาดพยานหลักฐาน²⁹ ทั้งนี้เป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริง

แต่การจับกุมดำเนินคดีกับผู้ลักลอบค้ายาเสพติดที่เจ้าหน้าที่จับกุมได้ในปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นผู้ค้ารายย่อย ผู้ขนส่ง และผู้ค้าสำคัญรองจากนายทุน ซึ่งการจับกุมผู้กระทำความผิดดังกล่าว จะไม่สามารถแก้ไขปัญหาในการปราบปรามยาเสพติดได้ ทั้งนี้เพราะจะมีผู้กระทำความผิดรายใหม่เกิดขึ้นแทนอยู่เสมอ การไม่สามารถจับกุมผู้เป็นนายทุน หรือไม่สามารถใช้มาตรการทางกฎหมาย ดำเนินการแก่นายทุนได้ อันเนื่องมาจากการขาดพยานหลักฐาน จึงเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างยิ่งของการแก้ไขปัญหายาเสพติด³⁰

ดังนั้นปัญหาสำคัญในการพิสูจน์ความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดที่สำคัญ คือปัญหาด้านพยานหลักฐาน ตั้งแต่การแสวงหาพยานหลักฐาน และเมื่อได้พยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการพิสูจน์ในเรื่องคดียาเสพติดแล้ว จะต้องอยู่ในมาตรฐานหรือเกณฑ์ของการรับฟังพยานหลักฐานด้วย เนื่องจากความผิดยาเสพติดมีลักษณะเป็นความผิดที่มีโทษทางอาญา ในการรับฟังพยานหลักฐาน จึงต้องอยู่ในเกณฑ์ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การพิสูจน์ความผิดตามฐานความผิดต่างๆ ในคดียาเสพติดนั้นจึงต้องอยู่ในมาตรฐานของการพิสูจน์ทางอาญาคือต้อง

²⁹ ไชยยศ เหมะรัชตะ และคณะ. (2526). การศึกษาการดำเนินคดียาเสพติดตามระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม. หน้า 60.

³⁰ แหล่งเดิม.

นำพยานหลักฐานเข้าสืบจนสิ้นสงสัยว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น (Prove Beyond Reasonable Doubt)³¹

โดยเฉพาะคดีเมทแอมเฟตามีนมีจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับยาเสพติดประเภทอื่น ดังจะเห็นได้จาก สถิติการจับกุมคดีเมทแอมเฟตามีนทั่วประเทศ ซึ่งในปี 2549 มีจำนวนคดี 59,272 มีจำนวนผู้ต้องหา 65,378 ในปี 2550 มีจำนวนคดี 81,696 มีจำนวนผู้ต้องหา 88,717 ในปี 2551 มีจำนวนคดี 114,959 มีจำนวนผู้ต้องหา 123,447 ในปี 2552 มีจำนวนคดี 138,065 มีจำนวนผู้ต้องหา 146,574 และในปี 2553 มีจำนวนคดี 131,548 มีจำนวนผู้ต้องหา 139,714 ประมวลผลวันที่ 5 มีนาคม 2554³² และแม้รัฐจะมีการแก้ไขกฎหมายเพิ่มโทษแก่ผู้กระทำความผิดโดยหวังว่าการเพิ่มโทษดังกล่าวจะทำให้มีผลเป็นการยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิด แต่จากสถิติที่กล่าวมาพบว่ คดียังเพิ่มขึ้น ดังนั้นการเพิ่มโทษจึงไม่อาจแก้ไขปัญหาคriminalแพร่ระบาด รวมทั้งป้องกันยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำความผิดได้

เพราะฉะนั้นเพื่อตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมจึงจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องในการแสวงหาพยานหลักฐาน ซึ่งจะทำได้ สามารถดำเนินคดีกับตัวการผู้อยู่เบื้องหลังอันจะทำให้สายพานระบบการยุติธรรมแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดไปได้

กฎหมายระหว่างประเทศฉบับที่มีกลไกและเครื่องมือในการดำเนินคดีที่หลากหลาย สำหรับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดคืออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 (UN Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances 1988) ได้กำหนดมาตรการสืบสวนสอบสวนพิเศษสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐนำไปใช้ในการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรการต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่

การดักฟังทางโทรศัพท์ (Wire tapping)

การยาเสพติดภายใต้การควบคุม (Controlled delivery)

การสมคบ (Conspiracy)

การฟอกเงิน (Money laundering)

การอำพราง (Under cover)

การคุ้มครองพยาน ผู้ให้ข่าว สายลับ (Witness protection)

³¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 227.

³² สำนักงานปราบปรามยาเสพติดสำนักงาน สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. เล่มเดิม. หน้า 5.

การติดตามสะกดรอยด้วยเครื่องมือพิเศษ (Electronic surveillance)

การล่อให้กระทำความผิด (Entrapment)

การจัดตั้งศูนย์กลางทางการข่าวสากล (International intelligence center)

การกันไว้เป็นพยาน

รวมทั้งได้บัญญัติมาตรการด้านความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการส่งผู้ร้ายข้ามแดน และการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาด้วย

จนต่อมาได้มีอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime-UNTOC) เกิดขึ้น โดยเป็นอนุสัญญาที่ต่อยอดมาจากอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 โดยขยายขอบเขตของการบังคับใช้กว้างกว่าความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งอนุสัญญา UNTOC นี้ใช้บังคับกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติด้วยและรวมไปถึงการบัญญัติให้นำมาตรการพิเศษที่สำคัญอีกประการหนึ่งมาใช้ในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามแนวคิดของทฤษฎีควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) ซึ่งให้ความสำคัญกับการค้นหาความจริงโดยรัฐ คือ การนำการต่อรองคำรับสารภาพ (Plea bargaining) มาใช้บังคับนั่นเอง

การต่อรองคำรับสารภาพ (Plea bargaining) เป็นมาตรการที่สำคัญอย่างยิ่งที่ใช้ในการต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรมอย่างได้ผล โดยเฉพาะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถเข้าถึงตัวอาชญากรที่เป็นตัวการใหญ่ที่แท้จริงซึ่งเป็นมาตรการในการตัดรากถอนโคนการกระทำความผิด โดยอาศัยหลักการปล่อยปลาเล็กเพื่อให้ได้ปลาใหญ่ ซึ่งผู้กระทำความผิดนั้นยอมรับสารภาพโดยไม่ต่อสู้คดี และให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการให้ข้อมูลเพื่อจับตัวการที่เป็นผู้บงการที่หนีขึ้นไปได้ โดยผู้ที่ให้ความร่วมมือจะได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในการฟ้องคดีที่มีโทษน้อยลง อันจะทำให้แก้ไขปัญหากล่องครอาชญากรรมในคดียาเสพติดให้หมดไปได้

ทั้งนี้ประเทศไทยก็ได้ตระหนักถึงปัญหากล่องครอาชญากรรมในคดียาเสพติดว่าเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไข ดังนั้น เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2543 ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (The United Nations Convention against Transnational Organized Crime 2000) หรือ อนุสัญญา UNTOC³³ ซึ่งประกอบไปด้วยมาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางการบริหาร และมาตรการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศภาคีสมาชิกในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมใน

³³ มีชื่อเรียกอนุสัญญาในภาษาอังกฤษตามชื่อเมืองที่มีการจัดให้มีพิธีลงนามอีกชื่อหนึ่งว่า “Palermo Convention” (อนุสัญญาพาเลอร์โม) ตามที่นิยมเรียกกันในเวทีระหว่างประเทศ.

ทุกรูปแบบ ทั้งที่เป็นมาตรการบังคับและมาตรการทางเลือก แต่ประเทศไทยยังไม่ได้เป็นภาคี ซึ่งการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีได้นั้น ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีการตรากฎหมายที่ชัดเจน เกี่ยวกับการกระทำที่เข้าข่ายเป็นความผิดองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและมีกฎหมายที่กำหนด รูปแบบของการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เหมาะสม โดยมีการกำหนดหน่วยงาน รับผิดชอบในการบังคับใช้กฎหมายให้ชัดเจนและสอดคล้องกับกลไกด้านความร่วมมือระหว่าง ประเทศกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มิฉะนั้น ก็ยังไม่อยู่ในฐานะที่จะสามารถเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญา UNTOC ได้อย่างสมบูรณ์

สำหรับการดำเนินการก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาหรือสนธิสัญญา ระหว่างประเทศใดๆ นั้น จะต้องมีการตรวจสอบพันธกรณีตามอนุสัญญาหรือสนธิสัญญานั้นๆ ก่อนตามหลักทวินิยม (Dualistic theory)³⁴ ว่าประเทศไทยมีกลไกทางกฎหมายสอดคล้องกับ อนุสัญญาหรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าวมากน้อยเพียงใด และมีความจำเป็นต้อง ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือถึงกับต้องตรากฎหมายฉบับใหม่เพื่อรับรอง การอนุวัติการตามอนุสัญญาหรือสนธิสัญญา

ดังนั้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติมอบหมายให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานหลัก ในการตรวจสอบพันธกรณีตามอนุสัญญาและพิธีสารดังกล่าวในการดำเนินการตามมติ คณะรัฐมนตรีนั้น สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุดได้จัดให้มีการวิจัยตามโครงการ พัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ต่อมาเมื่อได้รับผลการวิจัยและ ได้ประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ข้ามชาติแล้ว ได้ข้อสรุปว่า จำเป็นต้องร่างกฎหมายขึ้นใหม่เพื่ออนุวัติการหลักการและนำมาตรการ พิเศษต่างๆ ที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา UNTOC มาบังคับใช้ เนื่องจากมาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติได้ อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ ดังเช่นในเรื่องของการสืบสวนสอบสวนเพื่อแสวงหาพยานหลักฐาน ต่างๆ ทั้งนี้เพราะบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ส่วนใหญ่ได้ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบังคับใช้ กับการประกอบอาชญากรรมทั่วไปซึ่งกระทำโดยปัจเจกบุคคล³⁵ ไม่ใช่ใช้สำหรับการประกอบ อาชญากรรมร้ายแรงที่มีลักษณะเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายหรือขบวนการในลักษณะองค์กร

³⁴ หลักทวินิยม (Dualistic Theory) คือ การที่จะให้กฎหมายระหว่างประเทศมีผลใช้บังคับ ภายในประเทศได้ จะต้องมีการบัญญัติขึ้นเป็นกฎหมายภายในเสียก่อน และศาลภายในประเทศจะพิจารณา พิพากษาคดีได้ก็โดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายในเท่านั้น.

³⁵ อูทัย อาทิวา ฆ (2551). “บทบาทของสำนักงานอัยการสูงสุดในการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคี.” บทบัญญัติ, 64, 2. หน้า 21.

อาชญากรรมข้ามชาติ สำนักงานอัยการสูงสุดจึงได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามองค์การอาชญากรรมข้ามชาติขึ้นมา ขณะนี้ได้จัดทำร่างกฎหมายดังกล่าวเสร็จแล้ว อยู่ระหว่างการนำเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อนที่จะนำเสนอให้รัฐสภาพิจารณา เพื่อให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญา UNTOC ต่อไป

ทั้งนี้อนุสัญญาดังกล่าวได้กำหนดมาตรการที่ผู้กระทำความผิดให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย อันรวมถึงการสนับสนุนให้มีมาตรการสืบสวนสอบสวนวิธีพิเศษในการต่อสู้กับองค์การอาชญากรรมตามอนุสัญญา UNTOC ข้อ 20 มาปรับใช้ ซึ่งการต่อรองคำรับสารภาพก็เป็นมาตรการหนึ่งที่สำคัญสำหรับต่อต้านองค์การอาชญากรรมยาเสพติดข้ามชาติ เพื่อค้นหาข้อมูลสาวไปให้ถึงตัวการใหญ่ ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงได้ ดังที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญา UNTOC ข้อ 26 วรรคสอง ความว่า

“ในกรณีที่เหมาะสม ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐพิจารณาให้มีความเป็นไปได้ที่จะลดโทษบุคคลที่ถูกกล่าวหา ซึ่งให้ความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวนหรือการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง”

เพราะฉะนั้นเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามองค์การอาชญากรรมข้ามชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญา UNTOC จึงได้นำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ความว่า

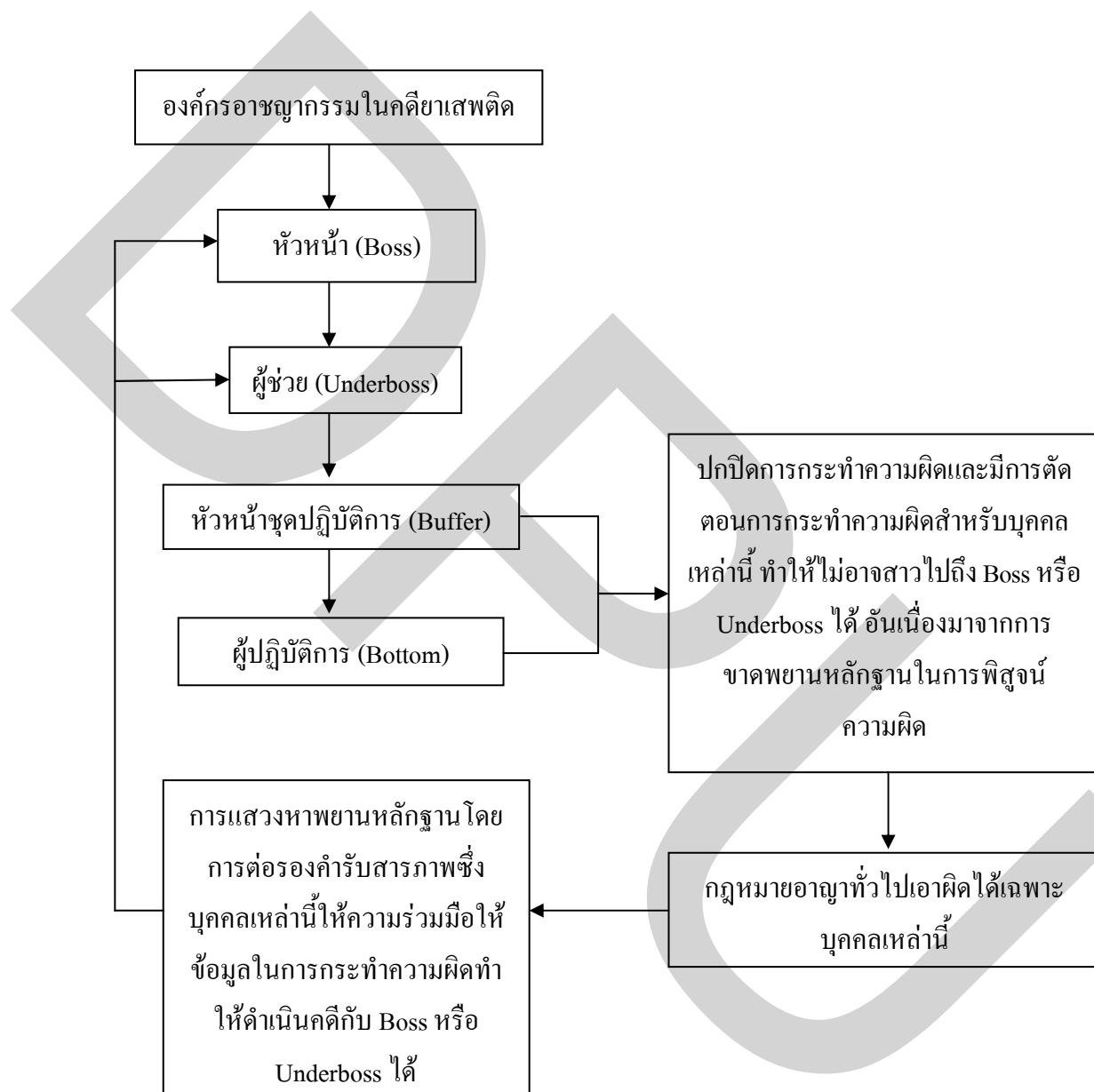
“ในระหว่างการสอบสวนคดีองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ หากผู้ต้องหาให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับกิจกรรมและการกระทำความผิดขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีต่อหัวหน้าหรือผู้มีบทบาทสำคัญในองค์การอาชญากรรมข้ามชาติต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ให้พนักงานสอบสวนบันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวนแล้วเสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นต่ออัยการสูงสุด

ถ้าอัยการสูงสุดเห็นว่าข้อมูลที่ได้รับจากผู้ต้องหาเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งตามความในวรรคแรก อัยการสูงสุดมีอำนาจใช้ดุลพินิจออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหานั้นทุกข้อหาหรือบางข้อหา

หากการให้ข้อมูลดังกล่าวในวรรคหนึ่งได้กระทำในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกคำสั่งถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา หรือไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกาจำเลยในความผิดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี”

ดังนั้น เมื่อพิจารณาแล้ว บทบัญญัติดังกล่าว แท้จริงแล้ว ก็คือวิธีการต่อรองคำรับสารภาพนั่นเอง ซึ่งจะมีผลบังคับใช้กับประเทศไทย ในอนาคตอันใกล้

การต่อรองคำรับสารภาพหากลนำมาปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดสามารถอธิบายเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 2.1 การต่อรองคำรับสารภาพปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด

2.3 แนวคิดและวิวัฒนาการของการใช้มาตรการต่อรองคำรับสารภาพ

การต่อรองคำรับสารภาพ (Plea bargaining) มีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์มาเป็นเวลานาน จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า การต่อรองคำรับสารภาพเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกใน ค.ศ. 1431 ในศาล Ecclesiastical Court ของประเทศฝรั่งเศส³⁶ และตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงในระบบการดำเนินคดีอาญาของระบบกฎหมายแบบ Anglo-American เกี่ยวกับระบบการพิจารณาแบบลูกขุนและแนวความคิดในการลงโทษเพื่อวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความล่าช้าในการดำเนินคดีและการขาดความแน่นอนในการพิพากษาลงโทษ ประเทศสหรัฐอเมริกาจึงมีการนำระบบการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้จนถึงปัจจุบันนี้

อย่างไรก็ตาม การต่อรองคำรับสารภาพมีวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์มาอย่างต่อเนื่อง ดังจะกล่าวถึงต่อไปนี้

คำรับสารภาพเป็นองค์ประกอบแรกของการต่อรองคำรับสารภาพ กล่าวคือการใช้คำรับสารภาพ (Confession) เป็นพยานหลักฐานนั้น ได้เริ่มขึ้นเป็นเวลานาน ทั้งในประเทศที่มีระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา และประเทศทางภาคพื้นยุโรป ซึ่งมีระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานในกระบวนการพิจารณาระบบไต่สวน (Inquisitorial System) โดยการแสวงหาพยานหลักฐานออกจากปากผู้ต้องหา หรือการบีบให้รับสารภาพโดยการค้นหาความจริงจากการซักถาม³⁷ ในสมัยแรกคำรับสารภาพปรากฏในรูปของคำรับสารภาพในทางศาสนา (Religious Confessions) โดยการสารภาพบาปต่อพระ (Priests) ซึ่งเป็นบุคคลผู้มีอำนาจใน โบสถ์โดยเปิดเผยและสมัครใจ ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงมาเป็นการมีกฎเกณฑ์ที่สม่ำเสมอ (Frequent) เป็นหน้าที่ (Obligatory) เป็นความลับและเป็นการกระทำส่วนบุคคลตามความเชื่อของบุคคล อันเป็นพิธีและเป็นขนบธรรมเนียมประเพณี อันมีจุดมุ่งหมายเพื่อขจัดความชั่ว ในสมัยนั้น โบสถ์จึงเป็น “ศาลของความสำนึกผิด” (Court of Conscience) และกลายเป็นจุดเริ่มต้นของการรับผิด (A culture of Guilt) ดังที่มีข้อคิดเห็นว่าความน่าเชื่อถือของคำรับสารภาพอาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ นอกจากนี้มีข้อสงสัยอย่างอื่น³⁸ คำรับสารภาพถือเป็นพยานหลักฐานที่ดีที่สุด คำรับสารภาพตามปกติแล้วจะต้องเกิดจากการตั้งข้อคำถามและซัก

³⁶ Albert W. Alschuler. (1979). “Plea Bargaining and its history.” *Law & Society Review*. p. 241. อ้างถึงใน นิจรินทร์ องค์กรพิสุทธิ์. (2527). การต่อรองคำรับสารภาพ. หน้า 17.

³⁷ ประธาน วัฒนวานิชย์ ข (2519, สิงหาคม). “บทเรียนจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของทวีปยุโรป.” *วารสารนิติศาสตร์, ฉบับชดเชย*. หน้า 145.

³⁸ ก่อเกียรติ เอี่ยมบุตรลบ. (2551). *หลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา*. หน้า 16-17.

เอาความจริงให้ประจักษ์จากปากคำของผู้รับสารภาพนั่นเอง จนมีคำกล่าวที่ว่า “คำรับสารภาพที่ได้มา ในระหว่างกระบวนการพิจารณาของศาลย่อมมีน้ำหนักมากกว่าการพิสูจน์อื่นใด”³⁹ จนกระทั่งราว ค.ศ. 1300-1600 จึงเปลี่ยนจากพระเป็นบุคคลที่มีอายุสูงสุดแทน⁴⁰

การใช้คำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอาชญากรรม ได้เป็น 4 ยุค ดังนี้⁴¹

ยุคแรก (ช่วง ค.ศ. 1500-1600) คำรับสารภาพใช้เป็นพยานหลักฐานได้ทั้งหมดโดยไม่มีข้อจำกัด ไม่ว่าคำรับสารภาพนั้นจะได้มาด้วยวิธีใดก็ตาม คำรับสารภาพที่ได้มาโดยการทรมาน ด้วยวิธีการต่างๆ จึงเป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้ในยุคนี้

ยุคที่สอง (ประมาณ ค.ศ. 1700) วิธีการได้มาซึ่งคำรับสารภาพเริ่มได้รับการพิจารณา และกำหนดหลักในการรับฟังคำรับสารภาพว่า คำรับสารภาพที่ไม่น่าไว้วางใจอาจถูกปฏิเสธ เช่น คำรับสารภาพอันเป็นผลมาจากการบีบบังคับทางจิตใจด้วยความหวังหรือความกลัวจากการ ถูกทรมาน จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานไม่ได้

ยุคที่สาม (ประมาณ ค.ศ. 1800) พัฒนาหลักเบื้องต้นในการรับฟังพยานหลักฐาน โดยกำหนดห้ามรับฟังคำรับสารภาพที่ได้มาโดยมิชอบ และให้ความสำคัญกับการรับฟังคำรับสารภาพ เป็นพยานหลักฐานลดน้อยลง การรับฟังคำรับสารภาพกลายเป็นข้อยกเว้นของการรับฟัง พยานหลักฐานที่ศาลอาจรับฟังได้เท่านั้น

ยุคที่สี่ (ประมาณ ค.ศ. 1900-ปัจจุบัน) กำหนดข้อจำกัดในการรับฟังคำรับสารภาพ เป็นพยานหลักฐานมากยิ่งขึ้น โดยศาลไม่อาจรับฟังคำรับสารภาพที่มีน้ำหนักน้อยและน่าสงสัย เป็นพยานหลักฐาน

โดยที่คำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานที่ดีที่สุดในการพิสูจน์ความจริงในคดีการรับ สารภาพจึงเป็นปัจจัยสำคัญอันนำมาซึ่งความสำเร็จในการยุติคดี และเป็นปัจจัยเกื้อหนุนในการ เกิดขึ้นของวิธีการได้มาซึ่งการให้คำรับสารภาพโดยการเจรจาต่อรองเพื่อการให้คำรับสารภาพ ซึ่ง อาจกล่าวได้ว่า คำรับสารภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเกิดขึ้นของการต่อรองคำรับสารภาพ (Plea bargaining)

³⁹ อนุวัติ ใจสมุทร. (2514). ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. หน้า 58.

⁴⁰ วุฒิพันธ์ พ่วงพันธ์. (2551). การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้: ศึกษากรณีคดีทุจริต ประพฤติมิชอบ. หน้า 11.

⁴¹ วงษ์ วีระพงษ์. (2509). การรวบรวมและนำสืบพยานหลักฐานในคดีอุกฉกรรจ์. หน้า 170.

ก่อนช่วงทศวรรษ 1830 ในประเทศที่มีระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานในกระบวนการพิจารณาระบบกล่าวหา (Accusatorial System) เช่นประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา การรับสารภาพเกิดขึ้นน้อยมากในคดีทุกประเภท ในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นที่รู้โดยทั่วไปว่า การต่อรองคำรับสารภาพยังไม่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่า การยอมรับของผู้พิพากษาในการรับฟังการให้คำรับสารภาพในช่วงปลายทศวรรษ 1830 ได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นของการต่อรองคำรับสารภาพ การรับสารภาพจึงถือเป็นส่วนประกอบแรกของการต่อรองคำรับสารภาพ และตั้งแต่ปี ค.ศ. 1840 เป็นต้นมา การให้คำรับสารภาพก็เป็นที่ยอมรับจากศาลอย่างกว้างขวางในคดีทุกประเภท และใช้ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

แม้จะมีการกล่าวอ้างถึงการเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกของการต่อรองคำรับสารภาพใน ค.ศ. 1431 ในศาล Ecclesiastical Court ของประเทศฝรั่งเศส แต่โดยที่การต่อรองคำรับสารภาพเป็นกระบวนการที่ได้รับการพิจารณาว่าเป็นสิ่งที่เจริญเติบโตตามธรรมชาติของกระบวนการยุติธรรมในระบบกล่าวหา การศึกษาพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของการต่อรองคำรับสารภาพในสหรัฐอเมริกา ในฐานะที่เป็นต้นแบบของการใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพเป็นเครื่องมือในการยุติคดีอาญา จึงเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นลักษณะของการต่อรองคำรับสารภาพได้อย่างชัดเจนที่สุด โดยสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

2.3.1 การต่อรองคำรับสารภาพโดยปริยาย

ในสหรัฐอเมริกา อาจกล่าวได้ว่าการต่อรองคำรับสารภาพได้เริ่มก่อตัวขึ้นนับแต่ศาลเริ่มรับฟังคำให้การรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานในช่วงทศวรรษ 1830 ดังเห็นได้จาก ในช่วงเวลาต่อมาอัตราการให้คำรับสารภาพได้มีแนวโน้มสูงขึ้นและสะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงบางอย่างที่เกิดขึ้นในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของสหรัฐอเมริกา

แม้ในช่วงศตวรรษที่ 18 และศตวรรษที่ 19 ตอนต้น จะยังไม่ปรากฏว่าการต่อรองคำรับสารภาพได้เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างแน่ชัดหรือไม่ แต่คำพิพากษาที่มีการรายงานซึ่งระบุถึงการให้คำรับสารภาพครั้งแรก ได้อธิบายให้เห็นถึงความลึกลับใจของศาลชั้นต้นที่จะอนุญาตให้มีการรับสารภาพในการกระทำผิดที่มีโทษประหารชีวิตหลังจากที่มีการให้เวลาจำเลยอีก 1 วัน ในการพิจารณาคำรับสารภาพของตนเองแล้ว และศาลชั้นต้นได้ทำการไต่สวนภายใต้คำสาบานกับพนักงานฝ่ายปกครอง ผู้ควบคุม และเจ้าหน้าที่ยุติธรรมหรือพนักงานราชทัณฑ์ซึ่งเป็นผู้สอบสวนผู้ต้องขังก่อนที่จะยอมรับคำรับสารภาพถึงความปกติของจิตใจของผู้ต้องขัง โดยมีสิ่งที่มีอิทธิพลต่อเขาหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นคำสัญญา การชักจูง หรือความหวังที่จะได้รับการอภัยโทษ หากผู้ต้องขังให้การรับสารภาพ การที่ศาลชั้นต้น เป็นห่วงว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ข้อเสนอ กับจำเลยโดยการให้สัญญาเพื่อแลกเปลี่ยนกับการให้คำรับสารภาพหรือไม่นั้น อาจแสดงให้เห็นว่า

อย่างน้อยที่สุดการต่อรองคำรับสารภาพโดยปริยายได้เกิดขึ้นแล้วในยุคแรกของประเทศ ถึงแม้ว่าจะมีความเป็นไปได้ที่การกระทำนั้นจะไม่ได้ได้รับความเห็นชอบจากฝ่ายตุลาการ

ในช่วง ค.ศ. 1920 มลรัฐและมหานครหลายแห่งได้จัดตั้ง “คณะกรรมการ” เพื่อสำรวจการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ผลการศึกษารายงานว่าอัตราการใช้คำรับสารภาพได้เพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ช่วงเริ่มเปลี่ยนแปลงศตวรรษเป็นต้นมา การเพิ่มขึ้นของอัตราการใช้คำรับสารภาพเช่นนี้ แสดงให้เห็นได้ชัดเจนถึงการเพิ่มขึ้นของการใช้การต่อรองคำรับสารภาพเพื่อการยุติคดีอาญา และการต่อรองคำรับสารภาพได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบตุลาการ ทั้งนี้รายงานการศึกษาของคณะกรรมการชุดหนึ่งใน ค.ศ. 1920 ได้ยืนยันถึงการยอมรับการต่อรองคำรับสารภาพในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยกล่าวว่าเป็นความรู้สึกโดยทั่วไปว่าจำเลยผู้ซึ่งให้การรับสารภาพในข้อหาควรได้รับการปฏิบัติที่ปราณีกว่ากรณีที่เขาให้การปฏิเสธและศาลมีคำตัดสินว่ามีความผิด ยิ่งไปกว่านั้นคณะกรรมการชุดดังกล่าวยังได้รับรู้ถึงสิ่งสำคัญที่จูงใจให้จำเลยให้การรับสารภาพนั้น ไม่ใช่การกระทำความผิดอย่างแท้จริงของเขาเสมอไป แต่เป็นวิธีการต่อรองที่เขาสามารถทำได้กับรัฐ ถึงแม้ว่าคณะกรรมการจะเพียงรายงานวิธีปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละวันเท่านั้น แต่ก็เป็นการนำเรื่องการต่อรองคำรับสารภาพมาสู่ความสนใจของสาธารณชนโดยผู้วิจารณ์รายหนึ่งกล่าวถึงการต่อรองเช่นนี้ว่า สังคมได้เรียนรู้วิธีการของแนวคิดการต่อรองที่ได้เข้าครอบงำกระบวนการยุติธรรม

2.3.2 การต่อรองคำรับสารภาพโดยชัดแจ้ง

ในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 19 คดีที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงการต่อรองคำรับสารภาพโดยชัดแจ้งเริ่มที่จะปรากฏในรายงาน คำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีหนึ่งซึ่งมีการตีความกฎหมายของรัฐมิชิแกน ได้สร้างข้อกำหนดบางประการของการรับสารภาพโดยอธิบายถึงข้อวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นเกี่ยวกับการพิจารณาว่า อะไรที่อาจเข้าลักษณะการต่อรองคำรับสารภาพ ศาลได้ให้ข้อสังเกตว่า ฝ่ายนิติบัญญัติได้ผ่านกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้ต้องขังและสังคม เพื่อตอบโต้การใช้อำนาจในทางมิชอบซึ่งเกิดขึ้นจากพนักงานอัยการในการจัดการให้ผู้ต้องขังให้การรับสารภาพ ในขณะที่การพิจารณาคดีที่เป็นธรรมอาจแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคลเหล่านั้นไม่มีความผิด หรือแสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงที่สำคัญที่ควรทราบ ศาลพบว่าฝ่ายนิติบัญญัติมีแนวคิดว่าเป็นอันตรายที่พนักงานอัยการอาจดำเนินการให้ผู้ต้องขังให้การรับสารภาพโดยการให้หลักประกัน ทั้งที่ความจริงมิได้มีอำนาจเช่นนั้น ดังนั้นศาลอุทธรณ์ได้กลับคำตัดสินของศาลชั้นต้นที่พิพากษาให้จำเลยมีความผิด เพราะเหตุที่ศาลชั้นต้นมิได้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงในคดีอย่างอิสระโดยเหมาะสม อย่างไรก็ตาม เราสามารถอนุมานจากข้อความเชิงนโยบายของศาลได้ว่า การต่อรองคำรับสารภาพได้เกิดขึ้นในเวลานั้น การตอบสนองของฝ่ายตุลาการทั่วประเทศเกี่ยวกับการต่อรอง

คำรับสารภาพทั้งโดยชัดแจ้งและโดยปริยาย กลับเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับศาลในมลรัฐมิชิแกน ซึ่งไม่เห็นด้วยกับการต่อรองคำรับสารภาพ

การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของกระบวนการยุติธรรมของสหรัฐอเมริกาในช่วงศตวรรษที่ 19 ได้ให้คำอธิบายที่มีน้ำหนักเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของการต่อรองคำรับสารภาพด้วยกระบวนการยุติธรรมที่ต้องประสบปัญหาจากการดำเนินคดีตามระบบกล่าวหาและกฎหมายลักษณะพยานที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากและสับสน ประกอบกับการพิจารณาคดีในระบบลูกขุนซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการดำเนินคดีและขาดความแน่นอนในการพิพากษาลงโทษ ตลอดจนปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นมากกว่าจำนวนบุคลากรที่จะดำเนินการให้เสร็จสิ้นโดยเร็วได้ และคดีค้างในชั้นการดำเนินการของพนักงานอัยการและศาลจำนวนมากได้นำมาสู่การนำการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา⁴² การรับรองกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนจากการยอมรับของศาล ซึ่งอาจพิจารณาได้ดังนี้⁴³

ใน ค.ศ. 1958 ศาลสูงสหรัฐอเมริกา ได้รับรองความชอบด้วยกฎหมายของการต่อรองคำรับสารภาพไว้เป็นครั้งแรก ในคดีระหว่าง Shelton V. United States, 1958 โดยวางหลักไว้ว่า พนักงานอัยการซึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับจำเลยอันเนื่องจากการแลกเปลี่ยนคำรับสารภาพของจำเลยนั้น คำให้การรับสารภาพของจำเลยในกรณีเช่นนี้ย่อมตกเป็นโมฆะ ต่อมาใน ค.ศ. 1964 ศาลสูงสหรัฐอเมริกา ได้วางหลักไว้ในคดี Negelberg V. United States, 1964 ผู้พิพากษายอมมีอำนาจใช้ดุลพินิจที่จะอนุญาตให้จำเลยถอนคำให้การปฏิเสธความผิด และยื่นคำให้การรับสารภาพเพื่อรับโทษที่เบากว่าความผิดที่ถูกกล่าวหาถ้าหากพนักงานอัยการยินยอมและเห็นด้วย เพราะเป็นสิทธิของจำเลยที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินคดี

สำหรับประเด็นเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการต่อรองคำรับสารภาพนั้น⁴⁴ ในระยะเริ่มแรกศาลได้ตั้งคำถามถึงความชอบด้วยกฎหมายของกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพในการบั่นทอนสิทธิของจำเลยในการได้รับการพิจารณาโดยคณะลูกขุนในคดี United States V. Jackson, 1968 ศาลวินิจฉัยว่า รัฐบัญญัติที่กำหนดให้การลงโทษประหารชีวิตจะทำได้ในเฉพาะกรณีที่ได้มีการพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุนถือเป็นรัฐบัญญัติที่ไม่สมบูรณ์ ศาลกล่าวว่า รัฐบัญญัติได้กำหนดข้อจำกัดที่ยอมรับไม่ได้ในการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ ความเห็นของผู้พิพากษาฝ่ายข้างมากได้ประกาศให้เห็นว่า บทบัญญัติใดไม่ว่าโดยวัตถุประสงค์หรือผลกระทบ จะเป็นการจำกัด

⁴² นิจรินทร์ องค์กรพิศุทธิ. เล่มเดิม. หน้าเดิม.

⁴³ แหล่งเดิม.

⁴⁴ รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา การพิจารณาคดีอาญาทุกประเภท ยกเว้นคดีขับออกจากตำแหน่ง จะต้องได้รับการพิจารณาโดยคณะลูกขุน.

การใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญโดยลงโทษประหารชีวิต บุคคลที่เลือกจะใช้สิทธิจะได้รับการพิจารณา โดยคณะลูกขุน ถือว่าขัดรัฐธรรมนูญ ในคำตัดสินของผู้พิพากษาฝ่ายข้างมาก ผู้พิพากษา Stewart ให้ข้อสังเกตว่า ปัญหาของรัฐธรรมนูญไม่ได้อยู่ที่ว่าเป็นการบังคับให้รับสารภาพ และสละสิทธิ การได้รับการพิจารณาโดยลูกขุน แต่เป็นการสนับสนุนให้มีการรับสารภาพและสละสิทธิ ตามรัฐธรรมนูญ เพื่อหลีกเลี่ยงโทษประหารชีวิตโดยไม่จำเป็น

ใน ค.ศ. 1970 ศาลได้เปลี่ยนแนวทางการตัดสินจากคดี *United States v. Jackson* โดย ในคดี *Brady v. United States*, 1970 ศาลได้ชี้ถึงข้อดีของการต่อรองคำรับสารภาพ โดยย้ำวิธีการ ปฏิบัติให้ประโยชน์แก่คู่ความทั้งสองฝ่ายในระบบกล่าวหา นอกจากนี้ศาลยังถือว่าทางปฏิบัติ ของการต่อรองคำรับสารภาพชอบด้วยกฎหมาย โดยให้ข้อสังเกตว่า การให้คำรับสารภาพเป็นสิ่งที่ แสดงให้เห็นถึงความคาดหวังในความสำเร็จของการฟื้นฟูผู้กระทำผิด และการรับสารภาพมิได้ เกิดจากความกลัวต่อโทษประหารชีวิตในทุกคดี ในคดี *United States v. Jackson* เป็นเพียง การกำหนดว่า การรับสารภาพจะต้องเกิดขึ้นโดยรับรู้และโดยสมัครใจเท่านั้น

ต่อมาในคดี *Carolina v. Alfrod*, 1970 ศาลได้เพิกเฉยต่อการให้เหตุผลในเรื่องการฟื้นฟู ผู้กระทำผิดจากการต่อรองคำรับสารภาพ ในคดีดังกล่าวศาลได้กล่าวย้ำข้อเท็จจริงที่ว่า จำเลย ได้เลือกการรับสารภาพโดยรับรู้และสมัครใจ การรับสารภาพนั้นจึงเป็นพยานหลักฐานที่แน่นอนหา ในการกระทำความผิดที่เป็นลายลักษณ์อักษร

ใน ค.ศ. 1971 ศาลได้ให้ความสำคัญในประเด็นความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการ ต่อรองคำรับสารภาพมากยิ่งขึ้น ในคดี *Santobello v. New York* ศาลตัดสินว่า ศาลสามารถกำหนด ข้อปฏิบัติเฉพาะสำหรับข้อตกลงการรับสารภาพได้หากพนักงานอัยการมิได้ดำเนินการเจรจาต่อรอง จนเสร็จสิ้น ศาลกล่าวว่า การต่อรองคำรับสารภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงาน ยุติธรรม ศาลเน้นถึงผลประโยชน์ของรัฐในการยุติคดีอาญาที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการต่อรองคำรับสารภาพเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าและรวดเร็วกว่าการพิจารณาคดีโดยคณะ ลูกขุนโดยเต็มรูปแบบ และตราบใดที่การต่อรองคำรับสารภาพมีการบริหารงานอย่างเหมาะสม การต่อรองคำรับสารภาพก็จะได้รับการสนับสนุน ในท้ายที่สุดศาลได้กล่าวเพิ่มเติมว่าการต่อรอง คำรับสารภาพไม่เป็นเพียงส่วนสำคัญของกระบวนการยุติธรรม แต่เป็นองค์ประกอบของ กระบวนการยุติธรรมที่เป็นที่ต้องการอย่างมาก

ใน ค.ศ. 1978 ในคดี *Bordenkircher v. Hayes* ศาลได้ยืนยันประเด็นความชอบด้วย รัฐธรรมนูญของการต่อรองคำรับสารภาพอีกครั้งหนึ่ง ศาลสูงสหรัฐอเมริกาได้กล่าวในคำร้อง คัดค้านข้อ กล่าวหาของพนักงานอัยการ โดยยกคำร้องจำเลยที่อ้างการ ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนตาม กฎหมายของพนักงานอัยการ ศาลได้กล่าวสรุปเป็นข้อสันนิษฐานว่าอำนาจการต่อรองระหว่าง

พนักงานอัยการและจำเลยมีความเท่าเทียมกัน ในการพิจารณาถึงความชอบด้วยกฎหมาย ศาลได้ยื่นไปถึงผลประโยชน์ที่สองฝ่ายได้รับจากกระบวนการต่อรองและเสริมว่าทั้งสองฝ่ายมีอำนาจการต่อรองเท่าเทียมกัน และจำเลยซึ่งได้รับการปรึกษาจากทนายความที่มีความสามารถ จะถูกสันนิษฐานว่ามีความสามารถในการตัดสินใจเลือกเป็นอย่างดี โดยสามารถตอบสนองการชักจูงของพนักงานอัยการและไม่ได้ถูกผลักดันให้มีการให้การปรับปรัตนเองอย่างไม่ถูกต้องเมื่อได้รับการคุ้มครองจากกระบวนการระหว่างการให้การแล้วถึงแม้ว่าศาลจะให้ข้อสังเกตว่า มีข้อจำกัดทางรัฐธรรมนูญในเรื่องอำนาจของพนักงานอัยการในการต่อรองคำรับสารภาพโดยไม่ต้องสงสัย แต่ศาลได้ยืนยันถึงอำนาจอย่างกว้างขวางของพนักงานอัยการในการเสนอทางเลือกกับจำเลยว่าจะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป หรือจะตั้งข้อหาที่จำเลยจะถูกดำเนินคดีเป็นกรรมคดียุ่แล้ว

ต่อมาในคดี United States V. Goodwin ศาลได้ยืนยันความชอบด้วยกฎหมายของการต่อรองคำรับสารภาพ โดยในคดีนี้จำเลยถูกฟ้องข้อหาเพิ่มเติมภายหลังการต่อรองคำรับสารภาพ ล้มเหลวและจำเลยร้องขอให้มีการพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุน ศาลตัดสินว่าพนักงานอัยการอาจจะฟ้องร้องในข้อหาเพิ่มเติมได้หากความคาดหวังในช่วงเริ่มแรกว่าจำเลยจะให้การรับสารภาพในข้อหาที่เบากว่านั้น ได้รับการพิสูจน์ว่ามีได้ปรากฏผลตามนั้นศาลปฏิเสธที่จะใช้ข้อสรุปที่ว่า การเพิ่มเติมข้อหา นั้นเป็นผลตอบแทนจากความล้มเหลวจากการต่อรองคำรับสารภาพ และแม้ว่าการลงโทษบุคคลเพียงเพราะเขาได้ทำในสิ่งที่กฎหมายอนุญาตให้ทำได้ คือการต่อรองคำรับสารภาพ จะเป็นการละเมิดต่อหลักการปฏิบัติตามกฎหมายโดยชัดแจ้ง แต่การได้รับการพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุนก็มิได้เป็นหลักประกันถึงบทสรุปอันจะมีผลเป็นการตอบโต้ความล้มเหลวของการต่อรองคำรับสารภาพ

ใน ค.ศ. 1984 ในคดี Mabry V. Johnson ศาลสูงสหรัฐอเมริกา ได้วางหลักไว้ว่า จำเลยไม่มีสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่จะบังคับตามข้อเสนอให้บังคับตามข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพ ซึ่งอัยการจำเลยได้ถอนข้อเสนอนั้นไปก่อนที่จะมีผลบังคับ

การต่อรองคำรับสารภาพเพิ่งจะได้รับการยอมรับว่าเป็นกระบวนการที่เป็นธรรมเมื่อไม่นานมานี้ Weigend ชี้ให้เห็นว่า ก่อนช่วงทศวรรษ 1960 นั้น การต่อรองคำรับสารภาพในสหรัฐอเมริกาถือเป็น “พื้นที่สีเทา” ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่จากคำวินิจฉัยของศาลสูงสุดสหรัฐอเมริกาดังแต่ ค.ศ. 1970 เป็นต้นมา ก็แสดงให้เห็นถึงการยอมรับการต่อรองคำรับสารภาพมากขึ้น และในปัจจุบันนักกฎหมายอเมริกันส่วนใหญ่ก็ยอมรับการต่อรองคำรับสารภาพว่าเป็นมาตรการที่จะนำไปสู่คำวินิจฉัยที่ถูกต้องเป็นธรรมด้วย แต่ทั้งนี้จะต้องมีหลักประกันความชอบด้วยกฎหมาย

2.4 หลักการดำเนินคดีอาญาและหลักการค้นหาความจริงในคดีอาญา

ระบบการดำเนินคดีอาญาอันเป็นที่ยอมรับทั่วไปแยกเป็น 2 ระบบ คือ การดำเนินคดีอาญาระบบไต่สวน (Inquisitorial system) และการดำเนินคดีอาญาระบบกล่าวหา (Accusatorial system)⁴⁵

ระบบกล่าวหาจะเป็นระบบที่สอดคล้องกับการดำเนินคดีในระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common law) และมีลักษณะการดำเนินคดีที่สอดคล้องกับหลักการดำเนินคดีอาญาโดยเอกชน เป็นระบบที่ใช้อยู่ในกลุ่มประเทศแองโกล-อเมริกัน ได้แก่ ประเทศสหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แอฟริกาใต้ และประเทศในกลุ่มเครือจักรภพอื่นๆ ส่วนระบบไต่สวนจะเป็นระบบที่สอดคล้องกับการดำเนินคดีในระบบประมวลกฎหมาย (Civil law) และมีลักษณะการดำเนินคดีที่สอดคล้องกับหลักการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ เป็นระบบที่ใช้อยู่ในกลุ่มประเทศภาคพื้นยุโรปและประเทศที่มีได้ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของระบบแองโกล-อเมริกัน ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม สเปน และประเทศที่ได้รับอิทธิพล เช่น ประเทศในแถบทวีปเอเชีย และอเมริกาใต้ เป็นต้น

2.4.1 การดำเนินคดีอาญาระบบไต่สวน

แต่เดิมการดำเนินคดีอาญาของประเทศต่างๆ ไม่ได้แยก “การสอบสวนฟ้องร้อง” ออกจาก “การพิจารณาพิพากษา” หากมีแค่เพียงผู้ไต่สวน เป็นผู้ดำเนินคดีเองทั้งสิ้นตั้งแต่เริ่มคดี คือเมื่อทราบว่ามีการกระทำความผิดอาญาจนกระทั่งได้ตัดสินคดีอาญาในที่สุด ลักษณะการดำเนินคดีอาญาดังกล่าวตามระบบนี้จึงไม่มีโจทก์และจำเลย การดำเนินคดีอาญาจึงมีเพียง “ผู้ไต่สวน” (ศาลหรือผู้พิพากษา) กับ “ผู้ถูกไต่สวน” เท่านั้น ซึ่งฐานะของผู้ถูกไต่สวนในคดีมีสภาพเป็นเพียง “วัตถุ” (Object) แห่งการซักฟอกในคดีเท่านั้น โดยผู้ไต่สวนไม่เพียงแต่มีหน้าที่ค้นหาความจริงที่เป็นปรปักษ์กับผู้ถูกไต่สวนยังค้นหาพฤติการณ์ต่างๆ ที่เป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกไต่สวนด้วย ในการดำเนินคดีอาญาตามระบบนี้ผู้ถูกไต่สวนแทบจะไม่มีสิทธิอะไรเลยมีสภาพไม่ต่างอะไรกับวัตถุอันหนึ่งหรือเป็นเพียงวัตถุแห่งการซักฟอกในคดีนั้นเท่านั้น สภาพของผู้ถูกไต่สวนจึงเป็น “กรรมในคดี”⁴⁶ ตามระบบนี้ศาลจะเป็นผู้ค้นหาเอกสารและออกคำสั่งให้นำพยานหลักฐานต่างๆ มาสู่ศาลแล้วดำเนินการไต่สวนต่อไปตามที่เห็นว่ามีความจำเป็น

⁴⁵ คณิต ฒ นคร ข (2540). ปัญหาการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการ. หน้า 31.

⁴⁶ แหล่งเดิม.

ลักษณะของการดำเนินคดีอาญาในระบบไต่สวนที่สภาพของผู้ถูกไต่สวนเป็นกรรมในคดีนี้เองเป็นต้นเหตุให้เกิดวิธีการค้นหาความจริงโดยการทรมานร่างกายของผู้ถูกไต่สวนให้กล่าวความสัตย์ ในระยะเวลาต่อมาเห็นว่า การดำเนินคดีอาญาตามระบบนี้ไม่ถูกต้องที่รวมการสอบสวน ฟ้องร้องและการพิจารณาพิพากษาไว้ในองค์กรเดียวกัน เพราะ

1) ทำให้หาความเป็นกลางจากผู้ถูกไต่สวนได้ยาก มักมีอคติ และมักคิดว่าตนเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ปราบปราม

2) เมื่อผู้ถูกไต่สวนเป็นเพียงวัตถุแห่งคดี (Object) ไม่มีสิทธิใดๆ ในการต่อสู้หรือได้รับการช่วยเหลือในการค้นหาพยานหลักฐาน และการไต่สวนของศาลก็กระทำได้อย่างกว้างขวางโดยปราศจากข้อผูกมัด ผลก็คือเกิดวิธีการค้นหาความจริงด้วยการทรมานร่างกายของผู้ถูกไต่สวนเพื่อรับสารภาพ

ซึ่งในยุโรปวิธีการนี้เริ่มขึ้นในศาลแห่งศาสนา ก่อน (Ecclesiastical Courts) และต่อมาได้นำมาใช้ในการดำเนินคดีอาญาของรัฐ โดยได้เลวร้ายจนถึงขีดสุดเมื่อมีการทรมานร่างกายตามวิธีการล่าแม่มด (Hexerei) เกิดขึ้น⁴⁷

ระบบไต่สวน (Inquisitorial system) ในคริสตศาสนาจักรได้มีอิทธิพลต่อการดำเนินคดีอาญาในประเทศฝรั่งเศสตั้งแต่ในยุคกลางเป็นต้นมา เนื่องจากประเทศฝรั่งเศสได้ชื่อว่าเป็นประเทศแม่ของคริสต์ศาสนานิกายคาทอลิก ด้วยเหตุนี้กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของฝรั่งเศสจึงได้นำรูปแบบของระบบไต่สวนที่บาทหลวงในคริสต์ศาสนามีอำนาจดำเนินคดีตั้งแต่ต้น จนจบมาใช้ในการดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกกล่าวหาโดยทั่วไป จนกระทั่งเมื่อครั้งมีการปฏิวัติใหญ่เปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบสาธารณรัฐเมื่อ ค.ศ. 1789 จึงได้มีการปฏิรูประบบการดำเนินคดีอาญาในประเทศฝรั่งเศสครั้งใหญ่ โดยมีการนำระบบลูกขุนของประเทศอังกฤษมาใช้ในการดำเนินคดีในความผิดที่มีลักษณะร้ายแรง และนับแต่นั้นเป็นต้นมา กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของฝรั่งเศสก็มีวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ระบบไต่สวนมีลักษณะดั้งเดิมซึ่งแตกต่างจากลักษณะของวิธีพิจารณาคดีในระบบกล่าวหาดังต่อไปนี้⁴⁸

⁴⁷ คณิต ฒ นคร ค (2549). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. หน้า 56.

⁴⁸ อุทัย อาทิเวช ข (2554). กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. หน้า 28.

1) บทบาทนำของศาลในการดำเนินคดี (Importance du rôle du juge)

บทบาทนำของศาลในการดำเนินคดีในระบบไต่สวนนี้ เริ่มตั้งแต่การดำเนินคดีในชั้นสอบสวนหรือชั้นไต่สวนซึ่งกำหนดให้มีผู้พิพากษาไต่สวนทำหน้าที่แสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน และแม้แต่การดำเนินคดีในชั้นพิจารณาพิพากษาคดี ก็ยังกำหนดให้ศาลมีบทบาทนำในการดำเนินคดีอันเป็นลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากบทบาทของศาลในระบบกล่าวหา

(1) บทบาทของผู้พิพากษาไต่สวนในการรวบรวมพยานหลักฐาน

ในระบบวิธีพิจารณาคดีของประเทศที่ใช้ระบบกล่าวหา นั้น บทบาทการทำงานของศาลจะถูกจำกัดอยู่เพียงในชั้นพิจารณาพิพากษาคดีเท่านั้น ศาลจะไม่มีอำนาจเข้ามาก้าวท้าวหรือมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนคดีด้วยตนเอง แต่ในระบบวิธีพิจารณาคดีแบบไต่สวนนั้น ผู้พิพากษาหรือศาลมีอำนาจในการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนที่เป็นตำรวจนั่นก็คือ การมีผู้พิพากษาไต่สวน (Juge d'instruction) ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะพิเศษที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของระบบไต่สวน

อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาไต่สวนคือ การรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดที่จะสามารถนำมาใช้ในการพิจารณาคดีมีมูลพอที่จะดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาในชั้นพิจารณาพิพากษาคดีของศาลหรือไม่ ลักษณะเด่นของการทำหน้าที่ของผู้พิพากษาไต่สวนก็คือ การที่กฎหมายได้กำหนดให้ผู้พิพากษาซึ่งมีสถานะและหลักประกันความเป็นตุลาการมาทำหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในชั้นสอบสวน ลักษณะดังกล่าวถือเป็นลักษณะพิเศษที่ไม่มีอยู่ในระบบกล่าวหาเพราะในระบบกล่าวหาหน้าที่ของผู้พิพากษาอาชีพคือรับผิดชอบเฉพาะแต่ในการพิจารณาพิพากษาคดีซึ่งผู้พิพากษาจะต้องวางตัวเป็นกลางในการดำเนินกระบวนการพิจารณาเท่านั้น ส่วนการสืบพยานเป็นหน้าที่ของกลุ่มความที่จะนำพยานหลักฐานของแต่ละฝ่ายเข้าสู่ ในระบบกล่าวหาจะไม่มีผู้พิพากษาลงมาทำหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานเหมือนเช่นผู้พิพากษาไต่สวนของฝรั่งเศสแต่ประการใด

การที่กฎหมายได้ให้อำนาจแก่ผู้พิพากษาไต่สวน (Le juge d'instruction) ในการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานในการดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกไต่สวนเช่นนี้ จึงทำให้มีผู้เรียกชื่อผู้พิพากษาไต่สวนกันอีกชื่อหนึ่งว่า “ผู้พิพากษาสอบสวน” (Le juge d'investigation)⁴⁹ มีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนคดีในฐานะที่เป็นผู้มีอำนาจค้นหาความจริงในการดำเนินคดีอาญา โดยมีภารกิจที่สำคัญสองประการคือ

⁴⁹ ภาษาอังกฤษสำหรับเรียก “ผู้พิพากษาไต่สวน” ใช้คำว่า “Investigating juge หรือ Examining juge.”

ก. การกิจไต่สวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิด (L’Instruction sur l’acte)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 81 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้พิพากษาไต่สวนดำเนินการสอบสวนทุกอย่างที่ผู้พิพากษาไต่สวนพิจารณาเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อการแสดงความจริงให้ปรากฏ”

ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอในการพิสูจน์ความจริงในคดีอาญา ผู้พิพากษาไต่สวนจึงมีอำนาจลงมือสอบสวนได้ด้วยตนเองเหมือนพนักงานสอบสวนของไทย หรือจะร้องขอให้ตำรวจฝ่ายคดี (Le police Judiciaire) หรือผู้เชี่ยวชาญช่วยดำเนินการแทนก็ได้ อำนาจของผู้พิพากษาไต่สวนมีตั้งแต่การสอบปากคำบุคคลซึ่งเป็นผู้ถูกไต่สวนและพยานบุคคล การเดินทางไปตรวจสถานที่เกิดเหตุ การค้นที่พิกอาศัยของผู้ต้องสงสัยหรือบุคคลที่อาจมีส่วนร่วมกับการกระทำความผิด การยึดวัตถุสิ่งของที่เกี่ยวข้องหรือที่บ่งชี้ว่ามีการกระทำความผิด

นอกจากนี้ผู้พิพากษาไต่สวนยังเป็นผู้ที่มีอำนาจในการสั่งอนุญาตให้มีการใช้มาตรการสืบสวนสอบสวนพิเศษ เช่นการดักฟังและบันทึกการสนทนาทางโทรศัพท์ (Les écoutes téléphoniques) โดยมีคำสั่งอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรมีกำหนดระยะเวลาครั้งละสี่เดือน และสามารถขยายระยะเวลาดังกล่าวได้อีกหนึ่งครั้ง⁵⁰ คำสั่งอนุญาตนี้เป็นการกระทำในชั้นไต่สวน จึงไม่มีลักษณะของการพิจารณาคดีและไม่อาจอุทธรณ์ได้⁵¹

ข. การกิจไต่สวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิด (L’instruction sur la personne)

การไต่สวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดนี้ ได้รับอิทธิพลทางทฤษฎีอาญาจากสำนักป้องกันสังคมใหม่ (L’École de la defense sociale nouvelle) ซึ่งมีนายมาร์ค อังเซล (Marc Ancel) เป็นผู้ที่ได้รับการขนานนามว่าเป็นบิดาแห่งทฤษฎีอาญาดังกล่าว นายมาร์ค อังเซล เคยรับราชการเป็นผู้พิพากษาและได้เสนอทฤษฎีอาญาดังกล่าวโดยต่อ ยอดมาจากทฤษฎีอาญาสำนักป้องกันสังคม (L’École de la defense sociale)

แนวคิดและหลักการของทฤษฎีป้องกันสังคมใหม่ได้แพร่หลายในประเทศฝรั่งเศสและเริ่มมีอิทธิพลต่อระบบการดำเนินคดีอาญาในประเทศฝรั่งเศสตั้งแต่ ค.ศ. 1954 เป็นต้นมา ตามแนวคิดและหลักการของทฤษฎีนี้เห็นว่าการลงโทษผู้กระทำความผิดจะต้องมีมนุษยธรรม โดยพิจารณาถึงความเป็นมาและพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดประกอบด้วย เพื่อให้การพิจารณาลงโทษมีความเหมาะสมกับการกระทำความผิดและตัวบุคคลผู้กระทำความผิด

⁵⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส, มาตรา 100-2.

⁵¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส, มาตรา 100 วรรคท้าย.

การไต่สวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของ
 ส่วนงานการไต่สวน ถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษาไต่สวนต้องกระทำต่อผู้ถูกไต่สวน (Le mis en
 examen) ในคดีความผิดอาญาโทษ (Les crimes) ทุกคดีหรือในคดีความผิดฆณีมิโทษ (Les
 délits) ที่ร้ายแรงบางประเภทซึ่งผู้พิพากษาไต่สวนพิจารณาแล้วเห็นสมควรทำการไต่สวน ทั้งนี้
 เพื่อทราบความเป็นมาแห่งความประพฤติของผู้ถูกไต่สวน จะได้พิจารณาลงโทษให้เหมาะสมกับ
 ผู้กระทำความผิดตามแนวคิดของทฤษฎีป้องกันสังคมใหม่

ต่อมาเมื่อได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับลงวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ. 2000
 แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศสได้มีการนำแนวคิดเรื่องการไต่สวน
 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดมาใช้กับผู้เสียหายด้วย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ
 อาญาฝรั่งเศส มาตรา 81.1 ได้บัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่ผู้พิพากษาไต่สวนเห็นสมควร หรือได้รับ
 คำร้องของพนักงานอัยการหรือผู้เสียหาย ผู้พิพากษาไต่สวนสามารถดำเนินการทุกอย่างที่สามารถ
 นำมาพิจารณาถึงลักษณะสำคัญของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ รวมทั้งรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ
 ตัวบุคคลของผู้เสียหายไว้ด้วย”

ในการไต่สวนผู้พิพากษาไต่สวนอาจส่งประเด็นไปให้ผู้พิพากษาอื่นหรือ
 ตำรวจฝ่ายคดีดำเนินการหรือช่วยเหลือเพื่อให้การกิจการค้นหาความจริงสามารถคล่องไปได้ด้วยดี
 นอกจากนั้นยังสามารถใช้มาตรการบังคับได้หลายประการ ทั้งการออกหมายบังคับเพื่อให้นำมา
 จับกุมผู้ถูกไต่สวน หรือการสั่งให้ผู้ถูกไต่สวนอยู่ในมาตรการควบคุมทางตุลาการ (Le contrôle
 judiciaire)

ในอดีตก่อนที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
 ฝรั่งเศสเมื่อปี ค.ศ. 2000 ผู้พิพากษาไต่สวนมีอำนาจสั่งขังผู้ถูกไต่สวนไว้ในระหว่างการไต่สวนคดี
 ของตนเองด้วย การที่กฎหมายให้ทั้งอำนาจการสอบสวนและอำนาจการใช้มาตรการบังคับในบุคคล
 คนเดียวกัน แม้จะมีสถานะเป็นตุลาการก็ถือว่ามีลักษณะของผลประโยชน์ขัดกันในการปฏิบัติ
 หน้าที่ (Conflict of interests) จึงมีความพยายามของฝ่ายนิติบัญญัติหลายครั้งที่จะจำกัดอำนาจการ
 สั่งขังชั่วคราวของผู้พิพากษาไต่สวน รวมทั้งสร้างระบบตรวจสอบการใช้อำนาจดังกล่าว
 แต่ไม่ประสบความสำเร็จ จนกระทั่งในที่สุดได้มีการตรารัฐธรรมนูญฉบับเลขที่ 2000-516 ลง
 วันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ. 2000 หรือที่เรียกว่ากฎหมายกิกู (Le loi Guigou)⁵² จัดตั้งผู้พิพากษาแห่ง
 เสรีภาพและการกักขัง (Le juge des libertés et de la 44etention) ขึ้นมาถ่วงดุลการใช้อำนาจของ
 ผู้พิพากษาไต่สวน ผู้พิพากษาไต่สวนจึงไม่มีอำนาจที่จะสั่งขังชั่วคราวผู้ถูกไต่สวนด้วยตนเอง

⁵² ชื่อที่ใช้เรียกกฎหมายเป็นชื่อของนาง Elizabeth Guigou ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 ยุติธรรมฝรั่งเศสในขณะนั้น.

อีกต่อไป หากประสงค์จะให้มีการชิงช้าคราวผู้ถูกไต่สวน ผู้พิพากษาไต่สวนจะต้องส่งเรื่องให้ผู้พิพากษาแห่งเสรีภาพและการกักขังเป็นผู้พิจารณาใช้อำนาจในการสั่งชิงช้าคราวแทน

(2) บทบาทนำของศาลในชั้นพิจารณาพิพากษาคดี

นอกจากความแตกต่างของระบบกล่าวหาที่ระบบไต่สวนในชั้นก่อนพิจารณาคดีซึ่งมีผู้พิพากษาไต่สวนที่ถือเป็นเอกอภิมณฑลที่ชัดเจนของประเทศต้นแบบในระบบไต่สวนแล้ว บทบาทของศาลในการปฏิบัติหน้าที่ในชั้นพิจารณาพิพากษาคดีก็มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด แม้ว่าในปัจจุบันจะมีแนวโน้มที่การต่อสู้ในชั้นพิจารณาพิพากษาคดีในระบบไต่สวนจะมีลักษณะเป็นปรปักษ์ (Adversary proceedings) กันมากขึ้น แต่ศาลก็ยังคงเป็นผู้มีบทบาทนำในการพิจารณาคดีเหมือนเดิม⁵³

ในระบบไต่สวนนั้นมีแนวคิดที่ผู้พิพากษาจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการให้ความมั่นใจว่า ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นหรือได้มาจากการดำเนินคดีโดยศาลจะต้องมีความสมบูรณ์เพียงพอที่จะทำให้คำพิพากษาสามารถตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจริงได้ ในขณะที่แนวคิดในระบบกล่าวหา การวินิจฉัยข้อเท็จจริงจะขึ้นอยู่กับการนำพยานหลักฐานของคู่ความเข้าสืบเท่านั้น ศาลหรือลูกขุน ไม่มีสิทธิที่จะไปพิสูจน์ถึงที่มาของพยานหลักฐานเหล่านั้นว่าจริงหรือเท็จ หรือไม่มีสิทธิที่จะนำพยานหลักฐานเข้าสู่การพิจารณาคดีโดยตนเอง

นอกจากนี้ ระบบไต่สวนผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาไม่ได้เป็นแค่เพียงผู้ที่คอยรอรับข้อเท็จจริงจากคู่ความ แต่ผู้พิพากษาดังกล่าวจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบตั้งแต่การกำกับดูแลการรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหลายที่จำเป็นเพื่อที่จะแก้ปมคดีให้ลุล่วง ผู้พิพากษาในระบบไต่สวนไม่ได้ทำหน้าที่แค่เพียงเป็นกรรมการควบคุมกติกา (Arbitre) ดังเช่นผู้พิพากษาระบบกล่าวหา แต่ผู้พิพากษาในระบบไต่สวนจะเป็นคนกำหนดทิศทางการค้นหาพยานหลักฐาน⁵⁴ และจะทำหน้าที่ในการซักถามพยานที่คู่ความแต่ละฝ่ายนำเข้าสู่ด้วยตนเองรวมทั้งพยานของจำเลย หลังจากศาลได้ทำการซักถามพยานจนเสร็จสิ้นแล้วจึงจะเปิดโอกาสให้พนักงานอัยการ โจทก์ คู่ความฝ่ายแพ่ง และฝ่ายจำเลยทำการซักถามพยานได้ ดังนั้นทนายความไม่ว่าจะเป็นทนายความของคู่ความฝ่ายแพ่งหรือโดยเฉพาะทนายความจำเลยจะมีโอกาสแสดงบทบาทการทำงานน้อยมากทนายความจะต้องติดตามการซักถามของผู้พิพากษาซึ่งเมื่อศาลได้ซักถามพยานไปก่อนแล้ว การถามความของทนายความก็มักจะเหลือคำถามเพียงเล็กน้อยเพราะผู้พิพากษาพยายามจะซักถามทุกคำถาม

⁵³ ชาวเล็ค โสภณวัต. (2524). “กฎหมายลักษณะพยานหลักฐานของไทยเป็นกฎหมายในระบบกล่าวหาจริงหรือ.” *ตุลพาห*, 28, 6. หน้า 1.

⁵⁴ ตัวบทกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส, มาตรา 309 วรรคหนึ่ง ภาษาฝรั่งเศส บัญญัติว่า “Le president a la police de l’audience et la direction des débats.”

ที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับทนายความในระบบกล่าวหาแล้ว บทบาทของทนายความในระบบไต่สวนจะมีความสำคัญน้อยกว่ามาก⁵⁵

ลักษณะของการดำเนินคดีดังกล่าวจะแตกต่างกับการดำเนินคดีหรือการสืบพยานในศาลของประเทศที่ใช้ระบบกล่าวหาโดยสิ้นเชิง เพราะในระบบกล่าวหาผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาวางตนเป็นกลาง ปล่อยให้คู่ความแต่ละฝ่ายเป็นผู้ซักถามพยาน ศาลจะไม่ซักถามพยานเอง เว้นแต่ในกรณีที่น่าจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ซึ่งในทางปฏิบัติศาลก็มักจะไม่ใช่อำนาจเช่นว่านี้จึงมีผู้เปรียบเทียบว่าศาลในระบบกล่าวหาที่มีรูปแบบการดำเนินคดีที่วางเฉยไม่กระตือรือร้นในการค้นหาความจริง อย่างไรก็ตามระบบไต่สวนมีข้อดีประการหนึ่งคือวัตถุประสงค์ของระบบไต่สวนต้องการมุ่งค้นหาผู้กระทำความผิดให้ได้ทุกวิถีทาง ดังนั้นจึงอาจจะมีผลกระทบต่อสิทธิในการต่อสู้คดีของฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาซึ่งอาจนำไปสู่ความผิดพลาดในการดำเนินคดีได้

อนึ่ง ลักษณะดั้งเดิมของระบบไต่สวนในประเทศฝรั่งเศสที่กล่าวมาข้างต้นได้ผ่อนคลายความเคร่งครัดลงเป็นอันมาก โดยเฉพาะเมื่อได้มีการนำเอาหลักการสำคัญที่กำหนดไว้รัฐธรรมนูญรวมทั้งหลักการที่ศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรปวางแนวทางไว้มากำหนดเป็นหลักการในบทบัญญัติมาตราเบื้องต้น (Article préliminaire) ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศสคือ

ลักษณะของความเสมอภาคและเป็นปรปักษ์กัน การไต่สวนและหลักประกันสิทธิของผู้เสียหาย และข้อสันนิษฐานความเป็นผู้บริสุทธิ์และสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลย

2) วิธีพิจารณาที่เป็นปรปักษ์กันเพียงเล็กน้อย (Procédure faiblement contradictoire)

ในปัจจุบันการที่จะกล่าว่วิธีพิจารณาความอาญาในระบบไต่สวนเป็นวิธีพิจารณาที่ไม่เป็นปรปักษ์กันเลยนั้นคงไม่ถูกต้องเสียทีเดียว ดังที่ได้กล่าวถึงหลักการในบทบัญญัติมาตราเบื้องต้น (Article préliminaire) ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศสที่แก้ไข

⁵⁵ อย่างไรก็ตามในประเทศฝรั่งเศสมีการตรารัฐธรรมนูญฉบับเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ. 2000 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขหลักการสำคัญในกระบวนการสืบพยานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส โดยอนุญาตให้พนักงานอัยการและทนายความของคู่ความถามคำถามแก่จำเลย คู่ความฝ่ายแพ่ง พยานบุคคลที่ถูกเรียกมาให้การต่อหน้าศาลได้โดยตรง หลังจากได้รับอนุญาตจากประธานศาลลูกขุนแตกต่างจากกฎหมายเดิมที่ต้องถามผ่านประธานศาลลูกขุน การแก้ไขดังกล่าวทำให้ลักษณะการทำงานของประธานศาลลูกขุนเกิดความเป็นกลางมากขึ้น การที่รัฐธรรมนูญฉบับเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ. 2000 ได้พัฒนาระบบการถามพยานในวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศสนี้ทำให้ลักษณะการสืบพยานในระบบไต่สวนฝรั่งเศสใกล้เคียงกับการสืบพยานในระบบกล่าวหามากยิ่งขึ้น.

เพิ่มเติมโดยรัฐบัญญัติฉบับเลขที่ 2000-516 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ. 2000 นั้นได้ให้หลักประกันในการต่อสู้คดีของกลุ่มความในคดีอาญาในส่วนของผู้ต้องหาหรือจำเลยว่าจะต้องมีความเสมอภาคและเป็นปรปักษ์กัน รวมทั้งกำหนดข้อสันนิษฐานความเป็นผู้บริสุทธิ์และรับรองสิทธิของผู้ต้องหาและจำเลยในการต่อสู้คดีด้วย

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากระบบไต่สวนของฝรั่งเศสนั้นผู้พิพากษายังคงมีบทบาทนำในการถามพยานในชั้นพิจารณาของศาลตามหลักการค้นหาความจริงโดยศาล กล่าวคือผู้พิพากษาซึ่งเป็นประธานในศาลลูกขุนจะเป็นผู้ทำการซักถามพยาน เมื่อแล้วเสร็จก็จะถามผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะและลูกขุนว่ามีผู้ใดประสงค์จะถามคำถามแก่พยานบ้าง แล้วจึงให้พนักงานอัยการทนายของกลุ่มความฝ่ายแพ่งและทนายจำเลยเป็นผู้ซักถามพยานตามลำดับ ดังนั้นคำถามซึ่งยังคงเหลืออยู่จากการถามพยานของผู้พิพากษาและลูกขุนซึ่งเป็นองค์คณะจึงมีน้อย การซักถามพยานของอัยการ โจทก์ ทนายของกลุ่มความฝ่ายแพ่งและทนายจำเลยนั้น แม้จะมีลักษณะที่เป็นปรปักษ์กันก็ไม่เข้มข้นเหมือนการต่อสู้คดีในระบบกล่าวหาซึ่งปล่อยให้เป็นที่หน้าทีของกลุ่มความต่อสู้คดีกันตั้งแต่เริ่มการสืบพยาน

ในระบบไต่สวนส่วนใหญ่ จำเลยในคดีอาญาไม่ต้องตอบคำถามเกี่ยวกับการกระทำ ความผิด แต่อาจถูกบังคับให้ตอบคำถามอื่นๆ ทั้งหมดในการพิจารณาคดี คำถามอื่นๆ เหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของจำเลย ซึ่งในระบบกล่าวหา คำถามเหล่านี้จะถือว่าเป็นคำถามที่ไม่เกี่ยวข้องและไม่สามารถรับไว้พิจารณาได้

ในระบบไต่สวนจำเลยในคดีอาญาจะเบิกความต่อศาลเป็นคนแรกเมื่อการพิจารณาคดีในศาลเริ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อทราบประวัติ ความเป็นมาและความประพฤติกของจำเลย จำเลยจะได้รับอนุญาตให้ดูสำนวนการสอบสวนก่อนเบิกความ จำเลยเหล่านี้จะเบิกความตอบคำถามของศาลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของตนเอง ตรงกันข้ามกับในระบบกล่าวหาจำเลยจะเข้าเบิกความก็ต่อเมื่อการสืบพยานของโจทก์เสร็จสิ้นแล้ว และในระบบกล่าวหาจำเลยจะไม่ถูกบังคับให้เบิกความและไม่ได้รับสิทธิที่จะตรวจดูสำนวนการสอบสวนแต่ประการใด

3) วิธีพิจารณาที่เป็นลายลักษณ์อักษร (Procédure écrite)

การดำเนินคดีในระบบกล่าวหาที่กระทำด้วยวาจามีความแตกต่างกับวิธีพิจารณาในระบบไต่สวนตรงที่ระบบไต่สวนจะมีการบันทึกพยานหลักฐานที่ได้มาในชั้นไต่สวนไว้ในสำนวนการไต่สวนและสำนวนการไต่สวนดังกล่าวจะถูกนำมาใช้เป็นพื้นฐานของการสืบพยานในชั้นพิจารณาของศาล ดังนั้นศาลในระบบไต่สวนจึงทราบถึงรายละเอียดความเป็นมาของการดำเนินคดีในชั้นไต่สวน จะเห็นได้ว่าในประเทศฝรั่งเศสหรือเนเธอร์แลนด์ซึ่งใช้ระบบไต่สวนนั้นไม่ถือว่าการนำคำให้การของพยานที่ได้มาในชั้นสอบสวนของตำรวจมาอ่านในชั้นศาลเนื่องจาก

ไม่ได้ตัวพยานมาเบิกความในชั้นศาลนั้นเป็นการละเมิดหลักเกณฑ์ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ประการใด แต่ถือว่าเป็นทางปฏิบัติที่เป็นปกติธรรมดาในศาลอาญาของทั้งสองประเทศ ทั้งนี้ เพราะตามแนวคิดของระบบไต่สวนนั้นการดำเนินคดีในชั้นพิจารณาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งต่อเนื่องมาจากชั้นไต่สวนตามหลักการค้นหาความจริงโดยรัฐเพื่อให้ได้มาซึ่งพยานหลักฐานที่สมบูรณ์ที่สุดก่อนที่จะพิพากษาคดี

4) การไต่สวนเป็นความลับ (Secret de l'instruction)

แต่เดิมมาลักษณะที่กล่าวว่าการไต่สวนเป็นความลับนั้น ประการแรกจะเห็นได้ชัดเจนจากบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศสเดิมซึ่งไม่อนุญาตให้ทนายความเข้าพบให้คำปรึกษาแก่ผู้ถูกจับจนกว่าระยะเวลา 20 ชั่วโมง นับแต่มีการจับกุมจะผ่านไป แต่ปัจจุบันได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศสล่าสุดโดยรัฐบัญญัติฉบับเลขที่ 2004-204 ลงวันที่ 9 มีนาคม ค.ศ. 2004 ให้สิทธิแก่ผู้ถูกจับกุมที่จะร้องขอพบทนายความได้ทันทีตั้งแต่เวลาที่มีการจับกุม⁵⁶

ในประเทศเนเธอร์แลนด์หากผู้ต้องหาไม่สามารถจัดหาทนายความได้เขาสามารถร้องขอรับการช่วยเหลือจากสภาช่วยเหลือทางกฎหมายได้ ผู้ต้องหาจะได้รับการช่วยเหลือจากทนายความหลังจากที่ระยะเวลาการควบคุมตัวของตำรวจผ่านไป 6 ชั่วโมงแล้ว⁵⁷ การคุ้มครองสิทธิในการมีทนายความนี้ศาลยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้เคยวินิจฉัยไว้ในคดี *Salduz v. Turkey* (2008) ว่าสิทธิในการมีทนายความให้ความช่วยเหลือตั้งแต่การสอบปากคำผู้ต้องสงสัยครั้งแรก และสิทธิในการมีทนายความอยู่ในระหว่างการสอบปากคำผู้ต้องหาของตำรวจนั้นถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหา⁵⁸

ส่วนเหตุผลของการที่ไม่ให้ทนายความเข้าฟังการสอบปากคำผู้ต้องหาหรือผู้ถูกไต่สวน ซึ่งเป็นลูกความของตนนั้น เนื่องจากลักษณะการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีหรือของผู้พิพากษาไต่สวนนั้นถือว่าเป็นความลับและจะต้องมีการบันทึกรายละเอียดอยู่ในสำนวนการสอบสวนหรือการไต่สวนซึ่งจะต้องถูกตรวจสอบโดยศาลในชั้นพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องอนุญาตให้ทนายความเข้าฟังการสอบปากคำของเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีหรือผู้พิพากษาไต่สวนแต่ประการใด ดังนั้นในประเทศที่ระบบการดำเนินคดีมีลักษณะของระบบไต่สวน เช่น ประเทศฝรั่งเศส หรือเนเธอร์แลนด์นั้น ทนายความไม่มีสิทธิเข้าฟังการสอบปากคำผู้ต้องหาหรือผู้ถูกไต่สวน

⁵⁶ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส, มาตรา 63-4 วรรคหนึ่ง.

⁵⁷ อุทัย อาทิวา ข เล่มเดิม. หน้า 39.

⁵⁸ ECtHR 27 November 2008, *Salduz v Turkey*, and ECtHR 11 December 2008, *Panovits v Cyprus*.

ลักษณะอีกประการหนึ่งที่กล่าวว่า การดำเนินคดีชั้นไต่สวนเป็นความลับนั้น สามารถพิจารณาได้จากหลักการรักษาความลับในชั้นไต่สวนตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 11 ว่า “เว้นแต่กรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นและไม่เป็นผลเสียหายต่อสิทธิของฝ่ายผู้ถูกกล่าวหา วิธีพิจารณาที่เกิดขึ้นในระหว่างการสอบสวนหรือการไต่สวนเป็นความลับ” ดังนั้นบุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องกับวิธีพิจารณาดังกล่าวจะต้องรักษาความลับทางวิชาชีพไว้ มิฉะนั้นจะต้องถูกลงโทษตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 226-13⁵⁹ และ 226-14⁶⁰

2.4.2 การดำเนินคดีอาญาระบบกล่าวหา

การดำเนินคดีอาญาระบบกล่าวหา คือ ระบบที่แยกอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนค้นหาพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงออกจากอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดี โดยแบ่งองค์กรผู้รับผิดชอบการสอบสวนค้นหาพยานหลักฐานและข้อเท็จจริง เป็นองค์กรหนึ่ง ดังนั้น ระบบกล่าวหาจึงมีอยู่ 3 ฝ่ายด้วยกัน คือ ผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาและศาล ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าระบบกล่าวหาเป็นระบบวิธีพิจารณาความที่กำหนดให้มีผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหา โดยศาลตั้งต้นเป็นกลางคอยดูแลให้ทั้งสองฝ่ายดำเนินคดีของตนไปตามกฎเกณฑ์ที่ได้วางขึ้นอย่างเคร่งครัด คู่ความเป็นผู้เสนอพยานหลักฐานของตนต่อศาล และศาลตัดสินคดีไปตามหลักฐานที่คู่ความนำสืบ ระบบกล่าวหานี้ผู้กล่าวหาทำหน้าที่ต้องนำพยานหลักฐานมาแสดงว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดและผู้ถูกกล่าวหาต้องนำพยานหลักฐานมาแก้ข้อกล่าวหาว่าตนมิได้กระทำความผิด จึงต้องกำหนดกฎเกณฑ์วิธีพิจารณาความอย่างเคร่งครัด เพื่อมิให้ทั้งสองฝ่ายได้เปรียบเสียเปรียบแก่กันและศาลจะต้องเป็นกลางไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดโดยไม่มีอคติเพื่อเป็นหลักประกันความยุติธรรมทั้งสองฝ่ายและตามระบบนี้ข้อเท็จจริงในคดีอาญาถูกเปิดเผยในศาลโดยผ่านขั้นตอนการฟ้องคดีอาญาและการต่อสู้คดี

⁵⁹ ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส, มาตรา 226-13 บัญญัติว่า “การเปิดเผยข้อเท็จจริงที่มีลักษณะเป็นความลับโดยบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายไม่ว่าโดยสภาพหรือโดยวิชาชีพ ไม่ว่าด้วยหน้าที่หรือโดยภารกิจชั่วคราว ต้องระวางโทษจำคุกหนึ่งปี และปรับหนึ่งแสนยูโร.”

⁶⁰ ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส, มาตรา 226-14 เป็นบทบัญญัติยกเว้นประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส มาตรา 226-13 ให้มีการเปิดเผยความลับได้ในกรณีที่มีกฎหมายบังคับหรืออนุญาตให้เปิดเผยได้หรือเป็นการเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ถูกขังหรือทรมานหรือถูกล่วงละเมิดทางเพศหรือเป็นการเปิดเผยของแพทย์ที่ได้รับการยินยอมจากผู้เสียหาย ในกรณีแพทย์พบว่ามีการทรมานเกิดขึ้นในการประกอบวิชาชีพของตนและสันนิษฐานได้ว่ามีการล่วงละเมิดทางเพศเกิดขึ้น.

การดำเนินคดีอาญาระบบกล่าวหาเป็นการแก้ไขข้อบกพร่องของการดำเนินคดีอาญาระบบไต่สวน กล่าวคือ

1) แยกอำนาจ “การสอบสวนฟ้องร้อง” ออกจาก “การพิจารณาพิพากษา” ให้องค์กรในการดำเนินคดีอาญาแยกต่างหากจากกันเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ทั้งนี้โดยให้ศาลซึ่งเป็นองค์กรดำเนินคดีอาญาดั้งเดิม คงรับผิดชอบเฉพาะการพิจารณาพิพากษาคดี ส่วนการสอบสวนฟ้องร้องก็ให้องค์กรในการดำเนินคดีอาญาที่จัดตั้งขึ้นใหม่เป็นผู้รับผิดชอบ พร้อมกันนั้นก็ให้สิทธิต่างๆ แก่ผู้ถูกกล่าวหา (ผู้ต้องหาและจำเลย) เพื่อให้โอกาสแก้ข้อหาและต่อสู้คดีได้ด้วย องค์กรในการดำเนินคดีอาญาที่จัดตั้งขึ้นใหม่ให้มีหน้าที่รับผิดชอบการสอบสวนฟ้องร้องนั้นก็คือองค์กรที่เรียกว่า “อัยการ”⁶¹ โดยเหตุที่แยกอำนาจตุลาการในส่วน “สอบสวนฟ้องร้อง” ออกมาและให้อัยการเป็นผู้ใช้อำนาจในส่วนนี้ อัยการจึงมีประวัติความเป็นมาโดยแยกตัวมาจากอำนาจตุลาการและสุดท้ายด้วยการให้สิทธิต่างๆ แก่ผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวมาแล้ว เป็นเหตุให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากสภาพการเป็นวัตถุแห่งการซักฟอกและกลายเป็น “ประธานในคดี” ไป⁶² ในการเลิกใช้ระบบไต่สวนมาเป็นระบบกล่าวหาแทนนั้น จึงเป็นเหตุให้มี “พนักงานอัยการ” เกิดขึ้น โดยมีตำรวจเป็นผู้ช่วยเหลือในคดี ซึ่งถือว่าการสอบสวนฟ้องร้องเป็นกระบวนการเดียวกันไม่อาจแบ่งแยกได้

2) ยกฐานะของผู้ถูกไต่สวนขึ้นเป็นประธานในคดี (Subject) มีสิทธิในการแก้ข้อหาและต่อสู้คดี ในฐานะที่เป็น “มนุษย์” ซึ่งมีสิทธิต่างๆ 2 ประการ คือ

(1) สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาอย่างผู้ร่วมในคดีทางการกระทำ (Aktivbeteiligter) คือ สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะอยู่ร่วมด้วยในการดำเนินคดีของเจ้าพนักงานและศาล ซึ่งรวมถึงสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะร่วมด้วยในคดี สิทธิที่จะแก้ข้อกล่าวหาและสิทธิที่จะมีทนายความช่วยเหลือ

(2) สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาอย่างผู้ร่วมในคดีทางอยู่เฉย (Passivbeteiligter) คือ สิทธิในการตัดสินใจของเขาจะถูกจำกัดมิได้

ระบบกล่าวหา (Accusatorial system) มีลักษณะที่เป็นสาระสำคัญของการดำเนินคดีดังต่อไปนี้⁶³

⁶¹ คณิต ณ นคร ค เล่มเดิม. หน้า 57.

⁶² แหล่งเดิม.

⁶³ อุทัย อาทิวา ข เล่มเดิม. หน้า 19.

1) ความสำคัญของคู่ความในการดำเนินคดี (Important role of the parties)

ลักษณะสำคัญของระบบกล่าวหาประการแรกคือ คู่ความหรือคู่พิพาทในคดีอาญาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินคดีเพราะระบบกล่าวหาไม่มีแนวคิดพื้นฐานของการดำเนินคดีอาญาที่เป็นการต่อสู้กันระหว่างคู่พิพาทสองฝ่ายเหมือนกับการต่อสู้ระหว่างคู่ความในการดำเนินคดีแพ่งศาลเป็นเพียงผู้ชี้ขาดเมื่อเสร็จสิ้นการพิจารณาว่าใครเป็นฝ่ายผิด โดยในระหว่างการพิจารณาคดีศาลจะวางตัวเป็นกลางไม่เข้าแทรกแซงการดำเนินคดีหรือสืบพยานของคู่ความ

นอกจากนี้ความสำคัญของคู่ความยังเห็นได้จากผู้ที่มีอำนาจเริ่มดำเนินคดีอาญาในระบบกล่าวหานั้น มีแนวคิดว่าการกล่าวหาสามารถกระทำได้โดยประชาชนทุกคนโดยอิสระเนื่องจากถือว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มหรือสังคมมีส่วนเป็นผู้เสียหายด้วย ในการดำเนินคดีอาญาตามแนวคิดจะต้องมีผู้กล่าวหาเป็นผู้เริ่มต้นคดี ดังนั้นการเริ่มต้นดำเนินคดีจึงตกเป็นของฝ่ายผู้เสียหาย ต่อมาเมื่อรัฐตระหนักถึงความจำเป็นและผลประโยชน์ของสังคมในการปราบปรามการกระทำความผิด จึงทำให้เริ่มมีแนวคิดที่จะให้มีการเริ่มต้นการดำเนินคดีอาญาโดยประชาชนซึ่งถือว่าเป็นการกระทำในนามของส่วนรวมและเป็นที่มาของหลักการดำเนินคดีโดยประชาชนอย่างใดก็ตามในประเทศที่ใช้ระบบกล่าวหาที่ไม่ได้มีการสร้างองค์กรที่เป็นทางการขึ้นมาทำหน้าที่ในการดำเนินคดีเหมือนกับองค์กรอัยการของประเทศที่ใช้ระบบไต่สวน

เมื่อระบบกล่าวหาไม่มีแนวคิดที่ให้ความสำคัญแก่บทบาทของคู่ความในการต่อสู้คดีเพื่อให้ความจริงปรากฏดังที่กล่าวมาแล้ว จึงจำเป็นที่จะต้องมีการทำหน้าที่เป็นกรรมการเพื่อรักษากติกาในการต่อสู้คดีของคู่ความทั้งสองฝ่ายเพื่อให้เกิดความเสมอภาคกันในการต่อสู้คดี แนวคิดดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการกำหนดบทบาทให้ผู้พิพากษาทำหน้าที่เป็นกรรมการของการต่อสู้ ไม่ใช่ผู้มีบทบาทนำในการค้นหาความจริงเหมือนกับผู้พิพากษาในระบบไต่สวน

2) วิธีพิจารณาที่เป็นปรปักษ์ (Cross-examination)

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าความสำคัญของระบบกล่าวหาอยู่ที่บทบาทของคู่ความในการดำเนินคดีด้วยรูปแบบของการต่อสู้กันระหว่างคู่พิพาท ดังนั้นแม้จะมีวิวัฒนาการของรูปแบบการต่อสู้ตามกระแสของความมีมนุษยธรรมในการดำเนินคดีโดยยกเลิกวิธีพิจารณาที่เป็นการทรมานหรือการต่อสู้ที่มีลักษณะป่าเถื่อนทรมานหรือทารุณโหดร้ายแล้วก็ตาม แต่แนวคิดในการต่อสู้กันในระบบวิธีพิจารณาแบบกล่าวหายังคงเป็นหลักการที่ไม่เปลี่ยนแปลงคือ คู่พิพาททั้งสองฝ่ายต้องต่อสู้กันเพื่อให้ความจริงปรากฏ

การต่อสู้ของคู่พิพาทในระบบวิธีพิจารณาความอาญาแบบกล่าวหาจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักความเสมอภาคในการต่อสู้คดี ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการต่อสู้คดี การต่อสู้คดีในปัจจุบันจะเป็นการต่อสู้กันด้วยพยานหลักฐานที่คู่ความแต่ละฝ่ายนำเข้าสู่ในคดี

โดยกำหนดให้ฝ่ายที่กล่าวหาเป็นฝ่ายที่ต้องมีภาระการพิสูจน์ให้ศาลเห็นโดยปราศจากข้อสงสัยที่ชอบด้วยเหตุผลว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริง ส่วนฝ่ายที่ถูกกล่าวหาหรือจำเลยก็จะต้องได้รับโอกาสในการต่อสู้คดีที่เท่าเทียมกันเพื่อทำลายความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานที่ฝ่ายผู้กล่าวหา นำเข้าสืบ พร้อมทั้งแสดงพยานหลักฐานประกอบในส่วนของตน ดังนั้นคู่ความแต่ละฝ่ายจะต้องแสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานฝ่ายตนว่าเป็นความจริงและมีน้ำหนักเพียงพอ

การทำลายความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานของฝ่ายที่นำเสนอพยานหลักฐานโดยคู่ความฝ่ายตรงข้ามนั้นคือ การถามค้าน (Cross-examination) ในระบบกล่าวหาที่มีความเชื่อพื้นฐานว่าการถามค้านและเทคนิคที่ใช้ในการถามค้านจะเป็นเครื่องมือที่น่าเชื่อถือและเป็นกลไกทางกฎหมายที่สำคัญที่สุดสำหรับการค้นหาความจริงหรือการทำความจริงให้ปรากฏ อย่างไรก็ตามมีผู้โต้แย้งความเชื่อดังกล่าวว่ามีที่มาจากอิทธิพลของแนวคิดในอดีตมากกว่าที่จะมาจากความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐาน เช่นในบางกรณีพยานบุคคลอาจทำสิ่งที่ผิดพลาดได้ในการตอบคำถามค้าน ซึ่งนำไปสู่ความไม่น่าเชื่อถือในคำเบิกความของพยาน แต่ไม่มีสิ่งใดที่จะพิสูจน์ว่าพยานคนนั้นโกหก การต่อสู้กันในระหว่างการสืบพยานนั้นมีภาษาเฉพาะที่มาจากความเข้าใจของผู้รู้กฎหมาย ซึ่งแตกต่างจากภาษาชาวบ้าน โดยทั่วไปและในระหว่างที่พยานเบิกความนั้นเป็นเวลาพยานมีความกดดันทางอารมณ์และตกอยู่ในความกลัว จึงอาจทำให้เกิดความผิดพลาดจากความกดดันและความกลัวในขณะที่เบิกความ ความจริงซึ่งควรจะได้จากพยานดังกล่าวจึงอาจถูกบิดเบือนไปโดยความสามารถและเทคนิคการต่อสู้คดีของทนายความผู้ชาญฉลาดในการถามความ กรณีดังกล่าวถือเป็นจุดอ่อนประการหนึ่งของรูปแบบการค้นหาความจริงในระบบกล่าวหา ยิ่งในกรณีที่พยานเป็นเด็กด้วยแล้วสภาพความกดดันและความกลัวยิ่งมีมากกว่าพยานซึ่งเป็นผู้ใหญ่

3) วิธีพิจารณาที่ต่อสู้กันด้วยวาจา (Oral)

เนื่องจากระบบกล่าวหาวิธีพิจารณาที่เป็นการต่อสู้เพื่อให้ความจริงปรากฏต่อหน้าศาล เพราะฉะนั้นโดยหลักการจึงถือว่าเฉพาะแต่พยานหลักฐานที่ได้มาจากการดำเนินคดีในชั้นพิจารณาต่อหน้าศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเท่านั้นจึงเป็นพยานหลักฐานที่ใช้ในการพิพากษาคดีและมีผลผูกพันคู่ความที่ต่อสู้กันในชั้นศาล เนื่องจากการพิจารณาที่กระทำต่อหน้าศาลโดยแต่ละฝ่ายนำพยานของตนเข้าสืบนั้น คู่ความมีอิสระเต็มที่ในการต่อสู้คดี ไม่อาจอ้างได้ว่าตกอยู่ภายใต้อำนาจหรืออิทธิพลของผู้ใดในระหว่างที่กระบวนการพิจารณาดำเนินไปต่อหน้าศาล จำเลยสามารถซักค้านพยานที่ฝ่ายโจทก์นำเข้าสืบได้ ดังนั้นการต่อสู้กันด้วยวาจาต่อหน้าศาลจึงเป็นวิธีการได้มาซึ่งพยานหลักฐาน โดยที่ศาลก็ไม่ต้องรู้ข้อเท็จจริงมาก่อนที่การพิจารณาสืบพยานจะกระทำลงในศาล หลักการดังกล่าวถือว่าเป็นกระบวนการค้นหาความจริงของวิธีพิจารณาความอาญาในระบบกล่าวหา

ส่วนพยานหลักฐานที่ได้รวบรวมไว้ในชั้นสอบสวนนั้นไม่ได้กระทำต่อหน้าศาล พยานหลักฐานเหล่านี้แม้จะมีการรวบรวมและบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรก็ไม่ถือว่าผูกพันศาล ให้จำต้องรับฟังเหมือนกับวิธีพิจารณาในระบบไต่สวนแต่ประการใด ลักษณะดังกล่าวเป็นข้อแตกต่างประการสำคัญระหว่างระบบไต่สวนกับระบบกล่าวหาอีกประการหนึ่ง เนื่องจากในระบบกล่าวหา นั้นมีความมุ่งหมายที่จะให้การดำเนินการในชั้นพิจารณาของศาลไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของพยานหลักฐานที่ได้จากการสอบสวน พยานหลักฐานที่จะรับฟังในการพิจารณาพิพากษาคดีจะต้องมาจากการต่อสู้กันในการพิจารณาคดีในชั้นศาลเท่านั้น

ส่วนในระบบไต่สวนนั้นมีการเริ่มต้นหาความจริงตั้งแต่ชั้นไต่สวนซึ่งเป็นขั้นก่อนการพิจารณา ดังนั้นการรวบรวมพยานหลักฐานทุกประเภทรวมทั้งการสอบปากคำของพยานซึ่งได้กระทำมาในชั้นไต่สวนหรือชั้นสอบสวนไม่ว่ากระทำโดยผู้พิพากษาไต่สวน (Judge' instruction หรือ Examining juge)⁶⁴ หรือพนักงานอัยการ หรือโดยตำรวจซึ่งถือว่าเป็นกลไกการทำงานของผู้พิพากษาหรืออัยการก็ได้ การสอบปากคำของพยานบุคคลนั้นจะถูกบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในสำนวนการไต่สวนของผู้พิพากษาไต่สวน และสำนวนการไต่สวนจะถูกส่งให้กับศาลในชั้นพิจารณาก่อนที่จะมีการนำพยานเข้าสืบในชั้นพิจารณา ดังนั้นผู้พิพากษาในชั้นพิจารณาคดีจะรู้ถึงรายละเอียดที่ปรากฏอยู่ในสำนวนการไต่สวนก่อนที่จะเริ่มการพิจารณาคดีในชั้นศาลการเรียกพยานมาสืบในชั้นพิจารณาของศาลก็เพียงเพื่อยืนยันข้อเท็จจริงซึ่งพยานได้เคยให้ปากคำไว้ในชั้นไต่สวนด้วยเหตุนี้สำนวนการไต่สวนซึ่งทำเป็นลายลักษณ์อักษรจึงถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพยานหลักฐานที่สามารถใช้รับฟังในชั้นพิจารณาพิพากษาคดีได้ ดังนั้นลักษณะของการต่อสู้คดีกันด้วยวาจาในศาลของระบบไต่สวน จึงมีความสำคัญน้อยกว่าในระบบกล่าวหา

4) วิธีพิจารณาโดยเปิดเผย (Public)

ที่ว่าในการพิจารณาคดีต่อหน้าศาลระหว่างคู่ความที่เป็นปรปักษ์กันในระบบกล่าวหาจะต้องกระทำโดยเปิดเผยนั้น หมายความว่าประชาชนทั่วไปสามารถเข้าฟังการพิจารณาได้ ลักษณะดังกล่าวมีที่มาจากรูปแบบของการต่อสู้ระหว่างคู่พิพาทที่กระทำในสนามประลองการต่อสู้ต่อหน้าประชาชนที่เข้าชมเป็นสักขีพยาน ที่เป็นเช่นนี้เพราะการพิจารณาคดีอาญาในศาลไม่ใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องเฉพาะสิทธิหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคลของจำเลยเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทั้งหมดที่อยู่ร่วมกันในสังคม

⁶⁴ ในบางครั้งก็มีผู้เรียกชื่อ “ผู้พิพากษาไต่สวน” ในภาษาฝรั่งเศสว่า “Juge d'investigation” หรือในภาษาอังกฤษว่า “Investigating judge” หรือแปลเป็นภาษาไทยว่า “ผู้พิพากษาสอบสวน”

นอกจากนี้ลักษณะของการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยในระบบกล่าวหาสามารถพิจารณาได้จากลักษณะของการมีลูกขุนในการพิจารณาคดี การมีลูกขุนในการพิจารณาคดีนั้นมีความหมายที่สอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยประการหนึ่งคือ การที่มีตัวแทนของประชาชนจำนวนหนึ่งในการพิจารณาพิพากษาคดี

ลักษณะของการพิจารณาคดีที่กระทำโดยเปิดเผยได้กลายเป็นหลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเป็นหลักการที่รัฐจะต้องให้การรับรองและคุ้มครองจำเลยให้มีสิทธิที่จะได้เผชิญหน้ากับพยานโจทก์ที่เบิกความเป็นประจักษ์กับตนเพื่อการพิสูจน์ความจริงในคดีอาญา การพิจารณาคดีโดยเปิดเผยยังเป็นหลักประกันที่จำเลยจะไม่ถูกข่มขู่ กลั่นแกล้ง หรือถูกพิจารณาคดีตามอำเภอใจ นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันมิให้พยานเบิกความเท็จ เนื่องจากการที่มีประชาชนเข้าฟังการพิจารณาคดีหรือมีคณะลูกขุนเป็นตัวแทนของประชาชนในการพิจารณาคดีนั้น จะทำให้พยานไม่กล้าหรือเกรงกลัวที่จะกล่าวเท็จต่อหน้าศาลและประชาชน

ที่กล่าวว่า การพิจารณาคดีโดยเปิดเผยเป็นหลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปแล้วนั้น เนื่องจากตามบทบัญญัติของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนข้อ 10 และตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองข้อ 14 นั้น ได้กำหนดให้การพิจารณาคดีต้องกระทำโดยเปิดเผย และในกฎหมายของประเทศที่อยู่ในระบบกล่าวหา ตัวอย่างเช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6 บัญญัติว่า “ในการดำเนินคดีอาญาทั้งปวง จำเลยพึงมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเปิดเผยกับพินิจพิเคราะห์หน้ากับพยานที่ให้การในทางยืนยันความผิดของตน” เป็นการให้หลักประกันแก่จำเลยในคดีอาญาว่า จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมและถูกต้องและเป็นการลดโอกาสที่จะเกิดการเบี่ยงเบนในการดำเนินคดีโดยมีอคติ

ตามกฎหมายไทยที่รับรองสิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผยไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “การพิจารณาและสืบพยานในศาลให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น” ดังนั้นการสืบพยานในคดีอาญาไม่ว่าชั้นสืบพยานโจทก์หรือพยานจำเลยจึงต้องกระทำต่อหน้าจำเลย จะกระทำโดยลับหลังจำเลยไม่ได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นข้อยกเว้น

อย่างไรก็ตาม ในระบบกล่าวหาที่มีข้อกังวลที่สำคัญประการหนึ่งคือการที่ระบบกล่าวหา กำหนดให้การพิจารณาจะต้องกระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลยนั้นจึงจำเป็นต้องมีตัวจำเลยอยู่ในการพิจารณาคดีตามหลักการดังกล่าว ดังนั้นการที่จำเลยตัวอื่นไม่เข้ามาสู่กระบวนการตามกฎหมายนั้นจึงก่อให้เกิดปัญหาหรือความยุ่งยากในการดำเนินคดี เมื่อรัฐหมดหนทางที่จะบังคับจำเลยและไม่อาจที่จะดำเนินการพิจารณาคดีต่อไปได้ จำเลยไม่มาปรากฏตัว

ต่อหน้าศาลนั้นจะถูกถือว่าเป็นคนนอกกฎหมาย (Out-law) ไม่ใช่ผู้ที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษ แต่ประการใด

5) ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการ (Arbiter)

ความสำคัญของการดำเนินคดีจะตกอยู่กับคู่ความตามหลักการค้นหาความจริงที่ เชื่อมกันในระบบกล่าวหาว่าจะปรากฏขึ้นจากการต่อสู้ระหว่างคู่ความ ส่วนบทบาทของผู้พิพากษา ในระบบกล่าวหาจะถูกจำกัดอยู่ที่การพิจารณาพยานหลักฐานที่คู่ความนำเสนอต่อหน้าตน แล้ววินิจฉัยคดีจากพยานหลักฐานเหล่านั้น ดังนั้นผู้พิพากษาในระบบกล่าวหาจึงจำกัดบทบาทของตนเฉพาะการควบคุมการต่อสู้คดีของคู่ความเพื่อให้มีความเที่ยงตรงและจะเป็นผู้ตัดสินว่าใครเป็นผู้ชนะคดี ในระหว่างการพิจารณาคดี ผู้พิพากษาในระบบกล่าวหาจะไม่แสดงบทบาทในเชิงรุก โดยการเรียกพยานที่ตนเห็นสมควรมาให้ข้อเท็จจริงในศาลหรือทำการไต่สวนพยานหลักฐานเพิ่มเติมด้วยตนเอง เพราะอาจเกิดข้อครหาว่าเข้าแทรกแซงการดำเนินคดีเพื่อประโยชน์แก่คู่ความ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง⁶⁵

ในระบบกล่าวหาที่ผู้พิพากษาที่ขับเคลื่อนการดำเนินคดีคือคู่ความแต่ละฝ่าย โดยจะเตรียม ข้อมูลและนำเสนอพยานหลักฐานของตนเอง สำหรับฝ่ายจำเลยนั้นจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ จากทนายความเพื่อให้เป็นไปตามหลักความเสมอภาคหรืออาวุธเท่าเทียมกันในการต่อสู้คดี ในระบบกล่าวหาตำรวจจะมีความเป็นอิสระในการสืบสวนสอบสวน ส่วนผู้พิพากษาจะวางตนนิ่งเฉย และไม่รู้ถึงข้อเท็จจริงในสำนวนคดีมาก่อน ซึ่งลักษณะที่ได้อธิบายมานี้จะตรงข้ามกับลักษณะของ ระบบไต่สวน

สรุปได้ว่า “การดำเนินคดีอาญาระบบกล่าวหา” คือระบบการดำเนินคดีอาญาที่แยก หน้าทีสอบสวนฟ้องร้อง และหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีออกจากกันให้องค์กรในการดำเนินคดี อาญาที่ต่างหากจากกัน เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการและยกฐานะของผู้ถูกกล่าวหาขึ้นเป็นประธาน ในคดี

ทั้งนี้ในปัจจุบันมีการนำเอาลักษณะของการดำเนินคดีในระบบกล่าวหามาใช้ ในระบบไต่สวนด้วย ได้แก่ การนำเอามาตรการต่อรองคำรับสารภาพ (Plea bargaining) ในระบบ กล่าวหาของอเมริกันมาใช้ในระบบของประเทศฝรั่งเศสและอิตาลี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนั้น ประสิทธิภาพในการดำเนินคดี ดังนั้นเมื่อประเทศไทยมีระบบวิธีพิจารณาความอาญาในระบบ

⁶⁵ สำหรับผู้พิพากษาในระบบกฎหมายไทย มีประมวลจริยธรรมของข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม ข้อ 9 กำหนดให้ผู้พิพากษาพึงระลึกว่าการนำพยานหลักฐานเข้าสืบ และการซักถามความพยานเป็นหน้าที่ของ คู่ความและทนายความของแต่ละฝ่ายที่จะกระทำ ผู้พิพากษาพึงเรียกพยานหลักฐานหรือซักถามพยานด้วยตนเอง ก็ต่อเมื่อจำเป็นเพื่อประโยชน์ของความยุติธรรมหรือมีกฎหมายบัญญัติไว้ให้ศาลเป็นผู้กระทำเอง.

ประมวลกฎหมายเช่นเดียวกับประเทศฝรั่งเศสและอิตาลี การนำเอาวิธีการต่อรองคำรับสารภาพ มาปรับใช้ให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญา จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำเพื่อจุดมุ่งหมายในการ แสวงหาพยานหลักฐานเพื่อจับกุมตัวการผู้อยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงต่อไป

2.5 ข้อเสนอแนะของการใช้มาตรการต่อรองคำรับสารภาพ

2.5.1 แนวคิดในการให้ผลประโยชน์บางประการกับผู้กระทำความผิดที่ให้ความร่วมมือกับ กระบวนการยุติธรรม

กฎหมายอาญาสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติของประเทศ มีบทบัญญัติที่ให้ผล ประโยชน์บางประการกับผู้กระทำความผิดที่ให้ความร่วมมือกับกระบวนการยุติธรรม เช่น ในประเทศอังกฤษ รับรองหลักการในการลดโทษให้กับจำเลยที่ให้การรับสารภาพ และจำเลยที่ ให้การช่วยเหลือตำรวจ เช่น ช่วยติดตามทรัพย์สินที่ถูกลักหรือจับกุมผู้กระทำความผิดคนอื่นๆ และ หากผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันคนหนึ่งให้การรับสารภาพและให้พยานหลักฐานกับอัยการที่เป็น โทษกับจำเลยร่วมคนอื่นๆ ดังนี้ ก็จะมีการลดโทษมากขึ้น ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา การกำหนดโทษจำเลยของศาลในระดับ Federal Court จะเป็นไปตาม Federal Sentencing Guidelines แต่ก็กำหนดว่า กรณีดังกล่าวถือเป็นเหตุที่สามารถลดโทษให้กับจำเลยมากกว่าที่กำหนด ใน Guideline ได้ ทั้งนี้ ศาลจะพิจารณาถึงความสำคัญและคุณประโยชน์ในความช่วยเหลือของ ผู้ต้องหาหรือจำเลย ความแท้จริง ความสมบูรณ์และความน่าเชื่อถือของข้อมูลหรือคำให้การใดๆ ของผู้ต้องหาหรือจำเลย สภาพและขอบเขตความช่วยเหลือของผู้ต้องหาหรือจำเลย อันตรายหรือ ความเสี่ยงใดๆ ต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยหรือครอบครัวของเขาต่อการให้ความช่วยเหลือแก่รัฐ รวมทั้ง ระยะเวลาที่ให้ความช่วยเหลือ นอกจากนี้ ยังกำหนดว่า เหตุลดโทษให้รวมถึงกรณีผู้ต้องหาหรือ จำเลยช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของรัฐในการสืบพยานสอบสวนการกระทำความผิดของบุคคลอื่นๆ เช่น ช่วยให้สืบหาตัวหรือจับกุมบุคคลอื่นที่กระทำความผิด เป็นต้น

ในกรณีของประเทศไทย ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ก็บัญญัติให้การลดโทษ ต่อเจ้าพนักงานหรือการให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาของผู้กระทำความผิด ถือเป็นเหตุบรรเทาโทษด้วย ดังนั้น การให้ประโยชน์บางประการกับผู้กระทำความผิดที่ให้ความร่วมมือ กับกระบวนการยุติธรรมจึงไม่ใช่สิ่งแปลกใหม่ในบริบทของกระบวนการยุติธรรมทั้งของไทยและ ต่างประเทศ และผู้กระทำความผิดทุกคนก็ย่อมคาดหมายล่วงหน้าได้อยู่แล้วว่า หากให้ความร่วมมือ กับกระบวนการยุติธรรมก็จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนบางประการ ซึ่งการต่อรองคำรับสารภาพ ก็เป็นกระบวนการที่ให้ประโยชน์บางประการกับผู้กระทำความผิดที่ให้ความร่วมมือกับ

กระบวนการยุติธรรมด้วยการรับสารภาพหรือให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ จึงไม่ถือเป็นกระบวนการที่กำหนดหลักเกณฑ์ใหม่ซึ่งไม่เคยปรากฏในกระบวนการยุติธรรมแต่อย่างใด

อย่างไรก็ดี อาจมองได้ว่าการที่ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพในชั้นของการต่อรอง คำรับสารภาพแล้วทำให้ได้รับผลประโยชน์ที่มากกว่าการให้การรับสารภาพในชั้นศาลเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้ในความเป็นจริงแล้ว การให้การรับสารภาพในชั้นของการต่อรองการรับสารภาพ ถือเป็น การให้ความร่วมมือและผลประโยชน์กับกระบวนการยุติธรรมที่มากกว่าการให้การรับสารภาพในชั้นศาล เพราะข้อมูลที่ได้นอกจากจะทำให้สามารถลงโทษผู้กระทำผิดในคดีได้ ยังขยายผลไปถึงการติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดอื่นๆ อีกด้วย

2.5.2 แนวคิดในการแสวงหาพยานหลักฐานจากตัวผู้กระทำความผิด

เนื่องจากในปัจจุบัน โดยผลของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้ การกระทำความผิดมีลักษณะซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ยากแก่การติดตามจับกุมของเจ้าหน้าที่ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิสูจน์ความผิดในการพิจารณาคดีอาญานั้น ต้องวางอยู่บนพื้นฐานของพยานหลักฐาน แต่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถสืบหาพยานหลักฐานได้ เพราะการกระทำความผิดในปัจจุบันมีลักษณะขององค์กรอาชญากรรมที่มีการจัดองค์กรอย่างลับซับซ้อน มีการปกปิดพยานหลักฐานและมีกลไกในการตัดตอนความสัมพันธ์อย่างมิดชิด หนทางเดียวที่จะแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ถึงการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวคือ การแสวงหาพยานหลักฐานจากตัวผู้กระทำความผิดนั่นเอง

วิธีการแสวงหาพยานหลักฐานจากตัวผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นที่ยอมรับในระบบกฎหมายของประเทศต่างๆ มีอยู่หลายวิธีการ ได้แก่ การใช้สายลับซึ่งอาจจะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งปลอมตัวเข้าไปอยู่ในองค์กรอาชญากรรมต่างๆ และนำข้อมูลการดำเนินการขององค์กรเหล่านั้น ออกมาแจ้งให้ตำรวจทราบ และการล่อให้กระทำความผิด ซึ่งการล่อให้กระทำความผิดซึ่งกฎหมายยอมรับและไม่ถือเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบนั้น จะต้องเป็นการล่อให้ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดซึ่งโดยปกติบุคคลนั้นคิดจะกระทำความผิดอยู่แล้ว โดยการ “ล่อ” นั้นไม่ใช่การ “ก่อ” ให้บุคคลใดกระทำความผิด มิฉะนั้นจะถือว่าเป็น Entrapment ซึ่งส่งผลให้พยานหลักฐานต่างๆ รับฟังไม่ได้ด้วย⁶⁶ และในประเทศไทยแม้จะถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยชอบ แต่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ จึงห้ามมิให้ศาลรับฟังเป็นพยานหลักฐานเช่นกัน⁶⁷

⁶⁶ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ ก (2543, ธันวาคม). “ฎีกาวิเคราะห์: การล่อซื้อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ในคดีระหว่างบริษัทไมโครซอฟท์คอร์ปอเรชันกับบริษัทเอเทคคอมพิวเตอร์จำกัด.” *บทบัญญัติ*, 56, 4. หน้า 202-204.

⁶⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 226/1.

การต่อรองคำรับสารภาพก็เช่นเดียวกับ 2 วิธีการข้างต้น คือ เป็นวิธีการแสวงหาพยานหลักฐานจากตัวผู้กระทำความผิดเช่นเดียวกัน กล่าวคือ เป็นการทำความตกลงกับจำเลยว่า หากยอมให้ข้อมูลกับกระบวนการยุติธรรม ซึ่งเป็นผลให้สามารถนำตัวผู้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันมาฟ้องลงโทษได้ ก็จะได้รับการฟ้องในข้อหาที่เบาลงหรือได้รับการลดโทษ ไม่ถือว่าเป็นกระบวนการแสวงหาพยานหลักฐานที่ต้องห้ามตามกฎหมายแต่อย่างใด

2.5.3 แนวคิดในการสร้างความแน่นอนให้กับกระบวนการพิจารณาคดีอาญา

ดังได้กล่าวมาแล้วว่าการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานและมาตรฐานในการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา โจทก์จะต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นจนปราศจากข้อสงสัยตามสมควร (Prove beyond reasonable doubt) ว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้นจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด⁶⁸ จึงเป็นภาระหนักแก่ฝ่ายโจทก์ก็คือ อัยการ ที่ต้องแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อให้ได้ตามมาตรฐานดังกล่าว ซึ่งบางกรณีการแสวงหาพยานหลักฐานของตำรวจอาจจะใช้วิธีการที่กฎหมายมิได้รับรองหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ไม่ว่าจะด้วยเหตุใดก็ตาม เป็นเหตุให้ศาลไม่รับฟังพยานหลักฐานดังกล่าว โดยถือว่าเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบ⁶⁹ ซึ่งบทตัดพยาน ของศาลนี้สร้างความยุ่งยากให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังทำให้การดำเนินคดีอาญามีความไม่แน่นอนอีกด้วย เพราะอัยการก็ไม่แน่ใจว่าพยานหลักฐานที่ตนมีอยู่สามารถทำให้ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยได้หรือไม่ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาคดีอาญาในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีลูกขุนซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาเป็นผู้รับฟังข้อเท็จจริง ดังนั้นความไม่แน่นอนในผลแห่งคดียิ่งมากขึ้น

พิจารณาจากฝ่ายผู้ต้องหาหรือจำเลย หากเขาไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิด เขาก็คงไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับพยานหลักฐานของฝ่ายอัยการ แต่หากเขาเป็นผู้กระทำความผิด เขาก็ต้องมีความกังวลว่าพยานหลักฐานของอัยการจะเพียงพอในการพิสูจน์ความผิดของเขาหรือไม่ และพยานหลักฐานที่เขาถืออยู่จะหักล้างพยานหลักฐานของอัยการได้หรือไม่ จึงมีลักษณะของความไม่แน่นอนในผลของคดีอยู่มาก หากเขาเห็นว่าอย่างไรก็ต้องถูกลงโทษก็คงจะตัดสินใจให้การรับสารภาพตั้งแต่นั้นในตอนของการต่อรองคำรับสารภาพด้วยความคาดหวังว่าจะได้รับผลประโยชน์ที่มากกว่า การให้การรับสารภาพในชั้นพิจารณา และจะหลุดพ้นจากความเสียดายที่ต้องถูกพิพากษาลงโทษเต็มตามความผิดที่อัยการฟ้องหากยื่นกรานที่จะต่อสู้คดีต่อไป ในกรณีของทนายจำเลย ก็ได้รับประโยชน์จากการต่อรองคำรับสารภาพเช่นกัน เนื่องจากทำให้คดีเสร็จไปโดยรวดเร็วและตนเองสามารถคาดหมายในผลแห่งคดีที่จะเกิดกับคู่ความของตนได้ ทั้งนี้เนื่องจากทนายความ

⁶⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 227.

⁶⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 226 และ 226/1.

มีภาระหน้าที่ทางวิชาชีพในการคุ้มครองผลประโยชน์ของลูกความของตนเอง แม้ว่าในความเป็นจริงลูกความของตนจะกระทำความผิดจริงก็ตาม หากมีหนทางที่เป็นไปได้ที่จะทำให้อัยการฟ้อง หรือได้รับการยกฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง หรือได้รับโทษน้อยลงโดยชอบด้วยกฎหมาย ทนายความก็มีพันธกรณีที่ต้องพยายามดำเนินการเช่นนั้น เนื่องจากในประเทศสหรัฐอเมริกาคืออาญาส่วนมากผู้ต้องหาจะเป็นผู้กระทำความผิดจริงตามที่กล่าวหา ดังนั้น ทนายความย่อมตระหนักว่าการนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลย่อมไม่มีประโยชน์ทั้งยังมีแต่ทำให้อัยการฟ้องคดีของตนต้องรับโทษหนัก ซึ่งก็ไม่ทราบว่าจะเป็นเท่าใด

ดังนั้น การต่อรองคำรับสารภาพจึงเป็นกระบวนการที่สร้างความแน่นอนให้กับกระบวนการพิจารณาอาญา ด้วยเหตุว่าอย่างไรก็ตามผู้กระทำความผิดก็ต้องถูกลงโทษ แม้ว่าอาจจะถูกลงโทษน้อยกว่าที่อัยการตั้งใจไว้ในตอนแรกก็ตาม ซึ่งการต่อรองคำรับสารภาพทำให้คดีของฝ่ายโจทก์ไม่มีความเสี่ยงที่จะแพ้คดี เพราะอย่างไรศาลก็ต้องพิพากษาลงโทษ ทั้งนี้จะต้องมีกระบวนการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในระหว่างกระบวนการต่อรองด้วย ซึ่งกระบวนการคุ้มครองสิทธิที่สำคัญมี 2 ประการ คือ ทนายของผู้ต้องหาต้องเข้ามามีบทบาทในการต่อรอง และการที่ศาลจะต้องเป็นผู้พิจารณาตรวจสอบในชั้นสุดท้ายว่าจะยอมรับข้อตกลงที่ได้จากการต่อรองหรือไม่⁷⁰

2.5.4 แนวคิดเรื่องกระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานของการเจรจาต่อรอง

เป็นที่ยอมรับกันมานานแล้วว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาวางอยู่บนพื้นฐานของ “การค้นหาคความจริง” ในขณะที่กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งวางอยู่บนพื้นฐานของ “ความตกลง”⁷¹ แต่คงไม่ได้หมายความว่า จะไม่ปรากฏว่ามีการเจรจาต่อรองในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเลย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือ หลักกฎหมายและทางปฏิบัติในเรื่องการให้การรับสารภาพ ไม่ว่าจะ เป็นทางการหรือไม่ก็ตาม รวมไปถึงรูปแบบของการกระทำที่แสดงว่าเป็นการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่อื่นๆ ก็มีสภาพของการเจรจาต่อรองอยู่ในตัวอยู่แล้ว และกลไกของศาลก็มีแนวโน้มที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นจริงข้อนี้ เพราะจำเลยสามารถคาดหมายผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับ หากให้ความร่วมมือกับศาล

แนวคิดในเรื่องกระบวนการยุติธรรมทางอาญาบนพื้นฐานของความยินยอมเริ่มเป็นที่สนใจและมีการหยิบยกขึ้นมาพูดคุยมากขึ้นในปัจจุบัน ความคิดที่ว่า การบังคับใช้กฎหมายอาญา ถูกผูกขาดโดยรัฐ และกฎหมายอาญามีความแตกต่างจากกฎหมายเอกชนอย่างเด่นชัด เริ่มจะถูก ล้นคลอน องค์ประกอบของการเจรจาต่อรองและการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะ

⁷⁰ สำนักงานศาลยุติธรรม. (2545). การนำการต่อรองการรับสารภาพมาใช้ในประเทศไทยกรณีศึกษา คดียาเสพติด. หน้า 56.

⁷¹ คณิต ฌ นคร ค เล่มเดิม. หน้า 63.

อย่างยิ่งผู้เสียหาย ซึ่งเคยเห็นว่าจำกัดอยู่แต่เฉพาะในขอบเขตของกฎหมายเอกชน กำลังเพิ่มบทบาทสำคัญในทุกขั้นตอนของวิธีพิจารณาความอาญา สิ่งนี้ชี้ให้เห็นถึงความพยายามหาจุดสมดุลระหว่างรัฐ สังคม และปัจเจกชน ซึ่งแม้ว่าจะไม่มีผู้เสนอให้ยกเลิกบทบาทของรัฐในการบังคับใช้กฎหมายอาญาไปเสียทั้งหมด แต่การวินิจฉัยถึงปัญหาเกี่ยวกับการนำหลักการเจรจาต่อรองมาใช้ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องพิจารณาข้อถกเถียงถึงหลักนิติรัฐ และหลักประกันสิทธิมนุษยชนบนพื้นฐานของวิธีพิจารณาความอาญา และในขณะเดียวกันก็ต้องพิจารณาถึงประสิทธิภาพในการควบคุมอาชญากรรมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

การต่อรองคำรับสารภาพเป็นกระบวนการหนึ่งในกระบวนการพิจารณาอาญาที่วางอยู่บนพื้นฐานของการเจรจาต่อรอง และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการกำหนดผลของคดี ทั้งอัยการ ทนายความจำเลย ผู้เสียหาย และศาล และเป็นวิธีการที่ในประเทศต่างๆ เช่น เยอรมัน อิตาลี และฝรั่งเศส กำลังพิจารณาทบทวนว่าจะนำไปใช้กับประเทศของตนได้หรือไม่ และจะขัดแย้งกับหลักการพื้นฐานของวิธีพิจารณาความอาญาหรือไม่ ซึ่งหากพิจารณาจากแนวโน้มในปัจจุบัน ก็จะพบว่า แนวคิดเรื่องกระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานของการเจรจาต่อรองและการมีส่วนร่วมเริ่มเป็นที่ยอมรับในระดับสากลมากขึ้น

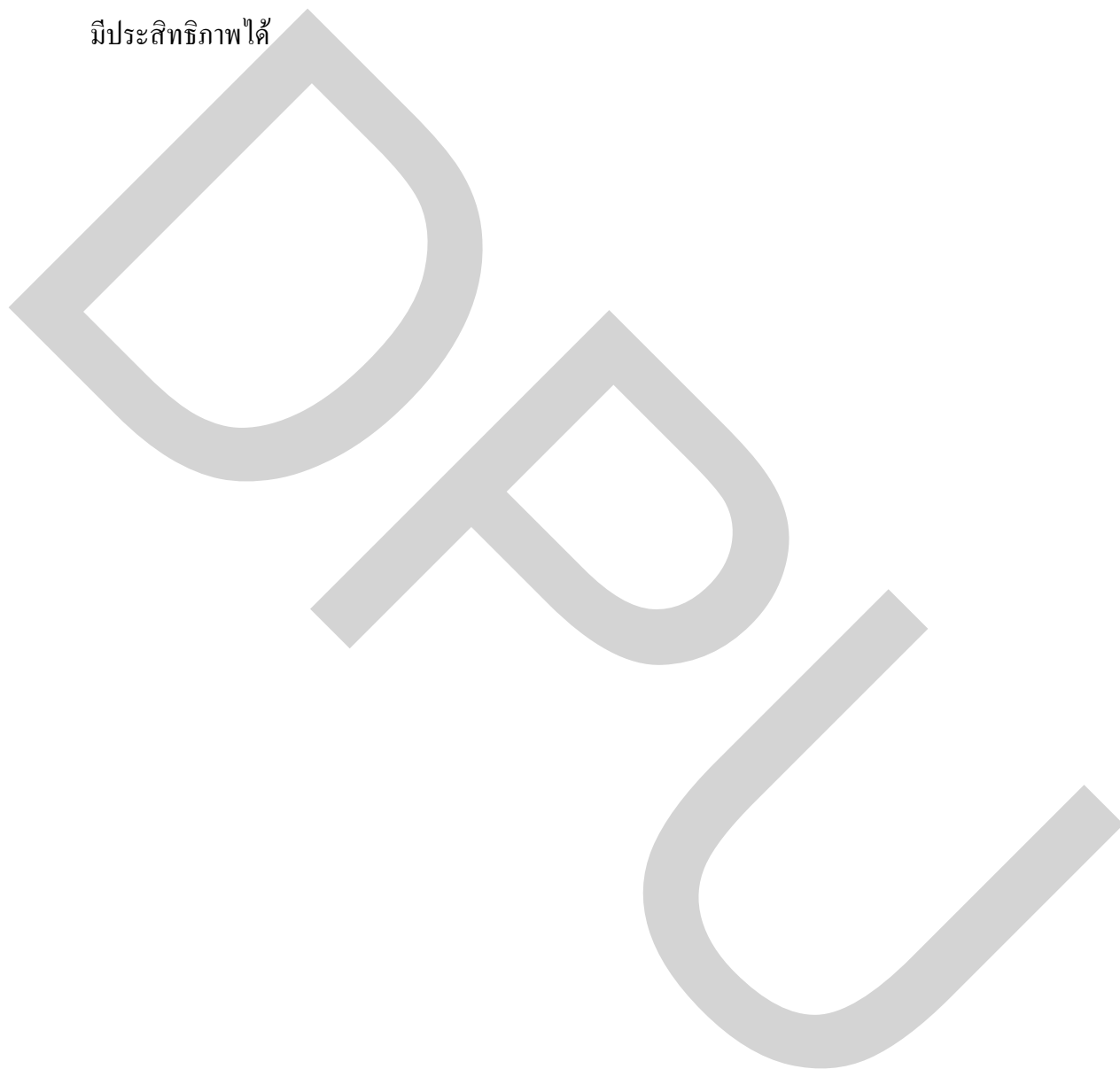
ข้อความคิดของกฎหมายวิธีพิจารณาความมิใช่เป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่อาจล่วงละเมิดได้ และก็ไม่ต้องยึดถือเป็นสรณะตลอดกาล แม้ว่าโดยโครงสร้างของวิธีพิจารณาความอาญาจะมีความยาวนาน แต่จากประวัติศาสตร์ก็พบว่าการเปลี่ยนแปลงสำคัญๆ หลายครั้ง ตามแต่สภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ดังนั้น ก็ควรจะยอมรับนวัตกรรมใหม่ๆ หากว่าไม่ขัดต่อหลักการสิทธิมนุษยชน ซึ่งถือเป็นหลักการสำคัญในปัจจุบัน

การนำการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีการวางกรอบโครงสร้างของกระบวนการใหม่เพื่อประสานหลักการพื้นฐานในการพิจารณาคดีด้วยความเป็นธรรม อาทิ หลักความโปร่งใส หลักความเสมอภาค และหลักความชอบด้วยกฎหมาย เข้ากับความได้เปรียบของการเจรจาต่อรอง โดยจะต้องมีการขยายองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม เช่น ต้องแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางเลือกนั้นๆ ต้องมีกระบวนการที่เร็วขึ้น มีการลดโทษให้มากขึ้น รวมทั้งต้องมีการสร้างหลักประกันต่างๆ ด้วย รวมทั้งอาจต้องมีการปรับปรุงหลักการอื่นๆ ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไปด้วยในขณะเดียวกัน

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เน้นการเจรจาต่อรอง เห็นได้ชัดว่าเป็นการเสริมคุณภาพให้กับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยในเบื้องต้นดูเหมือนจะเป็นกลไกที่ใช้กับคดีที่ยุ่ยากซับซ้อนหรือเพื่อจัดการกับปัญหาคดีล้นศาล แต่เมื่อพิจารณาโดยละเอียดถือเป็นการสร้างทัศนคติหรือสถานะใหม่ซึ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ สังคม และปัจเจกชน และเป็นส่วนหนึ่ง

ของสัญญาณการเปลี่ยนแปลงสำคัญเช่นเดียวกันมาตรการอื่นๆ เช่น การไถ่เกวี่ยน กระบวนการ
ยุติธรรมที่เน้นการเยียวยาความเสียหาย และกระบวนการต่อรอง เป็นต้น ซึ่งมาตรการเหล่านี้
สามารถนำมาใช้เสริมกระบวนการพิจารณาคดีอาญาแบบดั้งเดิมเพื่อให้การอำนวยความยุติธรรม
มีประสิทธิภาพได้

บทที่ 3

การใช้มาตรการต่อรองคำรับสารภาพในประเทศสหรัฐอเมริกา และอิทธิพลที่มีต่อกฎหมายต่างประเทศ

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในปัจจุบัน การลงโทษผู้ที่กระทำความผิดต้องอาศัยพยานหลักฐานเป็นสำคัญในการดำเนินคดีอาญา แต่การได้มาซึ่งพยานหลักฐานต้องไม่กระทบต่อเสรีภาพร่างกายหรือจิตใจของผู้กระทำผิด ซึ่งการได้มาของพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดนั้น อาจจะเป็นพยานหลักฐานที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรืออาจเป็นเพราะไม่สามารถหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ความผิดได้จึงเป็นเรื่องยากสำหรับการหาพยานหลักฐานในความผิดบางกรณีที่มีลักษณะพิเศษของการกระทำที่เป็นองค์ประกอบอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมจึงทำให้การดำเนินคดีกับผู้กระทำ ความผิดที่อยู่เบื้องหลังไม่ประสบความสำเร็จและไม่สามารถเอาตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษได้

การต่อรองคำรับสารภาพ คือกระบวนการยุติคดีอาญาอันเป็นผลจากความตกลงระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและจำเลย ซึ่งในความตกลงดังกล่าวจำเลยตกลงที่จะให้การรับสารภาพภายใต้ข้อตกลงที่จะไม่มีการพิจารณาคดีเต็มรูปแบบโดยการแลกเปลี่ยนกับการยกเลิกข้อหาบางข้อหา หรือเปลี่ยนแปลงข้อหาฐานความผิดที่เบากว่า (Change bargaining) หรือเสนอโทษอันเป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่ายเป็นคำแนะนำให้ศาลเพื่อจะได้รับโทษสถานเบา (Sentence bargaining)⁷² ดังนั้นในบทนี้จะทำการศึกษาถึงกฎหมายและหลักเกณฑ์ในการต่อรองคำรับสารภาพ ซึ่งจะพิจารณาการดำเนินคดีอาญาตามระบบกฎหมายของต่างประเทศและในประเทศไทย โดยจะอธิบายอย่างเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 อิทธิพลการใช้มาตรการต่อรองคำรับสารภาพที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา

จากการศึกษาการดำเนินคดีอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างเต็มรูปแบบนั้น ประเทศสหรัฐอเมริกาคือประเทศที่มีวิวัฒนาการด้านการบริหารงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาเนิ่นนานและมีการใช้การต่อรองคำรับสารภาพอย่างแพร่หลาย โดยคดีส่วนใหญ่ก็เสร็จสิ้นโดยกระบวนการดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงขั้นตอนก่อนและหลังจากที่ได้มี

⁷² สำนักงานศาลยุติธรรม. เล่มเดิม. หน้า 73.

กระบวนการต่อรองคำรับสารภาพ ซึ่งทำให้เห็นว่ากระบวนการต่อรองคำรับสารภาพนั้นสามารถลดขั้นตอนของการพิจารณาอย่างเต็มรูปแบบได้เพียงใดกล่าวคือ

เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการจับกุมบุคคล (Arrest) ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นการจัดการตามหมายจับหรือไม่ก็ตาม เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องนำผู้ต้องหาไปยังสถานที่ตำรวจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำสารบบคดีอาญา (Booking)⁷³ หลังจากนั้นจึงทำรายงานการจับกุมพร้อมข้อมูลที่เป็นหลักฐานว่าผู้ต้องหากระทำความผิดไปยังพนักงานอัยการ ในบางคดีที่ได้สืบสวน (Investigation) เพื่อหาพยานหลักฐานก่อนที่จะทำการจับกุมผู้ต้องหา อาจจะมีการประสานงานกับพนักงานอัยการมาก่อนหน้านี้แล้ว

การมีส่วนร่วมของพนักงานอัยการในขั้นตอนนี้อาจเป็นเพียงการพิจารณาดังข้อหาแก่ผู้ต้องหาเท่านั้น ยังไม่ถึงขั้นตอนที่พิจารณาว่าสมควรสั่งฟ้องหรือไม่ แต่ก็มีคดีจำนวนมากที่พนักงานอัยการส่งปล่อยผู้ต้องหาไปจากขั้นตอนของการถูกควบคุมที่สถานีตำรวจได้เลยเพราะเห็นว่าพยานหลักฐานที่ใช้ในการสนับสนุนการฟ้องไม่มี หรืออาจหาได้ลำบาก โดยเมื่อพนักงานอัยการเห็นว่าคดีมีมูลที่จะต้องตั้งข้อหาแก่ผู้ต้องหา ก็จะทำการร้อง (Complaint) ยื่นต่อศาล ซึ่งในคำร้องจะระบุชื่อผู้ต้องหาและขอกล่าวหาว่าเขากระทำความผิดฐานใดบ้าง

ในส่วน of เจ้าหน้าที่ตำรวจก็มีหน้าที่ต้องนำผู้ต้องหาไปปรากฏตัวต่อศาลเป็นครั้งแรก (Initial-Appearance) โดย Federal rule of criminal procedure ข้อ 5 ได้กำหนดแนวปฏิบัติไว้อย่างกว้างๆ ว่า ให้นำตัวผู้ถูกจับไปยังศาลโดยไม่ชักช้า (Without unnecessary delay) แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นเรื่องราวๆ ไป ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 24-72 ชั่วโมง หลังการจับกุม

การนำตัวผู้ต้องหามายังศาลเป็นครั้งแรกนี้ผู้พิพากษาศาลแขวง (Magistrate)⁷⁴ จะแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบถึงข้อหาที่เขาถูกกล่าวหาจนถูกจับกุม พร้อมทั้งสิทธิเบื้องต้นต่างๆ เช่น สิทธิที่จะมีทนายความ สิทธิที่จะไม่ให้การ เป็นต้น และยังทำการตรวจสอบเหตุในการจับกุมว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ (Arraignment on the warrant) หากไม่มีเหตุจำเป็นที่จะต้องควบคุมตัวผู้ต้องหา

⁷³ เป็นกระบวนการของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจัดทำสารบบลงในบันทึกประจำวัน เก็บข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบุคคลนั้น เช่น ถ่ายรูป และพิมพ์ลายนิ้วมือ.

⁷⁴ แต่ละมลรัฐของสหรัฐอเมริกาแบ่งเขตการปกครองออกเป็นมลฑล (County) ซึ่งประกอบด้วยทั้งเมืองใหญ่ (City) และเมืองเล็ก (Town) ศาล Magistrate นี้มีเป็นจำนวนมากแทบจะทุกมลฑลผู้พิพากษาในศาลนี้เรียกว่า Magistrate ไม่ได้เรียกว่า Judge นอกจากนี้แล้ว ผู้พิพากษา Magistrate ยังมีอำนาจออกหมายอาญาต่างๆ และพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง และคดีอาญาเล็กๆ น้อยๆ คล้ายกับศาลแขวงของไทย.

ต่อไปศาลก็จะให้ประกันตัว (Bail) โดยกำหนดเงินจำนวนหนึ่งไว้เป็นประกันให้จำเลยมาศาลในนัดต่อไป⁷⁵

กรณีที่เป็นความผิดไม่ร้ายแรง (Misdemeanors)⁷⁶ ศาลจะทำการพิจารณาคดีโดยรวบรัด (Summary Trial) หากได้ความว่าผู้ต้องหากระทำความผิดจริงก็จะนำไปสู่การลงโทษทันที แต่หากเป็นคดีที่มีโทษสูง (Felonies) จำเลยจะมีสิทธิขอให้ศาลทำการไต่สวนมูลฟ้อง (Preliminary hearing) ของพนักงานอัยการเพื่อหาเหตุอันควรสงสัย (Probable cause)⁷⁷ ว่าคดีมีมูลพอฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดตามฟ้องจริง หรือ อาจใช้การพิจารณาโดยคณะลูกขุนใหญ่ (Grand jury) โดยจำเลยสามารถใช้ได้เพียงวิธีใดวิธีหนึ่งเท่านั้น หากใช้การไต่สวนมูลฟ้อง คำอนุญาตให้ดำเนินคดีกับจำเลยจะออกมาในรูปของ Information แต่หากใช้การพิจารณาโดยคณะลูกขุนใหญ่แล้วคำอนุญาตให้ดำเนินคดีแก่จำเลยต่อจะออกมาในรูปของ indictment

ภายหลังที่ได้ยื่นคำฟ้องและได้ต่อรองคำให้การกับจำเลยและทนายความแล้วพนักงานอัยการจะนำจำเลยมายังศาลเพื่อสอบคำให้การ (Arraignment) ในการสอบคำให้การจำเลย กฎหมายกำหนดว่าผู้พิพากษาทำการสอบคำให้การจำเลยโดยเปิดเผยในศาล และผู้พิพากษาต้องพิจารณาให้ได้ความชัดเจนว่าจำเลยได้เข้าใจสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้⁷⁸

⁷⁵ ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. (2540). สิทธิผู้ต้องหา จำเลยและผู้ต้องโทษในคดีอาญา, สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (รายงานการวิจัย). หน้า 26.

⁷⁶ ในประเทศสหรัฐอเมริกาแบ่งความผิดออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ความผิดไม่ร้ายแรง (Misdemeanor) และความผิดร้ายแรง (Felony) โดยจะมีวิธีการแบ่งแยกความผิดทั้ง 2 ชนิดนี้อยู่ 2 วิธี หลักๆ คือ

1) พิจารณาโทษสูงสุดที่อาจได้รับว่าเกิน 1 ปี หรือไม่ หากเกิน 1 ปี จะเป็นความผิดร้ายแรง หากไม่เกิน 1 ปี จะเป็นความผิดเล็กน้อย หรือ

2) พิจารณาถึงสถานที่ที่จะควบคุมบุคคลนั้นต่อไปภายหลังพิพากษา หากเป็นสถานที่ดัดสันดานคุมประพฤติ นอกจากเรือนจำจะถือว่าเป็นความผิดเล็กน้อย แต่หากความผิดนั้นกำหนดให้ต้องควบคุมบุคคลนั้นไว้ที่เรือนจำแต่เพียงสถานเดียวก็ถือว่าเป็นความผิดร้ายแรง

ซึ่งในทางปฏิบัติจะใช้แนวการแบ่งแยกในลักษณะแรกเป็นสำคัญ.

⁷⁷ เหตุอันควรสงสัยนี้มิใช่เป็นแค่การสงสัยแต่เพียงลอยๆ แต่ก็มีใ้หมายความว่าเห็นได้ชัดในลักษณะที่จะทำการพิพากษาได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดนั้นจริง.

⁷⁸ Federal Rule of Criminal Procedure, ข้อ 11 และคดี McCarthy V. U.S.459 (1969) และ Henderson V. Morgan 426 U.S.637 (1979).

ประการแรก ข้อกล่าวหาที่จำเลยถูกฟ้อง

ประการที่สอง โทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดที่ถูกฟ้องร้อง

ประการที่สาม จำเลยมีสิทธิให้การปฏิเสธ

ประการสุดท้าย การรับสารภาพทำให้การพิจารณาสิ้นสุดลง

เมื่อได้ผ่านกระบวนการสอบคำให้การของจำเลย (Arraignment) และไม่สามารถตกลงเรื่องคำให้การของจำเลยได้ก็จะนำไปสู่การพิจารณาอย่างปกติต่อไป อันจะส่งผลให้มีการลงโทษและการอุทธรณ์หรือฎีกา เป็นลำดับต่อไป

โดยที่การต่อรองคำรับสารภาพเป็นกระบวนการที่ได้รับการพิจารณาว่าเป็นสิ่งที่เจริญเติบโตตามธรรมชาติของกระบวนการยุติธรรมในระบบกล่าวหา (Accusatorial System) ซึ่งถือว่าคู่ความมีฐานะเท่าเทียมกัน และต่อสู้กันเพื่อหักล้างพยานหลักฐานและพิสูจน์ความจริงในศาล การศึกษาหลักการต่อรองคำรับสารภาพในประเทศสหรัฐอเมริกา จึงอธิบายลักษณะของการต่อรองคำรับสารภาพได้ดี โดยจะกล่าวถึงดังต่อไปนี้

3.1.1 ประวัติและความเป็นมาในการต่อรองคำรับสารภาพ

ในทางทฤษฎีแล้วต้องถือว่าประเทศสหรัฐอเมริกาใช้หลักการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายเพราะมีกฎหมายหลายฉบับที่ระบุบังคับให้มีการฟ้องคดีอาญาต่อศาลอย่างไม่มีข้อยกเว้น⁷⁹ แต่ในทางปฏิบัติอัยการในสหรัฐอเมริกาได้ยึดถือหลักการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายนี้เลย กลับใช้ดุลพินิจไม่ฟ้องคดีอาญาอย่างกว้างขวาง และกระทำต่อเนื่องกันมาช้านานจนกลายเป็นแนวปฏิบัติและศาลเองก็มีได้ถือแนวปฏิบัติดังกล่าวเป็นการละเมิดกฎหมายแต่อย่างไร

อำนาจในการใช้ดุลพินิจดังกล่าวมาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา มาตรา 2 ซึ่งกำหนดให้ประธานาธิบดีเป็นเจ้าหน้าที่สูงสุดของฝ่ายบริหาร และกำหนดให้ประธานาธิบดีดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างสุจริต ซึ่งหมายความว่าประธานาธิบดีมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและดำเนินนโยบายโดยใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวางประกอบกับการระมัดระวังเต็มที่ในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐบาลกลาง หน้าที่ดังกล่าวนี้ได้ส่งต่อไปยังอัยการสูงสุด (Attorney General) และอัยการแห่งรัฐบาลกลาง ดังนั้นอัยการจึงได้รับอำนาจอย่างกว้างขวางในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอาญา

⁷⁹ เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์ ข (2521, กันยายน). “ดุลพินิจในการไม่ฟ้องคดีอาญาที่มีมูลของอัยการในสหรัฐอเมริกา.” วารสารนิติศาสตร์, 10, 2. หน้า 154.

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา⁸⁰ นับแต่ศตวรรษที่ 18 ระบบกฎหมาย Anglo-American ก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก รูปแบบการดำเนินคดีในลักษณะกล่าวหา (Accusatorial system) และกฎเกณฑ์ในการรับฟังพยานหลักฐานที่มีอยู่มากมายได้ก่อให้เกิดความสับสนยุ่งยาก ประกอบกับการพิจารณาตัดสินโดยลูกขุน (Jury) ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินคดีและคำพิพากษา ก็ขาดความแน่นอน

ในยุคนี้แนวความคิดในเรื่องการลงโทษได้เปลี่ยนไปจากเดิม คือยอมรับการลงโทษที่พิจารณาถึงความเหมาะสมของแต่ละบุคคล เพื่อวัตถุประสงค์ในบั้นปลายในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดให้สามารถเข้าไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติภายหลังพ้นจากการลงโทษแล้ว ประกอบกับการที่ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้วางหลักในการห้ามรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากการจับ ค้น หรือยึด ที่มีชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเป็นที่รู้จักในชื่อของ Exclusionary Rule อันส่งผลให้หลายกรณีที่อาชญากรได้หลุดพ้นจากการถูกลงโทษด้วยข้อจำกัดในการรับฟังพยานหลักฐานที่เคร่งครัด แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ว่าจำเลยกระทำความผิดอย่างแน่ชัดก็ไม่สามารถนำตัวมาลงโทษได้

การต่อรองคำให้การจึงถูกนำมาใช้เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการดำเนินคดีอาญา อันจะก่อให้เกิดความเหมาะสมในการบริหารงานยุติธรรม ดังคำกล่าวของหัวหน้าผู้พิพากษา Burger ที่ให้ความเห็นว่าระบบการต่อรองคำให้การมีความจำเป็นอย่างมากต่อระบบการบริหารงานยุติธรรมของสหรัฐอเมริกา เนื่องจากเห็นว่า “ยังมีปัจจัยอื่นอีกที่เป็นองค์ประกอบทางประวัติศาสตร์ และเป็นข้อมูลแสดงว่าในระบบศาล จำนวนผู้พิพากษา อัยการและห้องพิจารณา มีความสัมพันธ์อยู่กับข้อเท็จจริงที่ว่า เกือบร้อยละ 90 ของจำเลยทั้งหมดให้การรับสารภาพ คงมีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้นที่ใช้สิทธิขอให้มีการพิจารณาตัดสินต่อไป ซึ่งหากจำนวนของผู้ที่ให้การรับสารภาพลดลงแล้วก็จะก่อให้เกิดผลตามมาอีกมากมายต่อการบริหารงานยุติธรรม กล่าวคือ หากจำนวนผู้ที่ให้การรับสารภาพลดลงจากร้อยละ 90 เป็นร้อยละ 80 ก็จะส่งผลให้ต้องเพิ่มอัตรากำลังคนของศาล และเครื่องมือเครื่องใช้ขึ้นอีกเป็น 2 เท่า และหากจำนวนของผู้ที่ให้การรับสารภาพลดลงเหลือร้อยละ 70 แล้ว ก็จะส่งผลให้ต้องเพิ่มอัตรากำลังคนและเครื่องมือเครื่องใช้ขึ้นอีกเป็น 3 เท่า⁸¹”

⁸⁰ การต่อรองคำให้การ (Plea Bargaining) เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศอังกฤษ เมื่อศตวรรษที่ 17. (อ้างถึงใน Vichai Vivitasevi. 1972, 3 September – November). “Plea Bargaining: How should it play role in Criminal Justice Administration of Thailand.” *Thammasat Law Journal*. p. 268. และ Herbert M. Krizer. (2004, June). “American Adversarialism.” *Law and Society Review*. p. 365. ก็ได้กล่าวว่าการต่อรองคำให้การในสหรัฐอเมริกาได้รับอิทธิพลมาจากการพิจารณาตัดสินอาญาของประเทศอังกฤษในช่วงศตวรรษที่ 17.

⁸¹ Wayne R. LaFave, Jerold H. Israel and Nancy J. King. Op.cit. p. 957.

การต่อรองคำให้การเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกาเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1958 ในคดีของ Shelton V. U.S. ซึ่งศาลสูงสุดสหรัฐอเมริกาได้วางหลักว่า หากอัยการไม่สามารถทำตามข้อตกลงที่ได้ให้ไว้กับจำเลยในการเจรจาต่อรองคำให้การแล้ว คำให้การรับสารภาพของจำเลยดังกล่าวย่อมตกเป็นโมฆะ ต่อมาศาลได้วางหลักในคดี Nagelberg V. U.S. ค.ศ. 1964 ว่าผู้พิพากษาย่อมมีอำนาจใช้ดุลพินิจอนุญาตให้จำเลยถอนคำให้การปฏิเสธความรับผิดชอบ และยื่นคำให้การรับสารภาพเพื่อรับโทษในสถานเบากว่าความผิดที่ถูกกล่าวหา หากว่าอัยการยินยอมเพราะเป็นสิทธิของจำเลยที่จะให้ความร่วมมือในการดำเนินคดี⁸² เพื่อเสนอความจริงและตรวจสอบพยานของทุกฝ่ายต่อศาลด้วยความสมัครใจของตัวจำเลยเอง

ปัจจุบันกระบวนการต่อรองคำให้การเป็นกระบวนการที่ได้รับการยอมรับในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของสหรัฐอเมริกา เป็นขั้นตอนที่ต้องมีการบันทึกในกระบวนการพิจารณาของศาล หากบันทึกกระบวนการพิจารณาของศาลไม่ได้ระบุรายละเอียดโดยชัดแจ้งว่าจำเลยรู้ถึงสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่ตนได้รับความคุ้มครอง และได้สละสิทธินั้นด้วยความสมัครใจและมีเหตุผลอันควร ย่อมทำให้คำรับสารภาพที่ได้มานั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย⁸³

ในการพิจารณาคำรับสารภาพของจำเลย ศาลจะเอาคำแนะนำของทนายจำเลยมาวิเคราะห์ประกอบคำรับสารภาพของจำเลยด้วย⁸⁴ และศาลมีดุลพินิจในการพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับคำรับสารภาพของจำเลย ถึงแม้จำเลยจะยืนยันในความบริสุทธิ์ของตนเอง (Plea of nolo contendere) ศาลก็อาจเอาคำให้การของจำเลยในลักษณะเช่นนี้มาลงโทษจำเลยได้ อันเป็นที่รู้จักกันในชื่อของ Alford Doctrine⁸⁵

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ประเทศสหรัฐอเมริกา กระบวนการต่อรองคำให้การมีความจำเป็นในการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา ด้วยเหตุผลหลายประการด้วยกัน ยกตัวอย่างเช่น ปริมาณของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมที่มีไม่พอสอดคล้องกับความจำเป็นเพื่อพิจารณาคดีให้เสร็จสิ้น

⁸² Vichai Vivitasevi. Op.cit. p. 270.

⁸³ ข้อเท็จจริงในคดีนี้ คือ จำเลยถูกฟ้องฐานทำการปล้นโดยมีอาวุธปืน และถูกตัดสินลงโทษประหารชีวิต แต่บันทึกการพิจารณาของศาลไม่ปรากฏว่าศาลได้สอบถามจำเลยและจำเลยก็ไม่ได้ถามศาลเลยในช่วงเวลาการเข้าสู่การรับสารภาพของจำเลย. อ้างถึงใน คดี Boykin V. Alabama, 1969. ซึ่งศาลได้กล่าวต่อไปโดยมีใจความโดยสรุปว่าเป็นความผิดพลาดของผู้พิพากษาที่นิ่งพิจารณาคดี ที่ยอมรับคำให้การรับสารภาพของจำเลยโดยมิได้แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าการให้การรับสารภาพของจำเลยได้กระทำโดยสมัครใจและรู้สำนึก...การจงใจ การใช้เล่ห์เหลี่ยมบีบบังคับ อันเป็นการปิดกั้นความถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ.

⁸⁴ คดี Dorrough V.U.S., 1967.

⁸⁵ คดี North Carolina V. Alford, 1970 อย่างไรก็ตาม ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาก็ไม่ได้กำหนดขอบเขตในการใช้ดุลพินิจในการรับฟังคำรับสารภาพของจำเลยแต่อย่างใด.

โดยเร็วหรือเพื่อแก้ปัญหาการตั้งข้อหาที่หนักเกินกว่าความเป็นจริง (Overcharge) หรือเป็นการหลีกเลี่ยงการถูกคุมขังก่อนพิจารณา เป็นต้น⁸⁶

3.1.2 กระบวนการพิจารณาในกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพ

คือ การแลกเปลี่ยนข้อเสนอรหว่างพนักงานอัยการ กับจำเลย โดยพนักงานอัยการจะเป็นผู้เสนอทำความตกลงเจรจากับจำเลย หรือ ทนายจำเลย ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด โดยไม่ขัดกับความยุติธรรมและหลักนิติรัฐ เพื่อให้จำเลยรับสารภาพในความผิดที่พนักงานอัยการเสนอ เพื่อแลกเปลี่ยนกับประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากการที่พนักงานอัยการจะบรรเทาการดำเนินคดีกับจำเลยดังต่อไปนี้

1) พนักงานอัยการจะลดข้อกล่าวหา อาจเป็นการฟ้องในข้อหาที่มีโทษเบากว่า หรือลดจำนวนข้อหา หรือทั้งสองอย่าง เรียกว่า Charge bargaining ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นการต่อรองข้อกล่าวหา 2 ประเภท คือ

(1) การต่อรองข้อกล่าวหาในระดับเดียวกัน (Horizontal charge bargaining) เป็นการต่อรองเพื่อยกเลิกข้อกล่าวหาที่อยู่ในระดับเดียวกัน เช่น จำเลยถูกฟ้องด้วย 4 ข้อหา อัยการอาจต่อรองให้จำเลยรับสารภาพในความผิดข้อหาใดข้อหาหนึ่งเพียงข้อเดียว เพื่อไม่ฟ้องในข้อหาอื่น

(2) การต่อรองข้อกล่าวหาต่างระดับกัน (Vertical charge bargaining) เป็นการต่อรองให้จำเลยรับสารภาพในข้อหาที่มีความรุนแรงน้อยกว่า เช่น จำเลยถูกฟ้องว่าปล้นทรัพย์โดยมีอาวุธปืน แต่อัยการเสนอให้รับในความผิดฐานลักทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์โดยไม่มีอาวุธ เป็นต้น

2) พนักงานอัยการจะเสนอการลงโทษที่แน่นอนตามที่กำหนดในข้อตกลงหากจำเลยให้การรับสารภาพความผิดต่อศาล เรียกว่า Sentence bargaining เช่น จำเลยให้การรับสารภาพในความผิดฐานปล้นทรัพย์โดยใช้อาวุธ ซึ่งเป็นความผิดที่ถูกฟ้องจริง แต่มีข้อตกลงกับอัยการว่า จำเลยต้องได้รับโทษในอัตราที่ต่ำที่สุด ในความผิดข้อหาดังกล่าว หรือเป็นกรณีที่พนักงานอัยการเสนอว่า จะให้มีการควบคุมความประพฤติหรือการควบคุมอย่างอื่น เช่น Probation หรือ House arrest เป็นต้น⁸⁷

⁸⁶ คดี Santabello V. New York, 1971.

⁸⁷ วีระพงษ์ บุญโญภาส ข (2543, พฤศจิกายน). “การนำวิธีการต่อรองการลงโทษมาใช้กับกฎหมายไทย.” วารสารกฎหมาย, 20, 2. หน้า 27-28.

นอกจากการต่อรองคำให้การที่มีข้อตกลงอย่างชัดเจนระหว่างพนักงานอัยการและจำเลย ที่เรียกว่าเป็น การต่อรองคำให้การอย่างแท้จริง (Actual plea bargaining) แล้วยังมีการต่อรองคำให้การโดยปริยาย (Tacit plea bargaining) ที่จำเลยให้การรับสารภาพโดยคาดหมายว่าจะได้รับความปรานีจากศาลอีกด้วยโดยข้อตกลงต่อรองคำให้การจะเป็นเอกสาร

การต่อรองคำให้การในชั้นนัดพร้อม (Arraignment) เกิดขึ้นภายหลังจากที่ได้มีการนำตัวจำเลยไปยังศาล Magistrate เป็นครั้งแรก (Initial Appearance) โดยปกติแล้ว ช่วงเวลาทั้งสองนี้จะอยู่ห่างกันประมาณ 1 สัปดาห์ หรืออย่างช้าที่สุดไม่เกิน 1 เดือนระหว่างช่วงเวลาดังกล่าวจำเลยมีโอกาสปรึกษากับทนายความของตนถึงผลได้และผลเสียของ 2 ทางเลือก คือยื่นยันความบริสุทธิ์ของตนแล้วขอให้มีการพิจารณาอย่างเต็มรูปแบบไปตามปกติ หรือรับสารภาพความผิดโดยกระบวนการต่อรองคำให้การกับพนักงานอัยการ ซึ่งจำเลยสามารถเลือกหนทางในการกำหนดการพิจารณาของตนได้โดยแจ้งแก่ศาลในวันนัดพร้อมอย่างเป็นทางการ โดยในวันดังกล่าวจำเลยสามารถที่จะทำคำให้การได้ 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

ประการแรก ยื่นยันความบริสุทธิ์ของตนโดยขอพิจารณาคดีต่อไป ซึ่งโดยปกติหากจำเลยไม่ทำการรับสารภาพความผิดไม่ว่าจะผ่านกระบวนการต่อรองคำให้การหรือไม่ ศาลก็จะถือว่าการที่จำเลยนิ่ง หรือไม่ให้การรับสารภาพนั้นเป็นการให้การปฏิเสธความผิด (Plea of not guilty) ไปโดยปริยาย

ประการที่สอง ขอมรับสารภาพความผิด (Plea of guilty) ซึ่งจะมีผลให้ไม่มีการพิจารณาคดีอีกต่อไป เว้นเสียแต่ศาลจะเห็นว่ามิเหตุผลอันสมควรในการที่จะต้องทำการพิจารณาคดีต่อไป เช่นจำเลยไม่มีทนายความ หรือมีเหตุประการอื่นอันเห็นได้ชัดว่าจำเลยไม่มีความสามารถในการดำเนินคดี

ประการที่สาม ให้การปฏิเสธความผิดเช่นเดียวกับกรณีแรก แต่มีเหตุผลเนื่องมาจากความบกพร่องของความสามารถบางประการ (Plea of guilty by reason of insanity)

ประการสุดท้าย คือการไม่ให้การต่อสู้ (Nolo contendere) ซึ่งโดยลักษณะแล้วจะเหมือนการให้การรับสารภาพ (Guilty plea) แต่ตัวของจำเลยจะไม่ทำการยอมรับว่าได้กระทำความผิดตามฟ้องซึ่งโดยส่วนมากจะใช้ในกรณีบทบัญญัติที่มีการฝ่าฝืนเป็นกฎหมายที่ไม่เกี่ยวกับความชั่วหรือจิตอันชั่วร้าย (Malice) ของจำเลย⁸⁸ เช่นคดีฝ่าฝืนเทศบัญญัติ คดีฝ่าฝืนกฎหมายภาษีที่มีโทษทางอาญา คดี Antitrust หรือ คดีในลักษณะอื่นที่มีโทษเป็นการปรับ เป็นต้น ซึ่งการรับสารภาพในกรณีเช่นนี้จะมีความต่างกับการรับสารภาพในกรณีทั่วไป คือการรับสารภาพของจำเลยในกรณีนี้

⁸⁸ พรเพชร วิชิตชลชัย. (2536, กันยายน - ตุลาคม). “การชี้สองสถานหรือการสอบคำให้การของจำเลยในคดีอาญาตามหลักกฎหมายอเมริกัน.” *ตุลพาณ*, 40, 5. หน้า 106.

จะไม่สามารถนำมาเป็นพยานหลักฐานยืนยันจำนวนในคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาดังกล่าวได้ ในขณะที่การให้การรับสารภาพในกรณีทั่วไปนั้นสามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันจำนวนในคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องในส่วนของค่าเสียหายได้

ก่อนที่ศาลจะยอมรับคำให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาหรือคำรับสารภาพว่ายินดีรับโทษแต่ไม่ยอมรับผิด จำเลยต้องสาบานตัวและศาลต้องซักถามจำเลยในการพิจารณาโดยเปิดเผยในศาล ซึ่งศาลต้องแจ้งแก่จำเลยและการพิจารณาให้ได้รับความชัดเจนว่าจำเลยเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้⁸⁹

- 1) สิทธิของรัฐ ในการดำเนินคดีแก่จำเลยในข้อหาเบิกความเท็จหรือแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน สำหรับถ้อยคำที่จำเลยได้ให้ไว้ภายใต้คำสาบาน
- 2) สิทธิที่จำให้การปฏิเสธ หรือยืนยันคำให้การปฏิเสธที่เคยให้ไว้มาแล้ว
- 3) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยคณะลูกขุน
- 4) สิทธิที่จะมีทนายความแก้ต่างต่อสู้คดี หากศาลเห็นว่าเป็นกรณีจำเป็นศาลอาจตั้งทนายความให้ไม่ว่าจะอยู่ขั้นตอนใดของกระบวนการพิจารณาก็ตาม
- 5) สิทธิที่จะเผชิญหน้ากับคู่ความฝ่ายตรงข้าม เพื่อซักถามและซักค้านพยานฝ่ายตรงข้ามเพื่อประโยชน์แก่คดีตน และการได้รับการคุ้มครองจากการถูกข่มขู่บังคับเพื่อให้การปรักปรำเป็นผลร้ายแก่ตนเอง สิทธิในการพิสูจน์และแสดงพยานหลักฐาน และสิทธิที่จะบังคับให้พยานเข้าร่วมในกระบวนการพิจารณา
- 6) ถ้าศาลยอมรับคำสารภาพตลอดข้อกล่าวหาหรือคำรับสารภาพว่ายินดีรับโทษตามกฎหมายแต่ไม่ยอมรับผิด ถือว่าจำเลยสละสิทธิตามกฎหมายข้างต้น
- 7) สภาพแห่งข้อหาตามที่จำเลยให้การรับสารภาพ
- 8) โทษขั้นสูงสุดที่สามารถจำลงโทษได้ ทั้งโทษจำคุกและโทษปรับ และเงื่อนไขที่จะได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันทัณฑ์บน หรืออยู่ภายใต้การคุมประพฤติ
- 9) โทษขั้นต่ำที่กฎหมายบัญญัติ
- 10) อำนาจศาลในการริบทรัพย์
- 11) อำนาจศาลในการสั่งชดใช้ค่าเสียหาย
- 12) หน้าที่ของศาลในการกำหนดและประเมินราคาทรัพย์สิน

⁸⁹ Federal Rule of Criminal Procedure. (2002). ข้อ 11 (b) (1) (A)-(N) ซึ่งตรงกับการที่ศาลในประเทศแคนาดาต้องแจ้งถึงสิทธิของจำเลยในระหว่างการพิจารณาข้อตกลงเกี่ยวกับคำให้การ Victim Participation in The Plea Negotiation Process in Canada. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2554, จาก

13) หน้าที่ของศาลในการปฏิบัติตามแนวทางการกำหนดโทษของสหรัฐอเมริกา และการมีดุลพินิจไม่ปฏิบัติตามแนวดังกล่าวได้ภายใต้สภาวะแวดล้อมบางประการ

14) หากศาลยอมรับข้อตกลงต่อรองคำให้การ ถือว่าจำเลยสละสิทธิในการอุทธรณ์หรือต่อสู้คดีในประการอื่นๆ อันเป็นผลมาจากคำพิพากษา

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสหรัฐอเมริกา (Federal rule of criminal procedure) ได้อธิบายในเรื่องการที่ศาลจะยอมรับคำให้การรับสารภาพของจำเลยไว้ว่า ในการที่ศาลจะยอมรับคำให้การรับสารภาพของจำเลยในแต่ละครั้งนั้น จะสามารถกระทำได้ต่อเมื่อผ่านการพิจารณาอย่างเป็นธรรมตามสมควร โดยต้องพิจารณาถึงคู่ความทั้ง 2 ฝ่าย ประกอบกับประโยชน์สาธารณะ และความมีประสิทธิภาพของการบริหารงานยุติธรรม⁹⁰

ในชั้น Arraignment นี้ จำเลยโดยส่วนมากจะยอมรับสารภาพโดยผ่านกระบวนการต่อรองคำให้การกับพนักงานอัยการทั้งสิ้น ซึ่งไม่ว่าการได้มาซึ่งคำรับสารภาพนั้นจะเป็นไปจากการต่อรองคำให้การโดยแท้จริง หรือโดยปริยาย⁹¹ สิ่งที่ยกกฎหมายต้องการเป็นบทบังคับอันเป็นมาตรฐานตามรัฐธรรมนูญ ที่ศาลต้องทำการพิสูจน์ให้ได้ในทุกกรณีก่อนจะยอมรับเอาคำรับสารภาพที่ผ่านกระบวนการต่อรองของจำเลยกับพนักงานอัยการนั้น คือ จำเลยต้องให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจ (Voluntary) และมีเหตุผล (Intelligence) ประกอบกับต้องมีข้อเท็จจริงอันเป็นพื้นฐานสนับสนุนคำรับสารภาพ (Factual basis) ของจำเลยโดยกฎหมายกำหนดให้ศาลต้องทำการบันทึกข้อเท็จจริงอันเป็นมาตรฐานดังกล่าวเอาไว้ในบันทึกกระบวนการพิจารณาของศาลด้วย⁹² ซึ่งจะได้อธิบายเป็นลำดับดังต่อไปนี้

1) การพิจารณาถึงความสมัครใจของผู้ที่ทำการรับสารภาพ (Voluntary) เมื่อจำเลยได้ตัดสินใจว่าจะเข้าสู่กระบวนการต่อรองคำให้การแล้วหน้าที่ของศาลที่สำคัญประการหนึ่งคือ ต้องทำการตรวจสอบให้แน่ใจว่าจำเลยทำการรับสารภาพไปด้วยความสมัครใจของตนเอง อันแสดงให้เห็นศาลต้องตรวจสอบคำให้การ (Inquiry) ว่าการที่จำเลยทำการรับสารภาพมิได้เกิดจากการ

⁹⁰ Federal Rule of Criminal Procedure, ข้อ 11 (b).

⁹¹ Vichai Vivittasevi. Op.cit. p. 266.

⁹² ความสมัครใจและมีเหตุผลเป็นสิ่งที่รัฐธรรมนูญต้องการ แต่ข้อเท็จจริงสนับสนุนการรับสารภาพ (Factual Basis) นั้นเป็นสิ่งที่ศาลกำหนดเพิ่มขึ้นมาเองไม่ใช่สิ่งที่รัฐธรรมนูญต้องการในเวลาขึ้น. อ้างถึงใน Charles H. Whitebread. (1980). **Criminal Procedure: An analysis of constitutional case and concept.** p. 409.

ถูกบังคับข่มขู่ประการอื่นๆ นอกเหนือจากการตัดสินใจของตนเองโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับเป็นสำคัญ⁹³

ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้วางหลักในเรื่องของความสมัครใจในการเข้าสู่วาระกระบวนการต่อรองคำให้การของจำเลยไว้ในคดี Brady v. U.S. ค.ศ. 1970 ไว้มีใจความโดยสรุปว่าการสารภาพความผิดที่ทำโดยผู้ที่ตระหนักถึงผลโดยตรงที่ตามมา รวมถึงผลกระทบบอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นแก่เขาโดยศาล อัยการ หรือทนายจำเลย ย่อมสามารถใช้ได้ เว้นเสียแต่ว่าการรับสารภาพเช่นนั้นเกิดขึ้นด้วยการถูกข่มขู่ หรือการให้สัญญาอื่นใด นอกเสียจากกระบวนการต่อรองคำให้การ⁹⁴

ในการไต่สวนในเรื่องความสมัครใจในการที่จำเลยยอมรับสารภาพของจำเลยนี้ ได้หมายรวมไปในส่วนความสามารถในการต่อสู้คดีของจำเลยด้วย หากจำเลยมีความบกพร่องในเรื่องดังกล่าวศาลย่อมต้องเลื่อนการรับเอาคำรับสารภาพของจำเลยออกไปก่อน ซึ่งศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้วางมาตรฐานในส่วนของความสมัครใจไว้มีใจความโดยสรุปดังนี้ จำเลยมีความสามารถที่จะทำการปรึกษากับทนายด้วยความเข้าใจและมีเหตุผล พร้อมทั้งรับรู้ถึงกระบวนการที่ตนกำลังจะเผชิญต่อไป⁹⁵

2) พิจารณาถึงความมีเหตุผลอันควรรับฟังคำรับสารภาพของจำเลย นอกจากการให้การรับสารภาพจะต้องกระทำด้วยความสมัครใจแล้ว ปัจจัยที่ต้องนำมาพิจารณาอีกประการหนึ่งก็คือต้องเป็นการรับสารภาพที่เข้าใจสภาพที่แท้จริงของความผิด หรือมีเหตุผลอันควรซึ่งโดยทั่วไปแล้วหมายถึงการที่จำเลยได้ตระหนักถึงกระบวนการที่ตนกำลังเข้าสู่รวมถึงกระบวนการอื่นๆ ที่กำลังจะตามมา ซึ่งสามารถแยกอธิบายในส่วนนี้ออกได้เป็น 4 ประการ ดังต่อไปนี้

ประการแรก การเข้าใจถึงสภาพแห่งข้อหา ซึ่งตามมาตรฐานของ Federal rule of criminal procedure ได้มีการวางหลักเกณฑ์ว่าศาลต้องทำการแจ้งแก่จำเลยโดยเปิดเผยในศาลแล้วทำการประเมินว่าจำเลยได้เข้าใจถึงสภาพแห่งข้อหาที่จำเลยถูกเสนอให้ทำการรับสารภาพ⁹⁶ ซึ่งการแจ้งลักษณะแห่งข้อหานี้ไม่จำเป็นที่ศาลต้องทำการแจ้งองค์ประกอบของความผิดในทุกๆ อย่าง

⁹³ คดี U.S.V. Matinez, 1973 ศาลได้วางแนวคำพิพากษาไปในทางที่ว่า แม้จำเลยจะให้การรับสารภาพด้วยความสมัครใจ แต่หากผลที่เกิดแก่จำเลยเป็นผลเสียมากกว่าผลดี ศาลก็มีอำนาจปฏิเสธคำรับสารภาพความผิดดังกล่าวของจำเลยได้.

⁹⁴ Vichai Vivittasevi. Op.cit. p. 125.

⁹⁵ คดี Godinez V.Moran. (1993). ซึ่งศาลได้กล่าวว่า ...That the defendant has sufficient present ability to consult with his lawyer with a reasonable degree of rational understanding and whether he has a rational as well as factual understanding of proceeding against him.

⁹⁶ Federal Rule of Criminal Procedure, ข้อ 1 c และคดี Henderson V. Morgan, 1976 ซึ่งศาลได้กล่าวไว้ในลักษณะเดียวกันว่า Due process is denied only if the defendant was actually unaware of the nature of charge.

เพียงแต่แจ้งองค์ประกอบที่สำคัญๆ ของความผิดนั้นๆ ให้จำเลยเข้าใจลักษณะการกระทำของตนที่เป็นเหตุให้ถูกฟ้องเท่านั้น

ประการที่สอง การเข้าใจถึงการสละสิทธิที่ตนเองได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้ศาลต้องทำการแจ้งแก่จำเลยโดยเปิดเผยในศาลว่า การที่จำเลยทำการรับสารภาพนั้น จะเป็นการสละสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยลูกขุน⁹⁷ ซึ่งในคดี Boykin v. Alabama ศาลได้ทำการตัดสินว่า บันทึกระบวนพิจารณาที่มีได้ระบุว่าจำเลยสละสิทธิตามรัฐธรรมนูญอย่างแน่ชัด ย่อมถือไม่ได้ว่าจำเลยทำการสละสิทธิตามรัฐธรรมนูญ 3 ประการ⁹⁸ ด้วยกัน คือ

- (1) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยลูกขุน
- (2) สิทธิที่จะได้เผชิญหน้ากับพยานฝ่ายตรงข้าม
- (3) สิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฏิปักษ์แก่ตนเอง

อาจกล่าวได้ว่าศาลได้วางกฎเกณฑ์ในการเข้าสู่กระบวนการต่อรองคำให้การไว้ว่าให้ผู้พิพากษาต้องทำการแจ้งแก่จำเลยว่ามีสิทธิอยู่เช่นไรบ้าง และทำการตรวจสอบให้แน่ใจว่าจำเลยได้เจตนาสละสิทธิดังกล่าวแล้ว⁹⁹

ประการที่สาม การเข้าใจถึงผลโดยตรงอื่นๆ ที่เกิดจากระบวนต่อรองคำให้การ อันเป็นการกำหนดให้ศาลต้องแจ้งแก่จำเลยมีรายละเอียดถึงโทษสูงสุดที่จำเลยอาจได้รับ หากจำเลยรับสารภาพโทษต่ำสุดที่อาจได้รับการเพิ่มโทษหากว่าเป็นการกระทำความผิดซ้ำ รวมถึงผลโดยตรงในกรณีอื่นๆ ที่อาจตามมา

⁹⁷ Federal Rule of Criminal Procedure, ข้อ 11 c (4): ‘...That if he plea guilty...There will not be a further trial of any kind, so that by pleading guilty he waives the right to trials’ และศาลได้ขยายความหลักดังกล่าวไว้ในคดี Johnson V. Zerbst, 1938 โดยมีใจความโดยย่อว่า...การที่จะแสดงว่าจำเลยทำการสละสิทธิของตนก็ต่อเมื่อเขารู้ว่าสิทธิของเขามีอยู่อย่างไรบ้าง และเขามีเจตนาที่จะทำการสละสิทธิเช่นนั้น.

⁹⁸ ชาญณรงค์ ปราณีจิตต์ และคณะ. (2543). การวิจัยเพื่อหาวิธีลดปริมาณคดีที่มาสู่ศาลและความรวดเร็วในการดำเนินคดี (รายงานการวิจัย). หน้า 96.

⁹⁹ การสละสิทธิตามรัฐธรรมนูญนี้ รวมไปถึงการสละสิทธิที่จะยกข้อต่อสู้ถึงการกระทำอย่างใดๆ ของรัฐที่มีขอบด้วยกฎหมายก่อนหน้าด้วย เช่น พยานหลักฐานที่ได้จากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยหน้าที่ย่อมต้องห้ามในการรับฟังตาม Exclusionary Rule แต่ถ้าจำเลยได้ทำการรับสารภาพไปตามกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพแล้ว ก็จะไม่สามารถยกเอาความมิชอบของพยานหลักฐานนั้นขึ้นยืนยันเพื่อทำให้คำรับสารภาพที่ได้มาเสียไปได้ ซึ่งมีหลายคดีที่ศาลได้ตัดสินเป็นบรรทัดฐานไว้ในประเด็นนี้ เช่น Liberti V.U.S., 1995, Tollett V.U.S., 1998, Gioiosa V.U.S., 1982 U.S.V. Rile, 1991, McMann V. Richardson, 1970 เป็นต้น.

ประการสุดท้าย การเข้าใจถึงรายละเอียดปลีกย่อยอื่นที่อาจตามมา ซึ่งอาจได้แก่ ความรับผิดชอบทางแพ่ง การเสียดสิทธิต่อการเลือกตั้ง เป็นต้น ซึ่งทั้งมาตรฐานตาม Federal rule of criminal procedure และบรรทัดฐานของศาลสูงสุด ก็ไม่ได้มีการบังคับว่า จำเลยต้องมีความเข้าใจ หรือรู้ในส่วนนี้อย่างชัดเจนอย่างใน 3 ส่วนก่อนหน้า แม้ว่าจะมีการกำหนดความรู้ในส่วนนี้ของ จำเลยไว้ใน Federal rule of criminal procedure ก็ตาม ซึ่งในความเป็นจริง ผลที่ตามมาในส่วนแพ่ง นี้ก็มีความสำคัญต่อจำเลยไม่น้อยไปกว่าผลในการสละสิทธิทางอาญาในตอนต้น

3) ต้องมีข้อเท็จจริงสนับสนุนคำให้การ (Factual basis) ในหลายๆ ปีที่ผ่านมา นอกจาก หลักการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ศาลก็ได้ทำการเพิ่มเติมหน้าที่อีกประการหนึ่งคือ ให้ศาล ทำการตรวจสอบว่าการรับสารภาพที่เกิดจากกระบวนการต่อรองดังกล่าวมีข้อเท็จจริงสนับสนุน การรับสารภาพนั้นอีกด้วย¹⁰⁰ โดยการได้มาซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ ศาลอาจใช้ดุลพินิจได้อย่าง กว้างขวางในการค้นหา¹⁰¹ ส่วนมากจะใช้วิธีการไต่สวนเอาถ้อยคำกับจำเลย พนักงานอัยการ หรือทนาย จำเลย หรืออาจใช้วิธีการอื่นอีก เช่น การตรวจสอบว่าข้อตกลงในการต่อรองคำให้การว่ามีอยู่เช่นไร รายงานที่ได้จากการพิจารณาโดยคณะลูกขุนใหญ่ (Grand jury) หรือดูจากรายงานการสอบสวนของ ตำรวจประกอบการพิจารณา เป็นต้น

ทั้งนี้ เป็นดุลพินิจของศาลอยู่นั่นเองที่จะตัดสินว่าในคดีนั้นๆ ต้องทำการหา พยานหลักฐานและข้อเท็จจริงเพียงใด จึงจะเพียงพอที่จะตัดสินตามคำรับสารภาพของจำเลยได้ ในส่วนนี้ศาลได้วางบรรทัดฐานไว้ในคดี North Carolina v. Alford ค.ศ. 1970 มีใจความโดยสรุปว่า ศาลไม่จำเป็นต้องยอมรับเอาการรับสารภาพของจำเลยในทุกกรณีเพียงเพราะจำเลยมีความประสงค์ ที่จะยอมรับสารภาพ จำเลยในคดีอาญานั้น ไม่มีสิทธิโดยเด็ดขาดตามรัฐธรรมนูญที่จะมีบังคับให้ศาล ยอมรับเอาคำรับสารภาพเช่นนั้น ในทางกลับกันรัฐก็อาจยอมให้รับเอาคำรับสารภาพที่เกิดจากจำเลย ที่ยืนยันความบริสุทธิ์ของตนเองได้

ข้อเท็จจริงในคดีนี้คือ จำเลยถูกฟ้องว่าฆ่าคนตายโดยเจตนา (Murder in the first degree) จำเลยยอมรับสารภาพในความผิดฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา (Murder in the second degree) แต่ก็ยังให้การปฏิเสธว่าตนมิได้กระทำความผิดตามที่ถูกฟ้อง แต่ยอมรับสารภาพเรื่องมา จากไม่อยากจะเสี่ยงกับโทษสูงสุดที่อาจได้รับ คือ โทษประหารชีวิต (Death penalty) ศาลในคดีนี้ได้

¹⁰⁰ Federal Rule of Criminal Procedure, ข้อ 11 (f) ได้วางหลักว่า ห้ามศาลทำการพิพากษาตามคำให้การ รับสารภาพโดยไม่ได้ทำการไต่สวน (Inquiry) จนเป็นที่พอใจว่าได้มีข้อเท็จจริงประกอบคำรับสารภาพเช่นว่านั้น เพียงพอแล้ว.

¹⁰¹ ข้อเท็จจริงที่ศาลเห็นว่าเป็นพยานหลักฐานเพียงพอที่จะใช้ประกอบคำรับสารภาพของจำเลยได้ ศาลต้องทำการบันทึกให้ปรากฏไว้ในกระบวนการพิจารณาด้วย. โปรดดูคดี State V. Wilkinson, 1996.

ทำการตัดสินลงโทษจำเลยตามที่ให้คำรับสารภาพ เนื่องจากเงื่อนไขของการเข้าสู่การรับสารภาพครบองค์ประกอบตามรัฐธรรมนูญและมีข้อเท็จจริงเพียงพอประกอบคำรับสารภาพของจำเลยว่าจำเลยกระทำความผิดจริง

ในคดี State Firm Fire & Cas. Co. v. Fullerton ค.ศ. 1997 ศาลได้วางบรรทัดฐานในเรื่องของ Factual basis ไว้ว่า ศาลจะพิพากษาโดยการยอมรับเอาคำรับสารภาพของจำเลยนั้นต้องพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจว่ามีข้อเท็จจริงประกอบคำรับสารภาพสำหรับความผิดฐานนั้น¹⁰² แต่ไม่จำเป็นที่ศาลต้องทำการพิสูจน์ให้ได้อย่างแท้จริงว่า จำเลยได้กระทำความผิดจริงในความผิดที่ตนได้ทำการรับสารภาพ

หากปัจจัยที่ศาลใช้พิจารณาเมื่ออยู่ครบถ้วน ศาลจะมีคำสั่งเห็นชอบกับกระบวนการต่อรองคำให้การ ซึ่งก่อนหน้านั้นศาลจะมีการถามเพื่อความแน่ใจ อีกครั้งหนึ่งก่อนว่า จำเลยมีความเข้าใจโดยสมบูรณ์ในการเข้าสู่กระบวนการดังกล่าว และเมื่อศาลเห็นชอบแล้วจะมีผลให้การพิจารณาลิ้นสุดลงทันที ในทางปฏิบัติศาลจะใช้แบบคำร้อง

ชื่อเรียกร่องของจำเลยที่จะถอนคำให้การภายหลังจากที่ศาลยอมรับคำให้การแล้ว โดยปกติไม่สามารถทำได้ แต่มีข้อยกเว้นตามที่ปรากฏใน Federal rule of criminal procedure ข้อ 11 (d) (2) (B) โดยมีหลักว่า หากศาลยอมรับเอาการรับสารภาพดังกล่าวแล้วยอมกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม จำเลยก็สามารถถอนคำให้การได้แต่กรณีดังกล่าวเป็นหน้าที่ของจำเลยต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็น ซึ่งโดยพื้นฐานแล้ว ศาลสูงสุดของประเทศสหรัฐอเมริกาตีความมีอยู่ 5 กรณี ด้วยกันคือ¹⁰³

- 1) จำเลยมิได้รับคำปรึกษาจากทนายความที่มีความสามารถเพียงพอ
- 2) การรับสารภาพกระทำโดยไม่สมัครใจ หรือกระทำไปโดยปราศจากความเข้าใจในข้อหาหรือข้อเท็จจริง ที่อาจส่งผลถึงโทษที่จะลงต่อจำเลย
- 3) การเข้าสู่กระบวนการต่อรองคำให้การไม่ได้กระทำโดยจำเลยหรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจกระทำการแทนจำเลย
- 4) จำเลยไม่ได้รับการลดความรุนแรงของข้อหาที่ฟ้อง หรือได้รับการลดหย่อนโทษตามที่ได้ทำข้อตกลงกับพนักงานอัยการไว้
- 5) จำเลยมีข้อตกลงเกี่ยวกับข้อหาหรือโทษที่ได้รับพิจารณาโดยศาล แต่จำเลยมิได้ยืนยันถึงคำรับสารภาพของตนภายหลังจากที่ได้รับคำแนะนำหรือชี้แจงจากศาลแล้ว

¹⁰² Wayne R. LaFave, Jerold H. Israel and Nancy J.King. Op.cit. pp. 1000-1001.

¹⁰³ Paul B. Weston and Kenneth M. Well. (1981). **The Administration of Justice**. pp. 74-75.

3.1.3 แนวทางการกำหนดโทษหลังจากที่ศาลยอมรับคำรับสารภาพ

หลังจากที่ศาลยอมรับคำให้การรับสารภาพของจำเลยก็จะนำไปสู่กระบวนการกำหนดโทษที่สมควรลงแก่จำเลยต่อไป แต่การกำหนดโทษ ศาลไม่ได้มีดุลพินิจกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยอย่างเด็ดขาด แต่ศาลต้องปฏิบัติตามแนวทางการกำหนดโทษของสหรัฐอเมริกา (Federal sentencing guideline) ซึ่งรัฐบาลกลางของประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดการลงโทษผู้กระทำความผิด ซึ่งได้คำนึงถึงปัจจัยที่สำคัญสองมิติ คือ ความรุนแรงของการกระทำความผิด กับภูมิหลังหรือประวัติอาชญากรรมของผู้กระทำความผิดประกอบกัน หากผู้กระทำความผิดกระทำความผิดร้ายแรงและมีประวัติอาชญากรรมว่ากระทำความผิดซ้ำหลายครั้ง โทษก็จะยิ่งสูง แต่ถ้าเป็นการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรงและมีประวัติอาชญากรรมน้อยหรือเป็นการกระทำความผิดครั้งแรกโทษก็จะต่ำ การกำหนดโทษลักษณะดังกล่าวเป็นการนำปัจจัยด้านภูมิหลังของผู้กระทำความผิด เข้ามาเป็นองค์ประกอบในการกำหนดโทษอย่างชัดเจน

แนวทางการกำหนดโทษของศาลในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ถูกสร้างขึ้นมาจากโดยยึดหลักการสำคัญ 4 ประการดังนี้¹⁰⁴

1) หลักความมีเหตุผล (Reasoning) หมายความว่า การกำหนดโทษของผู้พิพากษา จะต้องใช้อำนาจตามที่กฎหมายให้ไว้โดยมีเหตุผลอย่างเพียงพอและสามารถตรวจสอบได้

2) หลักความสอดคล้อง (Consistency) หมายความว่า ในคดีที่มีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน แนวคำพิพากษาจะต้องมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงไปมา

3) หลักความได้สัดส่วน (Proportionality) ในการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษต้องคำนึงถึงความเป็นธรรม ความพอเหมาะพอควร

4) หลักความไม่มีอคติ (Indiscretionary) หมายถึง การใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษ ต้องไม่เป็นไปตามอำเภอใจของผู้มีหน้าที่กำหนดโทษ

แนวทางการกำหนดโทษของศาลในประเทศสหรัฐอเมริกา จะแสดงในรูปแบบตาราง โดยเป็นการแสดงโทษจำคุกเป็นรายเดือน ตารางดังกล่าวนี้มีที่มาจากพระราชบัญญัติการควบคุมอาชญากรรมแบบเบ็ดเสร็จ (Comprehensive crime control act 1987) ต่อมาคณะกรรมการจัดทำแนวทางการกำหนดโทษได้เสนอกฎหมายฉบับใหม่ เรียกว่า พระราชบัญญัติการปฏิรูปการกำหนดโทษปี 1984 (Sentencing reform act) โดยมีหลักการกำหนดโทษอยู่สามประการ คือ

1) การกำหนดโทษ จะต้องตรงต่อความเป็นจริง (Truth in sentencing)

2) การกำหนดโทษต้องมีความเสมอภาค ปราศจากความลำเอียง (Uniformity)

¹⁰⁴ เศรษฐชัย อันสมศรี. (2547). ดุลพินิจในการกำหนดโทษจำคุก. หน้า 51.

3) การกำหนดโทษต้องได้สัดส่วนกับความผิด โดยระดับของโทษจะต้องมีความเหมาะสมสัมพันธ์กับการกระทำความผิดของจำเลย¹⁰⁵

โดยศาลจะใช้กำหนดโทษตามกฎหมาย หมายความว่า ฐานความผิดตามกฎหมายอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกาได้แบ่งระดับความร้ายแรงของความผิดแต่ละฐานเอาไว้ โดยออกมาเป็น Sentencing act เพื่อความสะดวกในการคิดกำหนดโทษ และประวัติอาชญากรรมของผู้กระทำความผิด ซึ่งศาลจะกำหนดเป็นเดือนตามความเหมาะสม ผู้พิพากษามีหน้าที่ต้องเลือกความผิดที่ตรงกับบทบัญญัติของกฎหมายเมื่อเลือกระดับความผิดได้แล้วจึงพิจารณาประวัติอาชญากรรม หลังจากนั้นจึงกำหนดโทษ โดยความผิดแบ่งออกเป็น 6 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 มี 0 หรือ 1 โดย 0 หมายถึง ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน ส่วน 1 หมายถึง กระทำความผิดมาแล้ว 1 ครั้ง¹⁰⁶

ระดับที่ 2 มี 2 หรือ 3 หมายความว่า เคยกระทำความผิดมาแล้ว 2 หรือ 3 ครั้ง

ระดับที่ 3, 4, 5, 6 หมายความว่า เคยกระทำความผิดมาแล้ว 4 หรือ 5 หรือ 6 หรือ 7 ครั้ง เป็นต้น ตามตารางกำหนดโทษ (Sentencing table)

โดยแนวทางการกำหนดโทษของประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้ศาลลดโทษในกรณีที่เกี่ยวข้องกับคำรับสารภาพของจำเลย ดังต่อไปนี้

1) ถ้าจำเลยสำนึกผิดในการกระทำของตน โดยให้การรับสารภาพในความผิดนั้น ให้ลดโทษที่จะลงแก่จำเลยลงสองระดับ

2) หากการกระทำความผิดที่จำเลยให้การรับสารภาพเป็นความผิดตั้งแต่ระดับสิบหก หรือร้ายแรงกว่านั้น และจำเลยให้การช่วยเหลือรัฐในการดำเนินคดีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(1) ให้การช่วยเหลือรัฐในการหาข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับการกระทำความผิดของตน

(2) การที่จำเลยให้การรับสารภาพนั้นช่วยเหลือถึงการพิจารณาคดีอย่างเต็มรูปแบบ

อันเป็นการช่วยให้ศาลสามารถใช้ทรัพยากรในการพิจารณาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ให้ลดโทษที่จะลงแก่จำเลยเพิ่มอีกหนึ่งระดับ

¹⁰⁵ The guideline requires judges to consider uncharged facts and base their determination on the actual facts. Similarly, plea agreement must adequately reflect the seriousness of actual offence behavior and judge must, therefore, reject pleas which might result in disparate guilty plea discount. อ้างถึงใน Ralph J.Henham. (2000, January-March). "Truth in plea bargaining: Anglo-American approaches to the use of guilty plea discounts at the sentencing state," *Anglo-American Law Review*, 29, p.16.

¹⁰⁶ ในระดับต่ำสุด ศาลจะใช้ดุลพินิจลงโทษ 0 ถึง 6 เดือน ซึ่งศาลอาจรอลงโทษก็ได้ นอกจากนี้แล้ว ยังอาจใช้การลงโทษหลายอย่างรวมกันก็ได้. อ้างถึงใน เศรษฐชัย อันสมศรี. เล่มเดิม. หน้า 52.

การที่ศาลจะพิจารณาอัตราโทษที่จะลงแก่จำเลยนั้น ไม่ใช่ศาลจะลดหย่อนโทษให้ เพราะเหตุที่รับสารภาพแต่อย่างเดียว แต่ศาลต้องพิจารณาปัจจัยหลายๆ อย่างประกอบกันนอกจาก เหตุที่จำเลยรับสารภาพให้ได้ว่าจำเลยสำนึกผิดในการกระทำของตน โดยศาลต้องพิจารณา ให้ได้ความอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้¹⁰⁷

- 1) จำเลยได้สมัครใจถอนตัวเลิกกระทำการอันเป็นความผิด หรือเกี่ยวข้องกับ การกระทำดังกล่าวแล้ว
- 2) จำเลยได้สมัครใจจ่ายเงินเป็นการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายก่อนศาลมี คำพิพากษาในความผิด
- 3) จำเลยสมัครใจรับสารภาพความจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิด และการกระทำอื่น ที่เกี่ยวข้องกับความผิดต่อเจ้าหน้าที่
- 4) จำเลยสมัครใจมอบตัวต่อเจ้าหน้าที่ทันทีภายหลังจากกระทำความผิด
- 5) จำเลยสมัครใจช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการหาของกลางที่ใช้หรือเกี่ยวกับการกระทำ ความผิด
- 6) จำเลยสมัครใจลาออกจากตำแหน่งทางราชการของตน ที่มีอยู่ในขณะกระทำ ความผิดและ

---

¹⁰⁷ Ralph J.Henham. Op.cot. pp.18-19. The judge is assisted in making his determination by the commentary which lists a number of considerations which may be taken into account in deciding whether the defendant qualifies for the two level reduction under Guideline 3E1.1 (a) as follows:

- (a) voluntary termination or withdrawal from criminal conduct or association
- (b) voluntary payment of restitution prior to adjudication of guilt
- (c) voluntary and truthful admission to authorities of involvement in the offence and related conduct
- (d) voluntary surrender to authorities promptly after commission of the offence
- (e) voluntary assistance to authorities in the recovery of the fruit and instrumentalities of the offence
- (f) voluntary resignation from the office or position held during the commission of the offence, and
- (g) the timeliness of the defendant's conduct in manifesting the acceptance of the responsibility.

ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่จำเลยรับสารภาพนั้นไม่เป็นการบังคับให้ศาลต้องลดโทษทุกกรณีไปและ ในขณะเดียวกันการที่จำเลยบางคนเลือกที่จะใช้สิทธิพิจารณาอย่างทั่วไป ก็ไม่จำเป็นที่จะต้องถูกตัดสินว่า มีความผิดทุกกรณี.

7) การกระทำทั้งหลายของจำเลยนั้นต้องอยู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสมอันแสดงให้เห็นว่าจำเลยยอมรับผิดชอบในการกระทำผิดของตน

เนื่องจากมีแนวทางกำหนดโทษไว้อย่างเป็นทางการเช่นนี้ พนักงานอัยการในประเทศสหรัฐอเมริกา จึงสามารถทำข้อตกลงกับจำเลยโดยอาศัยแนวทางการกำหนดโทษดังกล่าว เพราะทั้งพนักงานอัยการและจำเลยหรือทนายความต่างรู้ถึงโทษที่จะถูกกำหนด โดยศาลอยู่ก่อนแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นการต่อรองข้อหา (Charge bargain) พนักงานอัยการจะเสนอให้รับสารภาพในข้อหาที่ต่างจากการกระทำผิดจริงเล็กน้อย เพราะเห็นว่าแนวทางการกำหนดโทษในความผิดที่ได้กระทำจริงรุนแรงเกินไป หรืออาจกล่าวได้ว่าพนักงานอัยการมีดุลพินิจเบื้องต้นในการกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยเช่นเดียวกับศาล โดยใช้แนวทางการกำหนดโทษของศาลเป็นเครื่องประกอบดุลพินิจ เช่นการลดหย่อนโทษให้ผู้กระทำความผิดเป็นครั้งแรก หรือผู้กระทำความผิดที่มีอายุน้อย เป็นต้น

ศาลจะยอมรับคำให้การรับสารภาพที่เกิดจากข้อตกลงของพนักงานอัยการในกรณีที่ เป็นข้อตกลงตาม Federal rule of criminal procedure ข้อ 11 (c) (1) (B) และ 11 (c) (1) (C) เมื่อศาลเห็นว่าข้อเสนอในอัตราโทษของพนักงานอัยการเป็นไปตามแนวทางกำหนดโทษของสหรัฐอเมริกา หรือไม่เป็นไปตามแนวทางกำหนดโทษโดยมีเหตุผลอันสมควร¹⁰⁸

จากการที่พนักงานอัยการสหรัฐอเมริกามีดุลพินิจอย่างกว้างขวางในการทำข้อตกลงต่อรองคำให้การ ดังนั้นจึงเป็นมาตรการในการควบคุมการใช้ดุลพินิจทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรอย่างรัดกุมกล่าวคือ การใช้ดุลพินิจของอัยการในเรื่องนี้เป็นไปตามแนวทางที่กระทรวงยุติธรรมสหรัฐอเมริกาได้กำหนดไว้ในเรื่องการต่อรองคำให้การและในทางปฏิบัติทั่วไปจะต้องได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าอัยการ¹⁰⁹ นอกจากนี้การใช้ดุลพินิจของอัยการก็ยังคงถูกควบคุมจากสื่อมวลชน สาธารณชน และผู้เสียหายอีกด้วย

กรณีของผู้เสียหายนั้น ก่อนที่จะทำข้อตกลงต่อรองคำให้การระหว่างอัยการและจำเลย พนักงานอัยการจะอธิบายถึงข้อดีและข้อเสียในทางคดีตลอดจนเวลาที่ใช้ดำเนินคดีให้ผู้เสียหายได้ตัดสินใจ ถึงแม้ว่าผู้เสียหายจะไม่ใช่ผู้มีอำนาจเด็ดขาดในการตัดสินใจว่าจะให้คดีจบด้วยกระบวนการต่อรองคำให้การหรือไม่ แต่โดยปกติอัยการมักถือตามความเห็นของผู้เสียหาย

¹⁰⁸ United States Sentencing Guidelines Manual, Section 6B1.2.

¹⁰⁹ สรียา เนตรบารมี. (2547). การพิจารณาตีความอายุด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม: ศึกษาความเหมาะสมในการนำมาใช้ในคดีความผิดเล็กน้อย. หน้า 35.

เป็นสำคัญ เว้นเสียแต่ในคดีที่รัฐหรือสังคมโดยรวมเป็นผู้เสียหายพนักงานอัยการก็จะเป็นผู้ตัดสินใจเอง¹¹⁰

3.1.4 หลักประกันสิทธิในการต่อรองคำรับสารภาพ

การพิจารณาคดีที่ขาดประสิทธิภาพไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้หรือตัดสินเอาโทษกับผู้บริสุทธิ์ เป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้เป็นการสากลในของทุกระบบกฎหมาย การต่อรองคำให้การจำเลยเป็นวิธีการพิจารณาคดีในอีกรูปแบบหนึ่ง ที่มุ่งสร้างประสิทธิภาพในการป้องกัน หรือควบคุมอาชญากรรม และบริหารจัดการคดีให้เสร็จสิ้นไปได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งต้องพิจารณาคว่ไปกับการคุ้มครองสิทธิของผู้บริสุทธิ์ ไม่ให้ได้รับผลกระทบจากความผิดพลาดในการพิจารณาคดีในรูปแบบดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ประเทศที่ใช้วิธีการพิจารณาคดีแบบการต่อรองคำให้การจำเลย เช่น สหรัฐอเมริกา และ อังกฤษ จึงได้สร้างการคุ้มครองป้องกันสิทธิของผู้บริสุทธิ์เพื่อหลักประกันให้กับประชาชนในระดับหนึ่งว่าจะได้รับการอำนวยความสะดวกจากรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และ โปร่งใส อันสามารถอธิบายเป็นลำดับไปได้ดังต่อไปนี้

1) การไต่สวนมูลฟ้อง (Preliminary Hearing) เป็นมาตรการตรวจสอบก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการต่อรองคำให้การจำเลย โดยผู้พิพากษา Magistrate จะเป็นผู้ตรวจสอบหาความจริงว่าจำเลยกระทำความผิดตามคำฟ้องของอัยการหรือไม่¹¹¹ ในขั้นนี้จำเลยที่เป็นผู้บริสุทธิ์มีโอกาสอย่างมากในการนำเสนอข้อมูล และพยานหลักฐานของตนซึ่งหากศาลเห็นว่าพยานหลักฐาน หรือข้อมูลของจำเลยมีความน่าเชื่อถือจนไม่พบเหตุอันควรสงสัย (Probable cause) หรือเห็นว่าจำเลยถูกใส่ความ¹¹² แล้วศาลก็จะยกฟ้องคดีออกจากสารบบความในช่วงเริ่มต้นของการดำเนินคดีนี้เอง¹¹³

¹¹⁰ ฌูว์สา ฉัตรไพฑูรย์. (2508). *ทางปฏิบัติในการต่อรองคำรับสารภาพ*. หน้า 2. และอย่างไรก็ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแต่ละมลรัฐก็ไม่ได้บังคับให้พนักงานอัยการต้องถือตามความเห็นของผู้เสียหายเป็นหลักแต่ให้เป็นดุลพินิจของพนักงานอัยการเป็นสำคัญ พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้เสียหายทราบว่ามีการต่อรองคำให้การเท่านั้น แต่ศาลก็จะใช้ข้อมูลด้านการช่วยเหลือผู้เสียหายเป็นปัจจัยในการพิจารณาโทษที่จะลงแก่จำเลย ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาก็ยังมีข้อโต้แย้งถึงสิทธิของผู้เสียหายอยู่มาก. อ้างถึงใน Sarah N. Welling. (1987). *Victim Participation in Plea Bargaining*. pp. 338-345. ซึ่งหลักที่พนักงานอัยการสมควรดำเนินคดีตามที่ผู้เสียหายต้องการเท่าที่พนักงานอัยการจะสามารถทำได้ในประเทศอังกฤษก็มีระบุไว้ในข้อกำหนดพนักงานอัยการใน มาตรา 5.12 และ 5.13

¹¹¹ Federal Rule of Criminal Procedure, ข้อ 5.

¹¹² F. Andrew Hessick and Rashma M. Saujani. (2001). "Plea Bargaining and Convicting The Innocent: The Role of the Prosecutor, The Defense Counsel, and The Judge." *B.Y.U. Journal of Public Law* Vol. 16, fall, p. 200. อ้างถึงใน เศรษฐชัย อันสมศรี. เล่มเดิม. หน้า 74.

หากเปรียบเทียบการฟ้องคดีประเภท Indictment โดย Grand jury ที่บรรดาลูกขุน จะได้รับทราบข้อเท็จจริงแห่งคดีเฉพาะที่อัยการเสนอเท่านั้น ซึ่งมักจะเป็นผลเสียแก่จำเลยหรือผู้ต้องหา ประกอบกับการฟ้องโดย Indictment นี้จำเลยหรือผู้ต้องหาที่จะไม่มีโอกาสเสนอพยานหลักฐานคัดค้านปกป้องส่วนได้เสียฝ่ายตน¹¹⁴ จึงอาจเห็นได้ว่าการฟ้องแบบ Information โดยวิธีการไต่สวนมูลฟ้อง มีประสิทธิภาพในการอำนวยความยุติธรรมแก่จำเลยหรือผู้ต้องหาได้ดีกว่าการฟ้องคดีประเภท Indictment โดย Grand jury

โดยเหตุและผลแล้วหากจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จริงก็ไม่มีเหตุผลที่ต้องกลัวถูกฟ้องดำเนินคดี หรือยอมรับข้อเสนองของอัยการเข้าสู่กระบวนการต่อรองคำให้การจำเลย แต่หากเป็นจำเลยผู้ที่เคยมีประวัติกระทำความผิดมาแล้ว ผลในกรณีนี้จะเป็นในทางตรงข้าม เนื่องจากในทางปฏิบัติประวัติในการกระทำความผิดในครั้งก่อนๆ มีผลในการพิจารณาตัดสินของศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งอัยการที่จะมีอคติ หรือเชื่ออยู่ก่อนแล้วว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด¹¹⁵ หรืออาจกล่าวได้ว่าประวัติอาชญากรรมในครั้งก่อนๆ ของจำเลยได้แสดงให้เห็นว่าจำเลยมีเจตนาละเมิดต่อกฎหมาย (Prior record demonstrates the defendant's willingness to break the law) แม้ในความเป็นจริงคราวนี้จำเลยจะไม่ได้กระทำความผิดเลยก็ได้ อันจะเห็นได้ว่าการตรวจสอบในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง (Preliminary hearing) สามารถคุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้ไม่ได้กระทำความผิดมิให้เข้าสู่กระบวนการได้ตั้งแต่การเริ่มต้นเข้าสู่การต่อรองคำให้การ

2) ผู้พิพากษาต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงทั้งหมด (Full disclosure) กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสหรัฐอเมริกา มาตรา 11 (d) ให้อำนาจของผู้พิพากษาได้เข้าตรวจสอบถึงความสมัครใจของจำเลยในกระบวนการต่อรองคำให้การจำเลย ไม่ให้ถูกชักนำด้วยวิธีการที่มีขอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคมต่อกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ โดยการตรวจสอบดังกล่าวของศาลอยู่บนระบบของการต่อสู้ (Adversarial system) ที่ตรวจสอบเพียงพยานหลักฐานที่คู่ความนำเสนอ หรือที่ปรากฏต่อหน้า

¹¹³ การไต่สวนมูลฟ้องจะช่วยคุ้มครองจำเลยได้ในกรณีที่จำเลยยังไม่ได้ทำข้อตกลงกับพนักงานอัยการ เพราะหาเป็นการทำข้อตกลงก่อนมีการไต่สวนมูลฟ้องจะเป็นการละเมิดสิทธิที่จะได้รับการไต่สวนมูลฟ้องของจำเลยไปสู่การพิจารณาคดีในชั้นนัดพร้อม (Arraignment).

¹¹⁴ Paul B. Weston, Kenneth M. Wells and Marlene E. Hertoghe. (1997). **Criminal Evidence For Police.** p. 27.

¹¹⁵ แสดงให้เห็นถึงจำนวนของผู้กระทำความผิดที่ถูกศาลตัดสินลงโทษมักเป็นผู้กระทำความผิดซ้ำ (Repeat Criminal) ในขณะที่จำนวนน้อยมากที่เป็นผู้กระทำความผิดครั้งแรก (First Time Offender) โดยข้อมูลดังกล่าวเป็นการศึกษาในสหรัฐอเมริกาในช่วงปี ค.ศ. 1999.

ศาลเท่านั้น ไม่ได้ใช้การตรวจสอบหาความจริงและลงโทษตามความจริงที่ตรวจสอบได้ดังเช่นวิธีการดำเนินคดีอาญาในภาคพื้นยุโรป หรืออย่างในประเทศไทย โดยกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสหรัฐอเมริกา มาตรา 11 (d) ได้ให้ตรวจสอบแบบใดส่วนใดเฉพาะในส่วนที่ว่าคำให้การดังกล่าวของจำเลย เกิดจากการปรักษาหรือระหว่างจำเลยและที่ปรึกษาทนายหรือไม่ว่ากัน ส่วนที่จำเลยจะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่หรือไม่ศาลจะไม่เข้าไปก้าวก้าว โดยถือว่า หากจำเลยได้มีโอกาสโดยเสรีที่จะเลือกแล้วการเลือกดังกล่าวย่อมไม่เป็นผลร้ายแก่จำเลยเป็นการแน่นอน ด้วยวิธีดังกล่าวนี้จึงอาจเป็นการไม่เพียงพอที่จะคุ้มครอง จำเลยที่ได้รับผลประโยชน์ไม่เต็มที่เนื่องมาจากการสมรู้ หรือเกรงใจกันระหว่างอัยการและทนายความของตน¹¹⁶

การที่ศาลจะเข้ามาตรวจสอบข้อเท็จจริงทั้งหมดได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในกระบวนการพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่ทางพนักงานอัยการมีอยู่ แต่ตามกฎหมายแห่งการเปิดเผย (Law of discovery) ก็ไม่ได้บังคับให้พนักงานอัยการต้องแสวงหาความจริงมาแถลงต่อศาลก่อนที่จะเข้าทำข้อตกลงคำให้การ¹¹⁷ แต่อย่างไรจึงมีอาจทำให้ศาลได้ทราบถึงข้อเท็จจริงแห่งคดีอย่างเต็มที่ ส่งผลให้การพิจารณาคดีขาดประสิทธิภาพ

3) ผู้พิพากษาต้องไม่เข้ามาเจรจาต่อรองในกระบวนการนี้ กระบวนการต่อรองคำให้การจำเลยเป็นเรื่องระหว่างอัยการและจำเลย¹¹⁸ แม้ศาลจะไม่ต้องเข้ามาร่วมเจรจา (Actively Participate) แต่ผู้พิพากษาต้องตรวจสอบถึงข้อตกลง (Plea agreement) เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะควบคู่ไปกับความเป็นธรรมกับคู่กรณี ซึ่งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสหรัฐอเมริกา มาตรา 11 (e) (1) ได้ระบุนำผู้พิพากษาเข้าร่วมในการเจรจาต่อรองคำให้การจำเลย¹¹⁹ เนื่องจากตระหนักถึงการบังคับ (Coercive) อันเกิดขึ้นได้โดยสภาพ เพราะศาลเป็นองค์กรที่มีอำนาจกำหนดโทษแก่จำเลยได้แม้ไม่ได้ข่มขู่หรือจูงใจด้วยวิธีการใดๆ ก็เป็นการเพียงพอที่จะทำให้จำเลยรับสารภาพเพราะความกลัวในอำนาจได้

¹¹⁶ ทั้งฝ่ายทนายจำเลยและอัยการมักมองถึงประโยชน์ในภายหน้าว่าตนจะทำงานสะดวกขึ้นหากยอมผ่อนปรนให้แก่อีกฝ่ายบ้างจนในบางครั้งทำให้ผลประโยชน์ของลูกความฝ่ายตนได้รับความเสียหาย หรือถูกบั่นทอนลงไป อ้างถึงใน F. Andrew Hessick and Reshman M. Saujani. Op.cit. p. 211. และ Barry W. Hancock and Paul M. Sharp. (1996). **Criminal Justice in America**. pp. 219-220.

¹¹⁷ เรื่องนี้ได้มีการตัดสินในคดี United States V. Wolczik F. Supp. 1205, 1208-10 (W.D.Pa 1979) ว่าแม้พนักงานอัยการจะมีได้เปิดเผยพยานหลักฐานบางประการต่อศาลก่อนการรับเอาข้อตกลงคำให้การก็ไม่ทำให้ข้อตกลงคำให้การนั้นเสียไป และโปรดดู Fred C. Zacharias. (1998). **Justice in Plea Bargaining**. p. 1151.

¹¹⁸ Federal Rule of Criminal Procedure, ข้อ 11 (e) (1).

¹¹⁹ The court shall not participate in any such plea agreement discussions.

4) สิทธิของจำเลยในการถอนคำให้การโดยปกติแล้วจำเลยมีสิทธิถอนคำให้การได้ 3 กรณี¹²⁰ คือ

กรณีแรก ก่อนที่ศาลจะยอมรับคำให้การ ไม่ว่าจะมิเหตุผลหรือไม่ก็ตาม¹²¹

กรณีที่สอง เมื่อได้เสนอข้อตกลงต่อรองคำให้การต่อศาลแล้วแต่ก่อนศาลมีคำพิพากษา ถ้าจำเลยสามารถแสดงให้เห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลสมควรอนุญาตให้ถอนคำให้การ¹²²

กรณีสุดท้าย คือกรณีที่ศาลไม่ยอมรับคำรับสารภาพตาม Federal rule of criminal procedure ข้อ 11 (c) (5) อันมีรายละเอียด ดังนี้¹²³

ศาลจะพิจารณาข้อเสนอของพนักงานอัยการว่าเป็นข้อเสนอประเภทใดซึ่งกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของสหรัฐอเมริกา ข้อ 11 (C) ให้อนุญาตให้อัยการทำข้อตกลงแลกเปลี่ยนกับจำเลยระหว่างคำรับสารภาพกับอัตราโทษที่ลดลง โดยอัยการจะกระทำการดังต่อไปนี้

- a. ไม่ฟ้องบางข้อหา หรือถอนฟ้องในข้อหาอื่นๆ หรือ
- b. เสนอขอลดโทษต่อศาลหรือไม่แสดงคัดค้านเมื่อจำเลยขอลดโทษต่อศาล ในการนี้จำเลยต้องทราบว่าข้อตกลงในลักษณะเช่นนี้ไม่เป็นการผูกมัดศาลให้ต้องเห็นชอบด้วย หรือ
- c. สัญญาว่าจำเลยจะไม่ถูกลงโทษเกินกว่าอัตราที่ได้ตกลงกันไว้ โดยข้อตกลงประเภทนี้ผูกมัดศาล

หากศาลปฏิเสธข้อตกลงประเภท a, c ศาลอนุญาตให้ถอนคำให้การโดยจะแจ้งแก่จำเลยว่าจำเลยมีสิทธิถอนคำให้การที่ให้ไว้ และหากจำเลยไม่ถอนคำให้การศาลต้องดำเนินการพิจารณาต่อไปซึ่งอาจเป็นประโยชน์แก่จำเลยน้อยกว่าที่จำเลยคาดว่าจะได้รับจากการต่อรองคำให้การ

ภายใต้ข้อตกลงประเภท b ศาลต้องแจ้งแก่จำเลยว่า จำเลยไม่มีสิทธิถอนคำให้การ ถ้าศาลไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำและคำร้องขอของจำเลยที่ยื่นมานั้น จึงส่งผลให้จำเลยต้องผูกพันตามโทษที่ศาลลงอันอาจเกินกว่าที่คาดหมายไว้ในขณะที่ตกลงกับอัยการ ในส่วนนี้มีความเห็นแยกออกเป็น 2 ทาง คือ

¹²⁰ ภายหลังที่ศาลมีคำพิพากษาแล้วจำเลยจะถอนคำให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาหรือรับสารภาพว่าอินดีรับโทษตามกฎหมายแต่ไม่ยอมรับผิดไม่ได้ เว้นเสียแต่ใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกา ขออนุญาตถอนคำให้การเท่านั้น. โปรดดู Federal Rule of Criminal Procedure, ข้อ 11 (e).

¹²¹ Federal Rule of Criminal Procedure, ข้อ 11 (d) (1).

¹²² Federal Rule of Criminal Procedure, ข้อ 11 (d) (2) (B).

¹²³ Federal Rule of Criminal Procedure, ข้อ 11 (d) (2) (A).

ความเห็นแรก เห็นว่าการที่ศาลไม่เห็นชอบกับข้อตกลงประเภท b และจำเลยไม่มีสิทธิถอนคำให้การ เนื่องจากกระบวนการต่อรองคำให้การวางอยู่บนพื้นฐานของสัญญา¹²⁴ ซึ่งจำเลยอาจต้องการข้อตกลงประเภทนี้มากกว่าการใช้สิทธิพิจารณาคดีต่อไป หรือการใช้ข้อตกลงประเภทอื่น¹²⁵ และเหตุผลสำคัญที่ทำให้จำเลยเลือกที่จะใช้ข้อตกลงประเภทนี้ เพราะจำเลยสามารถแถลงขอลดโทษได้มากกว่าข้อตกลงประเภทอื่นๆ และศาลก็มักอนุญาตตามข้อตกลงประเภทนี้

ความเห็นที่สอง เห็นว่าข้อตกลงในลักษณะดังกล่าวมีลักษณะไม่เป็นธรรมต่อตัวจำเลย แม้หลักดังกล่าวจะมีพื้นฐานมาจากหลักของสัญญา (Contract law) ก็ตาม

หากพิจารณาด้านความเป็นธรรมของจำเลยสมควรที่จะให้ข้อตกลงทุกประเภทผูกมัดศาลให้ต้องเห็นตามด้วยทั้งหมด เพื่อสร้างความแน่นอนแก่จำเลยที่เสี่ยงการพิจารณาคดีเนื่องจากกลัวอัตราโทษที่ไม่แน่นอน และศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาก็ได้มีคำพิพากษาเพื่อแก้ปัญหาคความไม่เป็นธรรมอันอาจเกิดขึ้นโดยมีใจความสำคัญว่า แม้ศาลไม่จำเป็นต้องผูกมัดตามกฎหมายในการให้โอกาสจำเลยในการถอนคำให้การ แต่ศาลก็สมควรทำเช่นนั้นเพื่อแก้ปัญหาคความไม่เป็นธรรมต่างๆ ที่อาจเกิดแก่คดี¹²⁶

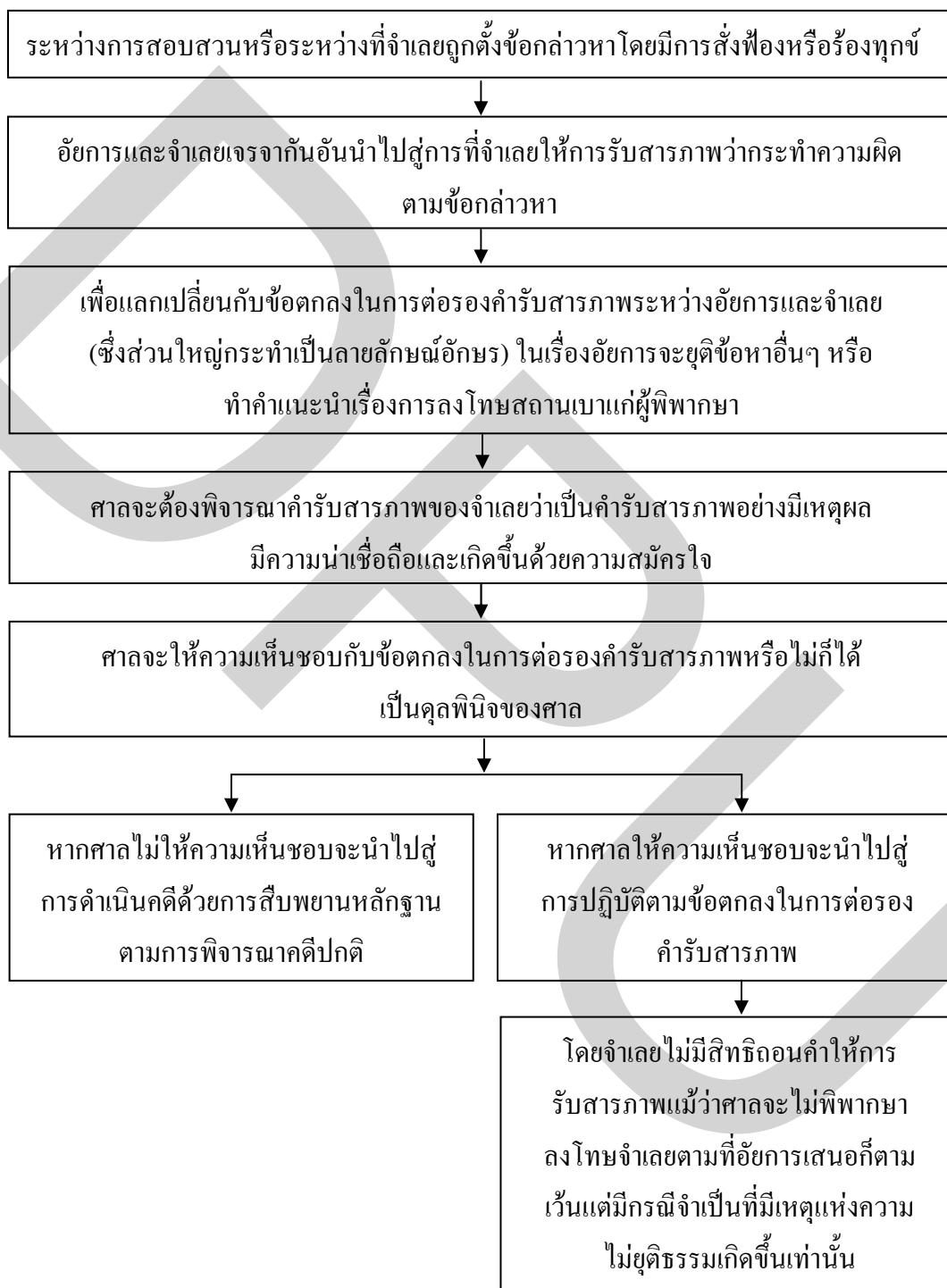
¹²⁴ Federal Rule of Criminal Procedure, ข้อ 11 (c) (A) - (C).

¹²⁵ Christopher Berry Gray. (1999). *The Philosophy of Law: An Encyclopedia Vol. 2.* pp. 651-652.

¹²⁶ Shayna M. Sigmant. (1999). *An Analysis of Rule 11 Plea Bargain Options.* p. 1319.

การต่อรองคำรับสารภาพตาม Federal Rule of Criminal Procedure ข้อ 11 (C)

ภาพที่ 3.1 การต่อรองคำรับสารภาพตาม Federal Rule of Criminal Procedure ข้อ 11 (C)

ตั้งที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 1 เกี่ยวกับคดีมิกกี้คอบร้าส์กับพวก (Mickey Cobra Gang) วิธีการที่จะแก้ปัญหาคดีที่มีผู้ต้องหาเป็นจำนวนมาก คือ การสืบสวนซึ่งจะต้องทำ เป็นความลับ แล้วค่อยๆ รวบรวมพยานหลักฐานจนสาวไปถึงตัวการใหญ่ถึงจะมีการจับกุม และฟ้องร้องดำเนินคดี วิธีการนี้เจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานอัยการต้องมั่นใจว่าจำเลยส่วนใหญ่จะให้การรับสารภาพ จำเลยส่วนใหญ่จึงจะให้ความร่วมมือในการเสาะแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อที่จะมัดตัวการใหญ่ในที่สุด

สิ่งที่ท้าทายสำหรับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทุกระบบคือ ทำอย่างไร ให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยให้การรับสารภาพ โดยใช้วิธีการจูงใจโดยชอบที่จะได้มาซึ่งคำรับสารภาพ ในกรณีที่มีผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นจำนวนมาก บุคคลคนแรกที่ทำให้การรับสารภาพจะเป็นโซ่ที่จะทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยคนอื่นๆ ให้การรับสารภาพต่อมาเรื่อยๆ ปัญหาคือใครจะเป็นผู้ตรวจสอบว่าการต่อรองคำรับสารภาพระหว่างพนักงานอัยการกับจำเลยในคดีอาญาเป็นการต่อรองคำรับสารภาพที่ได้มาซึ่งคำให้การรับสารภาพโดยชอบของจำเลยคนดังกล่าว ดังนั้นจึงเป็นบทบาทของผู้พิพากษาที่จะทำให้มั่นใจได้ว่าคำให้การรับสารภาพของจำเลยนั้นเป็นคำให้การรับสารภาพโดยสมัครใจ¹²⁷ และจำเลยรู้ถึงผลกระทบแห่งการให้การรับสารภาพนั้น รวมทั้งมีพยานหลักฐานที่จะสนับสนุนว่าเป็นคำรับสารภาพของจำเลยโดยชอบและถูกต้อง

ดังนั้น กฎแห่งสหพันธรัฐว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา ข้อ 11 เป็นบทบัญญัติซึ่งสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนว่าบทบาทของผู้พิพากษาสามารถที่จะทำให้คำรับสารภาพเป็นคำรับสารภาพที่รับฟังได้ และเป็นคำให้การรับสารภาพซึ่งผู้ให้การได้รู้ถึงผลกระทบแห่งการให้การรับสารภาพนั้นแล้ว ผู้พิพากษาจะฟังแต่คำให้การรับสารภาพไม่ได้ ผู้พิพากษาต้องมั่นใจจากพยานหลักฐานของพนักงานอัยการด้วยว่า คำให้การรับสารภาพนั้นมีพื้นฐานมาจากพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักมั่นคง ในการไต่สวนคำให้การรับสารภาพในประเทศสหรัฐอเมริกา ศาลจะต้องทำการไต่สวนเพื่อจะให้ได้ความจริงว่าเป็นการรับสารภาพที่ถูกต้อง โดยใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง โดยภายในระยะเวลา 1 ชั่วโมง ส่วนแรกผู้พิพากษาจะต้องสอบถามจำเลยเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าพฤติการณ์ในการให้การรับสารภาพของจำเลยไม่ได้เกิดจากการให้คำมั่นสัญญา การขู่เชือด หลอกหลวง พฤติการณ์เหล่านี้รวมทั้งเรื่องความสามารถทางด้านจิตใจ ผู้พิพากษาต้องพิจารณาว่าจำเลยมีปัญหาทางจิตหรือไม่ อยู่ภายใต้อิทธิพลของยาเสพติดหรือสุราที่จะกระทบต่อการตัดสินใจในการให้การรับสารภาพหรือไม่ ผู้พิพากษาจะต้องสอบถามถึงข้อตกลงระหว่างจำเลยกับพนักงาน

¹²⁷ การให้การ โดยสมัครใจ หมายถึง การให้การ โดยรู้สำนึกในการกระทำและมีได้เกิดจากการจูงใจหรือข่มขู่.

อัยการเกี่ยวกับการให้การรับสารภาพ และการตกลงระหว่างจำเลยกับพนักงานอัยการนั้นต้องให้ทนายความของจำเลยรับรู้ด้วย

กฎแห่งสหพันธรัฐว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา ข้อ 11 นั้น ระบุไว้ชัดเจนแจ้งว่า การได้สวนต้องกระทำโดยเปิดเผยในศาล ผู้พิพากษาต้องอธิบายเกี่ยวกับการให้การรับสารภาพและพยานหลักฐานให้จำเลยทราบ ดังนี้

1) อัยการโทษชั้นสูง อัยการโทษชั้นต่ำ บัญชีกำหนดอัยการโทษ และโอกาสที่จำเลยจะได้รับโทษอย่างไร¹²⁸

2) ผู้พิพากษาจะต้องระบุกรณีถ้าคดีไปสู่ศาลว่าจะมีการพิจารณาคดีออกมาในรูปแบบใด

3) ผู้พิพากษาต้องอธิบายเกี่ยวกับการให้การรับสารภาพนั้นว่าเป็นการถอนหรือเป็นการยอมไม่ใช่สิทธิในการอุทธรณ์ และไม่ใช่สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยการสืบพยาน

อย่างไรก็ตามผู้พิพากษาต้องมั่นใจว่าจำเลยที่ให้การรับสารภาพนั้นมีการกระทำ ความผิดจริง ในห้องพิจารณาคดี ผู้พิพากษาจะถามพนักงานอัยการต่อหน้าจำเลยว่า “พนักงานอัยการมีพยานหลักฐานอะไรที่จะนำมาสืบให้ศาลเห็นว่าจำเลยกระทำความผิด” ซึ่งข้อเท็จจริงเหล่านี้จำเลยรู้มาก่อนแล้ว เพราะการให้การรับสารภาพนั้นเป็นการให้การรับสารภาพบนพื้นฐานที่จำเลย รู้ถึงพยานหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองของพนักงานอัยการว่ามีน้ำหนักเพียงใด และพยานหลักฐานอะไรที่จะพิสูจน์การกระทำความผิดของตน

ตัวอย่างเช่น พนักงานอัยการมักจะพูดว่า “ท่านผู้พิพากษาที่เคารพ ถ้าหากคดีนี้ไปสู่การพิจารณา พนักงานอัยการจะสามารถพิสูจน์หรือรัฐจะสามารถพิสูจน์ให้เห็น โดยปราศจากข้อสงสัยอันควรได้ว่าจำเลยในคดีนี้มีไว้ในความครอบครองซึ่งเฮโรอินจำนวน 5 กิโลกรัม กล่าวโดยเฉพาะก็คือในวันที่ 30 มิถุนายน นั้น จำเลยได้โทรศัพท์ไปถึงนายแดนและเสนอนายเฮโรอินจำนวน 5 กิโลกรัม ความจริงแล้วนายแดนซึ่งจำเลยไม่ทราบเป็นสายลับของเจ้าพนักงานตำรวจทำการล่อซื้อในคดีนี้ ในระหว่างการสนทนาทางโทรศัพท์นั้น จำเลยตกลงที่จะขายเฮโรอินจำนวนนี้ให้กับนายแดน และได้นัดส่งมอบกันในวันต่อมาที่ลานจอดรถของร้านเบอร์เกอร์คิงส์ ในวันที่ 1 กรกฎาคม จำเลยได้จอดรถที่ที่จอดรถเบอร์เกอร์คิงส์ ในบริเวณที่จอดรถนั้นมีนายแดนซึ่งเป็นผู้ล่อซื้อและเจ้าพนักงานตำรวจนอกเครื่องแบบอยู่ในบริเวณดังกล่าว จำเลยได้จอดรถแล้วเปิดประตูท้ายรถเพื่อที่จะแสดงให้ผู้ล่อซื้อเห็นถึงยาเสพติดซึ่งบรรจุอยู่ในหีบห่อ จำเลยบอกนายแดนว่ายาเสพติดนั้นอยู่ในหีบห่อดังกล่าวและยินดีที่จะให้ทำการเปิดดูหลังจากที่ได้จ่ายเงิน ณ จุดดังกล่าว ผู้ล่อซื้อส่งสัญญาณเรียกเจ้าพนักงานตำรวจนอกเครื่องแบบซึ่งอยู่ในบริเวณนั้นทำการจับกุม หลังจากที่ได้

¹²⁸ ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีบัญชีกำหนดอัยการโทษซึ่งเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อให้เห็นถึงอัยการโทษสำหรับการกระทำความผิดในแต่ละระดับ เช่นเดียวกับบัญชีกำหนดอัยการโทษหรือยึดถือของศาลไทย.

ทำการจับกุมและไต่สวนของกลางนำไปตรวจสอบ ปรากฏว่าของกลางนั้นเป็นเฮโรอีนมีน้ำหนัก 504 กรัม” เหล่านี้คือสิ่งซึ่งเกิดขึ้นตามปกติในศาลในการไต่สวนถึงความชอบธรรมของคำให้การรับสารภาพของจำเลย

จากการไต่สวนนี้ ผู้พิพากษาต้องชี้แจงนำหน้าว่าหากคดีมีการสืบพยาน พนักงานอัยการจะสามารถพิสูจน์ถึงองค์ประกอบความผิดทั้งหมดในคดีนี้ได้หรือไม่ ผู้พิพากษาสามารถใช้อำนาจไต่สวนตามกฎหมายแห่งสหพันธรัฐว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญา ข้อ 11 ได้ด้วย โดยใช้อำนาจไต่สวนหลังจากที่สอบถามพนักงานอัยการ พนักงานอัยการได้อธิบายรายละเอียดของการกระทำความคิดให้ศาลทราบ จากนั้นศาลอาจถามจำเลยโดยตรงโดยใช้อำนาจไต่สวน โดยผู้พิพากษาอาจใช้อำนาจไต่สวนดังต่อไปนี้

ผู้พิพากษามองไปที่จำเลยแล้วถามว่า : “จำเลยช่วยบอกโดยใช้คำพูดของตนเองว่าในวันนั้นเกิดอะไรขึ้น”

จำเลยอาจตอบว่า : “ก็คงจะเป็นไปอย่างที่พนักงานอัยการได้เล่าให้ศาลฟังก็คือได้ขับรถไปในรถมียาเสพติดเพื่อที่จะจำหน่าย”

ผู้พิพากษา : “ยาเสพติดประเภทอะไร น้ำหนักเท่าไร”

จำเลย : “ก็ไม่ทราบแน่ชัด แต่่าประมาณ 5 กิโลกรัม”

ผู้พิพากษา : “คุณทำยังไงกับเฮโรอีน”

จำเลย : “นำไปที่ที่จอดรถ”

ผู้พิพากษา : “เกิดอะไรขึ้น”

จำเลย : “ก็คงอย่างที่พนักงานอัยการบอกไปแล้วคือ ผมบอกให้นายแดนมาตรวจสอบดูหีบห่อ แล้วพอนายแดนเข้ามาตรวจสอบหีบห่อปรากฏว่ามีเจ้าพนักงานตำรวจเข้ามาจับกุม”

ผู้พิพากษา : “คุณเห็นด้วยหรือไม่กับที่พนักงานอัยการได้พูดเมื่อสักครู่นี้เกี่ยวกับสิ่งที่คุณได้กระทำในวันที่เกิดเหตุ”

จากนั้นผู้พิพากษาอาจทำได้อีก 2 ประการ กล่าวคือ

ประการแรก การถามคำให้การ และยอมรับคำให้การดังกล่าว หรืออาจจะรวมทั้งยอมรับถึงข้อตกลงระหว่างพนักงานอัยการกับจำเลยที่เรียกว่า “Plea agreement”¹²⁹ ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ผู้พิพากษายอมให้พนักงานอัยการทำการต่อรองคำรับสารภาพฐานความผิดกับจำเลยได้ หรือ

¹²⁹ ดูตัวอย่างสัญญามาตรฐาน ข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพ ประเทศสหรัฐอเมริกา ในภาคผนวก. หน้า 163.

ประการที่สอง ผู้พิพากษาอาจรายงานการสืบเสาะความประพฤติของจำเลยจากเจ้าพนักงานคุมประพฤติก่อนที่จะดำเนินการต่อไป

ผู้พิพากษาจะได้รับความช่วยเหลือทั้งจากนายความของจำเลยและจากพนักงานอัยการ นายจำเลยต้องให้คำแนะนำกับจำเลย ให้ความรู้เกี่ยวกับผลของการให้การรับสารภาพ และเตรียมตัวให้จำเลยซึ่งเป็นลูกความสามารถที่จะตอบคำถามผู้พิพากษาได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นผู้พิพากษาอาจถามนายจำเลยถึงความสามารถของจำเลยในการที่จะให้การ ความเข้าใจของจำเลยต่อกระบวนการพิจารณา และความเห็นของนายจำเลยเกี่ยวกับจำเลยและคำให้การของจำเลย ผู้พิพากษาอาจได้สวนนายจำเลยกับจำเลยว่าได้พบกันจำนวนกี่ครั้ง ได้มีการพิจารณาถึงพยานหลักฐานของโจทก์พอสมควรหรือไม่ เพียงไร หน้าที่สำคัญของพนักงานอัยการคือ การเตรียมข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพฐานความผิดกับจำเลยว่าจำเลยให้การรับสารภาพในฐานความผิดใด และพนักงานอัยการจะฟ้องคดีอย่างไร ข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพฐานความผิดนี้เป็นข้อตกลงซึ่งพนักงานอัยการได้ยกร่างเป็นสัญญามาตรฐาน ข้อตกลงนี้คือสัญญาเป็นสัญญาระหว่างรัฐบาลผู้ซึ่งเป็นผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้เสียหายกับจำเลย สัญญานี้มีผลสำหรับผู้พิพากษาหลายประการ สาระสำคัญของข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพฐานความผิดนี้ คือการอธิบายให้จำเลยทราบถึงสถานะของจำเลย หากจำเลยให้การรับสารภาพจำเลยจะเสียสิทธิอะไรบ้าง การให้จำเลยทราบว่าโทษสูงสุดที่จำเลยอาจได้รับคืออะไร ในข้อตกลงดังกล่าวต้องอธิบายถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่จำเลยถูกฟ้องว่าเป็นความผิดซึ่งเป็นสาระสำคัญของคำฟ้อง

ถ้ามองว่าข้อตกลงนี้มีฐานะเป็นสัญญา เป็นความตกลงระหว่างคู่สัญญา ผู้พิพากษาเป็นบุคคลนอกสัญญา หากผู้พิพากษาไม่รับข้อตกลงนี้ คู่สัญญาก็ต้องกลับไปทำความตกลงและมีข้อตกลงใหม่ แต่ในความเป็นจริง หากผู้พิพากษาแสดงท่าทีว่าจะไม่ยอมรับข้อตกลงนี้ก็คงไม่มีข้อตกลงนี้เกิดขึ้นตั้งแต่แรก ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา ผู้พิพากษาไม่สามารถเข้าร่วมในการต่อรองคำรับสารภาพฐานความผิดนี้ได้ เพราะระบบของประเทศสหรัฐอเมริกามองว่าหากผู้พิพากษาเข้าร่วมในการต่อรองคำรับสารภาพก็จะเป็นการกดดันจำเลยโดยไม่ชอบ เนื่องจากผู้พิพากษามีหน้าที่โดยตรงในการตัดสินคดี เพราะฉะนั้นจึงเป็นเรื่องของคู่สัญญาที่จะนำเสนอข้อตกลงนี้ ในกรณีที่ผู้พิพากษามีความสงสัยในความถูกต้องเที่ยงตรงของข้อตกลง หรือในกรณีที่ผู้พิพากษาได้สวนจำเลยแล้วจำเลยรับสารภาพในลักษณะที่มีเงื่อนไขหรือให้การภาคเสธ ผู้พิพากษาอาจบอกว่าจะไม่ทำการได้สวนต่อไป โดยให้จำเลยเป็นคนเลือกว่าจะเข้าสู่การกระบวนการพิจารณาคดีโดยการสืบพยาน หรือจะกลับไปเจรจาต่อรองกับพนักงานอัยการใหม่แล้วเลื่อนนัดพิจารณาคดีออกไป

ข้อตกลงระหว่างพนักงานอัยการกับจำเลยเป็นการพูดคุยเกี่ยวกับโทษ โดยพนักงานอัยการให้คำมั่นว่าจะยื่นคำร้องต่อศาลที่จะขอให้ศาลลงโทษ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ พนักงานอัยการจะแนะนำว่าโทษสำหรับจำเลยควรจะเป็นเท่าไร เช่น โทษขั้นสูงสุดอาจจะเป็นจำคุกตลอดชีวิต แต่อาจจะตกลงกันว่าอัตราโทษจะอยู่ประมาณโทษจำคุก 15 – 30 ปี ในที่สุดก็อาจจะตกลงกันว่าพนักงานอัยการจะเสนอศาลลงโทษ 15 ปี ซึ่งเป็นอัตราโทษที่ต่ำที่สุด โดยพนักงานอัยการจะยืนยันว่าจำเลยทราบว่ามีโทษขั้นสูงสุดคือโทษจำคุกตลอดชีวิต ต่ำสุดคือโทษจำคุก 15 ปี แต่คู่สัญญาเห็นควรว่าควรลงโทษจำคุกจำเลย 15 ปี แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาล

ดังนั้น ผู้พิพากษาอาจจะบอกจำเลยในศาลว่า “แม้ว่าพนักงานอัยการจะเสนอให้ลงโทษจำคุก 15 ปี แต่จำเลยเข้าใจหรือไม่ว่าเป็นดุลพินิจและเป็นอำนาจอิสระของศาลที่จะลงโทษในระดับอัตราต่ำสุดจนถึงสูงสุดได้” ด้วยเหตุนี้ ประสิทธิภาพของทนายความจำเลยจึงมีความสำคัญมาก เช่น ทนายความอาจบอกกับจำเลยว่า ผู้พิพากษาท่านนี้มักจะทำตามคำแนะนำของพนักงานอัยการตลอดมา ไม่เคยมีความเห็นแตกต่างไปจากที่พนักงานอัยการเสนอ ส่วนผู้พิพากษาก็ต้องทำตามบัญญัติกำหนดอัตราโทษหรือยึดถือ ถ้าบัญญัติกำหนดอัตราโทษยอมให้ผู้พิพากษารอการลงโทษ หรือรอการกำหนดโทษ ผู้พิพากษาก็มีอำนาจเช่นนั้น ข้อตกลงนี้เป็นสัญญาระหว่างพนักงานอัยการกับจำเลยจึงไม่ผูกพันศาล ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจโดยอิสระ ดังนั้น ผู้พิพากษาอาจกำหนดโทษต่ำกว่าหรือสูงกว่าข้อตกลงระหว่างพนักงานอัยการกับจำเลยได้ โดยศาลต้องบอกจำเลยอย่างชัดเจนว่า ในข้อตกลงระหว่างพนักงานอัยการกับจำเลย ซึ่งจากการคำนวณบัญญัติกำหนดอัตราโทษ และแม้กระทั่งพนักงานอัยการแนะนำว่าศาลควรลงโทษอย่างไรก็ไม่ผูกพันศาล และหากศาลพิพากษาต่างจากที่พนักงานอัยการแนะนำก็ไม่เป็นเหตุที่จะทำให้จำเลยถอนคำให้การรับสารภาพ

ในกระบวนการทุกอย่างถ้าทำอย่างถูกต้องแล้ว แม้ศาลจะไม่ทำตามข้อตกลงระหว่างพนักงานอัยการกับจำเลย จำเลยก็ไม่สามารถอ้างได้ว่าถูกหลอกให้รับสารภาพ อีกทั้งจำเลยไม่มีทางกล่าวอ้างได้ว่าผู้พิพากษาไม่มีอิสระที่จะพิพากษาตามที่เห็นสมควร ดังนั้น ข้อตกลงทุกอย่างระหว่างพนักงานอัยการกับจำเลยต้องมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรทั้งหมด ข้อตกลงนี้ นอกจากจะเป็นการแนะนำของพนักงานอัยการว่าควรลงโทษแค่ไหน เพียงใดแล้ว ยังมีข้อเท็จจริงอื่นๆ ซึ่งจำเลยยอมรับ เช่น ปริมาณยาเสพติดหรือการกระทำต่างๆ ซึ่งจะผูกมัดจำเลย การเจรจาและคำแนะนำที่จะลงโทษของพนักงานอัยการจึงเป็นสิ่งที่ใกล้ที่สุดที่จำเลยสามารถคาดเดาได้ว่าศาลจะลงโทษอย่างไร ในการต่อรองคำรับสารภาพจะเกิดกรณีที่พนักงานอัยการบอกว่าโทษจะต้องเป็นโทษขั้นสูงสุด แต่ทนายจำเลยบอกว่าโทษต้องเป็นโทษขั้นต่ำอยู่เสมอ แต่ก็มีหลายกรณีที่สามารถตกลงกันได้โดยจำเลยให้ความร่วมมือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นประโยชน์กับพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนในการที่จับกุมจำเลยหรือผู้ต้องหาคนอื่น ๆ

การที่จำเลยให้การรับสารภาพจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในศาลชั้นต้นที่ต้องพิจารณาเกี่ยวกับโทษที่จะลงแก่จำเลย หากคำให้การรับสารภาพของจำเลยเป็นประโยชน์แก่คดีหรือเป็นประโยชน์ในเรื่องพยานหลักฐานอย่างมาก ศาลอาจใช้ดุลพินิจลงโทษน้อยกว่าที่บัญญัติกำหนดอัตราโทษกำหนดไว้ก็ได้ ดังนั้น ในด้านของจำเลย จำเลยจะได้ประโยชน์สูงสุดคือความมั่นใจ ความแน่นอนในโทษ หรือในลักษณะของโทษที่จะได้รับ ถ้าบัญญัติกำหนดอัตราโทษของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งไม่ได้ปกปิดเป็นความลับ จะมีวิธีการคิดคำนวณอัตราโทษที่ค่อนข้างละเอียด

วิธีการคำนวณอัตราโทษซึ่งผู้กระทำความผิดจะได้รับนั้น ในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ระบบของศาลไทยมักจะมองว่า กี่กรัม กี่กรัม คำนวณเป็นน้ำหนักสารบริสุทธิ์ได้เท่าไร ส่วนระบบของประเทศสหรัฐอเมริกาจะบอกว่าระดับ 1 ระดับ 2 ระดับ 3 ระดับ 4 และเพิ่มโทษเป็นระดับ 5 ลดโทษลงมาเป็นระดับ 3 เป็นวิธีคิดอีกวิธีหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวิทยาศาสตร์มากกว่า เป็นบัญญัติกำหนดอัตราโทษของยาเสพติดซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของน้ำหนักของของกลาง ทำให้จำเลยทราบได้แน่ชัดว่า พนักงานอัยการจะแนะนำศาลให้ลงโทษในอัตราใด

การต่อรองคำรับสารภาพต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ยุติแล้ว ความตกลงทุกอย่างเป็นการตกลงกันเพื่อที่จะลดโทษไม่ใช่เพื่อปล่อยตัวจำเลยหรือทำให้จำเลยไม่ต้องรับโทษ และการลดโทษนั้นมักจะเป็นสัดส่วนที่ไม่สูงมากนัก การลดโทษนั้นมักจะลดเพราะคุณค่าแห่งการช่วยเหลือซึ่งจำเลยเสนอที่จะช่วยรัฐ ดังนั้น เงื่อนไขสำคัญของข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพคือ ความสมัครใจในการให้คำรับสารภาพนั่นเอง

3.2 อิทธิพลการใช้มาตรการต่อรองคำรับสารภาพในประเทศฝรั่งเศส

ในปัจจุบัน หลักการต่อรองคำรับสารภาพ เนื่องจากปัญหาและความจำเป็นในทางปฏิบัติเพื่อจัดการปัญหาคดีที่ค้างการพิจารณาและมีความซับซ้อนที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นไปได้ในการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในประเทศที่อยู่ในระบบประมวลกฎหมาย (Civil law) และอาจกล่าวได้ว่า ในปัจจุบันการเจรจาต่อรองมิได้จำกัดเฉพาะในประเทศที่ใช้วิธีพิจารณาความอาญาในระบบกล่าวหา (Accusatorial System) เท่านั้น แต่ยังปรากฏในประเทศที่ใช้วิธีพิจารณาความอาญาในระบบไต่สวน (Inquisitorial System) อีกด้วย¹³⁰

¹³⁰ สำนักงานศาลยุติธรรม. เล่มเดิม. หน้า 84.

3.2.1 วิธีการพิจารณาเมื่อมีคำรับสารภาพในชั้นก่อนฟ้อง

ประเทศฝรั่งเศสได้มีการบัญญัติกฎหมาย Loi Perben II เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 2004 กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดวิธีพิจารณาคดีรูปแบบใหม่ที่ใช้ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาตกลงยอมรับสารภาพว่ากระทำความผิดในชั้นก่อนฟ้องตามข้อเสนอของพนักงานอัยการ ซึ่งมีลักษณะทำนองเดียวกับการต่อรองคำรับสารภาพของสหรัฐอเมริกาและในกฎหมายฝรั่งเศสเรียกวิธีพิจารณานี้ว่า Comparution sur Reconnaissance Pralable de Culpabilit หรือเรียกเป็นคำย่อว่า CRPC¹³¹

ภาพรวมในการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญ ในกฎหมายนี้ก็คือให้อำนาจแก่พนักงานอัยการที่จะทำข้อเสนอให้ผู้ถูกกล่าวหายอมรับสารภาพว่ากระทำความผิด และยอมรับโทษตามที่พนักงานอัยการเสนอและเมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับข้อตกลงดังกล่าวก็จะนำไปสู่การพิจารณาพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดและลงโทษบุคคลนั้น ได้โดยไม่ต้องมีการสืบพยานหลักฐาน ทั้งนี้การต่อรองคำรับสารภาพในชั้นก่อนฟ้อง ให้ความสำคัญกับการมีที่ปรึกษากฎหมายในขณะพิจารณาข้อตกลง หากไม่มีก็ถือว่ากระบวนการเสียไป

ขอบเขตการใช้บังคับ การต่อรองคำรับสารภาพในชั้นก่อนฟ้อง CRPC ใช้บังคับเฉพาะกับบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว ไม่ให้ใช้บังคับกับผู้เยาว์ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี และใช้กับความผิดที่กำหนดโทษจำคุกต่ำกว่า หรือไม่เกิน 5 ปี

พนักงานอัยการอาจพิจารณานำ CRPC มาใช้โดยไม่ต้องมีฝ่ายใดร้องขอและอาจร้องขอโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือทนายความของเขาเอง ไม่ว่าจะกรณีจะเป็นอย่างไร บทบัญญัติของกฎหมายที่มุ่งจะให้พนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมที่จะใช้มาตรการนี้

ขั้นตอนการดำเนินคดีในชั้นอัยการ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก

1) การยอมรับว่ากระทำความผิด

บุคคลที่ถูกดำเนินคดียอมรับว่ากระทำความผิดตามที่ กล่าวหา อาจกระทำในรูปของการให้ถ้อยคำด้วยวาจา หรือลายลักษณ์อักษรก็ได้ แต่ต้องกระทำต่อหน้าทนายความ

2) การเสนอบทลงโทษ

พนักงานอัยการมีดุลพินิจอย่างมากที่จะเสนอให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องรับโทษอย่างไรอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ทั้งโทษหลักและโทษประกอบตามที่กฎหมายกำหนด

ในชั้นต้น กฎหมายวางหลักทั่วไปที่เป็นกรอบในการเลือกลงโทษให้กับพนักงานอัยการ โดยคำนึงถึงประเภทและความหนักเบาของโทษ นั่นคือคำนึงถึงหลักการกำหนดโทษ

¹³¹ อุดม รัฐอมฤต. (2552). “การต่อรองคำรับสารภาพตามกฎหมายฝรั่งเศส.” ฝึกปฏิบัติเป็นผู้ไกล่เกลี่ยหรือประนอมข้อพิพาท. หน้า 1.

ให้เหมาะสมกับตัวบุคคล โดยพิจารณาจากสภาพของการกระทำ ความผิดและบุคลิกลักษณะของผู้กระทำผิด

นอกจากนี้ กฎหมายยังได้กำหนดเพดานของโทษที่เสนอโดยแยกตามลักษณะของโทษที่จะใช้กับผู้กระทำความผิด กรณีที่เสนอโทษจำคุก ระยะเวลาของการจำคุกอยู่ภายใต้กรอบ 2 ประการ คือ ประการแรก โทษจะต้องไม่เกินครึ่งหนึ่งของโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้ และประการที่สอง ไม่ว่ากรณีใดๆ โทษจำคุกต้องไม่เกิน 1 ปี

พนักงานอัยการอาจกำหนดโทษโดยรอลงอาญา ไว้ทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้

3) การยอมรับหรือปฏิเสธบทลงโทษที่อัยการเสนอ

เมื่อมีการเสนอบทลงโทษแล้ว กฎหมายเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้ตัดสินใจ เขาอาจปฏิเสธหรือยอมรับบทลงโทษที่เสนอก็ได้ รวมทั้งอาจขอเวลาที่จะใช้ในการตัดสินใจระยะหนึ่งด้วยก็ได้

ระยะเวลาเพื่อการตัดสินใจ ผู้ถูกกล่าวหาอาจร้องขอเวลา 10 วัน ในการตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือปฏิเสธบทลงโทษที่อัยการเสนอ ยิ่งกว่านั้น พนักงานอัยการต้องแจ้งให้เขาทราบถึงสิทธิที่จะขอเวลาในการตัดสินใจด้วย

ในกรณีที่จำเป็นเมื่อผู้ถูกกล่าวหาขอสิทธิที่จะใช้เวลาไตร่ตรอง ก็อาจมีการใช้มาตรการจำกัดเสรีภาพเขาได้ พนักงานอัยการอาจนำตัวผู้ถูกกล่าวหาไปขอให้ศาลสั่งควบคุมตัวหรือขังไว้ชั่วคราว

การปฏิเสธบทลงโทษที่พนักงานอัยการเสนอ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธบทลงโทษที่พนักงานอัยการเสนอ การใช้วิธีพิจารณา CRPC ก็เป็นอันสิ้นสุดลง การดำเนินคดีตามปกติย่อมดำเนินต่อไป เมื่อผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมรับโทษที่พนักงานอัยการเสนอ บันทึกรายการของผู้ถูกกล่าวหาที่ไม่อาจส่งต่อไปให้ศาลที่ทำหน้าที่สอบสวนหรือศาลที่พิจารณาคดีได้เช่นเดียวกันกับที่พนักงานอัยการหรือคู่กรณีไม่อาจอ้างอิงคำให้การหรือเอกสารใดๆ ที่ได้ดำเนินการในชั้นที่ผ่านมา แต่ไม่รวมถึงที่ปรากฏในชั้นเจ้าพนักงานตำรวจ ดังนั้น คำให้การในประเด็นข้อเท็จจริงต่างๆ ของผู้ถูกกล่าวหาที่ให้ไว้ต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ซึ่งเกิดขึ้นนอกเหนือจากการที่พนักงานอัยการใช้วิธีพิจารณาแบบต่อรองคำรับสารภาพย่อมเป็นพยานหลักฐานที่นำมาใช้ได้โดยชอบ

การยอมรับบทลงโทษที่พนักงานอัยการเสนอ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหายอมรับโทษที่พนักงานอัยการเสนอต่อหน้าทนายความของเขาวิธีพิจารณา CRPC จะถูกใช้บังคับต่อไปในชั้นศาล ผู้ถูกกล่าวหาอาจถูกนำตัวมาดำเนินคดีต่อผู้พิพากษาหัวหน้าศาล Grand instance หรือผู้พิพากษาที่ได้รับมอบหมายโดยการยื่นคำขอของพนักงานอัยการ

เงื่อนไขของแบบและวิธีพิจารณา จำเป็นต้องมีการบันทึกถ้อยคำและการมีทนายความเป็นผู้ให้คำปรึกษา

การมีทนายความเป็นผู้ให้คำปรึกษา การมีทนายความเป็นสิ่งสำคัญ ในแต่ละขั้นตอนทั้ง 3 ขั้น ที่ดำเนินการในความรับผิดชอบของอัยการ ทั้งในขั้นการยอมรับการกระทำ ความผิด การเสนอบทลงโทษและสุดท้ายในช่วงของการยอมรับข้อเสนอ การทำหน้าที่ของทนายความที่ไม่ใช่เพียงสิทธิ แต่เป็นหน้าที่ที่กฎหมายบังคับให้ต้องทำด้วย แม้จะเป็นสิ่งที่ขัดต่อความต้องการของผู้ถูกกล่าวหาก็ตาม

ขั้นตอนการพิจารณาในชั้นศาล วิธีการพิจารณาในชั้นนี้ประกอบด้วยกระบวนการพิจารณา 2 ขั้นตอน

1) ศาลรับฟังคำให้การของตัวความ

ผู้พิพากษาที่พิจารณาข้อตกลงต้องรับฟังคำให้การของตัวความและทนายความของเขา ผู้เสียหายเมื่อสามารถทราบตัวและทนายความของเขาต้องได้รับแจ้งให้มาร่วมในกระบวนการพิจารณาในเวลาเดียวกับผู้ถูกกล่าวหา เพื่อเรียกค่าเสียหายในคราวเดียวโดยกระบวนการดำเนินไปโดยเปิดเผย

2) การอ่านคำสั่งศาล

ถ้าศาลเห็นชอบด้วยกับบทลงโทษที่พนักงานอัยการเสนอ ศาลอ่านคำสั่งต่อหน้าสาธารณชน อาจกล่าวว่ามีกระบวนการพิจารณาต่อผู้พิพากษา 2 ขั้นตอนที่จะต้องดำเนินไปโดยเปิดเผยต่อสาธารณะ

ทั้งนี้ศาลจะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงในคดีให้ได้ความแน่ชัดว่ามีการกระทำความผิดตามที่สารภาพจริง

กฎหมายกำหนดให้ศาลเป็นผู้หาข้อยุติในเรื่องโทษที่เสนอโดยพนักงานอัยการ ศาลเป็นผู้กำหนดบทลงโทษซึ่งไม่จำเป็นต้องให้พนักงานอัยการเห็นชอบด้วย

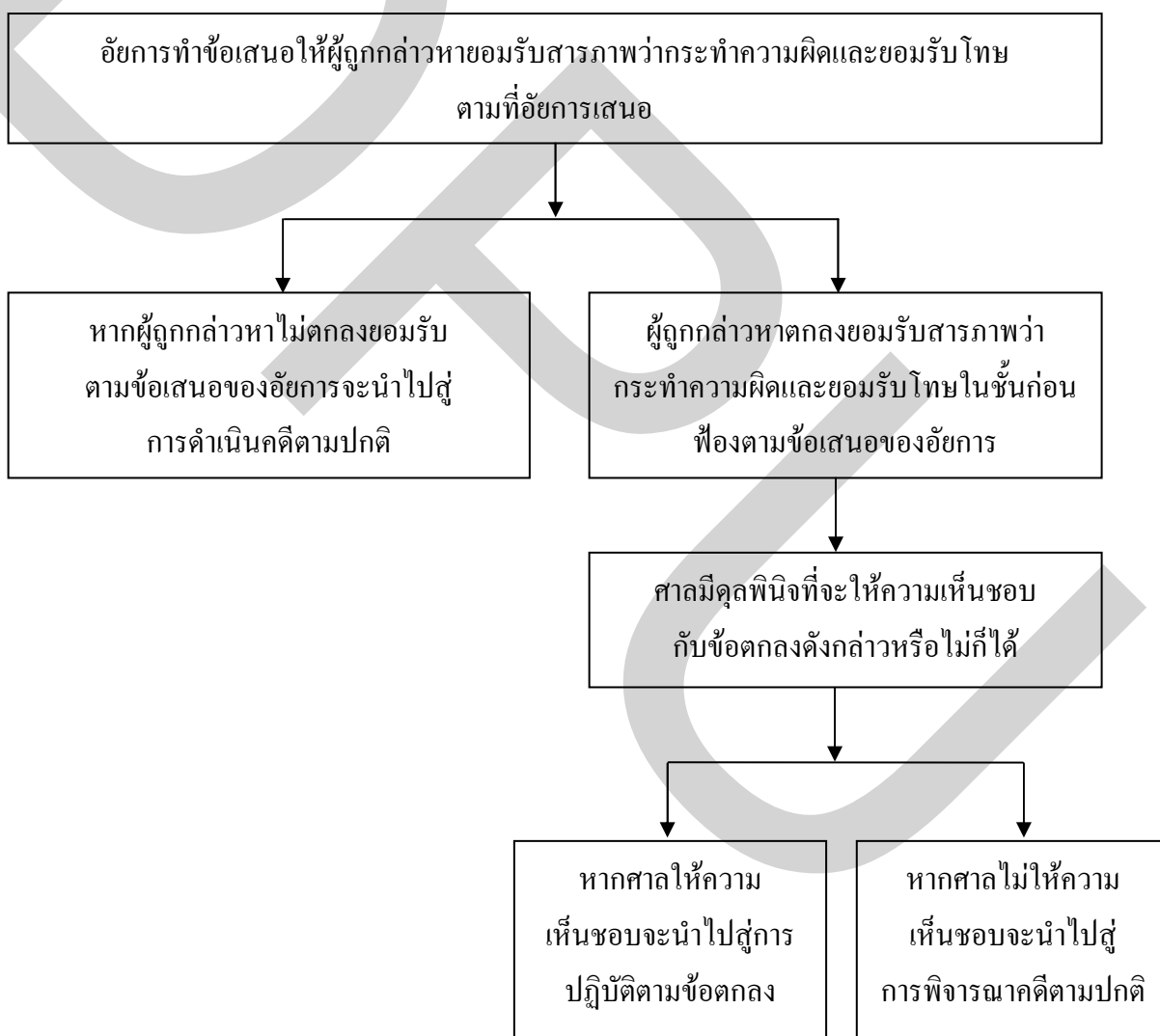
ศาลสามารถทำความตกลงในเรื่องโทษภายหลังจากได้ตรวจสอบปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย การอธิบายบทลงโทษต้องขึ้นกับสภาพร้ายแรงของการกระทำผิด และบุคลิกภาพของตัวผู้ถูกกล่าวหาเอง รวมถึงผลกระทบที่มีต่อผู้เสียหาย และผลประโยชน์ของสังคม

กำหนดแบบของคำสั่ง จะต้องแสดงถึงการให้เหตุผลในเนื้อหาสำคัญที่ต้องระบุไว้ 2 ประการ ประการแรกคือการยอมรับสารภาพว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดและยอมรับโทษที่พนักงานอัยการเสนอ และประการที่สอง การพิจารณาความเหมาะสมของโทษเมื่อพิจารณาถึงบริบทของการกระทำความผิด และบุคลิกของผู้กระทำความผิด

คำสั่งที่เกิดขึ้นตามข้อตกลงตามวิธีพิจารณานี้มีผลเป็นคำพิพากษาที่ตัดสินว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำผิด

การปฏิเสธที่จะยอมรับสารภาพ พนักงานอัยการดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหาตามปกติ และแม้กระบวนการพิจารณาคำรับสารภาพ ในชั้นก่อนฟ้องจะได้ดำเนินมาแล้วแต่กฎหมายก็ไม่ให้นำบันทึกคำให้การรับสารภาพของผู้ถูกกล่าวหามาใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีที่จะต้องเริ่มขึ้นใหม่

วิธีการพิจารณาเมื่อมีคำรับสารภาพในชั้นก่อนฟ้อง (CRPC)

ภาพที่ 3.2 วิธีการพิจารณาเมื่อมีคำรับสารภาพในชั้นก่อนฟ้อง (CRPC)

3.2.2 ความตกลงทางอาญา (Composition pénale)

ประเทศฝรั่งเศสได้มีการปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยมีการเพิ่มเติมวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งในวันที่ 23 มิถุนายน ค.ศ. 1999 ได้มีการเพิ่มเติมมาตรการความตกลงทางอาญา (Composition pénale)¹³² เป็นมาตรการเบี่ยงเบนจากการฟ้องคดี ที่พนักงานอัยการใช้ดุลพินิจสั่งยุติคดีภายใต้เงื่อนไขบางประการ ซึ่งหมายถึง อำนาจพนักงานอัยการในการใช้ดุลพินิจสั่งยุติคดี หากผู้ต้องหาให้การรับสารภาพว่าเป็นผู้กระทำความผิดและยินยอมตามข้อเสนอของพนักงานอัยการเพื่อแลกกับการสั่งยุติคดี ถ้าหากผู้ต้องหายอมรับข้อเสนอดังกล่าว และปฏิบัติตามครบถ้วน พนักงานอัยการก็จะสั่งยุติคดี โดยกำหนดให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องเสนอเรื่องต่อศาลเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบกับข้อเสนอของพนักงานอัยการก่อน ความตกลงที่ผู้ต้องหาให้ความยินยอมจึงจะมีผลใช้บังคับได้

ขอบเขตของความตกลงทางอาญาใช้กับความผิดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา 41-2¹³³

มาตรการที่ใช้ในความตกลงทางอาญา ที่พนักงานอัยการจะยื่นให้ผู้ต้องหาพิจารณามีดังนี้

- 1) การชำระเงินจำนวนหนึ่งแก่คลังแผ่นดิน
- 2) การยอมให้ทรัพย์สินที่ใช้หรือมุ่งหมายที่จะใช้ในการกระทำความผิดหรือที่ได้มาโดยการกระทำความผิดตกเป็นของรัฐ
- 3) การส่งมอบใบอนุญาตขับขีรถยนต์หรือใบอนุญาตล่าสัตว์ให้แก่เจ้าหน้าที่
- 4) การทำงานเพื่อประโยชน์ชุมชนโดยไม่มีค่าตอบแทน

ในการยื่นข้อเสนอของพนักงานอัยการนั้น พนักงานอัยการสามารถเลือกมาตรการที่ตนเห็นว่าเหมาะสมกับกรณีได้โดยไม่ถูกจำกัดว่าจะต้องเลือกเพียงมาตรการใดมาตรการหนึ่ง แต่เพียงมาตรการเดียว พนักงานอัยการอาจจะยื่นข้อเสนอให้ผู้ต้องหาพิจารณาสองหรือสามมาตรการก็ได้

ระยะเวลาในการยื่นข้อเสนอ การใช้มาตรการความตกลงทางอาญาต้องอยู่ในขั้นตอนก่อนที่พนักงานอัยการจะฟ้องคดี

การจำกัดระยะเวลาในการทำความตกลงทางอาญาระหว่างพนักงานอัยการกับผู้ต้องหาให้ต้องกระทำก่อนนำคดีขึ้นสู่ศาลในกฎหมายฝรั่งเศสนี้ เป็นข้อแตกต่างกับมาตรการต่อรองคำรับสารภาพในระบบกฎหมายอเมริกันซึ่งสามารถกระทำได้แม้อยู่ในชั้นพิจารณาของศาลแล้ว

¹³² อุทัย อาทิวาฬ ค (2554). รวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส. หน้า 173.

¹³³ แหล่งเดิม.

พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องแจ้งสิทธิของผู้ต้องหาในการมีทนายความให้ความช่วยเหลือ ก่อนที่จะตอบรับข้อเสนอของพนักงานอัยการ ถ้าหากว่าฝ่ายผู้ต้องหาไม่ยินยอมรับข้อเสนอดังกล่าว พนักงานอัยการก็จะฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลตามขั้นตอนปกติต่อไป แต่ถ้าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพ พนักงานอัยการจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายบัญญัติไว้ต่อไป

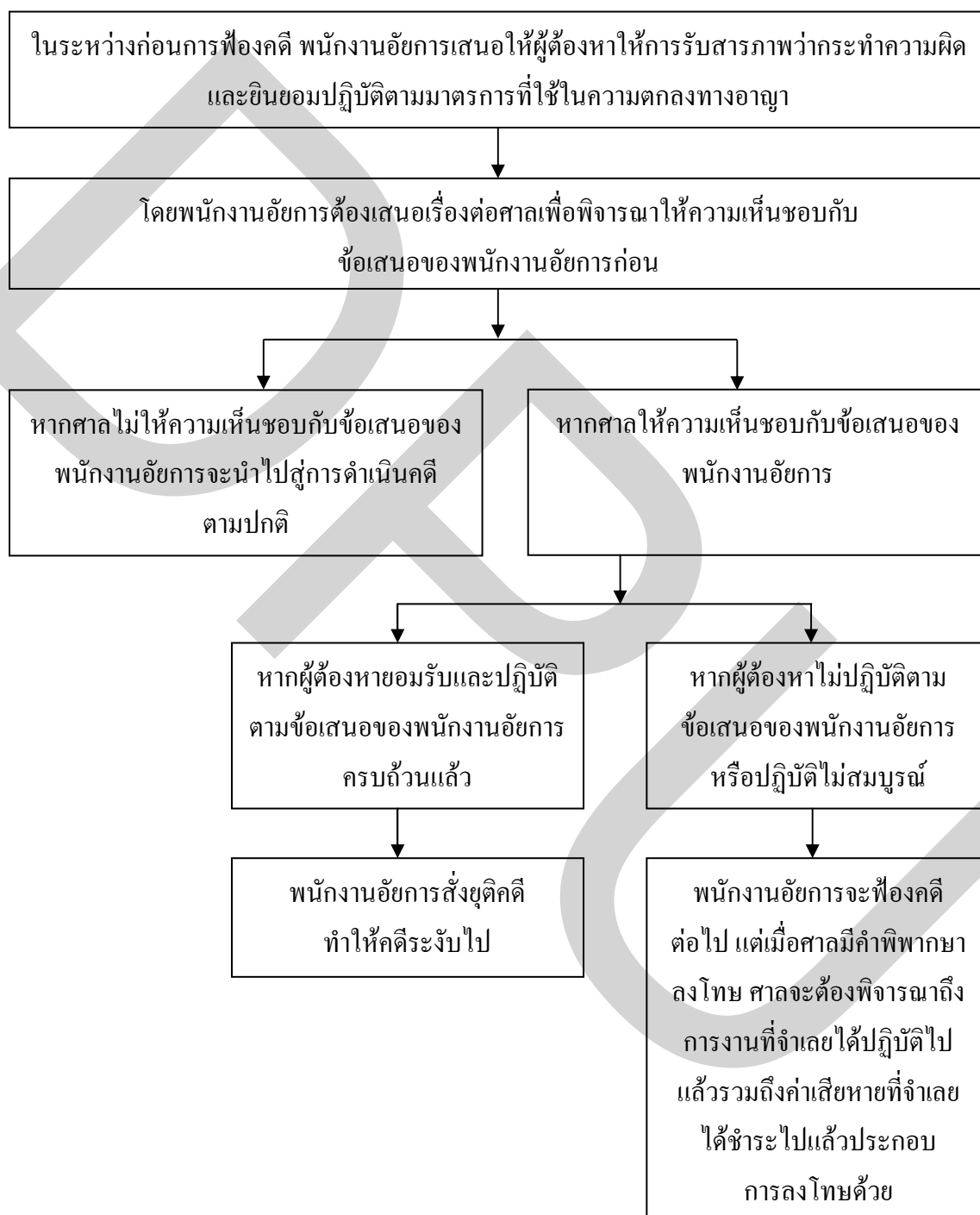
กระบวนการของความตกลงทางอาญา หลังจากผู้ต้องหาให้การรับสารภาพและยินยอมรับข้อเสนอของพนักงานอัยการแล้ว พนักงานอัยการจะต้องร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลให้ความเห็นชอบกับข้อเสนอ

ถ้าศาลไม่เห็นชอบกับข้อเสนอ ความตกลงที่กระทำแล้วก็สิ้นผลไป และพนักงานอัยการก็ต้องฟ้องคดีผู้ต้องหาต่อไป แต่ถ้าศาลเห็นชอบกับข้อเสนอ พนักงานอัยการก็ต้องติดตามผลการปฏิบัติตามข้อตกลงของผู้ต้องหาต่อไป

หากผู้ต้องหาปฏิบัติตามข้อเสนอที่ได้รับความเห็นชอบจากศาล คดีก็จะจบไป ในทะเบียนประวัติอาชญากรจะไม่มีการบันทึกเรื่องความตกลงทางอาญา เนื่องจากไม่มีการฟ้องคดีอาญาและไม่มีคำพิพากษาลงโทษผู้ต้องหาแต่อย่างใด

ในกรณีที่ผู้ต้องหาไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้ตกลงกันไว้ หรือปฏิบัติหน้าที่ไม่สมบูรณ์ พนักงานอัยการก็จะฟ้องคดีอาญาต่อไป และเมื่อศาลมีคำพิพากษาลงโทษกฎหมายกำหนดให้ศาลพิจารณาถึงการงานที่ผู้ต้องหาได้ปฏิบัติตามแล้วรวมทั้งจำนวนเงินที่ผู้ต้องหาได้ชำระให้แก่ผู้เสียหายแล้วประกอบการลงโทษ

ความตกลงทางอาญา (Composition pénale)

ภาพที่ 3.3 ความตกลงทางอาญา (Composition pénale)

ทั้งนี้ประเทศอิตาลีก็มีการนำมาตราการต่อรองคำรับสารภาพ (Patteggiamento) มาใช้เช่นกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอิตาลี มาตรา 444-448 หากอัยการเห็นว่าโทษจำคุกที่สมควรจะลงแก่จำเลยนั้นไม่เกิน 5 ปี อัยการสามารถเจรจาต่อรองกับจำเลยแล้วเสนอต่อศาลไต่สวนเพื่อพิจารณาได้ หากศาลพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเลยกระทำความผิดและโทษที่อัยการเสนอมามีเหมาะสม ศาลก็พิพากษาลงโทษไปตามนั้น แต่ถ้าเห็นว่าโทษที่อัยการเสนอมามีเกินไป ศาลก็จะสั่งยกข้อเสนอนั้นและดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปได้ แต่ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยไม่มีความผิด ศาลก็ยกข้อเสนอและปล่อยตัวจำเลยไป โดยมีข้อสังเกตว่ามาตรการต่อรองคำรับสารภาพของอิตาลีแตกต่างจากระบบของอเมริกันเพราะเป็นการต่อรองได้เฉพาะเรื่องการลงโทษเท่านั้น ไม่สามารถต่อรองข้อหาจากหนักให้เป็นเบาได้ เนื่องจากตามรัฐธรรมนูญของอิตาลีนั้นอัยการมีหน้าที่ต้องฟ้องคดีทุกข้อหาที่มีการกระทำความผิด ไม่มีอำนาจยกเว้นไม่ฟ้องคดีความผิดข้อหาหนักได้¹³⁴

3.3 อิทธิพลการใช้มาตรการต่อรองคำรับสารภาพที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรมในประเทศไทย

พัฒนาการกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพในประเทศไทยนั้น ในสมัยก่อนที่ยังไม่มีกฎหมายเรื่องการต่อรองคำรับสารภาพบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง ทำให้เจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องใช้วิธีการอื่นในการแสวงหาพยานหลักฐาน เพื่อนำผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังมาลงโทษ ดังเช่นการบีบบังคับผู้ต้องหาให้รับสารภาพ หรือการกันผู้ต้องหาที่ทำผิดน้อยที่สุดไว้เป็นพยาน ซึ่งวิธีการนี้อาจทำให้เกิดผลเสียต่อกระบวนการยุติธรรมได้อันเนื่องมาจากการที่พนักงานอัยการและตำรวจพิจารณาแล้วเห็นพ้องต้องกันว่าให้กันตัวผู้กระทำความผิดนั้นไว้เป็นพยาน หากผู้นั้นให้ความร่วมมือและทำให้จับตัวผู้ร้ายสำคัญได้ แต่วิธีการนี้มีผลเสียคือ ศาลจะไม่รับฟังถ้อยคำพยานที่เกิดจากการจูงใจ ถือเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นการจะกันไว้เป็นพยานได้พนักงานอัยการต้องสั่งไม่ฟ้องผู้กระทำความผิดให้ถึงที่สุดก่อนแล้วจึงบันทึกปากคำไว้เป็นพยาน แต่หากผู้กระทำความผิดนั้นเปลี่ยนใจไม่ยอมให้ความร่วมมือพนักงานอัยการไม่สามารถย้อนกลับมาฟ้องผู้กระทำความผิดนั้นได้อีกเพราะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีไปก่อนแล้ว ในทางปฏิบัติตำรวจและอัยการจึงมักไม่กันผู้กระทำความผิดไว้เป็นพยานเพราะไม่มีกฎหมายบังคับว่าผู้กระทำความผิดต้องให้ความร่วมมือตามข้อตกลง และหากผู้กระทำความผิดผิดข้อตกลง จะไม่สามารถลงโทษใครได้เลย¹³⁵ ทำให้เกิดผลเสียต่อกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างยิ่ง

¹³⁴ Wikipedia. (n.d.). Italian Code of. Retrieved October 10, 2011, from

en.wikipedia.org/wiki/Italian_Code_of

¹³⁵ สำนักงานอัยการพิเศษ ฝ่ายสถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานวิชาการสำนักงานอัยการสูงสุด. (2552). การต่อรองคำรับสารภาพ: แนวคิดทางทฤษฎี ทางปฏิบัติ และการนำมาใช้ในประเทศไทย. หน้า 83.

จนเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2545 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ตราออกมา และมีผลบังคับใช้ทำให้แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ โดยกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติให้มีการนำการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในคดียาเสพติดในประเทศไทยได้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 100/2 ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือ ตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้”

ข้อพิจารณาในการนำมาตรา 100/2 มาใช้บังคับ ดังนี้

- 1) นำมาใช้กับคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพ
- 2) ข้อเท็จจริงที่ว่า การให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยั้งนั้นได้มาจาก
  - (1) คำฟ้องของโจทก์ ซึ่งโจทก์บรรยายมาในคำฟ้อง¹³⁶ โดยควรมีข้อความว่าจับกุมใครพร้อมของกลางจำนวนเท่าใดและความผิดฐานใด เป็นต้น
  - (2) บันทึกการจับกุมหรือบันทึกคำให้การในชั้นสอบสวน หรือจากคำเบิกความของเจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุมหรือพนักงานสอบสวนในคดีนั้น
  - (3) หนังสือรับรองของเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งรับรองว่าจำเลยได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง หนังสือรับรองของเจ้าพนักงานตำรวจ ซึ่งรับรองว่าจำเลย ได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ควรเป็นระดับพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบโดยมีข้อความที่ชัดเจนถึง ชื่อนุคคลที่ถูกจับ จำนวนยาเสพติดให้โทษ ของกลาง ความผิดข้อหาใด หากมีหมายจับหรือมีการฟ้องแล้วให้ระบุหมายเลขของหมายจับและหมายเลขคดีให้สามารถตรวจสอบได้ หากหนังสือรับรองดังกล่าวไม่มีความชัดเจนเพียงพอก็สามารถสั่งให้ศาลชั้นต้นไต่สวนหรือสืบเสาะและพินิจก่อน ก็ได้โดยแจ้งให้โจทก์ทราบด้วย โดยอาจแนบในชั้นศาลฎีกาได้¹³⁷
- 3) ศาลยกขึ้นวินิจฉัยเองได้โดยจำเลยไม่ต้องอุทธรณ์¹³⁸
- 4) เป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดี ศาลอุทธรณ์ย่อมมีอำนาจพิพากษาคancelไปถึงจำเลยที่มีได้อุทธรณ์ด้วยได้ แต่ต้องเป็นจำเลยที่ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยั้งด้วย¹³⁹
- 5) อำนาจในการกำหนดโทษตามมาตรา 100/2 มีดังนี้

¹³⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6804/2550.

¹³⁷ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8971/2550 และ 1904/2551.

¹³⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2769/2550.

¹³⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6408/2549.

- (1) ลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายบัญญัติไว้ในความผิดนั้น
- (2) ลงโทษน้อยกว่าหลักเกณฑ์ปกติทั่วไปโดยไม่จำเป็นต้องน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายบัญญัติ¹⁴⁰
- (3) ไม่ลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำและไม่กำหนดโทษให้น้อยลงกว่าหลักเกณฑ์ปกติ¹⁴¹

(4) ลงโทษเฉพาะจำคุกโดยไม่ลงโทษปรับไม่ได้ หากความผิดนั้นกฎหมายบัญญัติว่าจำคุกและปรับด้วย เหตุผลประการแรกตาม มาตรา 100/2 ใช้คำว่าลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำโดยไม่ใช้คำว่าให้คงโทษปรับก็ได้ และตาม มาตรา 100/1 วรรคหนึ่ง ให้ศาลลงโทษจำคุกและปรับด้วยเสมอ จึงไม่สามารถงดโทษปรับได้¹⁴²

6) สำหรับปัญหาที่ว่าจำเลยต้องให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวนเมื่อใดนั้น

มีความเห็นเป็น 2 ความเห็น

โดยความเห็นแรก เห็นว่า ข้อมูลดังกล่าวจำเลยจะให้ในระหว่างการพิจารณาในชั้นศาลใดก็ได้ รวมทั้งในระหว่างพิจารณาของศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา เพราะตามบทบัญญัติดังกล่าวมิได้บัญญัติไว้ว่าจะต้องให้ข้อมูลเมื่อใด ลักษณะเดียวกับเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 แต่อาจได้ลดโทษมากกว่ากึ่งหนึ่งได้

ความเห็นที่สอง เห็นว่า ข้อมูลดังกล่าวควรเป็นข้อมูลที่จำเลยให้ตั้งแต่ชั้นจับกุมหรือก่อนที่ศาลชั้นต้นพิพากษา เพราะการที่จำเลยให้ข้อมูลภายหลังศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยแล้วแสดงว่าจำเลยไม่ได้สำนึกในการกระทำความผิด เมื่อศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจึงเห็นประโยชน์การให้ข้อมูลเพื่อจะได้ลดโทษ

ในเรื่องนี้ผู้เขียนเห็นด้วยกับความเห็นที่สอง เนื่องจากการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ตั้งแต่ในชั้นสอบสวนนั้นจะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังมาดำเนินคดี โดยอาศัยข้อมูลของผู้ต้องหาได้ ทันทีที่กว่าการที่จำเลยจะไปให้ข้อมูลในชั้นศาล ซึ่งถึงตอนนั้นพยานหลักฐานที่มีอยู่อาจถูกทำลายหรือโยกย้ายไปแล้วก็ได้ ทำให้ไม่อาจอำนวยความสะดวกธรรมชาติและตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดได้

¹⁴⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2769/2550 และ 1904/2551.

¹⁴¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8971/2550.

¹⁴² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3054/2547 และ 2613/2549.

แนวคำพิพากษาศาลฎีกา กรณีการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6047/2550

การที่จำเลยที่ 1 ขอมรับว่าได้ร่วมกับจำเลยที่ 2 ไปรับเมทแอมเฟตามีน 4,000 เม็ดจาก ส. ที่ห้างสรรพสินค้า โดยจำเลยที่ 2 ได้แบ่งเมทแอมเฟตามีนมาให้จำเลยที่ 1 จำนวน 400 เม็ด เพื่อส่งมอบให้แก่ พ. และพาเจ้าพนักงานตำรวจไปจับกุมจำเลยที่ 2 ได้พร้อมเมทแอมเฟตามีนของกลางอีก 3,600 เม็ด นับเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อเจ้าพนักงานตำรวจตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2 สมควรกำหนดโทษจำเลยที่ 1 ให้น้อยลง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2613/2549

การค้ายาเสพติดให้โทษรายใหญ่มีเครือข่ายหลายระดับและมีขั้นตอนซับซ้อนยากที่จะสืบทราบและหาพยานหลักฐานดำเนินคดีผู้เกี่ยวข้องได้ ข้อมูลที่จำเลยให้ต่อเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานสอบสวนเป็นข้อมูลโดยละเอียดของผู้นำเข้าเมทแอมเฟตามีนเพื่อจำหน่ายรายใหญ่ 4 คน เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานสอบสวนมั่นใจในข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติดที่มีอยู่ว่าถูกต้องจึงติดตามจับกุมบุคคลเหล่านั้นและจับกุมได้บางคนในเวลาต่อมา ดังนั้นเมทแอมเฟตามีนของกลางจะมีจำนวนมาก กรณีก็มีเหตุผลสมควรที่จะลงโทษจำเลยน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดฐานนี้ตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6991/2547

การที่จำเลยที่ 1 ขอมรับว่าซื้อเมทแอมเฟตามีนจากจำเลยที่ 2 ทั้งยังให้ความร่วมมือช่วยเหลือเจ้าพนักงานตำรวจในการจับกุมจำเลยที่ 2 อีก โดยโทรศัพท์ไปหาจำเลยที่ 2 ทำที่ส่งซื้อเมทแอมเฟตามีนและให้จำเลยที่ 2 นำมาส่งที่ร้านของจำเลยที่ 1 เพื่อให้เจ้าพนักงานตำรวจที่เฝ้ารออยู่จับกุม เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยที่ 2 ได้พร้อมเมทแอมเฟตามีนของกลาง นับเป็นการได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อตำรวจตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6766/2547

เมื่อถูกจับกุมแล้ว จำเลยที่ 1 ให้การต่อเจ้าพนักงานตำรวจผู้ร่วมจับกุมว่า จำเลยที่ 1 รับเงินจำนวน 140,000 บาท จาก จ. เพื่อไปซื้อเมทแอมเฟตามีนจากประเทศเพื่อนบ้านนำมาส่งมอบให้ที่บ้านของ จ. จึงมีการสอบสวนขยายผล จนในที่สุดสามารถติดตามไปจับกุม จ. จ. ไม่ยอมให้จับกุม แต่ได้ค้ำหน้ายาซ้กฝ้าจนถึงแก่ความตายไปเสียก่อน จึงถือว่าจำเลยที่ 1 เป็นผู้กระทำความผิดผู้ได้ให้

ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวน กรณีมีเหตุสมควรลงโทษจำเลยที่ 1 น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2777/2547

เมื่อถูกล่อซื้อจับกุมแล้ว จำเลยที่ 1 ให้การรับสารภาพพร้อมทั้งแจ้งข้อเท็จจริงว่าซื้อเมทแอมเฟตามีนของกลางมาจากจำเลยที่ 2 เป็นเหตุให้มีการสืบสวนขยายผลจนกระทั่งเจ้าพนักงานตำรวจสามารถจับกุมจำเลยที่ 2 มาดำเนินคดี จำเลยที่ 1 จึงเป็นผู้กระทำความผิดผู้ได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวน เห็นสมควรลงโทษจำเลยที่ 1 น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3980/2547

การที่จำเลยได้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานตำรวจขยายผลจับกุมผู้ค้าเมทแอมเฟตามีนรายใหญ่ได้อีก 1 คน และยึดได้เมทแอมเฟตามีนจำนวน 8,000 เม็ด นับว่าจำเลยได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อเจ้าพนักงานตำรวจ สมควรลงโทษจำคุกจำเลยน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2

จำเลยเป็นเพียงผู้รับจ้างขนเมทแอมเฟตามีนเท่านั้น มิได้เป็นผู้ค้ารายใหญ่ เมื่อได้พิเคราะห์ถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด ฐานะของจำเลยและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว กรณีมีเหตุอันควรเป็นการเฉพาะรายสมควรลงโทษปรับจำเลยน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/1 วรรคสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6555/2547

ข้อเท็จจริงยุติว่า เมื่อเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมจำเลยที่ 1 และที่ 2 พร้อมด้วยเมทแอมเฟตามีนจำนวน 22,000 เม็ด ที่ร่วมกันมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่ายแล้ว จำเลยที่ 1 และที่ 2 นำเจ้าพนักงานตำรวจไปจับกุมจำเลยที่ 3 และที่ 4 และยึดได้เมทแอมเฟตามีนอีกจำนวน 10,000 เม็ด ที่ร่วมกันมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย อันเป็นการขยายผลเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดฐานร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและจำหน่ายเมทแอมเฟตามีน ถือได้ว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 ผู้กระทำความผิดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการ

ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อเจ้าพนักงานตำรวจ และพนักงานสอบสวนตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2 ซึ่งศาลจะลงโทษน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้ เมื่อศาลฎีกาเห็นสมควรลงโทษจำเลยที่ 2 น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้อันเป็นการใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณ บังคับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 3 และเป็นเหตุในส่วนลักษณะคดี ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจพิพากษาลดโทษจำเลยที่ 1 ที่มีได้ฎีกาค้วยได้ตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 213 ประกอบด้วย มาตรา 225

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3312/2548

ชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนจำเลยให้การว่า ได้ซื้อเมทแอมเฟตามีนของกลางมาจาก ว. ในราคาถูกละ 6,000 บาท เพื่อนำไปจำหน่ายในราคาถูกละ 8,000 บาท เจ้าพนักงานตำรวจจึงนำสำเนาภาพถ่ายตามบัตรประจำตัวประชาชนของ ว. ให้จำเลยดูจำเลยรับรองว่าเป็นภาพถ่ายของ ว. จริง จนเป็นเหตุให้เจ้าพนักงานตำรวจได้ออกหมายจับ ว. ไว้ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ว่าจำเลยได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อเจ้าพนักงานตำรวจ สมควรลงโทษจำเลยน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6408/2549

ในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนจำเลยทั้งสามได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิลำเนา ที่อยู่รูปพรรณสัณฐาน และรายละเอียดอื่นๆ ของ ช. ผู้ที่ว่าจ้างให้จำเลยทั้งสามขนยาเสพติดให้โทษของกลางไปส่งให้แก่ลูกค้า เมื่อพนักงานสอบสวนให้ดูรูปถ่ายของ ส. จำเลยทั้งสามยืนยันว่าเป็นบุคคลเดียวกับ ช. จริง จนเป็นเหตุให้มีการออกหมายจับ ส. จากข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ว่าจำเลยทั้งสามได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานสอบสวน จึงสมควรวางโทษต่ำกว่าที่ศาลล่างทั้งสองกำหนดตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2 เมื่อเหตุที่ศาลฎีกาลดโทษให้จำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดีแม้ศาลฎีกาอนุญาตให้จำเลยที่ 1 ถอนฎีกาซึ่งมีผลเท่ากับจำเลยที่ 1 มิได้ฎีกาก็ตาม ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจพิพากษาไปถึงจำเลยที่ 1 ที่มีได้ฎีกาค้วยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 213 ประกอบด้วย มาตรา 225

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8619/2549

ชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนจำเลยให้การว่าจำเลยซื้อเมทแอมเฟตามีนของกลางมาจาก น. มาจำหน่ายให้แก่สายลับผู้ล่อซื้อในราคา 200,000 บาทและรับว่าไปนำฝากที่เจ้าพนักงานตำรวจค้นพบในตัวจำเลย จำเลยโอนเงินค่าซื้อเมทแอมเฟตามีนของกลางให้ น. เจ้าพนักงานตำรวจ

ให้จำเลยคู่สำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัวประชาชนของ น. จำเลยรับรองว่าเป็นภาพถ่ายของ น. จริง และให้จำเลยนำขึ้นบ้านของ น. จนเป็นเหตุให้เจ้าพนักงานตำรวจขอให้ศาลออกหมายจับ น. ต่อมา เจ้าพนักงานตำรวจจับกุม น. ได้และพนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลชั้นต้นแล้ว คดีอยู่ในระหว่างพิจารณา นับว่าจำเลยได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อเจ้าพนักงานตำรวจ สมควรลงโทษจำเลยน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2495/2550

จำเลยที่ 2 ให้การในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนว่าจำเลยที่ 2 รับจ้างขนเมทแอมเฟตามีนของกลางจากจำเลยที่ 3 และยื่นยันภาพถ่ายของจำเลยที่ 3 ที่เจ้าพนักงานตำรวจนำมาให้ดู เป็นเหตุให้จับกุมจำเลยที่ 3 มาดำเนินคดีได้ นับว่าจำเลยที่ 2 ได้ให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อเจ้าพนักงานตำรวจตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2

สรุปประเด็นที่ถือว่าเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ดังนี้

- 1) ให้ข้อมูลชื่อ ภูมิลำเนา ที่อยู่ รูปพรรณสัณฐาน ยืนยันรูปถ่ายของผู้ว่าจ้างหรือผู้ร่วมกระทำความผิดจนสามารถออกหมายจับตามที่จำเลยให้ข้อมูล
- 2) จำเลยได้ให้ข้อมูลว่าชื่อเมทแอมเฟตามีนของกลางจากจำเลยอื่นหรือจากบุคคลอื่น เป็นเหตุให้มีการขยายผลจนกระทั่งเจ้าพนักงานตำรวจสามารถจับกุมจำเลยอื่นหรือบุคคลอื่นหรือเป็นสายลับล่อซื้อจนสามารถจับกุมบุคคลอื่น มาดำเนินคดีหรือพร้อมด้วยของกลางเพิ่ม อันถือผลในการจับกุมผู้ร่วมกระทำความผิดเป็นสำคัญโดยอาศัยข้อมูลที่เปิดเผยออกมานั้นเอง

แนวคำพิพากษาศาลฎีกา กรณีถือว่าไม่เป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3516/2549

แม้จำเลยได้ให้การในชั้นสอบสวนว่าจำเลยซื้อฝิ่นมาจาก น. ตามบันทึกคำให้การของจำเลยในชั้นสอบสวน แต่ไม่ปรากฏว่าพนักงานสอบสวนได้ใช้ข้อมูลดังกล่าวขยายผลจับกุมบุคคลที่จำเลยกล่าวอ้างได้หรือไม่อย่างไร คำให้การของจำเลยยังรับฟังไม่ได้ว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7726/2547

จำเลยให้การในชั้นสอบสวนว่าได้รับจ้างขนยาเสพติดให้โทษของกลางจาก จ. จากประเทศสหภาพมาเพื่อนำไปส่งที่จังหวัดจันทบุรี และจำเลยให้หมายเลขโทรศัพท์ จ. กับนำพนักงานสอบสวนไปขึ้นบ้านของ จ. ที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย โดยจำเลยได้บอกคำหา

รูปพรรณของ จ. แก่พนักงานสอบสวนด้วยก็ตาม แต่ไม่ปรากฏว่า จ. ที่จำเลยอ้างนั้นจะมีตัวตนจริงหรือไม่และเจ้าพนักงานตำรวจได้มีการขยายผลจับกุม จ. หรือไม่อย่างใด อันจะเป็นการสนับสนุนข้ออ้างของจำเลยให้เป็นความจริง ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่าคำให้การของจำเลยดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อเจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวน ย่อมไม่อาจลงโทษจำเลยน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2 ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7264/2547

การที่จำเลยเพียงแต่กล่าวข้อเท็จจริงขึ้นลอยๆ โดยมิได้มีพยานหลักฐานสนับสนุนข้ออ้างของจำเลย ถือไม่ได้ว่าจำเลยได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ และพนักงานสอบสวน อันจะเป็นเหตุที่จะลงโทษจำเลยน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3749/2547

ตามบทบัญญัติของมาตรา 100/2 พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวน ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้ แต่ไม่ปรากฏว่ามีการสอบสวนขยายผลเพื่อจับกุมผู้จำหน่ายเมทแอมเฟตามีนรายใหญ่ โดยอาศัยข้อมูลของจำเลยดังกล่าวแต่ประการใด ไม่อาจถือได้ว่าจำเลยได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวน จึงไม่มีเหตุที่จะใช้ดุลพินิจลงโทษจำเลยน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2765/2547

ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2 ที่ให้อำนาจศาลลงโทษผู้กระทำความผิดน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นได้ ต้องเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวทำให้เจ้าพนักงานนำไปใช้ประโยชน์ในการปราบปรามการกระทำความผิดรายอื่นต่อไป ข้อเท็จจริงในคดีนี้จำเลยให้การรับสารภาพในชั้นสอบสวนว่าจำเลยกระทำความผิด

และให้การรับสารภาพในชั้นพิจารณา ไม่ขอต่อสู้คดีเท่านั้น จำเลยไม่ได้ให้ข้อเท็จจริงใดที่เป็นเบาะแสสำคัญที่จะนำไปใช้ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามบทบัญญัติมาตรา 100/2

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3994/2547

จำเลยให้การในชั้นจับกุมและชั้นสอบสวนว่าได้รับจ้างขนยาเสพติดให้โทษของกลางจาก ห. โดยไม่ปรากฏว่า ห. มีตัวตนจริงหรือไม่ และได้มีการขยายผลจับกุม ห. ได้หรือไม่อย่างใด ข้อเท็จจริงจึงรับฟังไม่ได้ว่าคำให้การของจำเลยดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อเจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวน ย่อมไม่อาจลงโทษจำเลยน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8183/2547

แม้จำเลยจะแจ้งข้อเท็จจริงว่าซื้อเมทแอมเฟตามีนมาจาก ต. ไม่ทราบนามสกุล ซึ่งใช้รถจักรยานยนต์ ยี่ห้อควาซากิ รุ่นซามิโก้ สีทองอ่อน แต่เมื่อตำรวจขอให้จำเลยพาไปหา ต. จำเลยกลับไม่ยินยอม เนื่องจากไม่ต้องการสร้างศัตรู ดังนี้ ข้อกล่าวอ้างของจำเลยดังกล่าวจึงเลื่อนลอย เพราะยังไม่สามารถพิสูจน์ความจริงได้ จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 531/2548

แม้ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยที่ 1 ให้การในชั้นสอบสวนว่าจำเลยที่ 1 ซื้อเมทแอมเฟตามีนของกลางมาจากนาย ก. ในราคาถุงละ 8,500 บาท แล้วนำมาแบ่งจำหน่าย และจำเลยที่ 1 ได้บอกตำหนิรูปพรรณของนาย ก. แก่พนักงานสอบสวนด้วยก็ตาม แต่ไม่ปรากฏว่านาย ก. ที่จำเลยที่ 1 อ้างมีตัวตนจริงหรือไม่ และได้มีการขยายผลจับกุมนาย ก. ได้หรือไม่อย่างไร จึงรับฟังไม่ได้ว่าการให้การดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อเจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวน ย่อมไม่อาจลงโทษจำเลยที่ 1 น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2 ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4597/2550

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า เมื่อปรากฏว่ามีเหตุบรรเทาโทษถ้าศาลเห็นสมควรจะลดโทษไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นก็ได้ ทั้งเมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2 ก็ไม่ปรากฏ

ข้อเท็จจริงตามทางพิจารณาแต่อย่างใดว่าจำเลยที่ 2 ได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวน อันจะเป็นเหตุให้ศาลลงโทษจำเลยที่ 2 น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นได้เพราะจำเลยที่ 2 ให้การรับสารภาพแต่เพียงว่ามีเมทแอมเฟตามีนของกลางไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยซื้อมาจากชาวม้งในเขตจังหวัดตากแล้วจะนำลักลอบเข้าไปยังกรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งก็เป็นที่รู้กันอยู่ทั่วไปแล้วว่าชาวเขาที่อยู่ในเขตหลายจังหวัดบริเวณภาคเหนือของประเทศรวมทั้งจังหวัดตากเป็นแหล่งค้าส่งยาเสพติดให้โทษรายใหญ่และจำนวนมากคำรับสารภาพของจำเลยที่ 2 จึงมิใช่ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ข้ออ้างของจำเลยที่ 2 จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามบทบัญญัติ มาตรา 100/2 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ

สรุปประเด็นที่ไม่ถือว่าเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ดังนี้

1) จำเลยเพียงแต่กล่าวอ้างข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นลอยๆ ในอุทธรณ์ของจำเลยเท่านั้น โดยจำเลยมิได้มีพยานหลักฐานสนับสนุนข้ออ้างของจำเลยให้ศาลเห็นว่า จำเลยได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวน

2) จำเลยให้ข้อมูลว่าจำเลยซื้อยาเสพติดให้โทษของกลางมาจากใคร ให้เบอร์โทรศัพท์และนำไปที่บ้าน แต่มาปรากฏว่ามีการขยายผลจับกุมได้

3) จำเลยให้ข้อมูลแล้วเจ้าพนักงานตำรวจขยายผลจับกุมผู้กระทำความผิดได้ในข้อหาเสพยาเสพติดให้โทษหรือมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต เพราะคำว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษนั้น มีลักษณะเหมือนคำเปรียบเทียบที่ว่า จับปลาเล็กเพื่อไปกินปลาใหญ่ หรือจับปลาใหญ่เพื่อไปกินปลาใหญ่ แต่มิใช่จับปลาใหญ่เพื่อไปกินปลาเล็ก หรือกรณีจับกุมจำเลยได้พร้อมเมทแอมเฟตามีน 1,000 เม็ด แต่จำเลยได้ให้ข้อมูลไปยึดเมทแอมเฟตามีนได้อีก 10 เม็ด เช่นนี้ไม่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ¹⁴³ โดยมีข้อสังเกตดังต่อไปนี้

(1) การให้ข้อมูลนั้นต้องเป็นข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ (พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน) ไม่เคยรู้มาก่อน ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือแต่เพียงบางส่วน ด้วยเหตุนี้โดยหลักการแล้ว ถ้าเป็นข้อเท็จจริงที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรู้อยู่ก่อนแล้ว ศาลไม่สามารถลดโทษให้ได้ ส่วนผู้กระทำความผิดจะเปิดเผยข้อมูลทั้งหมดที่ตนได้รับรู้มาหรือไม่นั้น มิใช่ข้อสาระสำคัญ แต่ประเด็นอยู่ที่ว่า ข้อมูลที่เปิดเผยออกมานั้น เพียงพอที่จะนำไปสู่การปราบปรามการกระทำ

¹⁴³ ศาลอุทธรณ์แผนกคดียาเสพติด. (2552). ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานในคดียาเสพติด. หน้า 56.

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้หรือไม่ ถ้าเพียงพอแม้เปิดเผยแต่เพียงบางส่วนก็เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา 100/2 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 แต่แม้จะเปิดเผยข้อมูลทั้งหมดแต่ไม่เพียงพอที่จะนำไปสู่การปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ก็ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตราดังกล่าว นอกจากนี้ การให้ข้อมูลจะต้องเป็นการให้ข้อเท็จจริงที่จับต้องได้ เช่น การระบุชื่อผู้ร่วมกระทำความผิด หรือการเปิดเผยถึงการมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดของผู้ร่วมกระทำความผิด เป็นต้น การให้ข้อมูลในลักษณะที่เป็นข้อสันนิษฐานใดๆ ไม่ถือว่าเป็นการเพียงพอ

(2) การให้ข้อมูลดังกล่าวต้องเป็นไปโดยสมัครใจ (แม้มาตรา 100/2 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 ไม่ได้บัญญัติไว้แต่ก็ต้องตีความไปในแนวนี้) หลักในข้อนี้โดยตรงที่ว่า ถ้าผู้กระทำความผิดเชื่อว่าตนเองจะให้ข้อมูลหรือไม่ก็ได้ถือว่ากระทำโดยสมัครใจ (Freedom of choice) แต่เมื่อใดก็ตามที่ผู้กระทำได้รับแรงกดดันจนเชื่อว่าไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากที่จะให้ข้อมูลแล้ว ถือว่าไม่ได้กระทำโดยสมัครใจ ส่วนมูลเหตุจูงใจในการให้ข้อมูลไม่ใช่ข้อสาระสำคัญ เช่น ความกลัวว่าจะถูกจับหรือถูกลงโทษไม่ทำให้การให้ข้อมูลเป็นไปโดยไม่สมัครใจ

(3) การให้ข้อมูลต้องมีความเหมาะสมที่จะนำไปสู่การปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด กล่าวคือ จากการให้ข้อมูลของผู้กระทำความผิดจะต้องทำให้สามารถระบุตัวของผู้ต้องสงสัยว่าได้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และต้องสามารถพิสูจน์การกระทำความผิดของผู้ต้องสงสัยดังกล่าวได้ด้วย ดังนั้นการให้ข้อมูลในลักษณะที่ว่านาย ก. เป็นผู้ค้ายาเสพติดโดยไม่มีหลักฐานใดๆ จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา 100/2 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 ส่วนปัญหาว่าศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิด (กล่าวคือผู้ต้องสงสัยที่ถูกขัดทอด) หรือไม่นั้นไม่ใช่ข้อสาระสำคัญ นอกจากนี้ การให้ข้อมูลต้องสามารถทำให้การกระทำความผิดที่ยังไม่เปิดเผยได้รับการเปิดเผย หรือการกระทำความผิดที่เปิดเผยแล้วได้รับการเปิดเผยมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการที่ผู้กระทำความผิดเป็นแต่เพียงมีความพร้อมที่จะให้การ แต่ไม่อาจที่จะให้ข้อมูลใดๆ ได้ จึงไม่อาจได้รับการลดโทษตามมาตรา 100/2 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 แต่จะเป็นกรณีของ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 78

(4) แม้ว่าข้อมูลที่ถูกเปิดเผยนั้นจะมีความเหมาะสมก็ตาม แต่การที่ผู้กระทำความผิดจะได้รับการลดโทษตามมาตรา 100/2 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 นั้น ก็ยังอยู่ในดุลพินิจของศาล ซึ่งศาลต้องใช้ดุลพินิจ โดยวางอยู่บนพื้นฐานของความหนักเบาของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดของผู้กระทำความผิดและความสำคัญของข้อมูลที่ได้รับการเปิดเผยจากบุคคลดังกล่าว ดังนั้นการที่ผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วสามารถขยายผลจับกุมผู้ค้ายาเสพติดรายย่อยได้จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะลดโทษให้ได้ตามมาตรา 100/2 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2545 เพราะหากให้ผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่

ได้รับประโยชน์จากมาตราดังกล่าว นอกจากจะเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ของมาตรา 100/2 ที่มีไว้เพื่อที่จะจัดการกับผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ ยังทำให้การตีความกฎหมายขาดความแน่นอนอีกด้วย

สำหรับความแตกต่างระหว่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 100/2 กับเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 มีดังต่อไปนี้

1) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 100/2 ต้องเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ในชั้นสอบสวน ส่วนเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 นั้น เป็นการให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลในชั้นศาล

2) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 100/2 ศาลจะลดโทษเท่าใดก็ได้ แม้ว่าจะต่ำกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายบัญญัติไว้ก็ตามเป็นดุลพินิจของศาล ส่วนประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ศาลจะลดโทษให้ได้ไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดเท่านั้น

3) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 100/2 ต้องเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ เพื่อนำไปสู่การดำเนินคดีกับบุคคลผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังได้ ศาลจึงจะใช้ดุลพินิจลดโทษให้ ส่วนประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 นั้น แม้จำเลยจะรับสารภาพว่ากระทำความผิดโดยไม่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดคนอื่นเลยก็ตามศาลก็จะลดโทษให้เสมอ ทำให้ไม่อาจตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดได้

กระบวนการขั้นตอนของการต่อรองคำรับสารภาพตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 100/2

มีบัญญัติไว้ในระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยแนวทางการประสานงานคดียาเสพติด พ.ศ. 2553 ส่วนที่ 8 การดำเนินการตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ซึ่งบัญญัติว่า

ข้อ 23 เมื่อผู้ถูกจับประสงค์จะให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 100/2 ให้ผู้ถูกจับบันทึกรายละเอียดแห่งข้อมูลด้วยตนเองและลงลายมือชื่อไว้ หากผู้ถูกจับไม่อาจบันทึกข้อมูลเองได้ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้บันทึกข้อมูลแล้วลงลายมือชื่อของผู้ถูกจับ ผู้บันทึกและพยาน (ถ้ามี)

ให้ผู้จับกุมรวบรวมพยานหลักฐานเท่าที่จำเป็นในการพิสูจน์หรือยืนยันว่า เป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ให้โทษ ส่งบันทึกรายละเอียดการให้ข้อมูลของผู้ถูกจับและบันทึกการจับกุมพร้อมพยานหลักฐานจากการนำข้อมูลที่ให้หรือเปิดเผยไปใช้ขยายผลให้พนักงานสอบสวน

ข้อ 24 ให้พนักงานสอบสวนบันทึกคำให้การเกี่ยวกับการให้หรือเปิดเผยข้อมูลสำคัญของผู้ต้องหารวมถึงบันทึกผลการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ขยายผลการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษไว้ในสำนวนการสอบสวน โดยให้สอบสวนผู้ต้องหาในฐานะเป็นพยานในคดีที่สามารถขยายผลการจับกุมได้

ในกรณีผู้ต้องหาได้ให้ข้อมูลไว้ในชั้นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้ทำการจับกุมให้ทำการสอบสวนหรือสอบปากคำพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจนั้นไว้ในสำนวนการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหมดในการพิสูจน์ความผิดและพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษไว้ในสำนวนการสอบสวนและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการให้หรือเปิดเผยข้อมูลของผู้ต้องหาไว้ในสำนวนการสอบสวนแล้วส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ข้อ 25 ให้พนักงานอัยการพิจารณาว่าผู้ต้องหาได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอันนำไปสู่การขยายผลการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ เช่น การจับกุมเครือข่ายยาเสพติดตามเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้นอย่างไรหรือไม่

ถ้าข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานยังไม่เพียงพอ ให้พนักงานอัยการมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนหรือรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่าผู้กระทำความผิดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอันนำไปสู่การขยายผลปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้จับกุมหรือพนักงานสอบสวนอย่างไรหรือไม่

กรณีที่พนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดและมีเหตุผลอันสมควร ให้พนักงานอัยการบรรยายฟ้องและมีคำขอท้ายฟ้องขอให้ศาลพิจารณาลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

ข้อ 26 กรณีที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวนได้รับข้อมูลจากการให้หรือเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญของผู้ต้องหาอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการขยายผลการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษได้ในภายหลังจากที่พนักงานอัยการ

ยื่นฟ้องผู้ต้องหาเป็นจำเลยต่อศาลแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ผู้จับกุมหรือขยายผลหรือพนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการทราบเพื่อพนักงานอัยการพิจารณาแจ้งข้อเท็จจริงให้ศาลทราบต่อไป

โดยมีข้อสังเกต ดังต่อไปนี้

1) เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจหรือพนักงานสอบสวน ผู้ที่ทำการเจรจาต่อรองกับผู้กระทำความผิดนี้จะแลกเปลี่ยนกับการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ โดยเสนอให้มีการเปลี่ยนข้อหาหรือลดข้อหาไม่ได้ เนื่องจากไม่มีอำนาจ คงทำได้อย่างมากเพียงเสนอต่อพนักงานอัยการเพื่อบรรยายฟ้อง และมีคำขอท้ายฟ้องให้ศาลใช้ดุลพินิจลดโทษเพียงใดก็ได้

2) คำขอท้ายฟ้องของพนักงานอัยการที่พนักงานสอบสวนได้ตกลงกันไว้กับผู้กระทำความผิดเรื่องการลดโทษให้นั้น ย่อมไม่ผูกมัดศาลที่จะต้องปฏิบัติตามคำขอนั้นเพราะถือเป็นดุลพินิจของศาล

3) เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติได้ว่าผู้กระทำความผิดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวกลับไม่บันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้ในสำนวน เป็นเหตุให้พนักงานอัยการไม่ทราบและไม่ได้บรรยายในคำขอท้ายฟ้อง ดังนั้นจำเลยสามารถยกข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นโต้แย้งในศาลได้

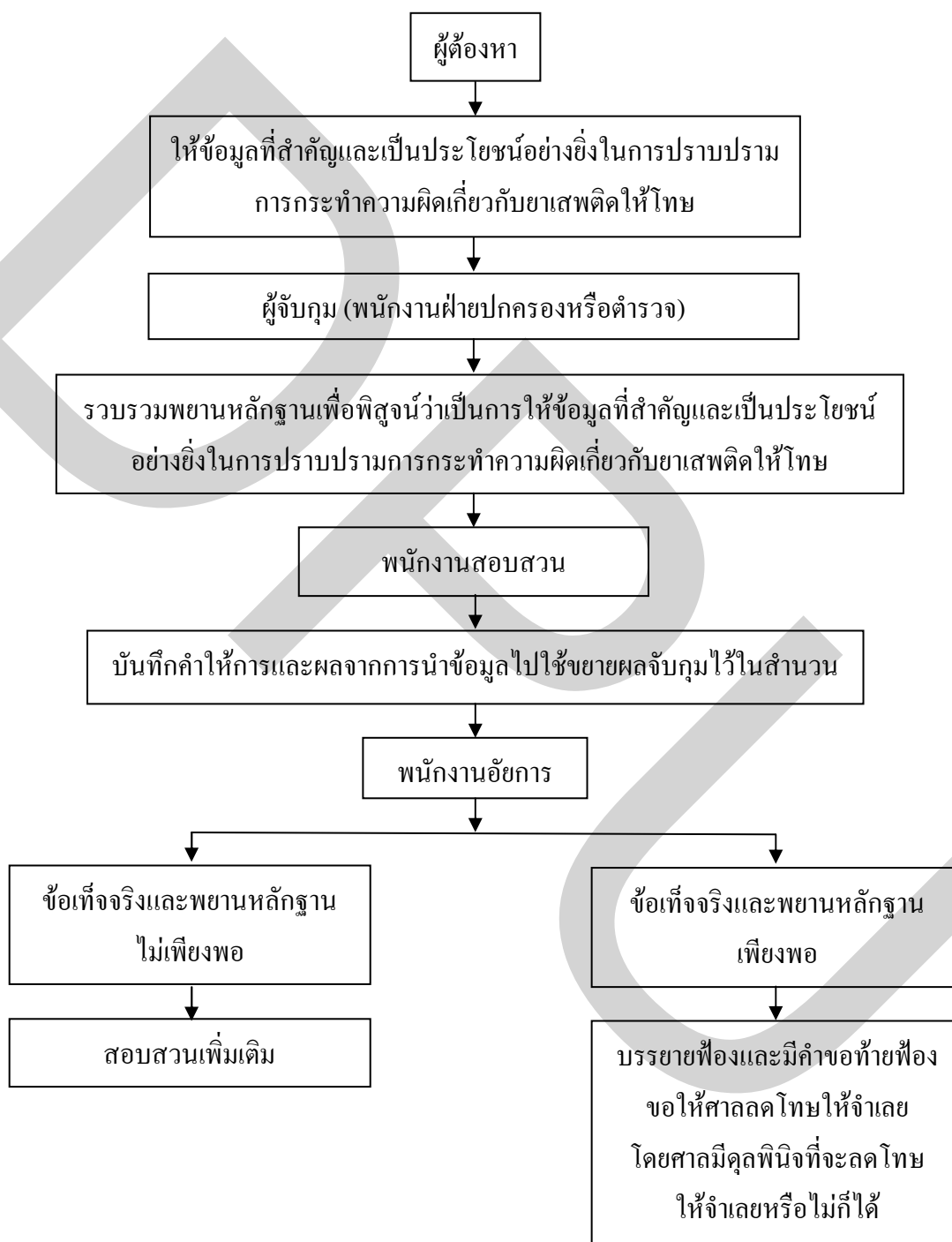
4) กรณีการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของผู้กระทำความผิดได้เปิดเผยภายหลังจากยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว ให้ผู้จับกุม ผู้ขยายผล หรือพนักงานสอบสวนแจ้งพนักงานอัยการทราบโดยเร็วเพื่อยื่นคำร้องหรือเพิ่มเติมขอลดโทษตาม พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 100/2 ต่อไป

5) การให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 100/2 นี้ ไม่จำเป็นต้องทำต่อหน้าทนายความของผู้กระทำความผิด

แนวทางปฏิบัติกรณีผู้กระทำความผิดได้ให้หรือเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 100/2

สามารถอธิบายเป็นแผนภาพ ได้ดังนี้

การต่อรองคำรับสารภาพ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่5) พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2

ภาพที่ 3.4 การต่อรองคำรับสารภาพ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่5) พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2

บทที่ 4

วิเคราะห์การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้กับองค์กรอาชญากรรม ในคดียาเสพติดในประเทศไทย

การดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดในประเทศไทย ขั้นตอนการรวบรวมพยานหลักฐาน และการพิจารณาคดี ตลอดจนวิธีการต่อรองคำรับสารภาพ ในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศฝรั่งเศส และประเทศไทย จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ในการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด คือการขาดพยานหลักฐาน ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดที่อยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริง โดยที่องค์กร อาชญากรรมในคดียาเสพติด มักเป็นอาชญากรรมที่ไม่มีผู้เสียหายเพราะเป็นความเสียหายที่เกิดแก่รัฐ ทำให้การดำเนินคดีส่วนใหญ่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดจึงเป็นการดำเนินคดี โดยเจ้าพนักงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการปราบปรามการกระทำความผิด และรวมถึงองค์กรที่มี หน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือที่เรียกว่าสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติด ดังนั้นความสมบูรณ์ของพยานหลักฐานจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับการดำเนินคดีอาญา เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม ในคดียาเสพติด ที่นับวันจะเพิ่มปริมาณมากยิ่งขึ้น ทำให้เจ้าพนักงานของรัฐที่มีข้อจำกัดด้าน มาตรการในการแสวงหาพยานหลักฐาน ไม่อาจมีประสิทธิภาพในการดำเนินคดีตามกฎหมายที่มีอยู่ ได้อย่างเต็มที่ ทั้งผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด เป็นผู้ มีเงินทุนมากมาย มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและวิธีการในการนำ เทคนิค กลยุทธ์ หรือเทคโนโลยี สมัยใหม่มาใช้ ทำให้คดีมีความซับซ้อนยากต่อการพิสูจน์เพื่อหาผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมา ลงโทษได้

วัตถุประสงค์ของการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด คือ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้ลดน้อยลงจนกระทั่งหมดสิ้นไป ซึ่งองค์กรอาชญากรรม ในคดียาเสพติดมีผู้กระทำความผิดร่วมกันหลายคนทำให้มีการปกปิดวิธีดำเนินการ และมีการ แบ่งแยกหน้าที่กันทำงานจึงทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานให้เพียงพอที่จะดำเนินคดีกับหัวหน้า หรือตัวการใหญ่นั้นกระทำได้ยาก จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการเพื่อบังคับกับผู้กระทำความผิด กลุ่มเดียวกันต่อไป

4.1 วิเคราะห์วิธีการต่อรองคำรับสารภาพของประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีการใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพในการพิจารณาคดีอย่างกว้างขวาง โดยคดีส่วนมากยุติลงด้วยกระบวนการดังกล่าว ซึ่งรัฐบาลกลางของประเทศสหรัฐอเมริกาก็ได้ออกกฎหมายมาเพื่อให้แต่ละมลรัฐใช้เป็นแนวทางในการควบคุมการใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพ ซึ่งบทบัญญัติเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพนั้นอยู่ใน Federal Rule of Criminal Procedure ข้อ 11 เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับคำรับสารภาพ โดยเรื่องการต่อรองคำรับสารภาพปรากฏอยู่ในข้อ 11 (c) ซึ่งอาจสรุปแนวทางในการปฏิบัติได้ ดังต่อไปนี้¹⁴⁴

ข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพถือเป็นสัญญาที่ส่วนใหญ่จะกลายเป็นลายลักษณ์อักษร เริ่มตั้งแต่การกล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ของอัยการและจำเลยที่ต้องปฏิบัติในระหว่างการทำข้อตกลงเพื่อช่วยให้เริ่มมีการเจรจากันได้ ในการเจรจานี้จำเลยอาจรับสารภาพว่ากระทำความผิดตามข้อกล่าวหาเพื่อแลกเปลี่ยนกับการที่อัยการจะยุติข้อหาอื่นๆ ทำคำแนะนำเรื่องการลงโทษแก่ผู้พิพากษาหรือตกลงเฉพาะเรื่องโทษเฉพาะบางเรื่องบางประการ¹⁴⁵

การทำข้อตกลงส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นหลังจากจำเลยถูกตั้งข้อกล่าวหาโดยมีการสั่งฟ้อง (Indict) หรือ ร้องทุกข์ แต่ก็ยังมีบางกรณีที่ต้องสงสัยจะทำข้อตกลงต่อรองคำรับสารภาพก่อนมีการตั้งข้อหาของพนักงานอัยการ คือ การทำข้อตกลงเกิดในระหว่างสอบสวน โดยการทำข้อตกลงในช่วงนี้มักนำมาใช้เมื่อพนักงานอัยการต้องการที่จะให้ผู้ต้องสงสัยเป็นพยานเพื่อเอาผิดกับผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่นๆ

เมื่อทำข้อตกลงต่อรองคำรับสารภาพแล้วก็จะมีการเสนอต่อศาลพิจารณาในห้องพิจารณาโดยเปิดเผย¹⁴⁶ และการให้ความเห็นชอบกับข้อตกลงนี้ศาลจะต้องพิจารณาว่าเป็นคำรับสารภาพอย่างมีเหตุผลและมีความน่าเชื่อถือ กล่าวคือ คำรับสารภาพนอกจากจะเกิดด้วยความสมัครใจแล้ว¹⁴⁷ ยังจะต้องกระทำในขณะที่มีความรู้สึกผิดชอบในเวลายื่นคำให้การด้วย¹⁴⁸

ด้วยเหตุที่คำรับสารภาพที่ได้จากการต่อรองคำรับสารภาพมีผลเท่ากับเป็นการยอมรับว่าเป็นการกระทำความผิดจริง และในขณะที่เดียวกันก็เป็นการสละสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่บุคคลนั้นมีอยู่ อันได้แก่สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยลูกขุน สิทธิในการเผชิญหน้ากับพยานฝ่ายตรงข้าม และ

¹⁴⁴ สรียา เนตรบารมี. เล่มเดิม. หน้า 33.

¹⁴⁵ Federal Rule of Criminal Procedure Rule, 11 (c) (A) (B) (C).

¹⁴⁶ Federal Rule of Criminal Procedure Rule, 11 (c) (2).

¹⁴⁷ Federal Rule of Criminal Procedure Rule, 11 (b) (2).

¹⁴⁸ Federal Rule of Criminal Procedure Rule, 11 (b) (1).

สิทธิที่จะไม่ให้การปฏิบัติกับตนเองในทางอาญาด้วย¹⁴⁹ ศาลจะต้องดูว่าจำเลยเป็นผู้มีความสามารถในการทำข้อตกลงต่อรองคำรับสารภาพและได้รับคำปรึกษาจากทนายความแล้ว โดยดูว่าจำเลยเข้าใจเนื้อหาของข้อกล่าวหาที่ตนได้รับ โทษที่ตนจะได้รับ รวมถึงความเป็นไปได้ที่จะมีการชดเชยให้แก่ผู้เสียหาย ในการนี้พนักงานอัยการต้องกล่าวถึงปัจจัยต่างๆ ที่จะนำมาพิสูจน์ความผิดที่จำเลยให้การรับสารภาพไว้ด้วย

ในการพิจารณาของศาลจะต้องดูด้วยว่าจำเลยไม่ได้ให้การรับสารภาพเพราะถูกข่มขู่หรือให้สัญญาประการอื่นใดนอกจากการให้สัญญาตามกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพ ซึ่งในทางปฏิบัติศาลมักถามจำเลยตรงๆ เล่าว่าถูกข่มขู่หรือมีการให้สัญญาเป็นประการอื่นนอกเหนือข้อตกลงที่ปรากฏต่อศาลหรือไม่ และก็จะบันทึกการสอบถามจำเลยดังกล่าวไว้ด้วย¹⁵⁰

ท้ายที่สุดศาลจะต้องวินิจฉัยให้ได้เป็นที่ยุติว่ามีข้อเท็จจริงมูลฐานสำหรับคำให้การรับสารภาพนั้น¹⁵¹ ซึ่งในทางปฏิบัติอัยการมักจะรวมหรือแนบเอกสารสรุปข้อเท็จจริงไปพร้อมกับข้อตกลงต่อรองคำรับสารภาพเพื่อช่วยในการพิจารณาคดีของศาล¹⁵²

เมื่อผู้พิพากษาเห็นชอบข้อตกลงต่อรองคำรับสารภาพแล้ว จำเลยจะสามารถถอนคำให้การรับสารภาพได้ก็แต่โดยมีกรณีจำเป็นที่มีเหตุแห่งความไม่ยุติธรรมเกิดขึ้น¹⁵³ เนื่องจากการพิจารณาข้อตกลงรับสารภาพของศาล ศาลต้องแจ้งต่อจำเลยว่าจำเลยจะไม่มีสิทธิถอนคำให้การแม้ว่าศาลจะไม่พิพากษาลงโทษจำเลยตามที่อัยการเสนอ¹⁵⁴ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติศาลมักเห็นชอบตามข้อเสนอลงโทษที่อัยการเสนอมาตามกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพเสมอ¹⁵⁵

จากวิธีการต่อรองคำรับสารภาพของประเทศสหรัฐอเมริกา เห็นว่าการต่อรองคำรับสารภาพในประเทศสหรัฐอเมริกานั้นสามารถใช้ได้กับความผิดทุกประเภทและกระทำได้ในทุกชั้นไม่ว่าชั้นก่อนฟ้องคดีหรือหลังฟ้องคดีแล้วในทุกชั้นศาล¹⁵⁶ ซึ่งเป็นวิธีการที่พนักงานอัยการเจรจา

¹⁴⁹ Peter W. Lewis. (1979). **Criminal Procedure: The Supreme Court's View Case**. pp. 543-544.

¹⁵⁰ ฉัฐวสา นัตร์ไพฑูรย์. เล่มเดิม. หน้า 3.

¹⁵¹ Federal Rule of Criminal Procedure, Rule 11 (b) (3).

¹⁵² ฉัฐวสา นัตร์ไพฑูรย์. เล่มเดิม. หน้า 4.

¹⁵³ Federal Rule of Criminal Procedure, Rule 11 (d) (2) (b).

¹⁵⁴ Federal Rule of Criminal Procedure, Rule 11 (c) (3) (b).

¹⁵⁵ ฉัฐวสา นัตร์ไพฑูรย์. เล่มเดิม. หน้าเดิม.

¹⁵⁶ ชัยวัฒน์ ม่วงแก้ว. (2549). การต่อรองคำให้การจำเลย: ศึกษาผลกระทบและข้อเสนอต่อการนำมาปรับใช้กับประเทศไทย. หน้า 111.

จำเลยทำให้ได้มาซึ่งคำรับสารภาพของจำเลย เพื่อแลกเปลี่ยนกับการที่พนักงานอัยการยกเลิกข้อหาบางข้อหาหรือเปลี่ยนแปลงข้อหาฐานความผิดที่เบากว่า หรือเสนอโทษอันเป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่ายเป็นคำแนะนำให้ศาล เช่นนี้การให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการต่อรองคำรับสารภาพกับจำเลยนั้นถือว่า เหมาะสมแล้วเนื่องมาจากฝ่ายบริหารในฐานะที่เป็นผู้มีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ เพื่อ “ดำเนินการอย่างซื่อสัตย์” เห็นควรให้ถือเป็นนโยบายสาธารณะว่าการปฏิบัติดังกล่าวเป็นการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการที่เหมาะสมแล้ว ภายใต้หลักการแบ่งแยกอำนาจ การตัดสินใจที่จะให้อัยการทำข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพเป็นอิสระของฝ่ายบริหารที่จะกระทำได้ การตัดสินใจของฝ่ายบริหารภายใต้ “ขอบเขตพิเศษ” นี้ ได้รับการสนับสนุนไว้ก่อนว่ามีความถูกต้องสมบูรณ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่าขัดรัฐธรรมนูญ¹⁵⁷ ซึ่งหากมีระบบการพิจารณาความที่รัดกุมย่อมมีผลทำให้ไม่ละเมิดหลักการดำเนินคดีอย่างเป็นธรรมนั่นเอง

ส่วนคำรับสารภาพของจำเลยที่ได้มาจากวิธีการต่อรองคำรับสารภาพนั้น ศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถรับฟังและใช้เป็นพยานหลักฐานที่เพียงพอฟังลงโทษจำเลยได้ เพราะกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกากล่าวถึง สัญญาที่มีลักษณะจูงใจนั้นต้องเป็นสัญญาที่เป็นโทษหรือมีมูลค่า (Promise of value) เช่นมูลค่าที่เป็นเงินตรา ทำให้ไม่นำมาใช้บังคับในกรณีที่จำเลยให้ความร่วมมือกับรัฐให้การรับสารภาพแล้วได้ประโยชน์จากคำให้การนั้น โดยแลกเปลี่ยนกับการยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อที่จะให้มีการลดโทษซึ่งถือว่า คำสัญญานั้นไม่เป็นสัญญาที่มีลักษณะจูงใจ แต่เป็นความอิสระของศาล ทำให้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิของจำเลยที่ศาลจะต้องอธิบายสิทธิต่างๆ และผลที่จำเลยจะได้รับจากคำรับสารภาพนั้น เพื่อถามความสมัครใจของจำเลยถ้าจำเลยได้ทราบสิทธิแล้วโดยที่ยืนยันคำให้การรับสารภาพนั้น ศาลก็จะให้บันทึกไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลพร้อมรับฟังคำรับสารภาพนั้นและนำมาลงโทษจำเลยต่อไป¹⁵⁸

ส่วนประโยชน์ที่จำเลยจะได้รับเพื่อแลกเปลี่ยนกับคำรับสารภาพ อันได้แก่ การที่พนักงานอัยการยกเลิกข้อหาบางข้อหาหรือเปลี่ยนแปลงข้อหาฐานความผิดที่เบากว่า (Change bargaining) หรือเสนอโทษอันเป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่ายเป็นคำแนะนำให้ศาลเพื่อจะได้รับโทษ

¹⁵⁷ สัจชัย กรุงกาญจนาน. (2551). “ทำไมพนักงานอัยการถึงได้รับอนุญาตให้ให้สิ่งจูงใจแก่พยาน.” แปลบทความและกฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม. หน้า 71.

¹⁵⁸ รุจิรารัตน์ นรินทรากูร ฌ อยุธา และณรัชช วรรณโกวิท. (2553). บทบาทของผู้พิพากษากับการต่อรองคำรับสารภาพในคดีอาญา: ประสบการณ์ของประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายและหลักปฏิบัติ. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2554, จาก <http://www.opsc.coj.go.th/system/seminar/1-12-53/บทบาทของผู้พิพากษากับการต่อรองคำรับสารภาพในคดีอาญา.pdf>

สถานเบา (Sentence bargaining) นั้น ถือว่าเป็นมาตรการที่เหมาะสมแล้ว เนื่องจากศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาไม่มีอำนาจในการลดโทษให้จำเลยแม้จำเลยจำให้การรับสารภาพก็ตาม แต่ศาลมีอำนาจให้ความเห็นชอบกับข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพได้ เพราะถึงแม้ว่าพนักงานอัยการจะเป็นผู้เจรจาต่อรองคำรับสารภาพ แต่เมื่อมีการเจรจาแล้วพนักงานอัยการจะนำข้อตกลงนั้นมาให้ศาลพิจารณาว่าเหมาะสมและให้ความเห็นชอบหรือไม่ก่อน โดยศาลพิจารณาว่าจำเลยสมัครใจเข้าสู่กระบวนการหรือไม่และศาลจะไม่เข้าไปตรวจสอบว่าจำเลยกระทำความผิดจริงตามข้อหาที่รับสารภาพหรือไม่ เพียงแต่ถ้ามีข้อเท็จจริงเพียงพอให้ศาลเห็นได้ว่าจำเลยกระทำความผิดก็เพียงพอแล้ว ซึ่งทำให้ไม่กระทบอำนาจดุลพินิจในการพิพากษาลงโทษจำเลยของศาลและความเป็นอิสระของศาลนั่นเอง

การต่อรองคำรับสารภาพในประเทศสหรัฐอเมริกานั้น พนักงานอัยการจะมีดุลพินิจใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพในคดีที่พยานหลักฐานของพนักงานอัยการมีไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ความผิดของจำเลยในข้อหาที่หนักได้ จึงเจรจาให้จำเลยรับสารภาพในข้อหาเบาเพื่อที่จะไม่ฟ้องในข้อหาหนักหรือไม่ฟ้องในข้อหาที่เหลือ ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้เกิดผลดีสร้างความแน่นอนให้กับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยลดความเสี่ยงที่คดีของพนักงานอัยการจะถูกยกฟ้องลงได้ เนื่องจากปัญหาการขาดพยานหลักฐานในการดำเนินคดี

ทั้งวิธีการต่อรองคำรับสารภาพนี้ ถึงแม้จะมีความเห็นชอบกับข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพโดยศาลทำให้ลงโทษจำเลยสถานเบาก็ตาม แต่จำเลยก็ยังคงถูกพิพากษาว่ากระทำความผิดอยู่ทำให้ไม่ขัดกับวัตถุประสงค์เกี่ยวกับนโยบายการลงโทษที่ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกลงโทษตามกฎหมายเสมอ นั่นเองและเมื่อผู้พิพากษาเห็นชอบกับข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพแล้ว จำเลยจะไม่มีสิทธิถอนคำให้การ แม้ว่าศาลจะไม่พิพากษาลงโทษจำเลยตามที่พนักงานอัยการเสนอก็ตาม เว้นแต่มีกรณีจำเป็นที่มีเหตุแห่งความไม่ยุติธรรมเกิดขึ้นเท่านั้น ซึ่งโดยปกติพนักงานอัยการมีหน้าที่ที่จะต้องรักษาคำมั่นสัญญาหรือปฏิบัติตามสัญญาที่ตกลงกับจำเลย หากพนักงานอัยการละเมิดหรือฝ่าฝืนข้อตกลงตามสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตามสัญญา อันเป็นเหตุให้จำเลยต้องได้รับโทษมากกว่าที่ตกลงกันไว้ ตามเงื่อนไขที่เกิดจากการต่อรองคำรับสารภาพ จำเลยมีสิทธิที่จะถอนคำให้การซึ่งให้การรับสารภาพและให้การใหม่ปฏิเสธข้อกล่าวหาได้ มีผลทำให้ต้องนำคดีของจำเลยกลับเข้าสู่การพิจารณาคดีของศาลอย่างเต็มรูปแบบตามปกติต่อไป

อย่างไรก็ตามเนื่องจากวิธีการต่อรองคำรับสารภาพในประเทศสหรัฐอเมริกานั้น ในระหว่างขั้นตอนการเจรจาต่อรองเพื่อทำข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพกฎหมายมิได้บังคับให้มีทนายความในระหว่างการพิจารณาข้อเสนอของจำเลย จึงอาจทำให้ละเมิดต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดีได้ เพราะการมีทนายความร่วมด้วยในการเจรจากับพนักงานอัยการ จะทำให้

จำเลยมีที่ปรึกษาทางกฎหมาย อันนำไปสู่การพิจารณาและตัดสินใจเลือกให้การรับสารภาพที่สมัครใจ โดยพิจารณาถึงข้อเท็จจริง ผลดีและผลเสียทางกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการต่อรองคำรับสารภาพครบถ้วนแล้วนั่นเอง

4.2 วิเคราะห์วิธีการต่อรองคำรับสารภาพของประเทศฝรั่งเศส

จากวิธีการพิจารณาเมื่อมีคำรับสารภาพในชั้นก่อนฟ้อง อันเป็นการให้อำนาจแก่พนักงานอัยการที่จะทำข้อเสนอให้ผู้ถูกกล่าวหายอมรับสารภาพว่ากระทำความผิดและยอมรับโทษตามที่พนักงานอัยการเสนอและเมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับข้อตกลงดังกล่าวก็จะนำไปสู่การพิจารณาพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดและลงโทษบุคคลนั้นได้โดยไม่ต้องมีการสืบพยานหลักฐาน และความตกลงทางอาญาอันเป็นมาตรการเบี่ยงเบนจากการฟ้องคดีที่พนักงานอัยการใช้ดุลพินิจสั่งยุติคดีภายใต้เงื่อนไขบางประการของประเทศฝรั่งเศส เห็นว่าเป็นกระบวนการที่ใช้กับความผิดอาญาที่เป็นความผิดเล็กน้อยเท่านั้น ไม่ได้ใช้กับความผิดอาญาทุกประเภท จึงไม่อาจแก้ไขปัญหาที่สำคัญและกระทบกับความมั่นคงของประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่มีโทษที่รุนแรงได้ และเป็นกระบวนการที่กระทำในชั้นก่อนฟ้อง โดยมีพนักงานอัยการในฐานะผู้มีหน้าที่ในการฟ้องคดีใช้อำนาจการดำเนินคดีอาญาตามดุลพินิจในการใช้มาตรการดังกล่าวทั้งสองกรณี ซึ่งในระหว่างกระบวนการทุกชั้นตอนนั้น ผู้ต้องหาจำเป็นต้องมีทนายความให้คำปรึกษาทางกฎหมายเพื่อพิจารณาและตัดสินใจในข้อเสนอของพนักงานอัยการ

พนักงานอัยการจะใช้วิธีการพิจารณาเมื่อมีคำรับสารภาพในชั้นก่อนฟ้องและความตกลงทางอาญาได้ ก็ต่อเมื่อคดีนั้นมีพยานหลักฐานครบถ้วนสามารถพิสูจน์ความผิดจำเลยโดยการพิจารณาคดีปกติได้อยู่แล้ว แต่จำเป็นต้องนำมาตรการทั้งสองมาใช้เพียงเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินคดีอาญาเท่านั้น ทำให้ต่างจากการต่อรองคำรับสารภาพในประเทศสหรัฐอเมริกาที่วิธีการต่อรองคำรับสารภาพถูกนำมาใช้ในคดีที่มีพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ความผิดของจำเลยในข้อหาหนักได้ ซึ่งในประเทศฝรั่งเศสหากพยานหลักฐานไม่เพียงพอ คดีนั้นก็เสี่ยงที่จะถูกศาลพิพากษายกฟ้อง อันทำให้กระบวนการยุติธรรมขาดความแน่นอน และทำให้ผู้กระทำความผิดลอยนวลไปเนื่องจากปัญหาการขาดพยานหลักฐานในการดำเนินคดี

การใช้มาตรการทั้งสองของพนักงานอัยการนั้นถูกตรวจสอบและควบคุมโดยศาล กล่าวคือ ศาลจะเข้ามาตรวจสอบให้ความเห็นชอบกับข้อตกลงระหว่างพนักงานอัยการและผู้ต้องหาในขั้นตอนสุดท้ายก่อนข้อตกลงดังกล่าวจึงจะมีผลใช้บังคับได้ ทั้งศาลจะเข้ามาตรวจสอบถึงข้อเท็จจริงอันเป็นพฤติการณ์แห่งคดี โดยจะต้องได้ความว่าจำเลยกระทำความผิดจริงตามที่รับสารภาพด้วย อันเป็นการให้อิสระแก่ศาลในการใช้ดุลพินิจให้ความเห็นชอบกับข้อตกลงระหว่าง

พนักงานอัยการและผู้ต้องหาหรือไม่ก็ได้ หากศาลไม่ให้ความเห็นชอบการดำเนินคดีอาญาตามปกติ ก็จะเข้ามาแทนที่มาตรการทั้งสองต่อไป ซึ่งเป็นวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายและเหมาะสม ในกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างมาก ในการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจระหว่างพนักงานอัยการและศาล เพื่อป้องกันมิให้พนักงานอัยการใช้อำนาจดังกล่าวตามอำเภอใจ อันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ โดยมีขอบได้นั่นเอง

ทั้งนี้หากศาลไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพของพนักงานอัยการดังกล่าวแล้ว จะทำให้มีปัญหาในเรื่องความชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ขัดต่อรัฐธรรมนูญได้ ดังจะเห็นได้จากในเรื่องของ คำสั่งทางอาญา (Injonction pénale) ในประเทศฝรั่งเศสได้ให้อำนาจพนักงานอัยการในการใช้ดุลพินิจสั่งยุติคดีหากผู้ต้องหาให้การรับสารภาพว่าเป็นผู้กระทำความผิด และยินยอมชำระเงินจำนวนหนึ่งแก่คลังแผ่นดินตามข้อเสนอของพนักงานอัยการเพื่อแลกกับการสั่งยุติคดี ถ้าหากผู้ต้องหายอมรับข้อเสนอดังกล่าวและปฏิบัติตามครบถ้วน พนักงานอัยการก็จะสั่งยุติคดีแต่ปรากฏว่าศาลรัฐธรรมนูญของฝรั่งเศส (Le Conseil constitutionnel) พิจารณาแล้วเห็นว่าการที่ร่างกฎหมายดังกล่าวให้อำนาจพนักงานอัยการมีคำสั่งทางอาญาโดยไม่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากศาลยุติธรรมนั้นขัดกับรัฐธรรมนูญของฝรั่งเศส ศาลรัฐธรรมนูญของฝรั่งเศสได้ให้เหตุผลไว้ในคำวินิจฉัยเลขที่ 95-360 DC เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1995 ว่า

“เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของ มาตรา 9 แห่งปฏิญญาสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองฝรั่งเศสซึ่งได้รับรองสิทธิของบุคคลทุกคนว่าจะได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลตัดสินว่าเป็นผู้กระทำความผิด” และโดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา 66 แห่งรัฐธรรมนูญของฝรั่งเศสซึ่งบัญญัติว่าผู้มีอำนาจตุลาการคือผู้เป็นหลักประกันเสรีภาพส่วนบุคคล” ว่าหลักการเคารพสิทธิในการต่อสู้คดีของผู้ถูกกล่าวหาวางหลักการพื้นฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปในกฎหมายของสาธารณรัฐฝรั่งเศส” ว่าในเรื่องทางอาญา ความมีอยู่ของวิธีพิจารณาที่เที่ยงธรรมและยุติธรรมเป็นหลักประกันความเสมอภาค ในสิทธิของคุณค่า” ว่าสำหรับความผิด อุกฉกรรจ์และความผิดที่มีโทษปานกลาง การแบ่งแยกระหว่างผู้มีอำนาจในการฟ้องคดีและผู้มีอำนาจในการตัดสินคดีมีจุดมุ่งหมายในการคุ้มครองเสรีภาพส่วนบุคคล พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรการบางประการที่นำไปสู่การใช้คำสั่งทางอาญา (Injonction pénale) มีลักษณะที่กระทบกระเทือนต่อเสรีภาพส่วนบุคคล ซึ่งหากมาตรการเหล่านั้นถูกนำมาใช้โดยศาลจะเป็นการลงโทษทางอาญา ดังนั้นการสั่งและการใช้มาตรการดังกล่าวแม้จะได้รับความยินยอมจากบุคคลผู้ อยู่ในฐานะที่จะถูกฟ้องคดีอาญาก็ไม่สามารถกระทำได้โดยการพิจารณาของผู้มีอำนาจฟ้องแต่คดีเพียงลำพังจำเป็นต้องอาศัยคำวินิจฉัยของผู้มีอำนาจพิพากษาคดีตามหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญ¹⁵⁹

¹⁵⁹ อุทัย อาทิวาฬ ก เล่มเดิม. หน้า 175.

ศาลรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสเห็นว่า คำสั่งทางอาญาของพนักงานอัยการตามร่างกฎหมายฉบับนี้มีลักษณะเป็นโทษ ดังนั้นผู้มีอำนาจฟ้องคดีคือพนักงานอัยการซึ่งเป็นฝ่ายบริหารจึงไม่สามารถที่จะลงโทษได้ ผู้ที่มีอำนาจพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดได้ คือศาลแต่เพียงผู้เดียว ด้วยเหตุดังกล่าวศาลรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสจึงวินิจฉัยว่าร่างกฎหมายฉบับนี้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

นักกฎหมายฝรั่งเศสเห็นพ้องต้องกันว่าแท้จริงแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้คัดค้านการนำอามาตรการดังกล่าวมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศฝรั่งเศส เพียงแต่วิธีการที่จะใช้มาตรการดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับหลักนิติรัฐ (L'Etat de droit) ในรัฐธรรมนูญของฝรั่งเศส ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ดำเนินการแก้ไขร่างกฎหมายดังกล่าวใหม่ โดยกำหนดให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องเสนอเรื่องต่อศาลเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบกับข้อเสนอของพนักงานอัยการก่อน ความตกลงที่ผู้ต้องหาให้ความยินยอมจึงจะมีผลใช้บังคับได้ ต่อมาในปี ค.ศ. 1999 รัฐบาลได้เสนอร่างกฎหมายที่แก้ไขใหม่ต่อรัฐสภา พร้อมทั้งใช้ชื่อเรียกมาตรการดังกล่าวใหม่ว่า “Composition pénale” หรือ “ความตกลงทางอาญา” คราวนี้ไม่มีปัญหา เพราะฝ่ายนิติบัญญัติได้ให้ความเห็นชอบ และประกาศใช้เป็นกฎหมายเมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 1999 แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของฝรั่งเศส มาตรา 41-2 และ 41-3

อย่างไรก็ตามวิธีการพิจารณาเมื่อมีคำรับสารภาพในชั้นก่อนฟ้องนั้น จำเลยยังคงมีความผิดอยู่ถึงแม้จะได้รับการลดโทษให้เหลือโทษจำคุกไม่เกินครึ่งหนึ่งของโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้ แต่ไม่ว่ากรณีใดๆ โทษจำคุกต้องไม่เกิน 1 ปีก็ตาม อันเป็นไปตามนโยบายการลงโทษซึ่งเหมาะสมแล้วแต่ในเรื่องของความตกลงทางอาญานั้น เป็นการยุติคดีของพนักงานอัยการอันทำให้ผู้ต้องหาไม่มีความผิดอีกต่อไปเนื่องจาก หากผู้ต้องหาปฏิบัติถูกต้องตามข้อเสนอที่ได้รับความเห็นชอบจากศาลคดีก็จะระงับไปและในทะเบียนประวัติอาชญากรรมก็จะไม่มีการบันทึกเรื่องความตกลงทางอาญาไว้ เนื่องจากไม่มีการฟ้องคดีอาญาต่อศาลและไม่มีการพิพากษาลงโทษผู้ต้องหา ซึ่งไม่อาจสนองตอบนโยบายการลงโทษได้ทำให้ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดเสี่ยงที่จะกระทำความผิดได้อีกโดยมองว่าแม้กระทำไปก็อาจไม่เป็นความผิดและไม่ถูกลงโทษนั่นเอง

4.3 วิเคราะห์วิธีการต่อรองคำรับสารภาพของประเทศไทย

วิธีการต่อรองคำรับสารภาพของประเทศไทยมีบัญญัติอยู่ใน พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2 ความว่า “ถ้าศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน ศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้” ผู้เขียนวิเคราะห์แล้วเห็นว่า เป็นกระบวนการ

ที่ใช้กับคดีอาชญากรรมให้โทษซึ่งถือเป็นคดีสำคัญและกระทบต่อความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งกระทำในชั้นสอบสวน เช่นนี้การที่ผู้ต้องหาได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในชั้นสอบสวนนั้นเหมาะสมแล้ว เนื่องจากการให้ข้อมูลตั้งแต่ในชั้นสอบสวนทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาดำเนินคดีโดยอาศัยข้อมูลของผู้ต้องหาได้ทันทั่วถึงกว่าการที่จำเลยจะไปให้ข้อมูลในชั้นศาล ซึ่งถึงตอนนั้นพยานหลักฐานที่มีอยู่ อาจถูกทำลายหรือโยกย้ายไปแล้วก็ได้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งถึงแม้ว่าในปัจจุบันศาลจะรับฟัง คำชี้ขาดของจำเลยแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อยจึงต้องมีพยานหลักฐานอื่น มาประกอบจึงจะลงโทษผู้นั้นได้¹⁶⁰ ซึ่งพยานหลักฐานอื่นนั้นก็มิอาจหาได้ทำให้คำชี้ขาดคดีนั้นศาล จะไม่รับฟัง ซึ่งเป็นไปตามหลักการที่ว่ากล่าวหาว่าบุคคลอื่นกระทำความผิด ผู้กล่าวหาจะต้อง นำสืบพยานหลักฐาน พิสูจน์ความผิดจำเลย จนสิ้นสงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง (Prove beyond reasonable doubt)¹⁶¹ เพราะฉะนั้นจึงไม่อาจอำนวยความสะดวกและเอาผิดกับผู้ที่อยู่เบื้องหลัง เพื่อตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดได้

ส่วนการที่ผู้ต้องหาให้ความร่วมมือให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษนั้นจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทน โดยศาลจะลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้ ซึ่งมีความเหมาะสมแล้วอันเนื่องมาจากเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาให้ข้อมูลเพื่อแสวงหาพยานหลักฐานในการขยายผลจับกุมและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่อยู่เหนือขึ้นไป ดังจะเห็นได้จากแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ทำให้ตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดได้ จึงสมควรที่ศาลจะใช้ดุลพินิจลดโทษให้น้อยกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นได้ ต่างจากเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ที่เป็นกรณีที่จำเลยให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา เป็นการให้ข้อมูลในชั้นศาล ซึ่งแม้จำเลยจะรับสารภาพว่ากระทำความผิดโดยไม่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดอื่นเลยก็ตาม ศาลก็จะลดโทษให้เสมอ แต่ลดโทษได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดเท่านั้น ซึ่งน้อยกว่าพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 100/2 เนื่องจากกรณีดังกล่าวไม่อาจแสวงหาพยานหลักฐานเอาผิดกับผู้ที่อยู่เบื้องหลังเพื่อตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดได้เลย

¹⁶⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 227/1.

¹⁶¹ อรสุดา แสงกล้า. (2550). การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้กับองค์กรอาชญากรรม. หน้า 143.

วิธีการต่อรองคำรับสารภาพตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 100/2 นั้น ศาลจะเข้ามาตรวจสอบในขั้นตอนสุดท้ายว่าเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการปราบปรามยาเสพติดให้โทษหรือไม่ ซึ่งถือเป็นดุลพินิจของศาลอันแสดงถึงความเป็นอิสระของศาลในการที่จะลดโทษให้จำเลยหรือไม่ก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องผูกพันตามข้อตกลงในสำนวนคดี และเมื่อศาลพิพากษาแล้วจำเลยก็ยังคงมีความผิดอยู่ทำให้ไม่ขัดกับนโยบายการลงโทษที่ผู้กระทำความผิดจะต้องถูกลงโทษตามกฎหมายนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม การต่อรองคำรับสารภาพตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 100/2 นี้ เนื่องจากพนักงานอัยการไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพ ในระหว่างการสอบสวนเลยโดยพนักงานอัยการจะทำได้เพียงการบรรยายฟ้องและมีคำขอท้ายฟ้อง ลงโทษจำเลยสถานเบาต่อศาลเท่านั้น ตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยแนวทางการประสานงานคดียาเสพติด พ.ศ. 2553 ซึ่งอาจมีปัญหาในเรื่องของการตรวจสอบ การใช้อำนาจระหว่างองค์กรได้ ทั้งที่แท้จริงแล้วการดำเนินคดีอาญาชั้นสอบสวนฟ้องร้องเป็น อำนาจเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากน่านาประเทศที่กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนและ ฟ้องร้อง ส่วนการดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวนนั้นถือเป็นการดำเนินคดีอาญาเพื่อ พนักงานอัยการเท่านั้น¹⁶² ซึ่งต่างจากประเทศไทยที่แยกอำนาจสอบสวนและฟ้องร้องออกจากกัน กล่าวคือ ในคดีอาญาทั่วไปให้อำนาจสอบสวนเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวน ส่วนอำนาจ ฟ้องร้องเป็นอำนาจของพนักงานอัยการ ซึ่งมีผลทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่เป็นหนึ่ง เดียวกัน ดังนั้นเพื่อความชอบด้วยกฎหมายในการตรวจสอบการใช้อำนาจระหว่างองค์กร พนักงาน อัยการจึงควรมีอำนาจในการสอบสวนผู้ต้องหาล่วงหน้าอาชญากรรมในคดียาเสพติด ซึ่งถือว่าเป็นคดี ที่มีความสำคัญและร้ายแรงมาก รวมถึงการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้เพื่อแสวงหา พยานหลักฐานลงโทษผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดเพื่อตัด เครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมต่อไปและตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 100/2 ไม่ได้กำหนดให้มีทนายความเข้าร่วมด้วยในกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพ เพราะฉะนั้นหาก บังคับให้มีทนายความเข้าร่วมด้วยในกระบวนการดังกล่าวเพื่อเป็นที่ปรึกษาทางกฎหมาย แก่ผู้ต้องหาพิจารณาและตัดสินใจในการให้ความร่วมมือให้ข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว จะเป็นการคุ้มครองสิทธิของ ผู้ถูกดำเนินคดีได้นั่นเอง

¹⁶² คณิต ฌ นคร ก เล่มเดิม. หน้า 26.

ทั้งนี้การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมผู้เห็นว่า ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้ เพราะอาจใช้ระบบพยานแผ่นดินหรือการกันไว้เป็นพยานที่มีอยู่แล้ว แก้ปัญหาดังกล่าวได้¹⁶³ ซึ่งในกรณีนี้ผู้เขียนไม่เห็นด้วยเนื่องจากระบบพยานแผ่นดินหรือการกันไว้เป็นพยานนั้นพนักงานอัยการต้องสั่งไม่ฟ้องผู้กระทำผิดให้ถึงที่สุดก่อนแล้วจึงบันทึกปากคำไว้เป็นพยาน แต่หากผู้กระทำผิดนั้นเปลี่ยนใจไม่ยอมให้ความร่วมมือ พนักงานอัยการไม่สามารถย้อนกลับมาฟ้องผู้กระทำผิดนั้นได้อีกเพราะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีไปก่อนแล้ว ในทางปฏิบัติตำรวจและอัยการจึงมักไม่กันผู้กระทำผิดไว้เป็นพยานเพราะไม่มีกฎหมายบังคับว่าผู้กระทำผิดต้องให้ความร่วมมือตามข้อตกลง และหากผู้กระทำผิดผิดข้อตกลง จะไม่สามารถลงโทษใครได้เลย¹⁶⁴ ทำให้เกิดผลเสียต่อกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างยิ่ง และวิธีการนี้ยังทำให้ผู้ต้องหาหลุดพ้นจากสภาพการเป็นผู้ต้องหา กลับมาอยู่ในฐานะเป็นเพียงพยานในคดีเท่านั้น ซึ่งเหตุนี้เองมีผลทำให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยผู้นั้นรอดพ้นจากการถูกลงโทษ ผิดวัตถุประสงค์เกี่ยวกับนโยบายการลงโทษ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ที่กระทำผิดไม่ถูกลงโทษ¹⁶⁵

ปัญหาต่อมาคือมีผู้เห็นว่ากระบวนการต่อรองคำรับสารภาพนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 40 ที่ผู้ต้องหาสิทธิจะไม่ให้ถ้อยคำเป็นปฎิปักษ์ต่อตนเองนั้น ในเรื่องนี้ได้มีความเห็นของคณะกรรมการสภาวินิจฉัยแห่งชาติ สาขานิติศาสตร์ว่าการเจรจาต่อรองเพื่อให้ได้มาซึ่งคำรับสารภาพเป็นเพียงการเสนอทางเลือกให้จำเลยเพื่อให้จำเลยตัดสินใจเองว่าจะรับสารภาพหรือไม่ และจำเลยก็มีเสรีภาพในการที่จะเลือกว่าจะรับสารภาพหรือไม่ได้อย่างเต็มที่ (Freedom of choice) โดยพยานหลักฐานที่ได้มาสามารถรับฟังได้ จึงเห็นว่าการต่อรองคำรับสารภาพไม่ขัดกับบทบัญญัติของกฎหมายรัฐธรรมนูญ¹⁶⁶ และกรรมการสภาวินิจฉัยแห่งชาติ สาขานิติศาสตร์ยังให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหายาเสพติดว่าเห็นควรให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้อีกด้วย

¹⁶³ ชัยวัฒน์ ม่วงแก้ว. เล่มเดิม. หน้า 97.

¹⁶⁴ สำนักงานอัยการพิเศษ ฝ่ายสถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานวิชาการสำนักงานอัยการสูงสุด. เล่มเดิม. หน้าเดิม.

¹⁶⁵ คณะกรรมการศึกษาแนวทางและรูปแบบการลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล. (2543). รายงานการศึกษาแนวทางและรูปแบบการลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพ. หน้า 248.

¹⁶⁶ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2543). รายงานการประชุมนิติศาสตร์แห่งชาติ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 14-15 กันยายน พ.ศ. 2543 ณ ศูนย์การประชุมสหประชาชาติ.

ในปัจจุบันกฎหมายไทยเกี่ยวกับการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาเสพติดนั้น ได้มีการร่างกฎหมายไว้อีกฉบับหนึ่ง ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในเร็ววันนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวิเคราะห์และพิจารณาถึงกฎหมายฉบับดังกล่าวประกอบด้วย

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ความว่า

“ในระหว่างการสอบสวนคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หากผู้ต้องหาให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับกิจกรรมและการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีต่อหัวหน้าหรือผู้มีบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการให้พนักงานสอบสวนบันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวนแล้วเสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นต่ออัยการสูงสุด

ถ้าอัยการสูงสุดเห็นว่าข้อมูลที่ได้รับจากผู้ต้องหาเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งตามความในวรรคแรก อัยการสูงสุดมีอำนาจใช้ดุลพินิจออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาในข้อหาหรือบางข้อหา

หากการให้ข้อมูลดังกล่าวในวรรคหนึ่งได้กระทำในระหว่างการพิจารณาดีของศาลให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกคำสั่งถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา หรือไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกาจำเลยในความผิดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี”

บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้ในชั้นใดก็ได้ไม่ว่าจะก่อนฟ้องคดีหรือหลังฟ้องคดีแล้ว ซึ่งเป็นกรณีที่หากผู้ต้องหาให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับกิจกรรมและการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีต่อหัวหน้าในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ อันเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริง ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจใช้ดุลพินิจออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาในข้อหาได้ ซึ่งมีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่มีบทบัญญัติให้อำนาจดังกล่าวแก่อัยการสูงสุดในการลดข้อหาให้แก่จำเลยซึ่งให้ความร่วมมืออันเป็นการให้จำเลยเต็มใจให้ความร่วมมือได้ดีกว่าการให้พนักงานอัยการบรรยายฟ้องและมีคำขอท้ายฟ้องให้ศาลใช้ดุลพินิจลงโทษจำเลยสถานเบาเท่านั้น โดยพนักงานอัยการไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพ ทั้งที่ผ่านมาการจงใจให้จำเลยร่วมมือในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่แท้จริงไม่สามารถทำได้ซึ่งเป็นรูปธรรมตามกฎหมายไทยในปัจจุบัน เนื่องจากจำเลยมักจะรับสารภาพที่ศาลว่ากระทำความผิดโดยไม่ให้ข้อมูลใดๆ ก็ได้รับการลดโทษกึ่งหนึ่งอยู่แล้วตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 การมีบทบัญญัตินี้ขึ้นมาจึงมีความจำเป็น เนื่องจากแต่เดิมไม่มีกฎหมายให้อำนาจนี้แก่พนักงานอัยการไว้

ดังนั้นเมื่อประเทศไทยเป็นประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil law) ซึ่งเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมจะมีอำนาจเพียงเท่าที่กฎหมายให้ไว้เท่านั้น¹⁶⁷ พนักงานอัยการจึงไม่อาจมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาในบางข้อหาได้ การนำมาบัญญัติไว้เป็นกฎหมายจึงเป็นการให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้ได้ เพื่อตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมให้หมดสิ้นไป

การบัญญัติให้อำนาจในการต่อรองคำรับสารภาพแก่พนักงานอัยการนั้นไม่ถือว่าเป็นการให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการแสวงหาผลประโยชน์ที่มีขอบมากเกินไป อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการนั้นในระบอบประชาธิปไตย ย่อมถือว่า สาธารณชนสามารถแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ได้¹⁶⁸ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 271 ได้กำหนดให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 20,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนอัยการสูงสุดได้อยู่แล้ว อันเป็นการตรวจสอบโดยสังคมในการปฏิบัติหน้าที่ (Accountability public)¹⁶⁹ ทำให้เกิดความถูกต้องชอบธรรมในการดำเนินคดีอาญาได้

อย่างไรก็ตามร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ก็มีได้กำหนดให้มีนายความเข้าร่วมในกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพแต่อย่างใด จึงเห็นสมควรกำหนดให้มีนายความเข้าร่วมด้วยเพื่อเป็นที่ปรึกษาทางกฎหมายแก่จำเลยในการให้ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในคดีอาชญากรรม และเหนือสิ่งอื่นใด เมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวต่อไปแล้วอาจมีปัญหาระเบิดความชอบด้วยกฎหมายได้ อันเนื่องมาจากการที่ศาลไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพของพนักงานอัยการจึงผิดแตกต่างกับนานาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศฝรั่งเศสซึ่งได้กล่าวมาแล้ว เคยวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะขัดกับรัฐธรรมนูญเลยทีเดียว เช่นนี้เมื่อประเทศฝรั่งเศสใช้ระบบประมวลกฎหมายทำให้มีแบบอย่างและพื้นฐานความคิดในการดำเนินคดีอาญาคลายคลึงกับประเทศไทย ดังนั้นหากนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้กับประเทศไทย จึงเห็นควรให้ศาลเข้ามาตรวจสอบในการใช้ดุลพินิจที่จะยอมรับหรือปฏิเสธกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพของพนักงานอัยการได้ โดยไม่จำกัดผูกพันตามวิธีการต่อรองคำรับสารภาพของ

¹⁶⁷ ชัยวัฒน์ ม่วงแก้ว, เล่มเดิม, หน้า 106.

¹⁶⁸ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, (2540). ความคิดทางกฎหมายของ ศ.ดร.คณิต ณ นคร ในบริบทของการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมบนเส้นทางแห่งหลักนิติธรรม. หน้า 124.

¹⁶⁹ ชัยวัฒน์ ม่วงแก้ว, เล่มเดิม, หน้า 107.

พนักงานอัยการ เพื่อรักษาไว้ซึ่งความเป็นอิสระของศาลในการพิจารณาพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิดอันจะทำให้แก้ไขปัญหาเรื่องความชอบด้วยกฎหมายได้

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสีย ของการต่อรองคำรับสารภาพ

สหรัฐอเมริกา	ฝรั่งเศส		ไทย	
Plea bargaining	วิธีพิจารณาเมื่อมีคำรับสารภาพในชั้นก่อนฟ้อง	ความตกลงทางอาญา	พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2	ร่าง พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
กระทำในชั้นใดก็ได้	กระทำในชั้นก่อนฟ้อง	กระทำในชั้นก่อนฟ้อง	กระทำในชั้นสอบสวน	กระทำในชั้นใดก็ได้
ยุติข้อหาอื่นๆ หรือทำคำแนะนำเรื่องการลงโทษแก่ผู้พิพากษา	ลดโทษให้เหลือจำคุกไม่เกิน 1 ปี	ยุติคดี	ลดโทษให้เพียงใดก็ได้	ไม่ฟ้องบางข้อหา
ศาลเข้ามาตรวจสอบให้ความเห็นชอบกับข้อตกลงในชั้นตอนสุดท้าย	ศาลเข้ามาตรวจสอบให้ความเห็นชอบกับข้อตกลงในชั้นตอนสุดท้าย	ศาลเข้ามาตรวจสอบให้ความเห็นชอบกับข้อตกลงในชั้นตอนสุดท้าย	ศาลเข้ามาตรวจสอบว่าเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามยาเสพติดให้โทษหรือไม่ในชั้นตอนสุดท้าย	ศาลไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพ
พนักงานอัยการเป็นผู้เจรจาเพื่อเริ่มต้นกระบวนการ	พนักงานอัยการเป็นผู้เจรจาเพื่อเริ่มต้นกระบวนการ	พนักงานอัยการเป็นผู้เจรจาเพื่อเริ่มต้นกระบวนการ	พนักงานอัยการไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพ โดยทำได้เพียงบรรยายฟ้องและมีคำขอท้ายฟ้องลงโทษจำเลยสถานเบาเท่านั้น	อัยการสูงสุดมีอำนาจใช้ดุลพินิจออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาในบางข้อหาได้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สหรัฐอเมริกา	ฝรั่งเศส		ไทย	
Plea bargaining	วิธีพิจารณาเมื่อมีคำ รับสารภาพในชั้น ก่อนฟ้อง	ความตกลงทาง อาญา	พระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 100/2	ร่าง พระราชบัญญัติ ป้องกันและ ปราบปรามองค์กร อาชญากรรม ข้ามชาติ
ไม่จำเป็นต้อง มีทนายความ	จำเป็นต้อง มีทนายความ	จำเป็นต้อง มีทนายความ	ไม่จำเป็นต้อง มีทนายความ	ไม่จำเป็นต้อง มีทนายความ
จำเลยยังมีความผิดอยู่	จำเลยยังมีความ ผิดอยู่	จำเลยไม่มี ความผิด	จำเลยยังมีความผิดอยู่	จำเลยยังมีความผิดอยู่
ใช้กับคดีทุกประเภท	ใช้กับเฉพาะ ความผิดฆนฉมิโทษ ที่มีอัตราโทษจำคุก ไม่เกินห้าปี หรือที่มี โทษปรับเท่านั้น	ใช้กับคดีที่มี อัตราโทษจำคุก ไม่เกิน 5 ปี	ใช้กับคดียาเสพติดให้ โทษเท่านั้น	ใช้กับคดีองค์กร อาชญากรรมข้ามชาติ เท่านั้น
พยานหลักฐาน มีไม่เพียงพอที่จะ พิสูจน์ความผิดของ จำเลยในข้อหาที่ หนักได้	มีพยานหลักฐาน ครบถ้วนสามารถ พิสูจน์ความผิด จำเลยโดยการ พิจารณาคดีปกติได้	มีพยานหลักฐาน ครบถ้วน สามารถพิสูจน์ ความผิดจำเลย โดยการพิจารณา คดีปกติได้	เป็นการให้ข้อมูล เพื่อเป็น พยานหลักฐาน ในการขยายผล ดำเนินคดีกับ ผู้กระทำความผิด ที่อยู่เหนือขึ้นไป	เป็นการให้ข้อมูลเพื่อ เป็นพยานหลักฐาน ในการขยายผล ดำเนินคดีกับผู้กระทำ ความผิดที่อยู่เหนือ ขึ้นไป
ศาลจะเข้ามาตรวจสอบ ถึงข้อตกลงของจำเลย กับพนักงานอัยการว่า ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่เท่านั้น	ศาลจะเข้ามา ตรวจสอบถึง ข้อเท็จจริงอันเป็น พฤติการณ์แห่งคดี ว่าจำเลยกระทำ ความผิดจริงตามที่ รับสารภาพ	ศาลจะเข้ามา ตรวจสอบถึง ข้อเท็จจริงอัน เป็นพฤติการณ์ แห่งคดีว่าจำเลย กระทำความผิด จริงตามที่รับ สารภาพ	ศาลเข้ามาตรวจสอบ ว่าเป็นการให้ข้อมูล ที่สำคัญและเป็น ประโยชน์อย่างยิ่ง ในการปราบปรามยา เสพติดให้โทษ หรือไม่เท่านั้น	ศาลไม่มีส่วน เกี่ยวข้องกับ กระบวนการต่อรอง คำรับสารภาพ

การต่อรองคำรับสารภาพ (Plea Bargaining) เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกาที่เป็นการค้าเนินคดีอาชญากรรมระบบกล่าวหา ซึ่งใช้วิธีการพิจารณาระบบต่อสู้ ถือว่า คดีความเป็นเรื่องการแพ้นะ ที่โจทก์หรือรัฐต้องการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ต้องสงสัยว่ากระทำ ความผิด มากกว่าการใช้กระบวนการพิสูจน์เต็มรูปแบบซึ่งใช้เวลานาน และไม่แน่ว่าเมื่อฟ้องคดีแล้ว ศาลจะลงโทษจำเลยหรือไม่ จึงนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ได้ ผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ซึ่งเป็นคนละวัตถุประสงค์กับการดำเนินคดีอาญาตามหลักการค้นหา ความจริง โดยรัฐที่มีอยู่ในระบบวิธีพิจารณาแบบไต่สวนที่ใช้อยู่ในประเทศฝรั่งเศส เนื่องจาก ในระบบนี้เน้นที่การค้นหาความจริงโดยรัฐ หากจะมีการรับเอามาตรการของระบบกฎหมาย ประเทศสหรัฐอเมริกามาบ้างก็เพื่อลดขั้นตอนในการพิจารณาของศาลในคดีที่มีโทษไม่ร้ายแรง อันทำให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินคดี และเน้นประสิทธิภาพในการลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล ดังนั้นการนำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในระบบกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศฝรั่งเศสวัตถุประสงค์จึงแตกต่างกัน เช่นนี้การที่จะนำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพ มาปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมนั้น แม้ประเทศไทยจะมีระบบการดำเนินคดีอาญา โดยรัฐเช่นเดียวกับประเทศฝรั่งเศส แต่การที่จะนำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้กับคดีที่ มีโทษไม่ร้ายแรงนักเท่านั้นดังเช่นประเทศฝรั่งเศส อาจจะทำให้ไม่เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการ ยุติธรรมทางอาญามากนัก เห็นควรที่จะนำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพดังกล่าวมาปรับใช้กับ องค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศได้มากยิ่งขึ้น และปัจจุบันผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมนั้นมักจะลอยนวล เนื่องจากปัญหาการขาดพยานหลักฐานในการดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม ซึ่งมีโครงสร้างที่สลับซับซ้อนในการปกปิดและตัดตอนการกระทำความผิด ทำให้การที่จะ นำผู้กระทำความผิดที่แท้จริงที่อยู่เบื้องหลังมาลงโทษ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการในการแสวงหา พยานหลักฐานให้แก่เจ้าพนักงานของรัฐ เพื่อตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม ให้หมดสิ้นไป

ทั้งนี้ในปัจจุบันได้มีอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้ง ในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 (United Nations Convention against Transnational Organized Crime- UNTOC) เกิดขึ้น ซึ่งอนุสัญญา UNTOC นี้ ใช้บังคับกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและรวมไปถึง การบัญญัติให้นำมาตรการพิเศษที่สำคัญอีกประการหนึ่งมาใช้ในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อ ต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามแนวคิดของทฤษฎีควบคุมอาชญากรรม (Crime Control) ซึ่งให้ความสำคัญกับการค้นหาความจริงโดยรัฐ คือ การนำการต่อรองคำรับสารภาพ (Plea bargaining) มาใช้บังคับนั่นเอง

อนุสัญญา UNTOC ได้กำหนดมาตรการที่ผู้กระทำความผิดให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย อันรวมถึงการสนับสนุนให้มีมาตรการสืบสวนสอบสวนวิธีพิเศษในการต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรมตามอนุสัญญา UNTOC ข้อ 20 มาปรับใช้ ซึ่งการต่อรองคำรับสารภาพก็เป็นมาตรการหนึ่งที่สำคัญสำหรับต่อต้านองค์กรอาชญากรรมยาเสพติดข้ามชาติ เพื่อค้นหาข้อมูลสาวไปให้ถึงตัวการใหญ่ ซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงได้ ดังที่บัญญัติไว้ในอนุสัญญา UNTOC ข้อ 26 วรรคสอง ความว่า

“ในกรณีที่เหมาะสม ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐพิจารณาให้มีความเป็นไปได้ที่จะลดโทษบุคคลที่ถูกกล่าวหา ซึ่งให้ความร่วมมือที่เป็นประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวนหรือการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อความผิดที่อนุสัญญานี้ครอบคลุมถึง”

ดังนั้นจึงเห็นควรที่ประเทศไทยจะนำมาตรการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้อันเป็นมาตรการที่สำคัญอย่างยิ่งที่ใช้ในการต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรมอย่างได้ผล โดยเฉพาะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถเข้าถึงตัวอาชญากรที่เป็นตัวการใหญ่ที่แท้จริงซึ่งเป็นมาตรการในการตัดรากถอนโคนการกระทำความผิด โดยอาศัยหลักการปล่อยปลาเล็กเพื่อให้ได้ปลาใหญ่ ซึ่งผู้กระทำความผิดนั้นยอมรับสารภาพโดยไม่ต่อสู้คดี และให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการให้ข้อมูลเพื่อจับตัวการที่เป็นผู้บงการที่เหนือขึ้นไปได้ โดยผู้ที่ให้ความร่วมมือจะได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในการฟ้องคดีที่มีโทษน้อยลง อันจะทำให้แก้ไขปัญหามหาองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดให้หมดไปได้

ดังจะเห็นได้จาก ในคดีมิกกี้คอบร้าส์กับพวก (United States V. Mickey Cobra Gang) เป็นขบวนการค้าเฮโรอีนในนครชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา คดีนี้แม้ว่าเจ้าพนักงานตำรวจจะสืบทราบการกระทำความผิดและทราบตัวผู้กระทำความผิด แต่ได้เก็บข้อมูลไว้เป็นความลับเพราะต้องการที่จะสืบสวนจนถึงตัวการใหญ่ โดยได้ใช้ระยะเวลาในการสืบสวนตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001-2006 ในคดีนี้เจ้าพนักงานตำรวจทำการจับกุมผู้ต้องหาในปี ค.ศ. 2006 จำนวน 50 คน ประกอบด้วยหัวหน้าตัวการใหญ่และพวกอีก 49 คน และต่อมาได้มีการยื่นฟ้องจำเลยทั้ง 50 คน เป็นคดีเดียวกัน ในการฟ้องคดีอาญา พนักงานอัยการได้แจ้งให้ผู้พิพากษาทราบว่าวันนั้นจะมีคดีสำคัญซึ่งมีจำเลยเป็นจำนวนมากศาลอาจจะต้องเตรียมทนายความให้จำเลยถึง 50 คน รวมทั้งจะต้องเตรียมเจ้าพนักงานศาลและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ปัญหาของคดีนี้จึงเป็นปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่มีความยุ่งยาก คดีนี้พนักงานอัยการได้ทำการต่อรองคำรับสารภาพจนทำให้จำเลยจำนวน 49 คน จาก 50 คน ให้การรับสารภาพ ในที่สุดมีการฟ้องและสืบพยานสำหรับจำเลยเพียงคนเดียว ในการพิจารณาคดีครั้งแรกคณะลูกขุนไม่สามารถชี้ขาดได้ว่าจำเลยกระทำความผิดหรือไม่ จนมีการพิจารณาคดีใหม่ ปัญหาที่สำคัญสำหรับพนักงานอัยการในการพิจารณาคดีใหม่ คือ ความเสี่ยงที่ศาลอาจพิพากษายกฟ้อง

พนักงานอัยการจึงได้ทำการต่อรองคำรับสารภาพกับจำเลยที่ให้การปฏิเสธและขอต่อสู้คดีรายนี้ ในที่สุดจำเลยคนดังกล่าวก็ให้การรับสารภาพ โดยพนักงานอัยการจะเปลี่ยนฐานความผิดที่ฟ้อง และขอแก้ฟ้องให้ศาลลงโทษในฐานความผิดที่เบาลง ซึ่งวิธีการดังกล่าวเป็นวิธีการที่ใช้กันอย่าง กว้างขวางในประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้ตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดลงได้ ในที่สุด

4.4 วิเคราะห์ปัญหาการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรมใน คดียาเสพติด

การต่อรองคำรับสารภาพในองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดนั้น ผู้ต้องหาหรือจำเลย จะต้องร่วมมือกับเจ้าพนักงานในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้ร่วมขบวนการนั้น โดยผู้ต้องหาหรือจำเลยจะได้รับประโยชน์ตอบแทน คือการถูกดำเนินคดีในข้อหาที่ต่ำลง หรือ ได้รับโทษน้อยลงนั่นเอง

วิธีการต่อรองคำรับสารภาพ มีใช้อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างชัดเจนและ มีกฎหมายบัญญัติไว้ว่าสามารถรับฟังคำสารภาพและตัดสินคดีได้ทันที โดยสามารถใช้ได้กับ ความผิดแทบทุกประเภทซึ่งกฎหมายไทย การรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดจากการใช้วิธีการต่อรอง คำรับสารภาพอาจมีความเห็นเรื่องความชอบด้วยกฎหมายที่แตกต่างกันออกไป อันเป็นหลักเกณฑ์ ที่มีผลต่อกฎหมาย ที่จำเป็นต้องวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

4.4.1 วิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีอาญา

1) การต่อรองคำรับสารภาพอาจถูกมองว่าเป็นวิธีการกระทำโดยให้สัญญาที่มีลักษณะ เป็นการจูงใจอย่างหนึ่ง จึงถือว่าคำรับสารภาพนั้นเป็นคำรับสารภาพที่มีได้เกิดขึ้น โดยสมัครใจ ต้องห้ามรับฟังเป็นพยานหลักฐานลงโทษผู้กระทำความผิด

การรับฟังคำรับสารภาพจะเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ¹⁷⁰ ได้ก็ต่อเมื่อผู้ต้องหาหรือ จำเลยได้รับการคุ้มครองมิให้ตนต้องเสียเปรียบจากการดำเนินคดีเสียก่อน โดยจะต้องทราบและ ได้ใช้สิทธิต่างๆ ของตนอย่างครบถ้วนแล้วจึงตัดสินใจที่จะให้การหรือไม่ให้การ เช่น สิทธิการมี ทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมาย เป็นต้น ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ให้การรับสารภาพโดยทราบถึง รายละเอียดต่างๆ ที่เกิดขึ้นและได้ใช้สิทธิของตนอย่างครบถ้วนแล้วก็ควรรับฟังว่าเป็นคำรับสารภาพ ที่เกิดขึ้นโดยชอบดังนั้น การต่อรองคำรับสารภาพที่ถือว่าเป็นคำรับสารภาพโดยสมัครใจนั้น

¹⁷⁰ คำรับสารภาพด้วยความสมัครใจหมายถึง คำรับสารภาพที่เกิดขึ้นโดยปราศจากการขู่เข็ญ การให้ สัญญาหรือการหลอกลวงใด โดยจำเลยรู้และเข้าใจผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจากการรับสารภาพในความผิดนั้น ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ศาลจะต้องแจ้งให้จำเลยทราบก่อนที่จะรับคำให้การรับสารภาพของจำเลย.

ผู้ต้องหาจะต้องทราบถึงสิทธิต่างๆ ที่กฎหมายให้การคุ้มครองในการต่อสู้คดีและผลในทางกฎหมายที่ได้รับจากการต่อรองคำรับสารภาพ เพื่อให้ผู้ต้องหามีโอกาสตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณและมีความเป็นอิสระ (Freedom of choice)

2) แนวทางการดำเนินคดีเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม การเริ่มต้นดำเนินคดีส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการโดยเจ้าพนักงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด อันได้แก่ตำรวจ อัยการ รวมทั้งเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ถ้าหากมีการสืบสวนสอบสวนและนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้กับผู้ต้องหา ก็จำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงอำนาจขององค์กรในการต่อรองคำรับสารภาพ เพื่อให้ผู้ต้องหาให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานของรัฐในการแสวงหาพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์และสามารถที่จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดรายใหญ่ได้ ดังนั้นการดำเนินคดีเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมควรให้อำนาจตำรวจ อัยการ และเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการสอบสวนการต่อรองคำรับสารภาพดังกล่าวได้

3) ขาดบทบัญญัติที่เป็นมาตรการในการคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ต้องหาที่ประสงค์จะให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงาน เกิดความกลัวว่าจะถูกแก้แค้นในภายหลัง หากให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงาน ดังนั้น การดำเนินคดีเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมควรมีบทบัญญัติที่เป็นมาตรการในการคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ต้องหาให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงาน โดยไม่เกิดความกลัวว่าจะถูกแก้แค้นในภายหลัง

ทั้งนี้การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในประเทศไทย อาจมีผู้โต้แย้งว่าขัดต่อหลักการดำเนินคดีอาญา ซึ่งก็คือหลักการค้นหาความจริง อันเนื่องมาจากหลักการดำเนินคดีอาญานั้นมิได้ใช้หลักความตกลง อย่างเช่นการดำเนินคดีแพ่ง ดังนั้นจึงมีปัญหว่าหากนำการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย จะมั่นใจได้อย่างไรว่า เมื่อไปต่อรองกับผู้กระทำความผิดแล้ว จะสามารถค้นหาความจริงได้ และมั่นใจได้อย่างไรว่ากำลังต่อรองอยู่กับผู้กระทำความผิดที่แท้จริงอยู่ ในเรื่องนี้เห็นว่า หากนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ โดยมีบทบัญญัติที่เป็นมาตรการในการคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพ ใช้ควบคู่กันไปด้วยจะทำให้ ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวกับอิทธิพลของผู้ที่อยู่เบื้องหลังในการกระทำความผิด ทำให้กล้าที่จะรับสารภาพด้วยความสัตย์จริงและไม่เปลี่ยนแปลงคำรับสารภาพในภายหลัง ทั้งหากมีระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่รัดกุมดีแล้ว ก็จะแก้ไขปัญหาในเรื่องการต่อรองกับผู้ที่มีได้กระทำความผิดแท้จริงได้นั่นเอง

และการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ นั้น เห็นว่าแท้จริงแล้วเป็นวิธีการค้นหาความจริงตามหลักการดำเนินคดีอาญา เนื่องจากผู้ที่กระทำความผิดเท่านั้นที่จะรู้ข้อมูลการ

กระทำความผิดได้เป็นอย่างดี ทำให้สามารถแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อสาวไปถึงหัวหน้าหรือตัวการใหญ่ที่อยู่เบื้องหลัง โดยจับกุมมาดำเนินคดีได้ อันเป็นการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังที่แท้จริง ทำให้ตัดสายโยงใยขององค์กรอาชญากรรมซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย อันทำให้สังคมพัฒนาดีขึ้นได้

4.4.2 วิเคราะห์ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากการต่อรองคำรับสารภาพ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 135 ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใดๆ ซึ่งเป็นการล่อลวงหรือ ชูเชิญ หรือให้สัญญากับผู้ต้องหาเพื่อจงใจให้เขาให้การอย่างไรๆ ในเรื่องที่ต้องหา

และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226 พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลซึ่งน่าจะพิสูจนได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้นจากการจงใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น และให้สืบตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นอันว่าด้วยการสืบพยาน

ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้จากวิธีการต่อรองคำรับสารภาพว่าจะสามารถใช้ฟังยืนยันการกระทำความผิดได้หรือไม่ โดยมีผู้เห็นว่าการต่อรองคำรับสารภาพเป็นพยานหลักฐานที่เกิดจากการจงใจต้องห้ามรับฟัง แต่ในความเป็นจริง หากเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นและได้มาโดยวิธีการที่ชอบแล้ว พยานหลักฐานนั้นก็ควรรับฟังได้ ซึ่งวิธีการดังกล่าวควรจะอยู่ที่ว่าเป็นการกระทำที่มีลักษณะที่ไม่ขัดต่อหลักการคุ้มครองสิทธิของบุคคลหรือผู้ต้องหา

ดังนั้น ถ้าเป็นกรณีปกติแล้วการกระทำความผิดหรือพยานหลักฐานนั้นยังเกิดขึ้นมีอยู่อย่างเป็นปกติ แม้จะมีการต่อรองคำรับสารภาพจนได้พยานหลักฐานมายืนยันการกระทำความผิดก็ไม่เป็นการจงใจให้กระทำความผิด เป็นเพียงวิธีการพิสูจนความผิดของจำเลยไม่เป็นการแสวงหาพยานหลักฐานโดยมิชอบแต่อย่างใด¹⁷¹ จึงไม่ต้องห้ามรับฟัง¹⁷² ซึ่งวัตถุประสงค์ของการใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพในองค์กรอาชญากรรมในคดีอาเสพคดีนั้นก็เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานและขอความร่วมมือผู้ต้องหาที่เต็มใจให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานที่จะดำเนินคดีทางกฎหมายกับหัวหน้าหรือตัวการใหญ่ที่อยู่ในขบวนการเดียวกันนั้น และเนื่องจากการพิสูจนความผิดของผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังนั้นเป็นเรื่องยาก นอกเสียจากตัวผู้กระทำผิดเองจะบอกความจริงโดยผู้ที่กระทำความผิดที่เป็นผู้ต้องหาในองค์กรอาชญากรรมในคดีอาเสพคดีย่อมรู้ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเป็นอย่างดี ดังนั้นหากผู้ต้องหาต้องการที่จะให้ความร่วมมือกับ

¹⁷¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8470/2544.

¹⁷² วนิตา สิงห์ก้อม. (2546). การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในความผิดอาญาอันเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม. หน้า 114.

เจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้การรับสารภาพด้วยความเต็มใจและสมัครใจ อันเป็นการกระทำโดยใช้วิจารณญาณของตนเองด้วยความบริสุทธิ์ใจแล้ว ย่อมมีผลให้สามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ ทำให้เป็นประโยชน์ต่อการรวบรวมพยานหลักฐานที่จะนำไปสู่การดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพต่อไปได้ เช่นเดียวกัน

และจากการวิเคราะห์คำรับสารภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้อยู่แล้ว เพราะกฎหมายไม่ได้ห้ามรับฟัง ทั้งคำรับสารภาพของจำเลยก็มีน้ำหนักเพียงพอให้ศาลพิพากษาลงโทษได้โดยไม่จำเป็นต้องสืบพยานโจทก์¹⁷³ อย่างไรก็ตามคำรับสารภาพนั้นต้องเป็นคำรับสารภาพโดยสมัครใจ ซึ่งหมายความว่า เป็นคำรับสารภาพที่ผู้ต้องหาจะต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิของกฎหมายอย่างครบถ้วนแล้ว สิทธิการมีทนายความ หรือผู้ที่ตนให้ความไว้วางใจ และต้องมีการตัดสินใจที่จะเลือกให้การรับสารภาพ โดยการร่วมมือกับเจ้าพนักงานจะทำให้ไม่เป็นการละเมิดต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดี เนื่องจากผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาชญากรรมในลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมนั้นย่อมจะต้องทราบถึงข้อเท็จจริง ผลดี ผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้นจากการต่อรองคำให้การเกี่ยวกับข้อมูลนั้นคืออยู่แล้ว โดยถือว่าหากผู้ต้องหาหรือจำเลยรู้ถึงสิทธิที่ตนมีอยู่แล้วก็อาจละสิทธิใดๆ ที่กฎหมายให้การคุ้มครองก็ได้ แม้ว่าจะเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญก็ตาม อันจะทำให้คำรับสารภาพของผู้หาหานั้นเป็นคำรับสารภาพโดยสมัครใจ

เพราะฉะนั้น การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพ มาใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะทำให้ได้รับผลประโยชน์ในการที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารหรือความช่วยเหลือจากผู้กระทำความผิดในขบวนการเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสามารถสาวถึงหัวหน้าหรือตัวการใหญ่ที่จะนำตัวมาลงโทษได้ ซึ่งการเจรจาต่อรองคำรับสารภาพเป็นเพียงการเสนอทางเลือกให้กับจำเลยเพื่อให้ตัดสินใจว่าจะรับสารภาพหรือไม่จำเลยจึงมีเสรีภาพในการเลือกที่จะ รับสารภาพหรือไม่ได้อย่างเต็มที่ (Freedom of choice) จึงไม่ขัดต่อกฎหมาย และการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพดังกล่าวมาใช้ นั้น จำเลยต้องได้รับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเป็นอย่างดีแล้ว และมีทนายความหรือที่ปรึกษาทางกฎหมายที่น่าเชื่อถือได้คอยให้คำแนะนำอีกด้วย

4.4.3 วิเคราะห์การต่อรองคำรับสารภาพโดยการลดหรือเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหาหรือเสนอความเห็นให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษที่เหมาะสม

เนื่องจากการต่อรองคำรับสารภาพระหว่างเจ้าพนักงานของรัฐกับผู้ต้องหาในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นจะต้องมีการต่อรองเพื่อให้ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพโดยการลดหรือเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหาหรือเสนอแนะวิธีการลงโทษให้ศาลลงโทษจำเลยในสถานเบา อันจะทำให้

¹⁷³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 176.

ผู้ต้องหาหรือจำเลยให้การรับสารภาพ ซึ่งหากนำมาปรับใช้ในประเทศไทยจะเกิดความเหมาะสมหรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีที่ผู้ต้องหาร่วมมือกับเจ้าพนักงาน โดยอาศัยคำรับสารภาพในการแสวงหาพยานหลักฐานดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดรายอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในระดับที่เหนือกว่าอันสามารถสร้างความเสียหายให้กับสังคมได้มากกว่า เช่นนี้การต่อรองคำรับสารภาพกับผู้ต้องหาที่อยู่ในระดับต่ำกว่า เพื่อให้สามารถดำเนินคดีกับผู้ที่อยู่เหนือกว่าทำให้มีผลเป็นการยับยั้งองค์การอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมได้จึงถือได้ว่าเป็นเหตุอันสมควรให้กระทำได้

ดังนั้น การต่อรองคำรับสารภาพโดยมีเหตุอันควรจึงสามารถลดหรือเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหาที่จะฟ้องได้เช่นกัน แต่ข้อกล่าวหานี้ต้องสอดคล้องกับข้อเท็จจริงแห่งการกระทำ เนื่องจากการพิสูจน์ความผิดในชั้นศาลจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่าเป็นความผิดตามที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษหรือไม่ ซึ่งถ้าอยู่ในกฎเกณฑ์ของกรอบของกฎหมายแล้ว การต่อรองคำรับสารภาพโดยวิธีการลดหรือเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหาสามารถกระทำได้ โดยที่ศาลจะต้องพิจารณาจากวิธีการต่อรองว่าชอบหรือไม่ หากเห็นว่าวิธีการต่อรองนั้นชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลก็อาจพิพากษาให้ตามข้อตกลงดังกล่าว

และในทางปฏิบัติเมื่อข้อเท็จจริงใดหรือพฤติการณ์ใดเป็นประโยชน์ต่อจำเลย ศาลก็สามารถยกขึ้นพิจารณาได้เอง เพื่อประกอบดุลพินิจในการกำหนดโทษได้ ซึ่งการต่อรองโทษในรูปแบบของการต่อรองคำรับสารภาพ โดยที่พนักงานอัยการต่อรองกับผู้ต้องหา และผู้ต้องหาให้การรับสารภาพในข้อกล่าวหาที่พนักงานอัยการฟ้องในขณะที่อัยการต่อรองกับผู้ต้องหาว่าจะเสนอแนะวิธีการลงโทษที่เหมาะสมกับจำเลยต่อศาล โดยอัยการจะเสนอแนะวิธีการลงโทษสถานเบาต่อศาลซึ่งคำรับสารภาพนั้นจะต้องเกิดจากความสมัครใจจึงจะรับฟังได้ โดยศาลจะรับไว้พิจารณาโดยประกอบดุลพินิจในการที่จะพิพากษาตามข้อเสนอแนะหรือไม่ก็ได้ เป็นดุลพินิจของศาลซึ่งพนักงานอัยการหรือจำเลยไม่มีสิทธิที่จะบังคับให้ศาลพิพากษาลงโทษตามข้อตกลงนั้น เช่นนี้ การต่อรองคำรับสารภาพโดยการเสนอความเห็นให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษที่เหมาะสมจึงกระทำได้ เนื่องจากการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษซึ่งเป็นอำนาจของศาล โดยเฉพาะ อันแสดงถึงความอิสระของศาลนั่นเอง

ทั้งนี้ ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศฝรั่งเศสนั้น โดยปกติพนักงานอัยการจะเป็นผู้ตรวจสอบการใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษของศาลเสมอ ศาลไม่มีดุลพินิจที่เด็ดขาดในการกำหนดโทษแก่จำเลย กล่าวคือหากกระบวนการพิจารณาเสร็จสิ้น ก่อนที่ศาลจะตัดสินคดีพนักงานอัยการจะมีคำขอให้ศาลลงโทษจำเลยโดยกำหนดอัตราโทษไว้ด้วย ซึ่งต่างจากประเทศไทยที่พนักงานอัยการมิได้ระบุในคำขอท้ายฟ้องว่าให้ศาลลงโทษจำเลยในอัตราโทษเท่าใด เพียงแต่มีคำขอให้ศาลลงโทษหนักหรือเบาเท่านั้น ทั้งที่กฎหมายไม่ได้ห้ามไว้ พนักงานอัยการจึงมีดุลพินิจ

ที่จะกระทำได้ เช่นนี้หากศาลไม่ลงโทษจำเลยตามที่พนักงานอัยการร้องขอ โดยอัตราโทษที่ลงแก่จำเลยนั้นเบี่ยงเบนจากคำขอของพนักงานอัยการเป็นอย่างมาก พนักงานอัยการมีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษานั้นของศาลได้ อันแสดงให้เห็นถึงการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการโดยการเสนอความเห็นให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษที่เหมาะสม ดังนั้นการที่พนักงานอัยการต่อรองคำรับสารภาพกับผู้ต้องหาโดยการเสนอความเห็นให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษที่เหมาะสมนั้น พนักงานอัยการมีดุลพินิจที่จะกระทำได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการดำเนินคดีอาญาตามดุลพินิจของพนักงานอัยการที่ประเทศไทยถือหลักนี้ไว้บังคับอยู่ตามกฎหมายนั่นเอง

4.5 วิเคราะห์ระบบตรวจสอบในการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด

คำรับสารภาพตามกฎหมายไทยนั้นมิใช่เรื่องใหม่แต่อย่างใด ซึ่งในทางกฎหมายก็เปิดโอกาสให้จำเลยให้การรับสารภาพ โดยเมื่อจำเลยเห็นว่าการรับสารภาพจะมีผลให้ตนได้รับโทษน้อยกว่าที่จะปฏิเสธสู้คดี จำเลยก็จะรับสารภาพ ทั้งนี้ศาลก็มักจะลดโทษให้เพราะเหตุที่จำเลยให้การรับสารภาพ อันเป็นเหตุบรรเทาโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 นั่นเอง และคำรับสารภาพของจำเลย ศาลก็อาจพิพากษาได้โดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐานต่อไปเลยก็ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 176 อีกทั้งในความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือมีโทษไม่เกินความผิดโทษ กฎหมายให้อำนาจพนักงานสอบสวนในการวางโทษปรับได้ มีผลทำให้คดีเสร็จสิ้นไปในชั้นพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 37 อีกด้วย

ดังนั้น การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติด เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าสมควรนำมาปรับใช้เป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นกลุ่มองค์กรที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก โดยผู้ที่กระทำผิดจะทำการเป็นขบวนการจึงทำให้ยากแก่การปราบปรามผู้กระทำผิดที่อยู่เบื้องหลังได้ ซึ่งจากการศึกษาองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดดังกล่าวข้างต้นควรนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้ในขั้นตอนใดและควรมีเงื่อนไขอย่างไรในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย

4.5.1 วิเคราะห์อำนาจของพนักงานสอบสวนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อรอง คำรับสารภาพ

การดำเนินคดีอาญาจะเริ่มตั้งแต่การสอบสวน ซึ่งการสอบสวน คือการตรวจสอบความจริง ชั้นเจ้าพนักงานในเรื่องที่เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้น ดังนั้นเมื่อมีข้อสงสัยอันควรว่า มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ต้องสอบสวนโดยไม่ชักช้า ซึ่งเจ้าพนักงาน อาจทราบเรื่องการกระทำความผิดจากการร้องทุกข์¹⁷⁴ การกล่าวโทษ¹⁷⁵ หรือจากวิธีอื่นใดก็ได้¹⁷⁶ โดยการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้หลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้เพราะสิทธิผู้ถูกกล่าวหาในปัจจุบันไม่เป็นวัตถุประสงค์แห่งการซักฟอกอีกต่อไป แต่เป็น “ประธานในคดี” กล่าวคือมีสิทธิที่จะกระทำการใดๆ ในคดี ทั้งในทางกระทำ (Active) และทางอยู่เฉย (Passive) และเมื่อการรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสอบสวนเป็นการดำเนินการโดยตรงของพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นการดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 “ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา” และตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (11) “การสอบสวน” หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นๆ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ เพื่อทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ การรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสอบสวนนี้ พยานหลักฐานบางอย่างได้ถูกรวบรวมไว้แล้วในชั้นจับกุม เมื่อถึงชั้นสอบสวน ผู้จับกุมจะต้องส่งให้พนักงานสอบสวน

ดังนั้นการที่พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 100/2 และร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ กำหนดให้พนักงานสอบสวนบันทึกคำให้การเกี่ยวกับการให้หรือเปิดเผยข้อมูลสำคัญในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดของผู้ต้องหา อันเป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีต่อหัวหน้าในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พร้อมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการให้หรือเปิดเผยข้อมูลของผู้ต้องหานั้นไว้ในสำนวนการสอบสวนแล้วส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป จึงมีความเหมาะสมแล้วอันเนื่องมาจากการตรวจสอบควบคุมการใช้อำนาจ

¹⁷⁴ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 2 (7).

¹⁷⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 2 (8).

¹⁷⁶ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 784/2483 คดีอาญาไม่ใช้ความผิดต่อส่วนตัวนั้น ไม่มีกฎหมายบังคับว่าต้องมีผู้เสียหายร้องทุกข์จึงจะทำการสอบสวนได้.

ระหว่างองค์กร ซึ่งเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทั้งสองฝ่าย อันได้แก่ตำรวจและพนักงานอัยการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบในการต่อรองคำรับสารภาพ ทำให้ไม่มีฝ่ายใดใช้อำนาจตามอำเภอใจและเป็นการป้องกันการใช้วิธีการนี้ในทางที่ไม่ชอบได้อีกด้วย โดยที่ก่อนพนักงานอัยการจะทำการต่อรองคำรับสารภาพกับผู้ต้องหาควรจะได้ทราบความเห็นของตำรวจผู้ทำการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานในคดีนั้นก่อน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพรวมถึงการทำข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพให้เหมาะสมในแต่ละคดีไป โดยพิจารณาถึงผลของการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการขยายผลจับกุมผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริง เพื่อปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมให้หมดสิ้นไป

4.5.2 วิเคราะห์อำนาจของเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อรองคำรับสารภาพ

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการประสานงานในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2537 มีเจตนารมณ์เพื่อให้มีการประสานงานและติดตามการดำเนินคดียาเสพติดระหว่างสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกับหน่วยงานผู้รับผิดชอบการสืบสวนสอบสวนและการฟ้องคดียาเสพติด เพื่อให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในฐานะองค์กรกลางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติได้ทราบและพิจารณาสั่งการ รวมทั้งดำเนินงานให้ความร่วมมือระหว่างประเทศ และควบคุมการสืบสวนสอบสวนและการฟ้องคดี เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการปราบปรามยาเสพติด โดยสามารถดำเนินคดีและลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างถูกต้อง โดยกำหนดภารกิจให้เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเข้าประสานงานกับพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดี เข้าฟังการสอบสวนและขอทราบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับคดี การสอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ เพื่อรวบรวมพยานหลักฐานให้พยานหลักฐานรัดกุมยิ่งขึ้น รวมทั้งการทำความเข้าใจในสำนวนเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนได้ทราบความต้องการของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดก่อนเสนอให้พนักงานอัยการมีความเห็นต่อไป ซึ่งทำให้เกิดความสมดุลและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการสอบสวนให้ดียิ่งขึ้น¹⁷⁷

และตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มาตรา 14 (6) ได้กำหนดให้เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจสอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เช่นนี้ในชั้นเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เมื่อกฎหมายกำหนดให้

¹⁷⁷ สำนักงานกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (2553). คู่มือการประสานงานและการรวบรวมพยานหลักฐานคดียาเสพติด. หน้า 8.

เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนั้น มีอำนาจสอบสวนผู้ต้องหาในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งอำนาจสอบสวนที่ว่านี้ต่างจากอำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจออกหมายเรียกผู้เสียหายหรือบุคคลใดซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่าต้องคำขอของเขาอาจเป็นประโยชน์แก่คดีให้มาเพื่อสอบสวน¹⁷⁸ ได้ด้วย นอกจากนี้ตัวผู้ต้องหาที่มีอำนาจสอบสวนอยู่แล้ว ส่วนเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนั้นจะมีอำนาจสอบสวนจำกัดเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอบสวนผู้ต้องหาเท่านั้น จะตีความให้มีความหมายเป็นอำนาจสอบสวนโดยทั่วไปไม่ได้¹⁷⁹ และหนังสือรับรองของเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในชั้นสอบสวน ซึ่งรับรองว่าจำเลยได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง¹⁸⁰ นั้นถือว่าเป็นข้อมูลในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 100/2 ดังนั้นเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจึงมีอำนาจเข้าร่วมในการต่อรองคำรับสารภาพได้ ซึ่งเหมาะสมแล้วเนื่องจากการควบคุมการใช้อำนาจระหว่างองค์กรและทำให้สำนวนการสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐานมีความรัดกุมยิ่งขึ้น ก่อนที่พนักงานอัยการจะปรับใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพในคดีนั้นๆ ต่อไป เพื่อปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศไทยเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ซึ่งจะมีผลทำให้การบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.5.3 วิเคราะห์อำนาจของอัยการในการเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อรองคำรับสารภาพ

ในปัจจุบันเนื่องจากพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ มาตรา 100/2 มิได้กำหนดให้พนักงานอัยการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพ โดยทำได้เพียงการบรรยายฟ้องและมีคำขอทำฟ้องให้ศาลพิจารณาลงโทษผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นได้เท่านั้น หากเห็นว่าเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ซึ่งไม่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากองค์กรอัยการในฐานะผู้รับผิดชอบในการฟ้องคดีควรจะมีอำนาจในการสอบสวนรวมถึงการใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพนี้ในการขยายผลจับกุมผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังเพื่อตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดต่อไป

¹⁷⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 133.

¹⁷⁹ ตามหนังสือตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ สร 0601/1408 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2525.

¹⁸⁰ ศาลอุทธรณ์แผนกคดียาเสพติด. เล่มเดิม. หน้า 57.

ดังนั้นประเทศไทยจึงได้มีการร่างกฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ที่จัดทำขึ้นโดยสำนักงานอัยการสูงสุดขึ้นมา อันเนื่องมาจากการที่ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. 2000 จึงมีพันธกรณีที่จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เพื่ออนุวัติการตามอนุสัญญาดังกล่าวต่อไป ซึ่งจะมีผลทำให้สามารถค้นหาข้อมูลสาวไปถึงตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริง เพื่อเป็นการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมได้

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ บัญญัติว่า

“ในระหว่างการสอบสวนคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หากผู้ต้องหาให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสืบสวนสอบสวนเกี่ยวกับกิจกรรมและการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีต่อหัวหน้าหรือผู้มีบทบาทสำคัญในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ให้พนักงานสอบสวนบันทึกข้อมูลดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวนแล้วเสนอสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นต่ออัยการสูงสุด

ถ้าอัยการสูงสุดเห็นว่าข้อมูลที่ได้รับจากผู้ต้องหาเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งตามความในวรรคแรก อัยการสูงสุดมีอำนาจใช้ดุลพินิจออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหานั้นทุกข้อหาหรือบางข้อหา

หากการให้ข้อมูลดังกล่าวในวรรคหนึ่งได้กระทำในระหว่างการพิจารณาดีของศาลให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกคำสั่งถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์ ถอนฎีกา หรือไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกาจำเลยในความผิดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี”

ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวในทางปฏิบัติหากนำมาใช้อาจเกิดความไม่เหมาะสมและทำให้เกิดความล่าช้าขึ้นได้ หากให้อำนาจที่กล่าวมานี้แก่พนักงานอัยการทั่วไปด้วยเช่นเดียวกัน โดยกำหนดให้อัยการสูงสุดมีอำนาจมอบหมายได้ จะมีความเหมาะสมและอำนวยความสะดวกได้มากกว่า เนื่องมาจากแท้จริงแล้วการดำเนินคดีอาญาชั้นสอบสวนฟ้องร้องเป็นอำนาจเดียวกันดังจะเห็นได้จากนานาประเทศที่กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนและฟ้องร้อง ส่วนการดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวนนั้นถือว่าการดำเนินคดีอาญาเพื่อพนักงานอัยการเท่านั้น ซึ่งต่างจากประเทศไทยที่แยกอำนาจสอบสวนและฟ้องร้องออกจากกัน ซึ่งมีผลทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาไม่เป็นหนึ่งเดียวกัน ดังนั้นพนักงานอัยการจึงควรมีอำนาจในการสอบสวนรวมทั้งการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้เพื่อแสวงหาพยานหลักฐานลงโทษผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม

ปัญหาดังกล่าวได้ถูกแก้ไขในระดับหนึ่งโดยนำมาบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งบัญญัติว่า

“ให้อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบคดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ หรือจะมอบหน้าที่นั้นให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนคนใดเป็นผู้ทำการสอบสวนก็ได้

ในกรณีที่อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนมอบหมายให้พนักงานสอบสวนคนใดเป็นผู้รับผิดชอบทำการสอบสวน อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนจะมอบหมายให้พนักงานอัยการคนใดทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนก็ได้

ให้พนักงานอัยการที่ได้รับมอบหมายให้เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบหรือให้ทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน บรรดาอำนาจและหน้าที่ประการอื่นที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ

ในกรณีที่พนักงานอัยการทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำของพนักงานอัยการ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมพยานหลักฐาน

ในกรณีจำเป็นพนักงานสอบสวนต่อไปนี้มีอำนาจสอบสวนในระหว่างรอคำสั่งจากอัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทน

- 1) พนักงานสอบสวนซึ่งผู้ต้องหาถูกจับในเขตอำนาจ
- 2) พนักงานสอบสวนซึ่งรัฐบาลประเทศอื่นหรือบุคคลที่ได้รับความเสียหายได้ร้องฟ้องให้ทำโทษผู้ต้องหา

เมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวนแล้วแต่กรณีเห็นว่า การสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ทำความเข้าใจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 140 มาตรา 141 หรือมาตรา 142 ส่งพร้อมสำนวนไปยังอัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทน”

จะเห็นว่าตามกฎหมายนี้ให้อำนาจพนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวน ซึ่งอำนาจสอบสวนนั้น แท้จริงแล้วน่าจะหมายความรวมถึง การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้ด้วย แต่จากกฎหมายข้างต้นที่กำหนดให้เฉพาะอัยการสูงสุดเท่านั้นที่มีอำนาจใช้ดุลพินิจออกคำสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาบางข้อหาหากเห็นว่า ข้อมูลที่ได้รับจากผู้ต้องหาเป็นข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง อันเป็นวิธีการต่อรองคำรับสารภาพนั่นเอง แต่มิได้ให้อำนาจดังกล่าวนี้แก่พนักงานอัยการทั่วไป จึงควรแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานอัยการทั่วไปมีอำนาจใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพได้ อันจะทำให้เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของ

ประเทศไทย ซึ่งมีผลทำให้มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายได้มากขึ้น รวมถึงควรบัญญัติให้อำนาจแก่พนักงานอัยการในการเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหาหรือเสนอความเห็นให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษที่เหมาะสมได้ด้วยอันจะเป็นการเพิ่มช่องทางในการต่อรองคำรับสารภาพของพนักงานอัยการเพื่อให้ผู้ต้องหาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลขยายผลจับกุมผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังต่อไป

ในชั้นของพนักงานอัยการนั้น การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้จะมีความเหมาะสมและสมควรอย่างยิ่ง เพราะกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของไทยกำหนดให้พนักงานอัยการมีฐานะเป็นตัวแทนของฝ่ายบริหารในกระบวนการยุติธรรมมีอิสระในการดำเนินคดีในชั้นก่อนยื่นฟ้องคดีต่อศาลอันถือว่าเป็นความรับผิดชอบของพนักงานอัยการ อัยการจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เอื้ออำนวยต่อการที่จะนำเอาวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในชั้นตอนของอัยการทำให้คดีเป็นอันระงับไปได้ โดยเฉพาะองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม ที่ให้พนักงานอัยการเข้ามามีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดที่พนักงานสอบสวนรวมถึง เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมส่งเรื่องพร้อมทำความเห็นมายังพนักงานอัยการ เพื่อฟ้องคดีต่อศาล โดยเงื่อนไขในการต่อรองคำรับสารภาพในชั้นพนักงานอัยการนั้น ควรกำหนดขอบเขตไว้เฉพาะผู้กระทำความผิดที่เป็นหัวหน้าหรือตัวการใหญ่อยู่เบื้องหลัง แต่ยังไม่มีความหลักฐาน หรือมีความหลักฐานไม่พอฟ้องให้ศาลลงโทษผู้กระทำผิดที่อยู่เบื้องหลังได้ จึงต้องอาศัยความร่วมมือกับผู้กระทำผิด โดยนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้เพื่อที่จะเอาตัวผู้ที่อยู่เบื้องหลังมาลงโทษต่อไปซึ่งจะมีการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่พนักงานอัยการจะให้เป็นการตอบแทนจำเลยกรณีที่มีการยอมให้ความร่วมมือที่เป็นประโยชน์เพื่อให้เกิดความสะดวกในการดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการต่อรองคำรับสารภาพโดยลดหรือเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหาหรือเสนอความเห็นให้จำเลยได้รับโทษเบาลงโดยการยื่นคำแถลงข้อเท็จจริงต่างๆ ในคดีที่เป็นผลดีแก่จำเลย หรือขอให้ศาลใช้ดุลพินิจรอการลงโทษจำเลยไว้เมื่อผู้กระทำผิดได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้กับพนักงานอัยการแล้ว พนักงานอัยการก็จะเสนอต่อศาล เพื่อให้ศาลใช้ดุลพินิจลดโทษให้จำเลยตามความเหมาะสมต่อไป

4.5.4 วิเคราะห์อำนาจของศาลในการเข้ามาตรวจสอบในการต่อรองคำรับสารภาพ

ในชั้นของศาลนั้น ศาลไม่ควรเข้ามาเป็นผู้เสนอการเจรจาต่อรองคำรับสารภาพกับจำเลย หรือทนายจำเลย และเป็นผู้รับข้อเสนอดังกล่าว ในกรณีที่พนักงานอัยการได้เสนอข้อเจรจาต่อรองคำรับสารภาพกับจำเลย หรือทนายจำเลย เนื่องจากศาลเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชน ศาลควรเป็นองค์กรที่วางตัวเป็นกลางอย่างเคร่งครัด เพื่อประสิทธิประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชน

กรณีที่จะให้ศาลเข้ามามีบทบาทเป็นผู้ทำการเจรจาต่อรองคำรับสารภาพกับจำเลยหรือทนายจำเลยแล้ว ย่อมมีเหตุทำให้จำเลยต้องตกอยู่ในความเกรงกลัวว่าถ้าจำเลยไม่ให้ความร่วมมือตามข้อเสนอในการเจรจากับศาลแล้ว ตนต้องได้รับโทษหนักขึ้นอย่างแน่นอนอันมีผลกระทบต่อคำรับสารภาพของจำเลยจนอาจทำให้คำรับสารภาพนั้น กลายเป็นคำรับสารภาพที่มีได้เกิดจากความสมัครใจ อันทำให้ต้องสูญเสียความยุติธรรมได้

หากมีการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม ศาลควรจะเข้ามามีบทบาทโดยมีดุลพินิจที่จะเข้าไปทำการตรวจสอบข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นได้ว่ามีความชอบธรรมหรือไม่ คำรับสารภาพนั้นเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจหรือไม่ หรือผู้ต้องหาได้ให้ข้อมูลที่สำคัญต่อการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม อันนำไปสู่การขยายผลจับกุมผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวแล้ว ศาลมีดุลพินิจปฏิเสธข้อตกลงการต่อรองคำรับสารภาพนั้นได้ เพื่อความโปร่งใสในการปฏิบัติงานในกระบวนการบริหารความยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบได้

การจะลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น ผู้ที่มีอำนาจพิพากษาลงโทษควรเป็นศาลแต่เพียงผู้เดียวเพื่อมิให้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ โดยต้องกำหนดให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ต้องเสนอข้อตกลงจากการต่อรองคำรับสารภาพต่อศาล เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบกับข้อเสนอของพนักงานอัยการก่อน ดังนั้นจึงเป็นดุลพินิจศาลที่จะยอมรับหรือปฏิเสธกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพของพนักงานอัยการดังกล่าวได้ อันแสดงถึงความเป็นอิสระของศาลนั่นเอง

4.6 วิเคราะห์ข้อสนับสนุนและข้อคัดค้านในการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้ในประเทศไทย

4.6.1 ข้อสนับสนุนเกี่ยวกับการนำกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้

ฝ่ายที่สนับสนุนโดยเห็นว่าการต่อรองคำรับสารภาพมีประโยชน์ต่อการดำเนินคดีด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น

1) การต่อรองคำรับสารภาพเป็นเครื่องมือประกอบการใช้ดุลพินิจที่จำเป็น เพื่อบรรเทาความรุนแรงจากการลงโทษตามตัวบทกฎหมายกับความยุติธรรมเป็นรายบุคคล การตอบสนองนโยบายทางอาญา บรรเทาการที่จำเลยต้องถูกสังคมนคราหน้าหรือรังเกียจ

2) การดำเนินคดีอาญาจะกระทำในนามของรัฐบาลมากกว่าในนามของผู้เสียหาย ในขณะที่ผู้เสียหายอาจได้รับความทุกข์ทรมานจากการกระทำผิดเป็นอย่างมาก การต่อรองคำรับสารภาพจึงเป็นวิธีการที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมมาก โดยจำเลยจะต้องถูกศาลพิพากษาลงโทษเสมอ

แต่จะมากหรือน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละเรื่อง ซึ่งเป็นการป้องกันอาชญากรรมได้อีกทางหนึ่งด้วย

3) การต่อรองคำรับสารภาพทำให้คดีสิ้นสุดลงโดยไม่มีการอุทธรณ์ฎีกาต่อไป ตรงข้ามกับการพิจารณาคดีตามปกติที่มักมีการอุทธรณ์

4) การต่อรองคำรับสารภาพมีลักษณะเป็นการยืดหยุ่นและเหมาะสม (Flexibility) ในกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือ การเจรจาต่อรองคำรับสารภาพจะทำให้ข้อถกเถียงในข้อเท็จจริงต่างๆ ยุติลง และทำให้สามารถกำหนดโทษจำเลยเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการแก้ไขจำเลยให้กลับตัวเป็นคนดีได้สะดวกขึ้น

สรุป ฝ่ายผู้ที่สนับสนุนเห็นว่า จำเลยในคดีจะได้รับผลประโยชน์และความคุ้มครองจากการต่อรองคำรับสารภาพในส่วนที่เป็นวิธีการที่ทำให้จำเลยสามารถหลีกเลี่ยงการเป็นจุดสนใจจากสาธารณชนในการพิจารณาคดี และจำเลยสามารถหลีกเลี่ยงความไม่แน่นอนและความเคร่งเครียดอันเนื่องมาจากการค้นหาพยานหลักฐานในคดี ซึ่งการต่อรองคำรับสารภาพทำให้จำเลยสามารถหลีกเลี่ยงการลงโทษที่หนักเกินไปตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้สำหรับการกระทำความผิดให้ได้รับโทษที่เบากว่าความผิดที่ได้กระทำไป ซึ่งพนักงานอัยการสามารถที่จะฟ้องจำเลยด้วยความผิดทางอาญาที่มีโทษต่ำกว่า และศาลสามารถใช้บทลงโทษอันเหมาะสมกับจำเลยได้

4.6.2 ข้อคัดค้านเกี่ยวกับการนำกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้

ฝ่ายที่คัดค้านเห็นว่า การต่อรองคำรับสารภาพเป็นการก่อให้เกิดความเสียหาย และความไม่ยุติธรรมในการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา ดังนี้

1) จำเลยที่บริสุทธิ์อาจจะให้การรับสารภาพโดยการต่อรองคำรับสารภาพด้วยความกลัวต่อผลอันจะเกิดขึ้นภายหลังมีการพิจารณาคดีอย่างเต็มรูปแบบ

2) จุดมุ่งหมายของกระบวนการยุติธรรม อาจจะเป็นเสมือนการให้ความคุ้มครองประโยชน์จากการเจรจา มากกว่าการพิสูจน์ความผิดโดยอาศัยข้อเท็จจริง

3) การต่อรองคำรับสารภาพไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความสัมพันธ์ระหว่างอาชญากรรมกับการลงโทษ ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานของกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

4) การต่อรองคำรับสารภาพเป็นการละเมิดความรับผิดชอบและการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาพิพากษาลงโทษของศาล

5) การต่อรองคำรับสารภาพตั้งอยู่บนพื้นฐานของการกระทำเพื่อช่วยเหลือจำเลยมากกว่าเพื่อรัฐและสังคม

6) การต่อรองคำรับสารภาพเป็นการเปิดโอกาสให้อัยการแสวงหาผลประโยชน์จากการเจรจาตกลงนี้ได้

7) ไม่เป็นการยุติธรรมเลย สำหรับจำเลยที่ให้การปฏิเสธและต้องคำพิพากษาลงโทษอย่างเต็มที่หลังจากมีการพิจารณาคดี ซึ่งเท่ากับเป็นการลงโทษจำเลยต่อการที่จะใช้สิทธิได้รับการพิจารณาคดีจากศาล

8) การต่อรองคำรับสารภาพทำให้จำเลยได้รับคำพิพากษาลงโทษโดยไม่มีมีการพิจารณาถึงการแก้ไขจำเลยให้กลับตัวเป็นคนดี

สรุป ฝ่ายผู้ที่คัดค้านเห็นว่า หากมีการนำเอาวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ อาจก่อให้เกิดผลเสียหาย ดังนี้

1) การต่อรองคำรับสารภาพอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่จำเลยผู้บริสุทธิ์ ซึ่งถูกพิพากษาลงโทษในทางอาญา เป็นเหตุก่อให้เกิดการจูงใจ ว่าถ้าจำเลยยังคงยืนยันให้มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามปกติต่อไป โทษที่จำเลยจะได้รับภายหลังมีการพิจารณาจะหนักกว่าโทษที่จะได้รับเนื่องจากการที่จำเลยให้การรับสารภาพ ถ้าไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าคนเป็นผู้บริสุทธิ์ จำเลยจึงควรที่จะให้การรับสารภาพถึงแม้ว่าตนจะเป็นผู้บริสุทธิ์ทำให้เป็นการสนับสนุนให้จำเลยสละสิทธิในการที่จะได้รับการพิจารณาคดีอย่างเต็มที่จากศาล ดังนั้น การต่อรองคำรับสารภาพจึงทำให้สิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาคดีเพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ต้องเสื่อมเสียไป

2) การต่อรองคำรับสารภาพ เนื่องจากอัยการจะต้องเสนอให้ประโยชน์บางสิ่ง เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับการตกลง ซึ่งจำเลยยอมให้การรับสารภาพ ทำให้จำเลยได้รับการลดหย่อนโทษ จึงมีผลทำให้มาตรการยับยั้งผู้กระทำความผิดตามนโยบายทางอาญาลดความสำคัญลงอันทำให้เกิดความเสียหายต่อสังคมได้

ในเรื่องนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า

1) หากจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์แล้ว ก็ไม่น่ามีเหตุจูงใจจนต้องมีคำรับสารภาพเนื่องจากว่า หากมีการพิจารณาคดีตามปกติแล้ว พยานหลักฐานที่อัยการมีอยู่ก็อาจพิสูจน์ความผิดของจำเลยคนนั้นให้ต้องรับผิดได้อยู่แล้ว วิธีการต่อรองคำรับสารภาพจึงไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่จำเลยผู้บริสุทธิ์แต่อย่างใด

2) การต่อรองคำรับสารภาพมิได้ทำให้มาตรการยับยั้งผู้กระทำความผิดตามนโยบายทางอาญาลดความสำคัญลงไป เนื่องจากการต่อรองคำรับสารภาพเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริง อันจะนำไปสู่การตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดให้หมดสิ้นไปได้นั่นเอง

ในปัจจุบันการพิสูจน์ความผิดของผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังในองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดเป็นสิ่งที่ยากลำบากมากเนื่องจากสภาพการกระทำผิดที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วรวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการกระทำความผิดที่มีความทันสมัย ทำให้ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่ในคดียาเสพติดได้แปรเปลี่ยนเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เช่นนี้ การต่อรองคำรับสารภาพอันเป็นกระบวนการที่สามารถนำมาใช้เอาผิดกับผู้กระทำความผิดและผู้ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษได้

เมื่อพิจารณาแล้วจึงมีเหตุอันสมควรนำมาปรับใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งประเทศไทยเองแม้จะมีกฎหมายรองรับกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพอยู่แล้ว แต่ก็ยังมีข้อบกพร่องที่จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความเหมาะสมและชอบด้วยกฎหมายอยู่ โดยระบบการต่อรองคำรับสารภาพที่ปรับปรุงแก้ไขนี้ต้องมีความโปร่งใสสามารถที่จะตรวจสอบได้ อันจะทำให้เป็นประโยชน์สำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดให้หมดสิ้นไป

และเหนือสิ่งอื่นใดองค์กรอาชญากรรมในคดียาเสพติดนั้น มิได้ทำให้เกิดความเสียหายเฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น แต่แท้จริงแล้วความเสียหายนั้น ได้เกิดขึ้นเป็นภัยร้ายแรงต่อมนุษยชาติและประชาคมโลกเลยทีเดียวไม่ต่างอะไรกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ดังนั้นการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้จึงเห็นควรก้าวข้ามความแตกต่างของระบบ มิใช่ นำวิธีการดังกล่าวมาปรับใช้ในประเทศที่มีระบบกล่าวหาเท่านั้น ซึ่งแม้เป็นประเทศที่ระบบไต่สวนก็มีความจำเป็นที่จะต้องนำมาปรับใช้ด้วย เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นกับประชาคมโลกต่อไป

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

คดีอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมของประเทศไทยและสังคมโลกโดยทั่วไปเป็นอย่างมาก ปัจจุบันคดีอาชญากรรมจะมีลักษณะของการกระทำที่เป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติคือ มีการจัดรูปแบบการทำงานกันเป็นขบวนการระหว่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ และเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการพัฒนาอย่างแท้จริง

แนวคิดและทฤษฎีในการลงโทษผู้กระทำผิดนั้นจึงต้องมีความแน่นอนและเพียงพอที่จะยับยั้งการกระทำผิดได้ การบังคับการลงโทษที่ดีต้องสามารถตัดแรงจูงใจในการกระทำผิดได้ และการบังคับใช้กฎหมายจะต้องมีความแน่นอน ซึ่งหมายความว่าเมื่อมีการกระทำผิดขึ้นผู้กระทำผิดจะถูกจับกุมดำเนินคดี เพราะคนที่จะกระทำผิดมักจะพิจารณาจุดนี้เป็นสำคัญว่าหากกระทำไปแล้วจะถูกจับ ถูกลงโทษหรือไม่ ถ้าโอกาสที่จะถูกจับ ถูกลงโทษมีน้อย เขาก็จะเสี่ยงที่จะกระทำ

ปัจจุบันประเทศไทยก็ยังคงมีปัญหาอาชญากรรมในระดับที่สูง และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเนื่องจากปัญหาในการแสวงหาพยานหลักฐานที่มีความยุ่งยากและมีความสลับซับซ้อน อันเนื่องมาจากรูปแบบอาชญากรรมที่ได้เปลี่ยนไป ซึ่งกฎหมายทั่วไปจะสามารถดำเนินการเอาความผิดได้ก็แต่เฉพาะกับผู้ที่ถูกจับกุมเท่านั้น ในขณะที่องค์กรอาชญากรรมที่อยู่ข้างหลังกลับยังไม่สามารถถูกนำมาดำเนินคดีตามกฎหมายได้ โดยเฉพาะกับตัวการที่อยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงที่ไม่จำเป็นต้องมีการกระทำที่ใกล้ชิดกับผลที่เป็นความผิดตามกฎหมาย เนื่องจากโดยสภาพขององค์กรอาชญากรรมจะมีเครือข่ายที่แบ่งหน้าที่กันทำ ทั้งหัวหน้าองค์กรก็มักประกอบอาชีพที่ถูกกฎหมายเป็นเบื้องหน้า การจับกุมบุคคลผู้เป็นหัวหน้าหรือตัวการใหญ่จึงไม่สามารถทำได้เพราะขาดพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดนั้น

วิธีการต่อรองคำรับสารภาพในองค์กรอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรม หากนำมาปรับใช้ จะเป็นวิธีการที่นำความเกี่ยวข้องของผู้ร่วมกระทำความผิดในขบวนการ ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ มาเป็นพยานหลักฐาน เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังและเป็นมาตรการที่ทำให้ตำรวจ เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รวมทั้งพนักงานอัยการสามารถแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐานในอันที่จะนำไปสู่การตัดเครือข่ายขององค์กร

อาชญากรรมในคดีอาชญากรรมให้หมดสิ้นไปได้ ทั้งยังทำให้บังคับโทษกับผู้กระทำผิดที่มีพฤติกรรมแตกต่างกันให้ได้รับโทษ อย่างเหมาะสมอีกด้วย

ประเทศสหรัฐอเมริกาได้แก้ไขปัญหาคดีอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมด้วยการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ ทำให้สามารถมีการขยายผลเพื่อใช้ในการแสวงหาพยานหลักฐานได้ ซึ่งผลของการต่อรองคำรับสารภาพสามารถพิพากษาได้ทันที เพียงแต่ถ้ามีการต่อรองคำรับสารภาพแล้วมีการเปลี่ยนแปลงข้อหาเป็นอย่างไร ศาลจะรับรองการมีอยู่ของข้อตกลงเฉพาะเรื่องข้อหาหรือโทษให้กับผู้ต้องหาหรือจำเลยเท่านั้น โดยเมื่อผู้ต้องหาให้การรับสารภาพศาลจะอธิบายสิทธิตามกฎหมายให้ทราบเพื่อให้แน่ใจว่าจำเลยรับทราบสิทธิแล้วและการรับสารภาพดังกล่าวนั้นมักได้รับการยอมรับจากศาล เนื่องจากบทบาทในการฟ้องคดีเป็นบทบาทของพนักงานอัยการ ศาลมักไม่ก้าวล่วงการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการ ซึ่งจากการศึกษาข้างต้นเห็นควรนำมาปรับใช้กับระบบกฎหมายไทย เพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวกต่อการบริหารกระบวนการยุติธรรมทางอาญาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม จึงเป็นมาตรการหนึ่งที่สามารถแสวงหาพยานหลักฐานได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำมาปรับใช้กับประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยการต่อรองคำรับสารภาพ อาจถูกมองว่าเป็นการจูงใจโดยการให้สัญญาถือว่าเป็นการรับสารภาพโดยไม่สมัครใจ ซึ่งการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้กับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมในประเทศไทย ให้ประสบผลสำเร็จและเป็นที่ยอมรับได้นั้น ผู้ต้องหาจะต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายอย่างครบถ้วนแล้ว สิทธิการมีทนายความ หรือผู้ที่ตนให้ความไว้วางใจและต้องมีการตัดสินใจที่จะเลือกให้การรับสารภาพ โดยการร่วมมือกับเจ้าพนักงานจะทำให้ไม่เป็นการละเมิดต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดี เนื่องจากผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมจะต้องทราบถึงข้อเท็จจริง ผลดี ผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้นจากการต่อรองคำให้การเกี่ยวกับข้อมูลนั้นคืออยู่แล้ว โดยถือว่าหากผู้ต้องหาหรือจำเลยรู้ถึงสิทธิที่ตนมีอยู่แล้วก็อาจละสิทธิใดๆ ที่กฎหมายให้การคุ้มครองก็ได้ แม้ว่าจะเป็สิทธิตามรัฐธรรมนูญก็ตาม

ดังนั้น เมื่อให้การคุ้มครองสิทธิจำเลยอย่างครบถ้วนแล้วคำรับสารภาพของจำเลยจึงถือได้ว่าเป็นคำรับสารภาพโดยสมัครใจและคำรับสารภาพซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์นั้นสามารถเป็นพยานหลักฐานและรับฟังได้ อันเป็นวิธีการแสวงหาพยานหลักฐานที่จำเป็นสำหรับการแก้ไขปัญหาคดีอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมในองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมได้อีกทางหนึ่ง

สำหรับการดำเนินวิธีการต่อรองคำรับสารภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมนั้น ควรจะเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

และพนักงานอัยการ เนื่องจากเป็นกระบวนการขั้นก่อนฟ้อง และควรให้อำนาจในเรื่องของการตัดสินใจและการให้คำแนะนำแก่ผู้ที่กระทำผิดได้ เนื่องจากเพื่อถ่วงดุลว่าจะนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาล ดังนั้นจึงเป็นดุลพินิจของพนักงานอัยการที่จะเลือกฟ้องหรือไม่ในข้อหาใดหรือเสนอความเห็นให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษที่เหมาะสม โดยมีเหตุผลอันสมควร หากให้มีการนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้กับองค์กระอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับคดีอาชญากรรมในประเทศไทย จะทำให้สามารถแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อเอาผู้กระทำความผิดที่เป็นหัวหน้าหรือตัวการใหญ่ที่อยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษได้ โดยมีวิธีการและเงื่อนไขที่ผู้กระทำผิดให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อแลกเปลี่ยนกับการเสนอแนะแนวทางที่จะเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้กระทำความผิดนั้นเอง ซึ่งอาจมีผลต่อการกำหนดโทษที่เหมาะสมแก่ผู้กระทำความผิดของศาลด้วย สำหรับศาลควรเข้ามาดูแลมาตรการที่เกิดขึ้นจากวิธีการต่อรองคำรับสารภาพ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณี เช่นนี้ ศาลจึงควรมีดุลพินิจที่จะเข้าไปทำการตรวจสอบข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นได้ว่ามีความชอบธรรมหรือไม่ คำรับสารภาพนั้นเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจหรือไม่ หรือผู้ต้องหาได้ให้ข้อมูลที่สำคัญต่อการปราบปรามองค์กระอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม อันนำไปสู่การขยายผลจับกุมผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวแล้ว ศาลมีดุลพินิจปฏิเสธข้อตกลงการต่อรองคำรับสารภาพนั้นได้ เพื่อความโปร่งใสในการปฏิบัติงานในกระบวนการบริหารความยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบได้และสำหรับการต่อรองคำรับสารภาพนั้น จะต้องมีการปฏิบัติและลดโทษอย่างสม่ำเสมอด้วยมาตรการดังกล่าวจึงจะสัมฤทธิ์ผล

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาข้างต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า หลักการพื้นฐานของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยสามารถรองรับมาตรการต่อรองคำรับสารภาพเพื่อนำมาปรับใช้กับองค์กระอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมให้เกิดความเหมาะสมต่อไปได้ อีกทั้งการต่อรองคำรับสารภาพซึ่งเป็นการดำเนินคดีในลักษณะพิเศษก็เป็นการใช้ดุลพินิจในการสั่งคดีของพนักงานอัยการซึ่งสอดคล้องกับประเทศไทยที่ใช้ระบบการดำเนินคดีตามดุลพินิจอยู่แล้ว ดังนั้นเพื่อแสวงหาพยานหลักฐานนำตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษได้ จึงจำเป็นต้องนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาบังคับใช้ ซึ่งในปัจจุบันถึงแม้ว่าประเทศไทยจะมีกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพอยู่แล้ว ในพระราชบัญญัติอาชญากรรมให้โทษ มาตรา 100/2 รวมถึงร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามองค์กระอาชญากรรมข้ามชาติที่จะมีผลบังคับใช้ในเร็ววันนี้ แต่กฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวก็มิอาจอำนวยความสะดวกแก่กระบวนการบริหารงานยุติธรรมของประเทศไทยได้สมบูรณ์นัก

อันเนื่องมาจากปัญหาการตรวจสอบการใช้อำนาจระหว่างองค์กรและความชอบด้วยกฎหมาย เพราะฉะนั้นหากจะมีการนำข้อดีของระบบการตรวจสอบผู้ที่ใช้อำนาจในการต่อรองคำรับสารภาพในแต่ละประเทศมาปรับใช้กับประเทศไทยแล้ว จะทำให้กระบวนการต่อรองคำรับสารภาพของประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้กับกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของประเทศไทยนั้น ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะที่หนึ่ง การให้ข้อมูลของผู้ต้องหาที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมกระทำในชั้นสอบสวน เนื่องจากการให้ข้อมูลตั้งแต่ในชั้นสอบสวนทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาดำเนินคดีโดยอาศัยข้อมูลของผู้ต้องหาได้ทันทั่วๆ มากกว่าการที่จำเลยจะไปให้ข้อมูลในชั้นศาล ซึ่งถึงตอนนั้นพยานหลักฐานที่มีอยู่อาจถูกทำลายหรือโยกย้ายไปแล้วก็ได้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งถึงแม้ว่าในปัจจุบันศาลจะรับฟังคำชัดทอของจำเลยแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักน้อยจึงต้องมีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบจึงจะลงโทษผู้นั้นได้¹⁸¹ ซึ่งพยานหลักฐานอื่นนั้นก็มีอาจหาได้ทำให้คำชัดทอนั้นศาลจะไม่รับฟัง เพราะฉะนั้นจึงไม่อาจอำนวยความสะดวกและเอาผิดกับผู้ที่อยู่เบื้องหลังเพื่อตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมได้

ข้อเสนอแนะที่สอง พนักงานสอบสวนและเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมควรเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อรองคำรับสารภาพเพื่อบันทึกคำให้การของผู้ต้องหาพร้อมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการให้ข้อมูลที่สำคัญในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมไว้ในสำนวนการสอบสวน แล้วส่งสำนวนนั้นไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปอันเป็นการตรวจสอบควบคุมการใช้อำนาจระหว่างองค์กร ซึ่งเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทั้งสามฝ่าย อันได้แก่ตำรวจ เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และพนักงานอัยการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบในการต่อรองคำรับสารภาพ ทำให้ไม่มีฝ่ายใดใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจและเป็นการป้องกันการใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพในทางที่ไม่ชอบได้อีกด้วย โดยที่ก่อนพนักงานอัยการจะทำการต่อรองคำรับสารภาพกับผู้ต้องหาควรจะได้ทราบความเห็นของตำรวจและเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ผู้ทำการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานที่รัดกุมในคดีนั้นก่อน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพรวมถึงการทำข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพให้เหมาะสมในแต่ละคดีไป โดยพิจารณาถึงผลของการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการขยายผลจับกุมผู้กระทำความผิดที่อยู่

¹⁸¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 227/1.

เบื้องหลังซึ่งเป็นผู้กระทำความผิดที่แท้จริง เพื่อปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมให้หมดสิ้นไป ซึ่งจะมีผลทำให้การบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

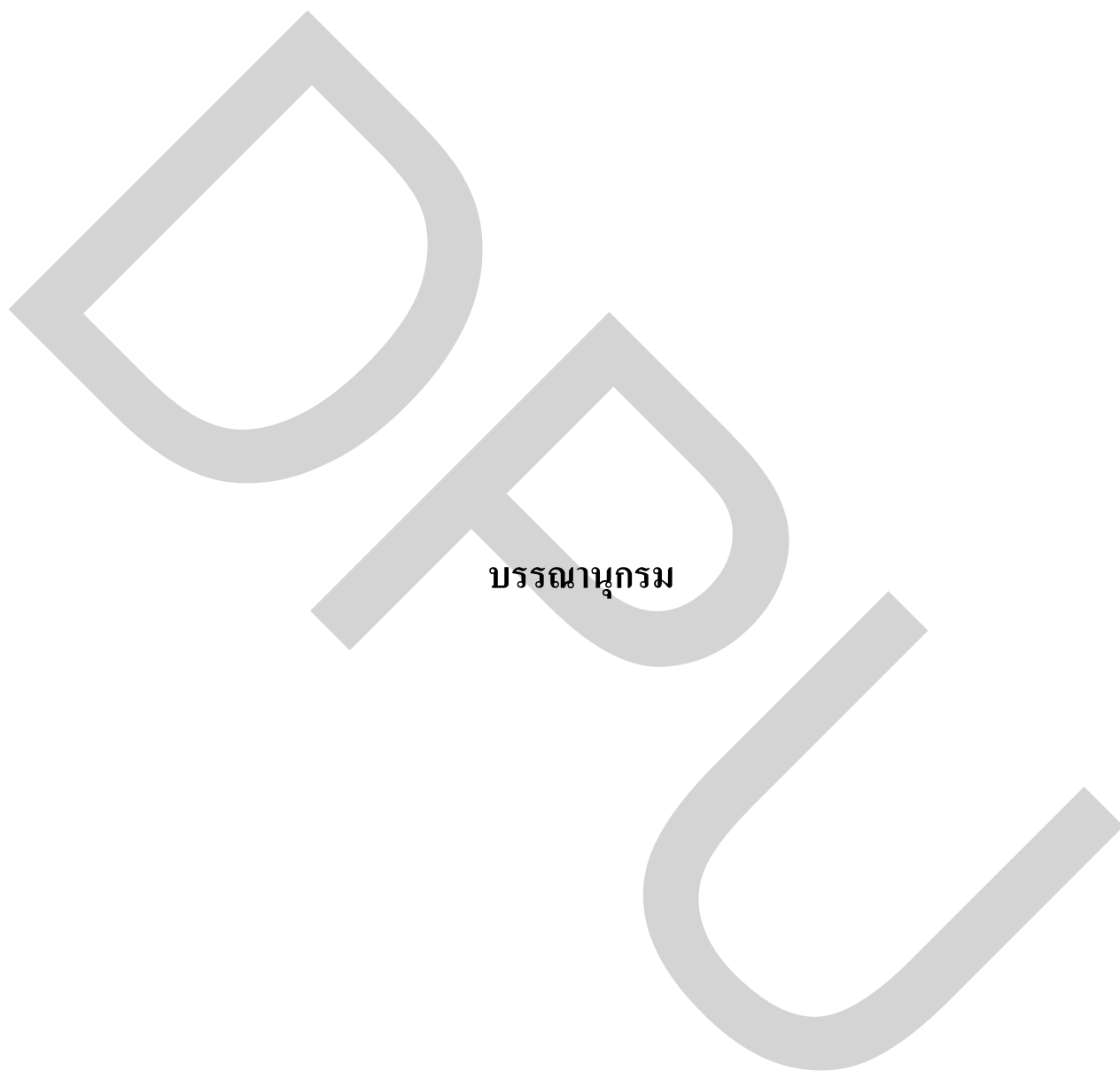
ข้อเสนอแนะที่สาม พนักงานอัยการควรเข้าไปในกระบวนการต่อรองคำรับสารภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม เนื่องจากเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา ทั้งพนักงานอัยการมีหน้าที่จะต้องฟ้องร้องผู้ต้องหาต่อศาลเพื่อที่จะได้เสนอหลักฐานการให้ข้อมูลที่สำคัญอันเป็นประโยชน์ต่อการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมได้อย่างถูกต้อง เพื่อศาลจะได้มีดุลพินิจลงโทษจำคุกต่ำกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งองค์กรอัยการในฐานะผู้รับผิดชอบในการฟ้องคดีควรจะมีอำนาจในการสอบสวนรวมถึงการใช้วิธีการต่อรองคำรับสารภาพนี้ในการขยายผลจับกุมผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังเพื่อตัดเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรมต่อไป โดยให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการลดหรือเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหาหรือเสนอความเห็นให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดโทษที่เหมาะสมได้ ทำให้ผู้กระทำความผิดตัดสินใจที่จะเลือกให้การรับสารภาพและมีความมั่นใจในประโยชน์ที่จะได้รับการสมัครใจรับสารภาพนั้นมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะที่สี่ ศาลควรมีดุลพินิจที่จะเข้าไปทำการตรวจสอบว่าเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม เพื่อเป็นพยานหลักฐานในการขยายผลดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่อยู่เหนือขึ้นไปได้หรือไม่ รวมถึงตรวจสอบข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพที่เกิดขึ้นได้ว่ามีความชอบธรรมหรือไม่ คำรับสารภาพนั้นเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจหรือไม่ หรือผู้ต้องหาได้ให้ข้อมูลที่สำคัญต่อการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม อันนำไปสู่การขยายผลจับกุมผู้กระทำความผิดที่อยู่เบื้องหลังหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวแล้ว ศาลมีดุลพินิจปฏิเสธข้อตกลงการต่อรองคำรับสารภาพนั้นได้ เพื่อความโปร่งใสในการปฏิบัติงานในกระบวนการบริหารความยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะที่ห้า ในการต่อรองคำรับสารภาพนั้นควรให้ผู้ต้องหาได้รับการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายอย่างครบถ้วนแล้ว สิทธิการมีทนายความ หรือผู้ที่ตนให้ความไว้วางใจและต้องมีการตัดสินใจที่จะเลือกให้การรับสารภาพ (Freedom of choice) โดยการร่วมมือกับเจ้าพนักงาน จะทำให้ไม่เป็นการละเมิดต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดี เนื่องจากผู้ต้องหาหรือจำเลยย่อมจะต้องทราบถึงข้อเท็จจริง ผลดี ผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้นจากการต่อรองคำให้การเกี่ยวกับข้อมูลนั้นคืออยู่แล้ว โดยถือว่าหากผู้ต้องหาหรือจำเลยรู้ถึงสิทธิที่ตนมีอยู่แล้วก็อาจสละสิทธิใดๆ ที่กฎหมาย

ให้การคุ้มครองก็ได้ แม้ว่าจะเป็นสิทธิตามรัฐธรรมนูญก็ตาม อันจะทำให้คำรับสารภาพของผู้ต้องหาเป็นคำรับสารภาพโดยสมัครใจ

ข้อเสนอแนะที่หก การต่อรองคำรับสารภาพที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอาชญากรรมในคดีอาชญากรรม ควรมิบบัญญัติที่เป็นมาตรการในการคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพบังคับใช้ควบคู่ไปด้วยกัน เพื่อผู้ต้องหาที่ประสงค์จะทำข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพกับเจ้าพนักงาน ไม่เกิดความกลัวที่จะถูกแก้แค้น ทำให้ผู้ต้องหาให้การรับสารภาพด้วยความสัจจริงและไม่เปลี่ยนแปลงคำรับสารภาพในภายหลัง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กิตติพงษ์ กิตยารักษ์. (2540). **ความคิดทางกฎหมายของ ศ.ดร.คณิต ณ นคร ในบริบทของการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมบนเส้นทางแห่งหลักนิติธรรม**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ก่อเกียรติ เอี่ยมบุตรลบ. (2551). **หลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- คณิต ณ นคร. (2533). “อัยการกับการสอบสวนคดีอาญา.” **รวมบทความเกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาในต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการเอกสารและวิชาการ กรมอัยการ.
- _____. (2540). **ปัญหาการใช้ดุลพินิจของพนักงานอัยการ**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- _____. (2549). **กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (พิมพ์ครั้งที่ 7)**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- _____. (2552). **วิ.อาญาวิพากษ์**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ และคณะ. (2526). **การศึกษาการดำเนินคดีอาญาเสพติดตามระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ณรงค์ ใจหาญ และคณะ. (2540). **สิทธิผู้ต้องหา จำเลยและผู้ต้องโทษในคดีอาญา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- ต่อศักดิ์ บุรณะเรืองโรจน์. (2544). **การอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับแนวความคิดทางด้านนโยบายเพื่อการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม ในปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทรงเกียรติ ปิยะกะ. (2542). **ยิ้มสู้ เรียนรู้ยาเสพติด**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- นวลจันทร์ ทิศนชัยกุล. (2541). **อาชญากรรม (การป้องกัน: การควบคุม)**. นนทบุรี: พรทิพย์การพิมพ์.
- ประธาน วัฒนวาณิชย์. (2542). **กระบวนการยุติธรรมกับปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เถา สารสิน. (2522). **ปัญหาการควบคุมยาเสพติดในประเทศไทย การศึกษาเฉพาะกรณีถึงมาตรการและยุทธศาสตร์เพื่อความมั่นคงของชาติ**. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- วงษ์ วีระพงษ์. (2509). **การรวบรวมและนำสืบพยานหลักฐานในคดีอุกฉกรรจ์**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

- วัชรพล ประสารราชกิจ. (2544). **อาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระพงษ์ บุญโญภาส. (2544). **อาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติและนโยบายความมั่นคง มุมมองไทย ยุโรป และนานาชาติ.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศาลอุทธรณ์แผนกคดียาเสพติด. (2552). **ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานในคดียาเสพติด.** กรุงเทพฯ: สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม.
- สัจชัย กรุงกาญจน. (2551). “ทำไมพนักงานอัยการถึงได้รับอนุญาตให้ให้สิ่งจูงใจแก่พยาน.” **แปลบทความและกฎหมายเกี่ยวกับการปราบปรามองค์กรอาชญากรรม.** กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สำนักงานกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (2553). **คู่มือการประสานงานและการรวบรวมพยานหลักฐานคดียาเสพติด.** กรุงเทพฯ: ส่วนกำกับติดตามการบังคับใช้กฎหมาย สำนักงานกฎหมายสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- สำนักงานปราบปรามยาเสพติด สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (2554). **ผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศประจำปี พ.ศ. 2553.** กรุงเทพฯ: ส่วนการข่าวสำนักปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม.
- สำนักงานศาลยุติธรรม. (2545). **การนำการต่อรองการรับสารภาพมาใช้ในประเทศไทยกรณีศึกษา คดียาเสพติด.** กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- สำนักงานอัยการพิเศษ ฝ่ายสถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานวิชาการสำนักงานอัยการสูงสุด. (2552). **การต่อรองคำรับสารภาพ: แนวคิดทางทฤษฎี ทางปฏิบัติ และการนำมาใช้ในประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: สถาบันกฎหมายอาญา สำนักงานอัยการสูงสุด.
- สุดสงวน สุธีสร. (2541). **อาชญากรรม: ความหมาย ขอบเขต และทฤษฎี.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- แสวง บุญเฉลิมวิภาส. (2543). “แนวความคิดเกี่ยวกับดุลพินิจในการลงโทษ.” **รวมบทความทางวิชาการ 90 ปี ศาสตราจารย์สัญญาธรรมศักดิ์.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- หยุด แสงอุทัย. (2538). **ความรู้เบื้องต้นกฎหมายทั่วไป.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2540). **กฎหมายอาญา ภาค 1.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- อนุมัติ ใจสมุทร. (2514). **ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา**. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- อุดม รัฐอมฤต. (2535). “การฟ้องคดีอาญา.” **รวมบทความทางวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบ 80 ปี ศาสตราจารย์ไพโรจน์ ชัยนาม**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2552). “การต่อรองคำรับสารภาพตามกฎหมายฝรั่งเศส.” **ฝึกปฏิบัติเป็นผู้ไกล่เกลี่ยหรือ ประนีประนอมข้อพิพาท**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุทัย อาทิวา. (2554). **กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เล่ม 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ ระบบกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา**. กรุงเทพฯ: วิ.เจ.พรินติ้ง.
- _____. (2554). **รวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส**. กรุงเทพฯ: วิ.เจ.พรินติ้ง.

บทความ

- เกียรติจักร วัจนะสวัสดิ์. (2521). “ดุลพินิจในการไม่ฟ้องคดีอาญาที่มีมูลของอัยการใน สหรัฐอเมริกา.” **วารสารนิติศาสตร์**, 10, 2. หน้า 154.
- _____. (2521). “บทบาทอัยการในการควบคุมอำนาจตำรวจในสหรัฐอเมริกา.” **วารสารอัยการ**, 1, 9. หน้า 10.
- _____. (2543). “ฎีกาวิเคราะห์: การล่อซื้อโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในคดีระหว่างบริษัทไมโคร ซอร์ฟคอร์ปอเรชันกับบริษัทเอเทคคอมพิวเตอร์จำกัด.” **บทบัญญัติ**, 56, 4. หน้า 202-204.
- โกเมน ภัทรภิรมย์. (2533). “อัยการฝรั่งเศส.” **รวมบทความเกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญา ในต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการเอกสารและวิชาการกรมอัยการ.
- _____. (2534). “งานอัยการในกระบวนการยุติธรรม.” **วารสารอัยการ**, 14, 163. หน้า 117.
- ชวเลิศ โสภณวัต. (2524). “กฎหมายลักษณะพยานหลักฐานของไทยเป็นกฎหมายในระบบ กล่าวหาจริงหรือ.” **ตุลพาห**, 28, 6. หน้า 1.
- ณัฐวสา ฉัตรไพฑูริย์. (2508). “ทางปฏิบัติในการต่อรองคำรับสารภาพ.” **บทความแปลข้อมูลจาก OPDAT**. กรุงเทพฯ: สถาบันกฎหมายอาญา.
- ประธาน วัฒนวาณิชย์. (2519). “บทเรียนจากกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของทวีปยุโรป.” **วารสารนิติศาสตร์**, ฉบับชดเชย. หน้า 145.
- พรเพชร วิชิตชลชัย. (2536). “การชี้สองสถานหรือการสอบคำให้การของจำเลยในคดีอาญา ตามหลักกฎหมายอเมริกัน.” **ตุลพาห**, 40, 5. หน้า 106.

วีระพงษ์ บุญโญภาส. (2543). “การนำวิธีการต่อรองการลงโทษมาใช้กับกฎหมายไทย.”

วารสารกฎหมาย, 20, 2. หน้า 27-28.

อุทัย อาทิวา. (2551). “บทบาทของสำนักงานอัยการสูงสุดในการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคี.”

บทบัญญัติ, 64, 2. หน้า 20.

วิทยานิพนธ์

ก่อเกียรติ เอี่ยมบุตรลบ. (2529). **หลักการรับฟังคำรับสารภาพของผู้ต้องหา.** วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิตรลดา จุงวงศ์. (2541). **แนวทางในการตรวจสอบควบคุมการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐในความผิด**

ต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชัยวัฒน์ ม่วงแก้ว. (2549). **การต่อรองคำให้การจำเลย: ศึกษาผลกระทบและข้อเสนอต่อการนำมา**

ปรับใช้กับประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณัฐพล เรืองน่วม. (2543). **การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในคดีอาญา.** วิทยานิพนธ์

ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิจรินทร์ องค์กรพิสุทธิ์. (2527). **การต่อรองคำรับสารภาพ.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประทุมพร กลัดอำ. (2533). **การนำวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับในวิธีพิจารณาความอาญา.**

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วนิดา สิงห์ก้อม. (2546). **การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้ในความผิดอาญาอันเกี่ยวกับ**

ภาษีมูลค่าเพิ่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วุฒิพันธ์ พ่วงพันธ์. (2551). **การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาปรับใช้: ศึกษากรณีคดีทุจริต**

ประพฤติมิชอบ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

เศรษฐชัย อันสมศรี. (2547). **ดุลพินิจในการกำหนดโทษจำคุก.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศรียา เนตรบารมี. (2547). การพิจารณาดีความอาญาด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม: ศึกษาความเหมาะสมในการนำมาใช้ในคดีความผิดเล็กน้อย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สิริรักษ์ จรุงโรจน์ ณ อุชยา. (2547). ความรับผิดชอบในทางอาญาของผู้เข้าร่วมในองค์กรอาชญากรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อรสุดา แสงกำ. (2550). การนำวิธีการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้กับองค์กรอาชญากรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกสารอื่นๆ

คณะกรรมการศึกษาแนวทางและรูปแบบการลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาล. (2543). รายงานการศึกษาแนวทางและรูปแบบการลดปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลเกี่ยวกับการต่อรองคำรับสารภาพ. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 784/2483.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1904/2551.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2769/2550.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2613/2549.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3054/2547.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6408/2549.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6804/2550.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8470/2544.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8971/2550.

ชาญณรงค์ ปราณจิตต์ และคณะ. (2543). การวิจัยเพื่อหาวิธีลดปริมาณคดีที่มาสู่ศาลและความรวดเร็วในการดำเนินคดี (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

หนังสือตอบข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ สร 0601/1408 ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2525.

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ฐิตารัตน์ นรินทรานุกร ฌ อยุธา และณรัช วรรณโกวิท. (2553). บทบาทของผู้พิพากษากับการ
 ต่อรองคำรับสารภาพในคดีอาญา: ประสบการณ์ของประเทศสหรัฐอเมริกา
 กฎหมายและหลักปฏิบัติ. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2554, จาก
[http://www.opsc.coj.go.th/system/seminar/1-12-53/บทบาทของผู้พิพากษากับการ
 ต่อรองคำรับสารภาพในคดีอาญา.pdf](http://www.opsc.coj.go.th/system/seminar/1-12-53/บทบาทของผู้พิพากษากับการต่อรองคำรับสารภาพในคดีอาญา.pdf)

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

- Barry W. Hancock and Paul M. Sharp. (1996). **Criminal Justice in America.** USA: Prentice Hall.
- Charles H.Whitebread. (1980). **Criminal Procedure: An analysis of constitutional case and concept.** NY: The Foundation Press.
- Christopher Berry Gray. (1999). **The Pilosophy of Law : An Encyclopedia(Vol.2).** London: Garland.
- Donald R. Cressey. (1990). **The Functions and Structures of Criminal Syndicates.** St.Paul Min: West.
- Fred C. Zacharias. (1998). **Justice in Plea Bargaining.** St.Paul Min: West.
- George F.Cole. (1995). **The American system of Criminal Justice.** USA: Wadsworth.
- Jame R. Richards. (1998). **Transnational Criminal Organizations.** St.Paul Min: West.
- Jame W.H.McCord and Sandra L.McCord. (2001). **Criminal Law and Procedure for Paralegal: A System Approach.** USA:Thomson Learning.
- Michael Levi. (2002). **The Organization of Serious Crimes.** London: Garland.

Paul B. Weston and Kenneth M. Well. (1981). **The Administration of Justice**. USA:
Prentice Hall.

Paul B. Weston, Kenneth M. Wells and Marlene E. Hertoghe. (1997). **Criminal Evidence For Police**. USA: Prentice-Hall.

Peter W. Lewis. (1979). **Criminal Procedure: The Supreme Court's View Case**. USA:
Prentice-Hall

Ralph Salerno and John S. Tompkins. (1978). **The Crime Confederation: Co Nostra and Allied Operations in Organized Crime**. London: Garland Publishing.

Richard Quinney. (1979). **Criminology**. London: Garland Publishing.

Shayna M. Sigmant. (1999). **An Analysis of Rule 11 Plea Bargain Options**. USA:
The University of Chicago Law Review.

Vichai Vivitasevi. (1973). **Plea Bargaining: How should it play role in Criminal Justice Administration of Thailand**. Bangkok: Thammasart University.

Wayne R. LaFave, Jerold H. Israel and Nancy J. King. (2000). **Criminal Procedure** (3rd ed.).
St. Paul Min: West Publishing.

ARTICLES

Andrew F. Hessick and Rashma M. Saujani. (2001). "Plea Bargaining and Convicting The Innocent: The Role of the Prosecutor, The Defense Counsel, and The Judge."
B.Y.U. Journal of Public Law, 16, fall, p. 200.

Herbert M. Krizer. (2004, June). "American Adversarialism." **Law and Society Review**. p. 365.

Ralph J. Henham. (2000, January-March). "Truth in plea bargaining: Anglo-American approaches to the use of guilty plea discounts at the sentencing state."
Anglo-American Law Review, 29. p.16.

Vichai Vivitasevi. (1972, 3 September – November). "Plea Bargaining: How should it play role in Criminal Justice Administration of Thailand." **Thammasat Law Journal**. p. 268.

ELECTRONIC SOURCE

Federal Rule of Criminal Procedure. (2002). 11 (b) (1) (A)-(N) . Retrieved October 10, 2011,

from <http://canada.justice.gc.ca/en/ps/rs/rep/2002/vppnpc/summary.htm#fr11>

Wikipedia. (n.d.). Italian Code of. Retrieved October 10, 2011, from

en.wikipedia.org/wiki/Italian_Code_of

LAWS

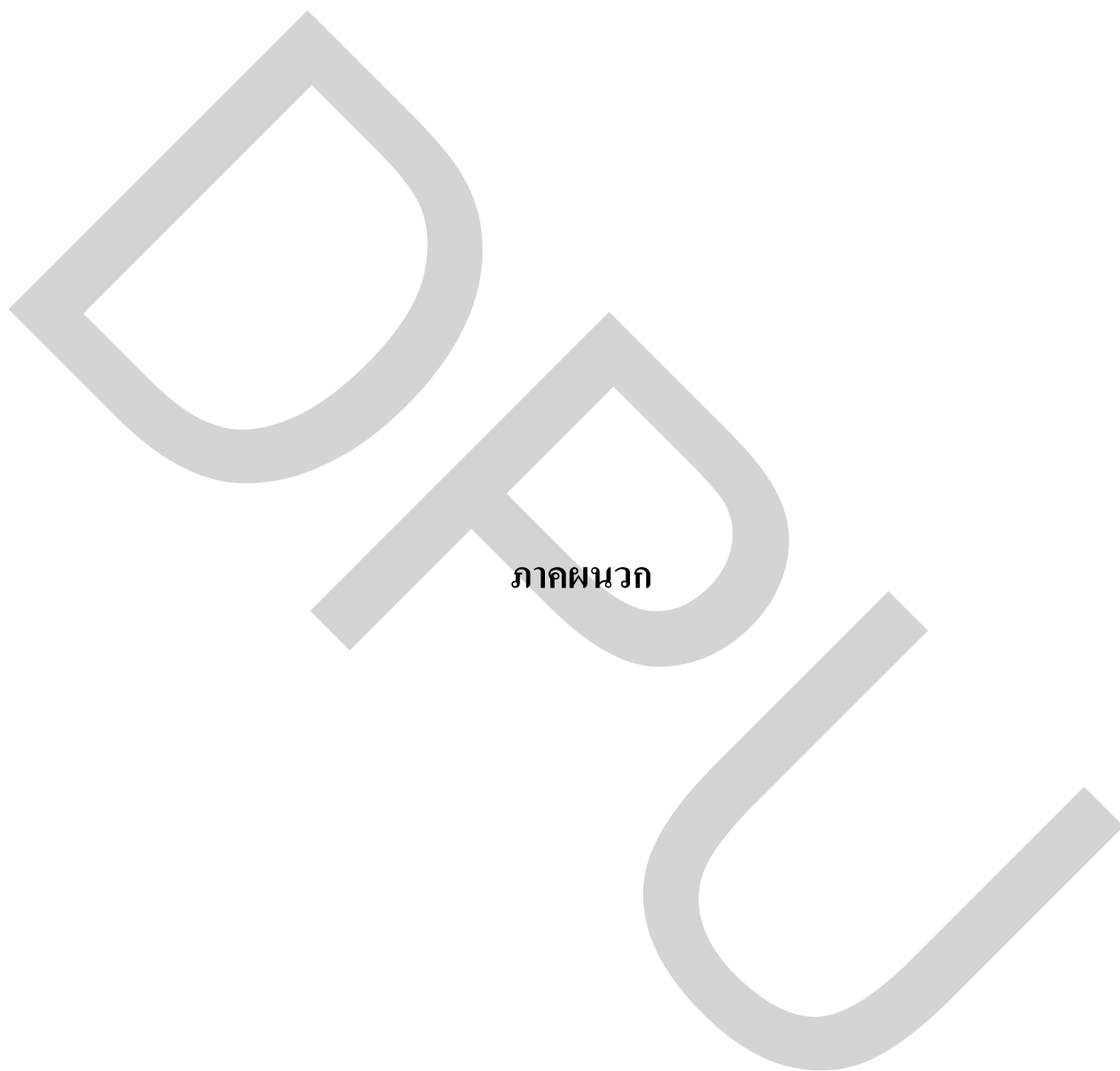
Federal Rule of Criminal Procedure.

French Law of Criminal Procedure.

French Penal Code.

The Constitution of the United States.

United States Sentencing Guidelines Manual.

ภาคผนวก

ตัวอย่างข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพ

ศาลมลรัฐแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา

เขตเหนือของมลรัฐอิลลินอยส์ ภาคตะวันออก

ระหว่าง ประเทศสหรัฐอเมริกา โจทก์

กับ JOHNNY SHANNON จำเลย

หมายเลขคดี 06 CR 451-2

ผู้พิพากษา Matthew F. Kennelly

ความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพ

1) ความตกลงนี้ทำขึ้นระหว่าง PATRICK J. FITZGERALD อัยการเขตเหนือของมลรัฐอิลลินอยส์แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา กับ JOHNNY SHANNON จำเลย และ BEAU B. BRINDLEY ทนายจำเลย ซึ่งดำเนินการตามกฎหมาย ข้อ 11 (Rule 11) ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแห่งสหพันธรัฐ และความตกลงบางส่วนอยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติ Rule 11 (c) (1) (C) ดังจะได้อธิบายโดยละเอียดตามที่ปรากฏต่อไป ซึ่งคู่สัญญาในความตกลงได้ตกลงกันตามรายละเอียดที่ปรากฏดังต่อไปนี้

ข้อกล่าวหาในคดีนี้

2) คำฟ้องในคดีอาญาในคดีนี้กล่าวหาว่าจำเลยเป็นตัวการในความผิดฐานมีเฮโรอีน ปริมาณ 1 กิโลกรัม หรือมากกว่า และ Fentanyl ปริมาณ 400 กรัม หรือมากกว่า ไว้ในครอบครองโดยมีเจตนาเพื่อจำหน่าย และจำหน่าย ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนประมวลกฎหมายแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา หมวด 21 มาตรา 846 (Count One)

3) จำเลยได้อ่าน และทราบข้อกล่าวหาในคำฟ้องคดีอาญา รวมทั้งได้รับการอธิบายข้อกล่าวหาโดยละเอียดจากทนายจำเลยแล้ว

4) จำเลยได้ ทราบและเข้าใจอย่างชัดแจ้งถึงสภาพ ลักษณะ และองค์ประกอบของการกระทำความผิดที่จำเลยถูกกล่าวหา

ข้อกล่าวหาที่จำเลยให้การรับสารภาพ

5) ตามที่ได้มีความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพ จำเลยได้สมัครใจที่จะรับสารภาพตามคำฟ้อง ในข้อกล่าวหาว่าจำเลยเป็นตัวการในความผิดฐานมีเฮโรอีน ปริมาณ 1 กิโลกรัม หรือมากกว่า และ Fentanyl ปริมาณ 400 กรัม หรือมากกว่า ไว้ในครอบครองโดยมีเจตนาเพื่อจำหน่าย และจำหน่าย ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนประมวลกฎหมายแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา หมวด 21 มาตรา 846

ข้อเท็จจริงที่เป็นส่วนสาระสำคัญ

6) จำเลยจะให้การรับสารภาพ เนื่องจากจำเลยกระทำผิดจริงตามข้อกล่าวหาในคำฟ้อง ในการให้การรับสารภาพ จำเลยได้ให้การถึงข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง โดยปราศจากข้อสงสัยอันควร ดังนี้

เริ่มต้นภายในเวลาไม่ช้ากว่า หรือประมาณปี พ.ศ. 2541 (1998) และต่อเนื่องจนถึง หรือประมาณเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2549 (2006) ในเมืองชิคาโก เขตเหนือของมลรัฐอิลลินอยส์ ภาคตะวันออก และที่อื่น จำเลย Johnny Shannon ได้สมรู้ร่วมคิดเป็นตัวละครร่วมกับพวกอีกจำนวนหนึ่ง รวมถึงจำเลยร่วม คือ James Austin, Jerome Johnson, Kevin Williams, Larry Smith และพวก ตามรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารที่จำเลยแนบมา โดยจำเลยรู้สำนึก และกระทำโดยเจตนา ในการมีเฮโรอีน ปริมาณ 1 กิโลกรัม หรือมากกว่า และ Fentanyl ปริมาณ 400 กรัม หรือมากกว่า ไว้ในครอบครองโดยมีเจตนาเพื่อจำหน่าย และจำหน่าย ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนประมวลกฎหมายแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา หมวด 21 มาตรา 846

โดยประมาณในปี พ.ศ. 2541 (1998) จำเลย Johnny Shannon ได้เริ่มทำงาน ให้ญาติ ซึ่งเป็นจำเลยร่วมชื่อ James Austin ผู้มีฉายาว่า the King of the Mickey Cobras นาย Austin ได้แบ่งสายการจำหน่ายเฮโรอีนเป็นสองสายออกจาก Dearborn Homes รู้จักกันในชื่อ “Penicillin” และ “Reaper” และยังสามารถควบคุมสายการจำหน่ายเฮโรอีนอีกจำนวนมากที่อยู่ใน Dearborn Homes จำเลย Johnny Shannon ได้ช่วย Austin ในการควบคุมการจำหน่ายเฮโรอีนใน Dearborn Homes และช่วยควบคุมดูแลการดำเนินการรายวันของสายการจำหน่ายเฮโรอีน “Penicillin” และ “Reaper” ในระหว่างเวลาที่จำเลยควบคุมดูแลสายการจำหน่ายเฮโรอีน “Penicillin” และ “Reaper” นั้น จำเลยเชื่อว่าเป็นการจำหน่ายสารเสพติดประเภทเฮโรอีน แต่ตอนนี้จำเลยรู้แล้วว่าเป็นสาร Fentanyl ผู้ซื้อเฮโรอีนใน Dearborn Homes มีอาการเจ็บป่วย และเสียชีวิตจากผลของสาร Fentanyl ที่ซื้อใน Dearborn Homes และการเสียชีวิตอย่างน้อยหนึ่งรายเป็นผลมาจาก สายการจำหน่ายเฮโรอีน “Penicillin” หรือ “Reaper” งานของจำเลย Johnny Shannon ประกอบด้วยการควบคุมดูแลพนักงานรักษาความปลอดภัย และผู้จำหน่ายเฮโรอีน การเก็บรวบรวมเงินจากผู้จำหน่ายเฮโรอีน รวมถึงการเก็บค่าคุ้มครอง หรือภาษีถนน “Street tax” จากผู้จำหน่ายรายย่อยที่ควบคุมสายการจำหน่ายเฮโรอีนออกจาก Dearborn Homes จำเลย Johnny Shannon ทราบดีว่าในบางโอกาส พนักงานรักษาความปลอดภัยได้ถืออาวุธปืนเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้คนงานถูกปล้นเงิน หรือเฮโรอีน ประมาณหนึ่งครั้งต่อสัปดาห์ จำเลยได้ช่วยผสมเฮโรอีนกับตัวแทนจำหน่ายเพื่อเตรียมที่จะขายตามท้องถนน

จำเลย Johnny Shannon ทำงานให้กับ Austin ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2541 (1998) ถึงประมาณเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2549 (2006) และหยุดพักเป็นระยะเวลาแค่ 6 เดือนจากการทำงานทั้งหมดดังกล่าว

จำเลย Johnny Shannon ทราบดีว่า “คำแถลงการณ์ของ Johnny Shannon” ซึ่งแนบมาเป็นเอกสารแนบท้าย A (Exhibit A) เป็นสำเนาของคำแถลงการณ์ที่จำเลยทำขึ้นเองก่อนหน้านี้ และคำแถลงการณ์นั้นประกอบด้วยสาระสำคัญที่ถูกต้องแท้จริงเกี่ยวกับความเกี่ยวพันของจำเลยที่มีต่อการสมรู้ร่วมคิดในขบวนการค้ายาเสพติด Mickey Cobras

จำเลย Johnny Shannon ยอมรับว่าปริมาณรวมทั้งหมดของเฮโรอินที่ถูกจำหน่ายโดยจำเลย และผู้สมรู้ร่วมคิดกับจำเลย ซึ่งเป็นปริมาณที่จำเลยมองเห็นรับรู้ตลอดการสมรู้ร่วมคิดเป็นเฮโรอินจำนวนมากกว่า 30 กิโลกรัม และ Fentanyl มากกว่า 400 กรัม

7) ข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นถูกอธิบายโดยละเอียดเพียงเพื่อใช้ประกอบดุลพินิจของศาลในการพิจารณาว่ามีข้อเท็จจริงที่เป็นส่วนสาระสำคัญสำหรับการให้การรับสารภาพของจำเลยหรือไม่ และไม่ประสงค์จะให้เป็นการแถลงการณ์ที่มีเนื้อหาสมบูรณ์ หรือครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของข้อเท็จจริงที่อยู่ภายใต้การรับรู้ของจำเลยเกี่ยวกับข้อกล่าวหาในคดี และในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องระหว่างโทษขั้นสูงตามกฎหมาย

8) จำเลยทราบว่าข้อกล่าวหาที่จำเลยให้การรับสารภาพมีระหว่างโทษตามกฎหมายดังต่อไปนี้

(1) ระหว่างโทษขั้นสูง คือ โทษจำคุกตลอดชีวิต และระหว่างโทษขั้นต่ำ คือ โทษจำคุก 10 ปี ภายใต้บังคับบทบัญญัติหมวด 18 แห่งประมวลกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา มาตรา 3561 จำเลยจะไม่ถูกพิพากษาให้รอการลงโทษสำหรับการกระทำความผิดนี้ การกระทำความผิดนี้ยังมีโทษปรับขั้นสูง 4,000,000 เหรียญสหรัฐ จำเลยยังเข้าใจต่อไปอีกว่าผู้พิพากษาจะต้องกำหนดระยะเวลาควบคุมความประพฤติหลังจากได้รับการปล่อยตัวแล้วเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 5 ปี หรือมากกว่า หรืออาจถึงตลอดชีวิต

(2) ภายใต้บังคับบทบัญญัติหมวด 18 แห่งประมวลกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา มาตรา 3013 จำเลยจะถูกกำหนดให้เสียค่าปรับ 100 เหรียญสหรัฐ ในข้อกล่าวหาที่จำเลยให้การรับสารภาพ เพิ่มเติมจากค่าปรับอื่นๆ ที่จำเลยจะต้องเสียตามกฎหมาย

การคำนวณแนวปฏิบัติในการทำคำพิพากษา

9) จำเลยเข้าใจ และทราบว่าในการทำคำพิพากษา ศาลจะได้แนวทางจากแนวปฏิบัติในการทำคำพิพากษาแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (The United States Sentencing Guidelines) จำเลยเข้าใจ และทราบว่าแนวปฏิบัติในการทำคำพิพากษา เป็นเพียงแนวทางแนะนำ ไม่ใช่

ข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม แต่อย่างไรก็ตาม ศาลจะต้องพิจารณาถึงแนวปฏิบัติ นี้ ในการพิจารณา คำพิพากษาที่ชอบด้วยเหตุผล

10) เพื่อประโยชน์ในการคำนวณแนวปฏิบัติในการทำคำพิพากษา คู่กรณีได้ ตกลงกัน ในประเด็นดังต่อไปนี้

(1) แนวปฏิบัติ ที่เหมาะสม แนวปฏิบัติในการทำคำพิพากษาที่จะนำมา ประยุกต์ใช้ในคดีนั้น คือแนวปฏิบัติ ที่มีผลใช้บังคับอยู่ในเวลาที่มีการพิจารณาคดี ข้อความ ใดต่อไปนี้ที่เกี่ยวกับการคำนวณแนวปฏิบัติในการทำคำพิพากษาจะอ้างอิงจากหนังสือคู่มือ แนวปฏิบัติ ที่มีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งคือ หนังสือคู่มือแนวปฏิบัติ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2549 (the November 2006 Guideline Manual)

(2) การคำนวณระดับของการกระทำผิด

ก. ระดับของการกระทำผิดพื้นฐาน คือ 38 ตามบทบัญญัติของคู่มือ แนวปฏิบัติ §2D1.1 (a) (3) และ §2D1.1 (c) (1) เนื่องจากการกระทำผิดเกี่ยวข้องกับเฮโรอีน ปริมาณมากกว่า 30 กิโลกรัม

ข. ตามบทบัญญัติของคู่มือแนวปฏิบัติ §2D1.1 (b) (1) ระดับของการกระทำ ความผิดเพิ่มขึ้น 2 ระดับ เนื่องจากการครอบครองอาวุธอันตราย ซึ่งคือ อาวุธปืน เกี่ยวข้องในการ กระทำความผิด

ค. ตามบทบัญญัติของคู่มือแนวปฏิบัติ §3B1.1 (a) ระดับของการกระทำ ความผิดเพิ่มขึ้น 4 ระดับ เนื่องจากจำเลยเป็นผู้ก่อตั้ง และเป็นหัวหน้าในการก่ออาชญากรรมที่มี ผู้ร่วมกระทำความผิด 5 คน หรือมากกว่า หรือมีฉะนั้นเป็นการก่ออาชญากรรมใหญ่

ง. จำเลยได้แสดงออกอย่างชัดเจนซึ่งการรับรอง และยืนยันการยอมรับความ รับผิดชอบส่วนตัวสำหรับความประพฤติอาชญากร ถ้ารัฐบาลไม่ได้รับพยานหลักฐานเพิ่มเติม ที่ขัดแย้งกับคำให้การ และจำเลยยังคงยืนยันการยอมรับความรับผิดชอบตัวสำหรับการกระทำ ความผิดของเขาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ความหมายของบทบัญญัติคู่มือแนวปฏิบัติ §3E1.1 (a) รวมทั้งจำเลยได้แสดงหลักฐานข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับความสามารถในการชำระค่าปรับในคดีนี้ ให้เป็นที่พอใจแก่สำนักงานอัยการแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา และสำนักงานคุมประพฤติ การลดระดับของ การกระทำผิด 2 ระดับ ถือว่าเป็นเรื่องเหมาะสม

จ. ตามบทบัญญัติของคู่มือแนวปฏิบัติ §3E1.1 (b) จำเลยได้แจ้งต่อรัฐบาล อย่างทันเวลา ซึ่งเจตนาที่เข้าให้การรับสารภาพ ส่งผลให้รัฐบาลสามารถหลีกเลี่ยงการเตรียมการ สำหรับการพิจารณาคดี และทำให้ศาลสามารถรวบรวมข้อมูลและ พยานหลักฐานได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ตามที่บัญญัติไว้ในคู่มือแนวปฏิบัติ §3E1.1 (b) ถ้าศาลพิจารณาให้ระดับของ

การกระทำความผิดเท่ากับ 16 หรือมากกว่า ก่อนที่จำเลยจะได้รับการพิจารณาลดระดับการกระทำความผิด 2 ระดับเนื่องจากการยอมรับความรับผิดชอบ รัฐบาลจะพิจารณาลดระดับการกระทำความผิดเพิ่มเติมให้อีก 1 ระดับ

(3) ประเภทประวัติอาชญากร ในการพิจารณาคะแนนประวัติอาชญากรของจำเลย และประเภทประวัติอาชญากร โดยอาศัยข้อเท็จจริงที่รัฐบาลทราบตอนนี้ นั่นคือ คะแนนประวัติอาชญากรของจำเลย เท่ากับ ศูนย์ และประเภทประวัติอาชญากร คือ ประเภทที่ 1

(4) ขอบเขตการคาดหมายแนวปฏิบัติเชิงแนะนำในการทำคำพิพากษาจากข้อเท็จจริงที่รัฐบาลทราบในตอนนี้ ระดับการกระทำความผิดโดยคาดหมาย คือ ระดับ 41 และเมื่อรวมกับประเภทประวัติอาชญากร โดยคาดหมายประเภทที่ 1 ผลของขอบเขตการคาดหมาย แนวปฏิบัติเชิงแนะนำในการทำคำพิพากษา คือ โทษจำคุก 324-405 เดือน เพิ่มเติมจากกำหนดระยะเวลาควบคุมความประพฤติหลังจากได้รับการปล่อยตัวแล้ว ค่าปรับ และค่าสินไหมทดแทนที่ศาลจะกำหนด จำเลยยังทราบอีกว่าเขาอยู่ภายใต้บังคับระวางโทษจำคุกขั้นต่ำ 10 ปี ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(5) จำเลย ทนายจำเลย และรัฐบาลทราบดีว่าการคำนวณแนวปฏิบัติที่กล่าวถึงนั้นมีลักษณะเบื้องต้น และไม่มีผลผูกพันเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายจะต้องยึดถือ จำเลยทราบดีว่าการตรวจสอบเพิ่มเติมอีกครั้งของข้อเท็จจริง และหลักกฎหมายที่นำมาประยุกต์ใช้อาจจะทำให้รัฐบาลได้ข้อสรุปที่จะใช้บทบัญญัติในคู่มือแนวปฏิบัติฯ ที่แตกต่างออกไป หรือเพิ่มเติมบังคับใช้ในคดีนี้ จำเลยทราบดีว่าสำนักงานคุมประพฤติจะเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนเอง และในท้ายที่สุดศาลจะเป็นผู้พิจารณาข้อเท็จจริง และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพิพากษาคดี และการพิจารณาพิพากษาของศาลนั้นจะควบคุมผลสุดท้ายของการคำนวณแนวปฏิบัติฯ ความถูกต้องสมบูรณ์ตามกฎหมายของความตกลงฯ นี้ไม่สามารถใช้บังคับได้เองเหนือสำนักงานคุมประพฤติหรือบังคับให้ศาลยินยอมตามการคำนวณฯ ข้างต้น และจำเลยไม่มีสิทธิที่จะถอนคำให้การรับสารภาพ โดยอาศัยข้ออ้างที่ศาลปฏิเสธการคำนวณแนวปฏิบัติฯ นี้

(6) คู่กรณีทั้งสองฝ่ายทราบอย่างชัดเจนว่าความตกลงในการต่อรอง คำรับสารภาพนี้ไม่อยู่ภายใต้บทบัญญัติกฎหมายแห่งสหพันธรัฐว่าด้วยกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 11 (c) (1) (B) และข้อผิดพลาดในการปรับใช้ และการตีความหมายของคู่มือแนวปฏิบัติในการทำคำพิพากษา อาจได้รับการแก้ไขให้ถูกต้องโดยคู่กรณีทั้งสองฝ่ายก่อนศาลมีคำพิพากษา คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายอาจแก้ไขข้อผิดพลาดด้วยวิธีการทำข้อตกลง หรือทำคำแถลงการณ์เสนอต่อสำนักงานคุมประพฤติหรือศาล โดยอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับความไม่เห็นด้วยในการปรับใช้บทบัญญัติของคู่มือแนวปฏิบัติฯ ความสมบูรณ์ทางกฎหมายของความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพนี้จะไม่ถูก

กระทบกระเทือนจากการแก้ไขข้อผิดพลาด และจำเลยไม่มีสิทธิที่จะถอนคำให้การรับสารภาพ รวมทั้งรัฐบาลไม่มีสิทธิที่จะลบเลือนความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพโดยอาศัยมูลฐานจากการแก้ไขข้อผิดพลาดเหล่านี้

ความร่วมมือ

11) จำเลยตกลงที่จะให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ และด้วยความสัตย์จริงกับอัยการเขตเหนือของมลรัฐอิลลินอยส์แห่งประเทศสหรัฐอเมริกาในทุกกรณีที่เขาถูกเรียกร้องให้ร่วมมือ ความร่วมมือนี้รวมถึงการเตรียมข้อมูลที่ต้องการสมบูรณ์เกี่ยวกับการสืบสวน และการเตรียมการก่อนการพิจารณาคดี รวมทั้งการเบิกความที่ต้องการสมบูรณ์ในการดำเนินคดีทางอาญา ทางแพ่ง หรือ ทางปกครอง เฉพาะแต่อัยการเขตเหนือของมลรัฐอิลลินอยส์แห่งประเทศสหรัฐอเมริกาอาจเรียกร้องให้จำเลยให้ความร่วมมือในการดำเนินการตามความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพนี้ จำเลยตกลงที่จะให้มีการเลื่อนการพิพากษาคดีออกไปจนกว่าจะมีข้อสรุปเกี่ยวกับความร่วมมือของจำเลย

ความตกลงที่เกี่ยวข้องกับการพิพากษาคดี

12) ในเวลาที่มีการพิพากษาคดี รัฐบาลจะแจ้งให้ผู้พิพากษาที่พิพากษาคดีทราบถึงความร่วมมือของจำเลย ถ้ารัฐบาลพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเลยให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ และด้วยความสัตย์จริงอย่างต่อเนื่องตามที่ถูกร้องตามความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพ รัฐบาลจะเสนอแนะศาลตามบทบัญญัติคู่มือแนวปฏิบัติฯ §5K1.1 และ หมวด 18 ของประมวลกฎหมายแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (U.S.C.) § 3553 (e) เพื่อดำเนินการนอกขอบเขตคู่มือแนวปฏิบัติฯ ที่นำมาปรับใช้ และโทษขั้นต่ำตามกฎหมาย เพื่อกำหนดโทษ โดยเฉพาะเจาะจงที่เกิดจากความตกลงของคู่กรณีตาม คำไต่ถามต่อไปนี้ จำเลยทราบดีว่าการตัดสินใจที่จะดำเนินการนอกขอบเขตคู่มือแนวปฏิบัติฯ ที่นำมาปรับใช้ และโทษขั้นต่ำตามกฎหมายเป็นอำนาจของศาลแต่เพียงผู้เดียว

13) ถ้ารัฐบาลเสนอแนะต่อศาลตามบทบัญญัติคู่มือแนวปฏิบัติในการทำคำพิพากษา §5K1.1 และ 18 U.S.C. §3553 (e) เพื่อดำเนินการนอกขอบเขตคู่มือแนวปฏิบัติฯ ที่นำมาปรับใช้ และ 18 U.S.C. §3553(e) ตามที่อธิบายโดยละเอียดในย่อหน้าที่แล้ว ความตกลงฯ นี้ บางส่วนจะอยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติของกฎแห่งสหพันธรัฐว่าด้วยวิธีพิจารณาอาญา 11 (c) (1) (C) นั่นคือ คู่กรณีตกลงว่าโทษที่ถูกกำหนดโดยศาลจะรวมถึงโทษจำคุกภายใต้การดูแลของสำนักงานราชทัณฑ์ เป็นระยะเวลาร้อยละ 66 ของขอบเขตต่ำสุดของคู่มือแนวปฏิบัติฯ ที่นำมาปรับใช้ หรือระวางโทษ ขั้นต่ำตามกฎหมาย ไม่ว่าโทษส่วนใดสูงกว่า นอกจากความตกลงเรื่องการลงโทษจำคุก คู่กรณี ยังตกลงให้ศาลมีอิสระที่จะกำหนดโทษที่ศาลเห็นว่าเหมาะสมได้ ถ้าศาลยอมรับและบังคับตาม ความตกลงเรื่องการจำคุกดังที่ได้อธิบาย จำเลยไม่มีสิทธิที่จะถอนคำให้การรับสารภาพ โดยอ้างสิทธิตามกฎหมายแห่ง

สหพันธรัฐว่าด้วยวิธีพิจารณาอาญา 11 (d) และ (e) แต่ถ้าศาลปฏิเสธที่จะบังคับตาม ความตกลงเรื่อง การจำคุกตั้งที่ได้อธิบายในที่นี้ โดยการไม่รับความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพ หรือกล่าวอีก นัยหนึ่งศาลปฏิเสธที่จะรับคำให้การรับสารภาพของจำเลย คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมีสิทธิที่จะถอนตัว จากความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพนี้

14) ถ้ารัฐบาลไม่เสนอแนะศาลตามบทบัญญัติคู่มือแนวปฏิบัติในการทำ คำพิพากษา §5K1.1 และ 18 U.S.C. §3553 (e) เพื่อดำเนินการนอกขอบเขตคู่มือแนวปฏิบัติฯ ที่นำมาปรับใช้ และ 18 U.S.C. §3553 (e) ตามที่อธิบายข้างบน ความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพนี้ไม่ว่า ส่วนใดส่วนหนึ่งจะไม่อยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติกฎหมายแห่งสหพันธรัฐว่าด้วยวิธีพิจารณาอาญา 11 (c) (1) (C) ความในย่อหน้าก่อนของความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพนี้จะไม่ผลใช้ บังคับ และศาลจะกำหนดโทษจากการพิจารณาองค์ประกอบตามที่บัญญัติไว้ใน 18 U.S.C. §3553 (a) ควบคู่กับคู่มือแนวปฏิบัติฯ และระวางโทษขั้นต่ำตามกฎหมายโดยไม่รวมการไม่ร่วมมือ ตามบทบัญญัติ §5K1.1 จำเลยไม่สามารถถอนคำให้การรับสารภาพของเขาเพราะศาลล้มเหลวที่จะ ดำเนินการตามบทบัญญัติคู่มือแนวปฏิบัติในการทำคำพิพากษา §5K1.1 และ 18 U.S.C. §3553(e)

15) จำเลยตกลงที่จะชำระเงินประเมินพิเศษเป็นจำนวน 100 เหรียญสหรัฐ ในเวลาที่มี การพิพากษาโดยเช็ค หรือเงินสด ส่งจ่ายแก่เสมียนของศาลมลรัฐแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา

16) รัฐบาลตกลงที่จะไม่ใช่ข้อมูลที่เป็นปฎิกฤษต่อจำเลยตามบทบัญญัติหมวด 21 ของ ประมวลกฎหมายแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา มาตรา 851 ในการเพิ่มเติมโทษจำเลยโดยอ้างมูลเหตุ ความตายที่เป็นผลที่เกิดจากการกระทำความผิดของจำเลย

รายงานการสอบสวนก่อนมีคำพิพากษา/การคุมประพฤติหลังมีคำพิพากษา

17) จำเลยทราบดีว่าสำนักงานอัยการแห่งประเทศสหรัฐอเมริกาในข้อตกลงที่ สอดคล้องกับแผนคุมประพฤติในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของรายงานก่อนมีคำพิพากษา และการทำ คำพิพากษา จะแจ้งข้อมูลทั้งหมดไปยังศาลมลรัฐ และสำนักงานคุมประพฤติถึงลักษณะ และ ขอบเขตความประพฤติของจำเลย ในข้อที่จำเลยถูกกล่าวหา และในเรื่องที่เกี่ยวข้อง รัฐบาลจะ แจ้งให้ทราบทุกเรื่องทั้งเรื่องการเพิ่มโทษ และการลดโทษที่เกี่ยวกับประเด็นการพิพากษาคดี รวมถึง ลักษณะ และขอบเขตของความร่วมมือของจำเลย

18) จำเลยตกลงที่จะแสดงหลักฐานทางการเงินที่สมบูรณ์ และสัตย์จริงรวมทั้งเอกสาร สนับสนุนก่อนมีการพิพากษาคดี โดยเตรียมหลักฐานให้แก่ศาล สำนักงานคุมประพฤติ สำนักงาน อัยการแห่งประเทศสหรัฐอเมริกาในรายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงินของเขา รวมถึงภาษีเงินได้ที่ได้รับคืนล่าสุดตั้งที่ระบุไว้โดยสำนักงานคุมประพฤติ จำเลยทราบว่า การเตรียม ข้อมูลที่เป็นเท็จ หรือไม่สมบูรณ์ หรือการปฏิเสธที่จะเตรียมข้อมูล อาจถูกนำไปใช้เป็นมูลฐาน

ในการปฏิเสธการลดโทษสำหรับการยอมรับความรับผิดชอบตามบทบัญญัติคู่มือแนวปฏิบัติฯ §3E1.1 และการเพิ่มเติมโทษจำเลยเนื่องจากการขัดขวางความยุติธรรมภายใต้บทบัญญัติคู่มือแนวปฏิบัติฯ §3C1.1 และอาจถูกฟ้องร้องในฐานะละเมิดบทบัญญัติหมวด 18 ของประมวลกฎหมายแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา มาตรา 1001 หรือในฐานะละเมิดอำนาจศาล

19) สำหรับวัตถุประสงค์ของการควบคุมความยินยอมของจำเลยในหน้าที่ต้องชำระ ในระหว่างระยะเวลาการคุมประพฤติหลังการปล่อยตัวจากโทษที่จำเลยถูกพิพากษา จำเลยยังให้ความยินยอมต่อไปอีกในการเปิดเผยโดย IRS ต่อสำนักงานคุมประพฤติ และสำนักงานอัยการแห่งประเทศสหรัฐอเมริกาถึงข้อมูลภาษีเงินได้ที่ได้รับคืนของจำเลยแต่ละคน (รวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีประเภทอื่นๆ) ที่ได้รับแจ้งหลังจากการพิพากษาคดีของจำเลย รวมถึงปีสุดท้ายของระยะเวลา คุมประพฤติภายหลังการปล่อยตัวในโทษที่จำเลยถูกพิพากษา จำเลยยังคงถือว่าสำเนาที่ได้รับการรับรองแล้วของความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพนี้เป็นพยานหลักฐานที่เพียงพอต่อคำขอของจำเลยต่อ IRS ในการเปิดเผยข้อมูลภาษีเงินได้ที่ได้รับคืน และข้อมูลในการคืน ตามที่บัญญัติไว้ในหมวด 26 ของประมวลกฎหมายแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา มาตรา 6103 (b)

การรับรู้และการสละสิทธิเกี่ยวกับข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพ

สภาพลักษณะของข้อตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพ

20) ความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพนี้เป็นไปโดยความสมัครใจอย่างแท้จริง และแสดงให้เห็นถึงความตกลงทั้งหมดระหว่างอัยการแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา และจำเลยในเรื่องภาระความรับผิดชอบทางอาญาตามกฎหมายของจำเลยในคดี 06 CR 451-2

21) ความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพนี้เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางอาญาตามกฎหมายเท่านั้น เว้นไว้แต่จะได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในความตกลงนี้ๆ ไม่มีข้อความใดในความตกลงนี้ๆ ที่จะจัดตั้งอายุความ หรือการสละสิทธิโดยประเทศสหรัฐอเมริกา หรือองค์กรใดๆ เกี่ยวกับกระบวนการทางปกครอง และการอ้างสิทธิทางแพ่ง การเรียกร้อง หรือเหตุแห่งการกระทำที่อาจจะใช้ในทางที่เป็นปฏิปักษ์แก่จำเลย บุคคลอื่น หรือองค์กร พันธะผูกพันของความตกลงนี้ๆ ถูกจำกัดให้มีผลเฉพาะต่อสำนักงานอัยการเขตเหนือของมลรัฐอิลลินอยส์แห่งประเทศสหรัฐอเมริกา และไม่มีผลผูกพันองค์กรอื่นของสหพันธรัฐ รัฐ หรือองค์กรยุติธรรมท้องถิ่น องค์กรทางปกครอง หรือองค์กรของรัฐอื่นใด เว้นแต่จะระบุไว้โดยชัดเจนในความตกลงนี้ๆ

การสละสิทธิ

22) จำเลยทราบดีว่าในการให้การรับสารภาพจำเลยได้สละสิทธิที่แน่นอนบางประการดังต่อไปนี้

(1) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดี จำเลยมีสิทธิที่จะยื่นกรณำให้การปฏิเสธว่า ไม่ได้กระทำความผิดในข้อที่เขากล่าวหา และถ้าเขาทำเช่นนั้น เขจะมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีในศาลโดยเปิดเผย และด้วยความรวดเร็ว

ก. การพิจารณาคดีอาจจะเป็นการพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุน หรือโดยผู้พิพากษาหนึ่งพิจารณาโดยปราศจากคณะลูกขุน จำเลยมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุน อย่างไรก็ตามในการที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีโดยผู้พิพากษาโดยปราศจากคณะลูกขุน จำเลย รัฐบาล และผู้พิพากษา ต้องมีความตกลงร่วมกันทั้งหมดที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีโดยผู้พิพากษาโดยปราศจากคณะลูกขุน

ข. ถ้าการพิจารณาคดีเป็นการพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุน คณะลูกขุนจะประกอบด้วยประชาชนในภูมิภาคนั้นจำนวน 12 คน ซึ่งได้รับการคัดเลือกแบบสุ่ม จำเลยและทนายจำเลยอาจเข้าร่วมในการคัดเลือกคณะลูกขุน โดยการร้องขอต่อศาลให้ถอดถอนผู้ที่จะเป็นลูกขุนเนื่องจากมีความอคติ หรือปรากฏว่าขาดคุณสมบัติประการอื่น หรือถอดถอนผู้ที่จะเป็นลูกขุนโดยไม่มีสาเหตุด้วยการใช้สิทธิคัดค้านโดยเด็ดขาด

ค. ถ้าการพิจารณาคดีเป็นการพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุน คณะลูกขุนจะได้รับการชี้แจงว่าจำเลยได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และรัฐบาลมีภาระที่จะพิสูจน์ว่าจำเลยกระทำความผิดโดยปราศจากข้อสงสัยอันควร และคณะลูกขุนไม่สามารถตัดสินว่าจำเลยมีความผิดได้เว้นแต่หลังจากได้ฟังพยานหลักฐานทั้งหมด และพยานหลักฐานแสดงให้เห็นว่าจำเลยกระทำความผิดโดยปราศจากข้อสงสัยอันควร คณะลูกขุนจะต้องตกลงร่วมกันอย่างเป็นทางการก่อนที่จะส่งคืนคำตัดสินว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์

ง. ถ้าการพิจารณาคดีดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยผู้พิพากษาโดยปราศจากคณะลูกขุน ผู้พิพากษาควรจะค้นหาข้อเท็จจริง และตัดสินพิพากษาหลังจากรับฟังพยานหลักฐานทั้งหมด โดยพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดหรือบริสุทธิ์ ซึ่งอยู่ที่รัฐบาลว่าจะโน้มน้าวผู้พิพากษาให้เชื่อว่าจำเลยกระทำความผิดจริงโดยปราศจากข้อสงสัยอันควรหรือไม่

จ. ในการพิจารณาคดี ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาโดยคณะลูกขุน หรือโดยผู้พิพากษา รัฐบาลจะถูกเรียกร้องให้แสดงประจักษ์พยาน และพยานหลักฐานอื่นๆ เพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย จำเลยสามารถที่จะต่อสู้กับพยานหลักฐานต่างๆ ของรัฐบาลได้ และทนายจำเลยสามารถที่จะซักค้านพยานหลักฐานเหล่านั้นได้

ฉ. ในการพิจารณาคดี จำเลยสามารถแสดงประจักษ์พยาน และพยานหลักฐานอื่นๆ เพื่อสนับสนุนคำให้การของจำเลยได้ ถ้าประจักษ์พยานของจำเลยไม่มา เบิกความด้วยความ

สมัครใจ จำเลยสามารถร้องขอต่อศาลให้ออกหมายเรียกประจักษ์พยานเหล่านั้น ให้มาเบิกความในศาลได้ จำเลยไม่ได้ถูกกำหนดให้แสดงพยานหลักฐานใดๆ

ข. ในการพิจารณาคดี จำเลยมีเอกสิทธิ์ที่จะไม่เบิกความปรักปรำตนเอง ดังนั้นจำเลยสามารถปฏิเสธที่จะเบิกความในศาลได้ และจำเลยจะไม่มีความคิดเนื่องจากปฏิเสธที่จะเบิกความในศาล ถ้าจำเลยประสงค์จะเบิกความปรักปรำตนเอง จำเลยสามารถเบิกความได้ในฐานะส่วนตัว

(2) การสละสิทธิที่จะอุทธรณ์คำพิพากษา จำเลยยังทราบอีกว่าจำเลยสละสิทธิที่จะอุทธรณ์ทั้งหมดที่เขาอาจจะมีถ้าเขาใช้สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีในศาล จำเลยทราบว่า หมวด 18 ของประมวลกฎหมายแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา มาตรา 3742 ให้สิทธิจำเลยที่จะอุทธรณ์ คำตัดสินว่าจำเลยมีความผิด และโทษที่ถูกกำหนดได้ โดยการทราบข้อมูลดังกล่าว จำเลยรู้สำนึก ในการสละสิทธิที่จะอุทธรณ์คำตัดสินว่าเขามีความผิด และส่วนใดส่วนหนึ่งของคำพิพากษา (หรือการดำเนินการสอบสวนพิจารณาในการพิจารณาพิพากษาคดี) รวมถึงเรื่องโทษจำคุก และโทษปรับภายใต้ระวางโทษสูงสุดที่กฎหมายบัญญัติไว้ รวมทั้งคำสั่งเรื่องค่าสินไหมทดแทน หรือโทษริบทรัพย์สิน เพื่อแลกเปลี่ยนกับการยอมรับความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพนี้โดยรัฐบาลแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา การสละสิทธิในย่อหน้านี้ไม่บังคับใช้กับข้อเรียกร้องที่เกิดจากความไม่สมัครใจ หรือการช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาที่ไร้ประสิทธิภาพ ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสละสิทธิ หรือการเจรจาต่อรองในการสละสิทธิ

(3) จำเลยทราบว่าโดยการให้การรับสารภาพ จำเลยสละสิทธิทั้งหมดที่ระบุไว้ในย่อหน้าก่อน ทนายจำเลยได้อธิบายสิทธิ รวมทั้งผลที่ตามมาของการสละสิทธิเหล่านั้น ให้จำเลยฟังแล้ว

ความตกลงอื่นๆ

23) จำเลยตกลงที่จะให้ความร่วมมือกับสำนักงานอัยการแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา ในการเก็บรวบรวมค่าปรับที่ยังไม่ได้ชำระที่จำเลยมีความรับผิดชอบ รวมถึงการจัดหาหลักฐานทางการเงิน และเอกสารสนับสนุนตามที่ถูกระบุจากสำนักงานอัยการแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา

บทสรุป

24) จำเลยทราบว่าความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพนี้จะถูกนำเข้า สารบบความของศาล และจะเป็นข้อมูลสาธารณะที่จะถูกเปิดเผยให้ทุกคนรับรู้ได้

25) จำเลยทราบว่าความยินยอมในแต่ละส่วนของความตกลงในการต่อรอง คำรับสารภาพนี้จะขยายออกไปตลอดระยะเวลาของโทษของจำเลย และการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงข้อใดข้อหนึ่งในความตกลงฯ นี้ ถือเป็นการละเมิดความตกลงฯ นี้ จำเลยยังทราบต่อไปอีกว่า ในเหตุการณ์ที่

จำเลยละเมิดความตกลงฯ นี้ รัฐบาลโดยมีสิทธิที่จะเลือก อาจลบล้างความตกลงนี้ฯ โดยทำให้ความตกลงฯ นี้สิ้นสภาพบังคับ และเป็นโมฆะ และหลังจากนั้นฟ้องร้องดำเนินคดีกับจำเลยโดยไม่อยู่ภายใต้ข้อจำกัดอายุความดังที่ได้ระบุไว้ในความตกลงฯ นี้ หรือพิพากษาคัดสินจำเลยใหม่ หรือเรียกร้องให้จำเลยปฏิบัติโดยเฉพาะเจาะจงตามความตกลงฯ นี้ จำเลยทราบ และตกลงว่า ในเหตุการณ์ที่ศาลอนุญาตให้จำเลยถอนตัวจากความตกลงฯ นี้ หรือจำเลยฝ่าฝืนข้อตกลงใดๆ ในความตกลงฯ นี้ และรัฐบาลเลือกที่จะทำให้ความตกลงฯ นี้เป็นโมฆะ และฟ้องร้องดำเนินคดีกับจำเลย การฟ้องร้องดำเนินคดีใดที่สามารถกระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องอายุความที่นำมาปรับใช้หากฟ้องฯ ในวันที่มีการลงนามในความตกลงฯ นี้ สามารถฟ้องร้องดำเนินคดีกับจำเลยได้ตามความในย่อหน้านี้ แม้ว่าจะได้ขาดอายุความตามกฎหมายว่าด้วยเรื่องอายุความภายในระหว่างวันที่มี การลงนามในความตกลงฯ นี้ และวันที่เริ่มต้นฟ้องร้องดำเนินคดีในข้อหาเหล่านั้นๆ กับจำเลยในภายหลัง

26) จำเลย และทนายจำเลยรับรู้ว่าไม่มีการขู่เข็ญ การให้คำมั่นสัญญา หรือการกระทำใดๆ รวมทั้งไม่มีข้อตกลงใดที่ได้กระทำขึ้นนอกเหนือจากที่ได้ระบุไว้ในความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพนี้ที่เป็นเหตุให้จำเลยให้การรับสารภาพ

27) จำเลยรับรู้ว่าจำเลยได้อ่านความตกลงในการต่อรองคำรับสารภาพนี้ และตรวจทานข้อตกลงลงแต่ละข้ออย่างละเอียดกับทนายจำเลยแล้ว จำเลยยังรับรู้ดีกว่าจำเลยเข้าใจ และสมัครใจยอมรับข้อตกลง รวมทั้งสภาพเงื่อนไขทุกข้อในความตกลงนี้

วันลงนามในความตกลงฯ 24 กันยายน พ.ศ. 2550 (2007)

PATRICK J. FITZGERALD

อัยการแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา

JOHNNY SHANNON

จำเลย

APPRIL M. PERRY

อัยการผู้ช่วยแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา

BEAU B. BRINDLEY

ทนายจำเลย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล

นาย ธีรพล สันทวีวัฒน์

เกิดเมื่อวันที่

16 ธันวาคม พ.ศ. 2527 จังหวัดขอนแก่น

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550 ปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง)

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 60